

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ (ΙΜΕΤ)**

**ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ»**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ
ΣΤΑ LOGISTICS ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»**

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Α. Νανιόπουλος, Καθηγητής

Σ. Μπάσμπας, Καθηγητής

Ι. Πολίτης, Λέκτορας

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ

Α. Νανιόπουλος, Καθηγητής

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΕΛΕΝΗ ΛΕΤΣΑ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2015

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Το πόνημα αυτό αποτελεί τη διπλωματική εργασία μου, ως τελειόφοιτης φοιτήτριας του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σχεδιασμός Οργάνωση και Διαχείριση Συστημάτων μεταφορών» των Τμημάτων Πολιτικών Μηχανικών και Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών της Πολυτεχνικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Θέλω να εκφράσω τις ολόθερμες ευχαριστίες μου για την εξαιρετική επίβλεψη και βοήθεια, που μου παρείχε ο Καθηγητής του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών, κ. Αριστοτέλης Νανιόπουλος, επιβλέπων της διπλωματικής εργασίας, στην προσπάθειά μου αυτή. Θα ήθελα ακόμη, να ευχαριστήσω θερμά τον κ. Ευάγγελο Γενίτσαρη, Πολιτικό Μηχανικό MSc Συγκοινωνιολόγο και φίλο, για την άριστη συνεργασία και την καθοριστική αρωγή του σε όποιο ζήτημα προέκυπτε κατά τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας εργασίας.

Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω εγκάρδια και ειλικρινά, για την πολύτιμη βοήθεια και το χρόνο που μου προσέφεραν, όλους όσους συνετέλεσαν στην ολοκλήρωση της ποιοτικής έρευνας της εργασίας με τη διεξαγωγή συνεντεύξεων και συγκεκριμένα:

- ✓ τον κ. Γεώργιο Ηλιάδη, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και Αντιπρόεδρος του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης καθώς και του Ελληνικού Επιμελητηριακού Συνδέσμου Μεταφορέων, ιδιοκτήτη της μεταφορικής εταιρείας “Ηλιάδης Μεταφορές Α.Ε.” και των Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης Μεταφορέων (ΣΕΚΑΜ), της Σχολής Επαγγελματικής Κατάρτισης Οδηγών Οχημάτων Μεταφοράς Επιβατών/Εμπορευμάτων (ΣΕΚΟΟΜΕΕ) και τέλος τη Σχολής Επαγγελματικής Κατάρτισης Οδηγών Οχημάτων Μεταφοράς Επιβατών/Εμπορευμάτων (ΠΕΙ).
- ✓ τον κ. Δημήτριο Αηδόνη, Μηχανολόγο Μηχανικό, Επίκουρο Καθηγητή του Τμήματος Διοίκησης Συστημάτων Εφοδιασμού στο ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας (Παράρτημα Κατερίνης) και Αντιπρόεδρο την Ελληνικής Εταιρείας Logistics.
- ✓ τον κ. Νικόλαο Μιχαλολιάκο, Χημικό Μηχανικό, Διευθύνων Σύμβουλο της εταιρείας Advanced Quality Services Ltd.(AQS) Σύμβουλοι Επιχειρήσεων.
- ✓ τον κ. Αθανάσιο Παπαδόπουλο, Χημικό Μηχανικό, Σύμβουλο Κατάρτισης του ΚΕΚ ΣΕΒΕ-ΣΒΒΕ-ΔΕΘ.
- ✓ την κ. Μαρία Παπαγιάννη, Διευθύντρια Κατάρτισης του ΚΕΚ ΠΛΑΤΩΝ Α.Ε.

Θερμές ευχαριστίες οφείλονται επίσης, σε όλους όσους συνετέλεσαν στην διεξαγωγή της ποσοτικής έρευνας, με τη διάδοση και προώθηση του ερωτηματολογίου και είναι οι εξής:

- ✓ ο Σύνδεσμος Εξαγωγέων Βορείου Ελλάδας, ο οποίος προώθησε το ερωτηματολόγιο σε 439 μέλη του,
- ✓ το Επαγγελματικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης, το οποίο ανήρτησε τον σύνδεσμο του ερωτηματολογίου στην ιστοσελίδα του,
- ✓ ο Ελληνικός Οργανισμός Συστημάτων Ευφυών Μεταφορών (ITS Hellas), ο οποίος κοινοποίησε στα μέλη του το ερωτηματολόγιο προς συμπλήρωση,
- ✓ το Ελληνο-Τουρκικό Επιμελητήριο Βορείου Ελλάδος, το οποίο ενημέρωσε όλα τα μέλη του για την παρούσα έρευνα,
- ✓ ο Σύλλογος Ελλήνων Συγκοινωνιολόγων, ο οποίος ανακοίνωσε την έρευνα στα μέλη του μέσω ηλεκτρονικού μηνύματος - Newsletter.

Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Σχεδιασμός, Οργάνωση και Διαχείριση Συστημάτων μεταφορών», για τις γνώσεις και τις πολύτιμες συμβουλές που μου παρείχαν σε όλη τη διάρκεια της φοίτησής μου σε αυτό, οι οποίες θα αποτελέσουν πολύτιμο εφόδιο κατά την συνέχιση της επαγγελματικής μου δραστηριότητας.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους φίλους μου για την υπομονή, την υποστήριξη, αλλά και τη βοήθειά τους στην ολοκλήρωση της ποσοτικής έρευνας με την προώθηση του ερωτηματολογίου και ιδιαίτερα την Παρή Γενίτσαρη. Με την ευκαιρία λοιπόν αυτή, θα ήθελα να ευχαριστήσω και όλους τους ανώνυμους και επώνυμους συμμετέχοντες στην έρευνα ερωτηματολογίου για το χρόνο που διέθεσαν.

Επιπλέον, θέλω να ευχαριστήσω θερμά την οικογένειά μου, για την αγάπη και αμέριστη συμπαράσταση και στήριξή τους και σε αυτή την προσπάθειά μου.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω θερμά τον συνάδελφο και φίλο, Λεωνίδα Κουρεντή, για την υπομονή και συμπαράστασή του σε όλη αυτή την προσπάθειά μου.

Νοέμβριος 2015

Με εκτίμηση,
Ελένη Χ. Λέτσα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στη σύγχρονη εποχή, ο κλάδος της Εφοδιαστικής και γενικότερα της Διαχείρισης Εφοδιαστικών Αλυσίδων αναπτύσσεται ραγδαία, ενώ δύναται να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης για την εθνική και την παγκόσμια οικονομία. Προς αυτό το σκοπό, κρίνεται απαραίτητη η στελέχωση των μεταποιητικών επιχειρήσεων και των εταιρειών παροχής υπηρεσιών logistics με εξειδικευμένα στελέχη και καταρτισμένο εργατικό δυναμικό στα logistics. Η εργασία αυτή εξετάζει τις ανάγκες και τις προοπτικές του τομέα της εκπαίδευσης στα logistics και την εφοδιαστική αλυσίδα στην Ελλάδα μέσα από βιβλιογραφική επισκόπηση αλλά και έρευνα πεδίου. Σε πρώτη φάση, παρουσιάζονται βασικές έννοιες και όροι για την εκπαίδευση στα logistics, ώστε να γίνει μια πρώτη επαφή με το υπό εξέταση θέμα. Στη συνέχεια, περιγράφονται μέσα από βιβλιογραφική επισκόπηση αλλά και στατιστικά στοιχεία, οι κύριες τάσεις και τα χαρακτηριστικά του κλάδου των logistics σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, ώστε να αναδειχθούν οι τομείς προτεραιότητας με τη μεγαλύτερη δυναμική ανάπτυξης σήμερα και στο ορατό μέλλον και να ενσωματωθούν στην έρευνα πεδίου. Ακολούθως, παρουσιάζεται η εκπαίδευση στα logistics, όπως αυτή προκύπτει από επιτυχημένα παραδείγματα του διεθνούς περιβάλλοντος, ενώ στη συνέχεια, αναλύεται διεξοδικά η προσφερόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση στα πλαίσια της τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης στα logistics στην Ελλάδα. Έπειτα, περιγράφεται η πρωτοβουλία δημιουργίας ενός Ελληνικού Κέντρου Ανάπτυξης Πολυτροπικότητας, ως προς το ρόλο, τη σημασία και τους στόχους του εστιάζοντας στις δυνητικές υπηρεσίες του αναφορικά με την εκπαίδευση. Στη συνέχεια, αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας πεδίου, η οποία περιλαμβάνει i) τη διεξαγωγή προσωπικών συνεντεύξεων με εκπροσώπους από συλλογικούς φορείς, επιμελητήρια, επιχειρήσεις και εκπαιδευτικούς φορείς του κλάδου των logistics και ii) την υλοποίηση έρευνας ερωτηματολογίου σε επιχειρήσεις με συναφές αντικείμενο δραστηριότητας. Μέσω της έρευνας εξετάζεται το ενδιαφέρον των εμπλεκόμενων για υπηρεσίες εκπαίδευσης στον τομέα των logistics με χρονικό ορίζοντα το «σήμερα» και «μετά από τρία χρόνια». Ακολούθως, μέσα από τη συγκριτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της βιβλιογραφικής έρευνας και της έρευνας πεδίου, εντοπίζονται οι ελλείψεις αντίστοιχων προγραμμάτων κατάρτισης στις εκπαιδευτικές δομές της χώρας μας. Με τον τρόπο αυτό, διαμορφώνεται πρόταση για την ανάπτυξη των αντικειμένων αυτών, σε εξειδικευμένα προγράμματα κατάρτισης, βάσει των αναγκών των επιχειρήσεων και των προοπτικών του κλάδου των logistics στο πλαίσιο λειτουργίας του ΕΚΑΠ. Τέλος, καταγράφονται τα κυριότερα συμπεράσματα που προέκυψαν, καθώς και οι κύριες προτάσεις για τη βελτίωση της εκπαίδευσης στα logistics στην Ελλάδα, βάσει των αναγκών των επιχειρήσεων.

ABSTRACT

In modern times, Logistics as well as the broader Supply Chain Management sector is rapidly developing, while it may contribute to the growth of national and global economy. Aiming towards that, recruitment of the manufacturing industry and of the companies providing logistics services with specialised executives and labour force trained in logistics, is deemed necessary. This study investigates the needs and the prospect of the training sector for logistics and supply chain in Greece, through literature review and field research. Initially, the basic terms and definitions for training in logistics are presented, in order to lay down the fundamentals of the subject under discussion. Subsequently, the main trends and characteristics of the logistics sector in both national and international level are described through literature review and statistical data, in order to highlight the priority sectors with the largest dynamic development today and in the near future and to integrate them into the field research. Following that, education in logistics is presented, as it emerged from successful examples of the international environment, while later on, the training and education offered in the framework of formal, informal and non formal learning in logistics in Greece is analysed in detail. Subsequently, the initiative of creation of the Multimodal Development Center Hellas, regarding its role, importance and aims, by focusing on possible education related services is described. Next, the results of the field research are presented and include i) the implementation of personal interviews with representatives of associations, chambers, enterprises and educational bodies of the logistics sector and ii) the implementation of an investigation with questionnaires on enterprises with relevant activities. Through this research, the present and future interest of the stakeholders in educational services in the field of logistics is investigated. Following that, the lack of training programs in our country's structures is identified through a comparative assessment of the literature review and field research. This way, a proposal is formed for the development of these subjects, in specialised training programs, based on the needs of the enterprises and on the prospects of the logistics sector in the operational framework of MDCH. Finally, the major conclusions, as well as the main proposals for the improvement of the education of logistics in Greece, based on the needs of enterprises are listed.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1	Η Σημασία της Εκπαίδευσης στα Logistics	1
1.2	Αντικείμενο, Στόχοι, Μεθοδολογία και Δομή της Εργασίας	3
2	ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΑ LOGISTICS	6
2.1	Logistics και Εφοδιαστική Αλυσίδα	6
2.1.1	Ορισμός Εφοδιαστικής Αλυσίδας	6
2.1.2	Ορισμός Logistics.....	8
2.1.3	Διαφοροποίηση των Logistics από την Εφοδιαστική Αλυσίδα	9
2.1.4	Βασικές λειτουργίες των Logistics	10
2.2	Εκπαίδευση και Κατάρτιση	14
2.2.1	Η Τυπική Εκπαίδευση	15
2.2.2	Η Μη Τυπική Εκπαίδευση	18
2.2.3	Η Άτυπη Εκπαίδευση	23
2.3	Πιστοποίηση και Επαγγελματικά Περιγράμματα	25
2.3.1	Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων.....	26
2.3.2	Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων (ECVET).....	27
2.3.3	Πιστοποίηση Προσόντων	28
2.3.4	Επαγγελματικά Περιγράμματα.....	28
2.3.5	Αναγνωρισμένα Επαγγελματικά Περιγράμματα στον Κλάδο των Logistics	29
3	ΚΥΡΙΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΩΝ LOGISTICS ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	37
3.1	Ο Κλάδος των Logistics Διεθνώς.....	37
3.2	Ο Κλάδος των Logistics στην Ελλάδα	41
3.2.1	Υφιστάμενη Οικονομική Κατάσταση	41
3.2.2	Μελλοντικές τάσεις και προοπτικές	48
3.3	Βασικές διαπιστώσεις.....	57

4	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΤΑ LOGISTICS	59
4.1	Γενικά.....	59
4.2	Προκλήσεις και Εμπόδια της Εκπαίδευσης των Logistics	59
4.2.1	Προκλήσεις	59
4.2.2	Εμπόδια	60
4.2.3	Τάσεις και Προοπτικές.....	60
4.3	Η Διεθνής Εμπειρία στην Εκπαίδευση των Logistics – Επιλεγμένα Παραδείγματα .	61
4.3.1	Η Διεθνής Εμπειρία στην Ανώτατη Εκπαίδευση	62
4.3.2	Η Διεθνής Εμπειρία στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση.....	63
4.4	Εκπαίδευση και Κατάρτιση στα Logistics στην Ελλάδα.....	65
4.4.1	Η Τυπική Εκπαίδευση των Logistics.....	65
4.4.2	Η Μη Τυπική Εκπαίδευση των Logistics.....	69
4.4.3	Η Άτυπη Εκπαίδευση των Logistics.....	78
4.5	Βασικές Διαπιστώσεις	93
5	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΟΛΥΤΡΟΠΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΕΚΑΠ) – MULTIMODAL DEVELOPMENT CENTRE HELLAS (MDCH)	96
5.1	Ρόλος και Στόχοι του ΕΚΑΠ	96
5.1.1	Η Σημασία και ο Ρόλος του ΕΚΑΠ.....	96
5.1.2	Κύριοι Στόχοι του ΕΚΑΠ.....	97
5.2	Υπηρεσίες του ΕΚΑΠ	97
5.3	Εκπαίδευση στο ΕΚΑΠ.....	98
5.3.1	Προτεινόμενα Εκπαιδευτικά Προγράμματα Κατάρτισης.....	99
6	ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	109
6.1	Στόχοι της Έρευνας Πεδίου	109
6.2	Ο Σχεδιασμός και η Μεθοδολογία της Έρευνας: Προσωπικές Συνεντεύξεις και Έρευνα Ερωτηματολογίου.....	110
6.2.1	Η Μεθοδολογία για τις Προσωπικές Συνεντεύξεις.....	110
6.2.2	Η Μεθοδολογία για την Έρευνα Ερωτηματολογίου.....	111

6.3	Αποτελέσματα Ποιοτικής Έρευνας μέσω των Συνεντεύξεων	112
6.4	Αποτελέσματα Ποσοτικής Έρευνας Ερωτηματολογίου	118
6.5	Βασικές Διαπιστώσεις	135
7	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΑ LOGISTICS ΣΤΟ ΕΚΑΠ.....	139
7.1	Ανάλυση SWOT της Εκπαίδευσης στα Logistics στην Ελλάδα	139
7.2	Ανάπτυξη Υπηρεσιών Εκπαίδευσης στα Logistics στο ΕΚΑΠ	140
8	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	144
8.1	Κύρια Συμπεράσματα.....	144
8.2	Κύριες Προτάσεις	146
9	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	148
10	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	164
10.1	Οδηγός Συνέντευξης: Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στον τομέα των Logistics και τη Διαχείριση της Εφοδιαστικής Αλυσίδας.....	164
10.2	Ερωτηματολόγιο: “Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στον τομέα των Logistics και τη Διαχείριση της Εφοδιαστικής Αλυσίδας”	166

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1. Χαρακτηριστικά μεταφορικών μέσων	12
Πίνακας 2. Τα 10 πιο εξαγωγίμα προϊόντα και οι 10 πρώτες αγορές το 2014 (Eurostat, 2014).....	44
Πίνακας 3. Στρατηγικές δράσεις για το βασικό άξονα ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού .	54
Πίνακας 4. Απόσπασμα πίνακα κατανομής κοινοτικής συνδρομής ανά ΕΠ περιόδου 2014-2020	55
Πίνακας 5. Συνοπτικός πίνακας προγραμμάτων σπουδών με γνωστικό αντικείμενο τα logistics και τη διαχείριση εφοδιαστικής αλυσίδας διεθνώς το 2007	62
Πίνακας 6. Ευρωπαϊκά μεταπτυχιακά προγράμματα στα logistics.	63
Πίνακας 7. Προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στα logistics	64
Πίνακας 8: Προγράμματα κατάρτισης που παρέχει το Levantine Training Centre σχετικά με τη Ναυτιλία	64
Πίνακας 9. Μαθήματα Β' και Γ' τάξεων ΕΠΑΛ για την ειδικότητα «Υπάλληλος Αποθήκης και Συστημάτων Εφοδιασμού».....	65
Πίνακας 10. Συγχωνεύσεως τμημάτων που προσέφεραν προγράμματα σπουδών στον κλάδο των logistics.....	66
Πίνακας 11. Μεταπτυχιακά προγράμματα ειδίκευσης στα logistics στην Ελλάδα	68
Πίνακας 12. Προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα που ενσωματώνουν την έννοια των logistics στον οδηγό σπουδών τους στην Ελλάδα	68
Πίνακας 13. Μαθήματα σπουδαστών ΙΕΚ σε ειδικότητες σχετικές με τα logistics.....	72
Πίνακας 14. Προγράμματα συμπληρωματικής ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σχετικά με τα logistics προσφερόμενα από το ΚΕΚ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών	74
Πίνακας 15. Σεμινάρια σχετικά με τα logistics προσφερόμενα από το ΚΕΚ ΙΒΕΠΕ.....	75
Πίνακας 16. Σεμινάρια σχετικά με τα logistics προσφερόμενα από το Primus Business & IT Training	76
Πίνακας 17. Σεμινάρια ασύγχρονης ηλεκτρονικής εκπαίδευσης που άπτονται του κλάδου των logistics προσφερόμενα από την Future Business School και επιδοτούνται από τον λογαριασμό ΛΑΕΚ του ΟΑΕΔ	77

Πίνακας 18. Σεμινάρια που άπτονται του κλάδου των logistics προσφερόμενα από την Ελληνική Εταιρεία Διοικήσεως Επιχειρήσεων (ΕΕΔΕ)	81
Πίνακας 19. Σεμινάρια Διαχείρισης Εφοδιαστικής Αλυσίδας – Logistics Management προσφερόμενα από το Πανεπιστήμιο Πειραιώς με τη μέθοδο της ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης.....	82
Πίνακας 20. Σεμινάρια που άπτονται του κλάδου των logistics προσφερόμενα από την AQS-Σύμβουλοι Επιχειρήσεων και είναι επιδοτούμενα από τον λογαριασμό ΛΑΕΚ του ΟΑΕΔ	83
Πίνακας 21. Σεμινάρια που άπτονται του κλάδου των logistics προσφερόμενα από την Αbrm-Σύμβουλοι Επιχειρήσεων και είναι επιδοτούμενα από το Λογαριασμό ΛΑΕΚ του ΟΑΕΔ	86
Πίνακας 22. Σεμινάρια που άπτονται του κλάδου των logistics προσφερόμενα από την Ελληνική Εταιρεία Logistics	86
Πίνακας 23. Σεμινάρια στον κλάδο των logistics προσφερόμενα από την εταιρεία Q-Training, με δυνατότητα σύγχρονης τηλεκπαίδευσης, τα οποία επιδοτούνται από τον Λογαριασμό ΛΑΕΚ του ΟΑΕΔ	91
Πίνακας 24. Σεμινάρια σχετικά με τα logistics προσφερόμενα από την εταιρεία International Forum Training & Consulting με δυνατότητα σύγχρονης και ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης, τα οποία είναι επιδοτούμενα από τον Λογαριασμό ΛΑΕΚ του ΟΑΕΔ.....	92
Πίνακας 25. Σεμινάρια για «Εισαγωγές και Εξαγωγές» προσφερόμενα από την εταιρεία International Forum Training & Consulting.....	93
Πίνακας 26. Τα σεμινάρια στα πλαίσια της άτυπης μάθησης σχετικά με τα logistics	95
Πίνακας 27. Κύρια προσφερόμενη εκπαίδευση στα logistics από το Δημόσιο και Ιδιωτικό Τομέα	95
Πίνακας 28. Φορείς, στους οποίους στάλθηκε το ερωτηματολόγιο για προώθηση.....	112
Πίνακας 29. Ανάλυση SWOT της εκπαίδευσης στα Logistics στην Ελλάδα	139

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

Διάγραμμα 1. Σειρά κατάταξης των χωρών με βάση το Δείκτη Απόδοσης δραστηριοτήτων logistics	38
Διάγραμμα 2. Παγκόσμια θέση της ελληνικής ναυτιλίας.....	42
Διάγραμμα 3. Μεριδία εξαγωγών πλην καυσίμων (ΕΛ.ΣΤΑΤ, Μαΐ. 2015)	43
Διάγραμμα 4. Εξέλιξη Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας στις μεταφορές και την αποθήκευση.....	45
Διάγραμμα 5. Εξέλιξη ετήσιων δεικτών κύκλου εργασιών στις μεταφορές και την αποθήκευση.....	46
Διάγραμμα 6. Εξέλιξη του δείκτη Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος.....	46
Διάγραμμα 7. Εξέλιξη μεγέθους αγοράς υπηρεσιών διαμεταφοράς.....	47
Διάγραμμα 8. Εξέλιξη μεγέθους αγοράς Third Party Logistics.....	47
Διάγραμμα 9. Μοντέλο εκπαίδευσης Logistics.....	61
Διάγραμμα 10. Συμμετοχή θεωρητικών και πρακτικών μαθημάτων στα προγράμματα σπουδών των τμημάτων logistics βάσει των ωρών διδασκαλίας	67
Διάγραμμα 11. Κλάδος δραστηριοποίησης επιχειρήσεων.....	119
Διάγραμμα 12. Έδρα επιχειρήσεων	119
Διάγραμμα 13. Μέγεθος επιχειρήσεων ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων.....	120
Διάγραμμα 14. Κατανομή εργαζομένων ανά κλάδο επιχείρησης.....	121
Διάγραμμα 15. Οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων σήμερα και μετά από 3 χρόνια	121
Διάγραμμα 16. Ανάγκες των επιχειρήσεων σε προσωπικό κατά τα επόμενα 3 χρόνια....	122
Διάγραμμα 17. Επιτακτική η ανάγκη πρόσληψης επαγγελματιών logistics σήμερα και μετά από 3 χρόνια	122
Διάγραμμα 18. Βαθμός σημαντικότητας της διαχείρισης των logistics για τη λειτουργία των επιχειρήσεων.....	123
Διάγραμμα 19. Το επίπεδο εκπαίδευσης των εργαζομένων στον τομέα των logistics είναι ανάλογο των απαιτήσεων της επιχείρησης.....	123
Διάγραμμα 20. Χρήση ιδιόκτητων ή μη ιδιόκτητων φορτηγών.....	124

Διάγραμμα 21. Χρήση ιδιόκτητων ή αποθηκευτικών χώρων τρίτων.....	124
Διάγραμμα 22. Τρόπος διαχείρισης αποθηκευτικών χώρων από όσους διαθέτουν ιδιόκτητους αποθηκευτικούς χώρους.....	125
Διάγραμμα 23. Συμμετοχή στο παρελθόν σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στα logistics και τη Διαχείριση της Εφοδιαστικής Αλυσίδας.....	125
Διάγραμμα 24. Πρόθεση συμμετοχής επιχειρήσεων σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στα logistics και τη Διαχείρισης Εφοδιαστικής Αλυσίδας	126
Διάγραμμα 25. Πρόθεση πληρωμής επιχειρήσεων για συμμετοχή σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον κλάδο των logistics και Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας.....	126
Διάγραμμα 26. Επιθυμητό κόστος συμμετοχής ανά εργαζόμενο.....	127
Διάγραμμα 27. Βασικές ειδικότητες του κλάδου των logistics που θεωρούνται αναγκαίες προς ανάπτυξη σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σήμερα και μετά από 3 χρόνια.....	128
Διάγραμμα 28. Εξειδικεύσεις Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας που θεωρούνται αναγκαίες προς ανάπτυξη σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σήμερα.....	128
Διάγραμμα 29. Βασικές εξειδικεύσεις Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας που θεωρούνται αναγκαίες προς ανάπτυξη σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μετά από 3 χρόνια.....	129
Διάγραμμα 30. Εκδήλωση ενδιαφέροντος για συμμετοχή σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ανά αντικείμενο δραστηριότητας και περιοχή εστίασης	130
Διάγραμμα 31. Κίνητρα συμμετοχής επιχειρήσεων σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των εργαζομένων τους στον κλάδο των logistics και Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας.....	131
Διάγραμμα 32. Αποτρεπτικοί παράγοντες συμμετοχής επιχειρήσεων σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον κλάδο των logistics και Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας.....	131
Διάγραμμα 33. Καταλληλότερα μέτρα προώθησης προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα των logistics και Διαχείρισης Εφοδιαστικής Αλυσίδας.....	132

Διάγραμμα 34. Καταλληλότερο εκπαιδευτικό «μίγμα» (στόχος της εκπαίδευσης) στα logistics	133
Διάγραμμα 35. Ενδειγμένη διάρκεια προγράμματος κατάρτισης σε θέματα logistics και Διαχείρισης Εφοδιαστικής Αλυσίδας	133
Διάγραμμα 36. Καταλληλότερος τρόπος διδασκαλίας σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στα logistics και Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας....	134
Διάγραμμα 37. Ενδειγμένος χρόνος και διάρκεια διεξαγωγής προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στα logistics και τη Διαχείριση Εφοδιαστικής Αλυσίδας	134

ΕΙΚΟΝΕΣ

Εικόνα 1. Κλασική δομή μιας εφοδιαστικής αλυσίδας	8
Εικόνα 2. Το ελληνικό σύστημα εκπαίδευσης	25
Εικόνα 3. Τα πέντε μεγαλύτερα λιμάνια της Μεσογείου, 2014.....	50
Εικόνα 4. Δυναμική ανάπτυξης λιμένα Θεσσαλονίκης.....	51

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

ΑΕΙ	Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΠΑ	Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία
ΑΠΘ	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
ΓΓΔΒΜ	Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης
ΓΓΕΤ	Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας
ΓΕΛ	Γενικό Λύκειο
ΓΣΕΒΕΕ	Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας
ΓΣΕΕ	Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος
ΔΕΑ	Διαχείριση Εφοδιαστικής Αλυσίδας
ΔΣ	Διοικητικό Συμβούλιο
ΕΑ	Εφοδιαστική Αλυσίδα
ΕΒΕΘ	Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΛ	Ελληνική Εταιρία Logistics
ΕΕΔΕ	Ελληνική Εταιρία Διοικήσεως Επιχειρήσεων
ΕΕΘ	Επαγγελματικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης
ΕΕΚ	Επαγγελματική Εκπαίδευση και κατάρτιση
ΕΚΑΠ	Ελληνικό Κέντρο Ανάπτυξης Πολυτροπικότητας
ΕΚΠΑ	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
ΕΛΕΚΠ	Ενιαίος Λογαριασμός για την Εφαρμογή Κοινωνικών Πολιτικών
ΕΛΠΕΚΕ	Ειδικός Λογαριασμός Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΟΠΠΕΠ	Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού
ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠΑΛ	Επαγγελματικό Λύκειο
ΕΠΑΣ	Επαγγελματικές Σχολές
ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
ΕΣΥΠ	Εθνικό Σύστημα Υποδομών Ποιότητας
ΕΤΠ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση
ΕΦΚ	Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης
ΗΠΑ	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
ΙΕΚ	Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΙΕΚΕΜ ΤΕΕ	Ινστιτούτο Εκπαίδευσης & Επιμόρφωσης Μελών Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας
ΙΕΠ	Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ	Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος
ΙΝΕ	Ινστιτούτο Εργασίας
ΙΝΕ ΓΣΕΕ	Ινστιτούτο Εργασίας της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος
ΙΝΕΜΥ	Ινστιτούτο Εμπορίου και Υπηρεσιών
ΚΑΕΛΕ	Κέντρο Ανάπτυξης Ελληνικού Εμπορίου
ΚΑΝΕΠ	Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής
ΚΔΒΜ	Κέντρο Δια Βίου Μάθησης
ΚΕΕ	Κέντρο Εκπαίδευσης Ενηλίκων
ΚΕΕΠΕΕ	Κεντρική Εξεταστική Επιτροπή Πιστοποίησης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
ΚΕΚ	Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΚΕΣΥΠ	Κέντρο συμβουλευτικής και προσανατολισμού

ΛΑΕΚ	Λογαριασμού για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση
ΟΑΕΔ	Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού
ΟΛΠ	Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς
ΟΜΥΛΕ	Ομοσπονδία Υπαλλήλων Λιμανιών Ελλάδος
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΟΣΕ	Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος
πΓΔΜ	πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας
ΣΕΒ	Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών
ΣΕΒΕ	Σύνδεσμος Εξαγωγέων Βορείου Ελλάδος
ΣΕΚ	Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΣΕΚΑΜ	Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης Μεταφορέων
ΣΕΚΟΟΜΕΕ	Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης Οδηγών Οχημάτων Μεταφοράς Επιβατών/Εμπορευμάτων
ΣΕΣ	Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης
ΤΕΙ	Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

3PL	Third Party Logistics
Abpm	Advanced Business Process Management
ADR	Accord european relatif au transport international des marchandises Dangereuses par Route
CEDEFOP	European Centre for the Development of Vocational Training
CLM	Council of Logistics Management
ECVET	European Credit System for Vocational and Education and Training
EQF	European Qualifications Framework
ERP	Enterprise Resource Planning
EU ETS	European Union's Emissions Trading Scheme
GWP	Good Warehousing Practices
HR	Human Resources
ICT	Information and Communications Technology
ITS	Intelligent Transport Systems
LCC	Life Cycle Costing
LPI	Logistics Performance Index
MBA	Master of Business Administration
MDCH	Multimodal Development Center Hellas
MIT	Massachusetts Institute of Technology
RFID	Radio Frequency Identification
SOLE	Society of Logistics Engineers
UK	United Kingdom
YEI	Youth Employment Initiative

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Η Σημασία της Εκπαίδευσης στα Logistics

Τα τελευταία χρόνια, τα logistics αναγνωρίζονται ως κεντρική λειτουργία των περισσότερων μεταποιητικών και εμπορικών επιχειρήσεων, καθώς αποτελούν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για την επίτευξη κερδοφορίας. Συγκεκριμένα, η ορθή διαχείριση των αποθεμάτων πρώτων υλών, ημι-έτοιμων προϊόντων και τελικών προϊόντων κατά τα στάδια της κατεργασίας, της αποθήκευσης και της μεταφοράς αποτελεί κρίσιμη διαδικασία για την αποτελεσματική λειτουργία και τη βιωσιμότητα μιας επιχείρησης. Κορυφαία παραδείγματα, όπως οι Apple, Procter & Gamble, Amazon, Unilever, Intel, Inditex (Zara) συγκαταλέγονται στις εταιρείες με τις 25 καλύτερες εφοδιαστικές αλυσίδες παγκοσμίως για το έτος 2015, που κατάφεραν να βελτιώσουν σημαντικά την οικονομική τους βιωσιμότητα μέσω της ικανοποίησης των απαιτήσεων των πελατών τους (Gartner, 2015).

Αναμφισβήτητα, το περιβάλλον στο οποίο λειτουργούν οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστικό, πόσο μάλλον στην σύγχρονη εποχή, με την πρωτοφανή κρίση που περνά η χώρα. Αυτό σημαίνει ότι για να επιβιώσουν, πρέπει να ανταποκριθούν στα νέα δεδομένα, δηλαδή στην παγκοσμιοποίηση, στις νέες τεχνολογίες, στη συνεχή προσπάθεια για καινοτομία, στην κατάρρευση των οικονομικών συνόρων. Το ζητούμενο λοιπόν για κάθε επιχείρηση, είναι η ανταγωνιστικότητα, η παραγωγικότητα, η ποιότητα και τελικά η αποδοτικότητα, ώστε να παραμείνει βιώσιμη (Βαξεβανίδου Μ., Ρεκλείτης Π., 2008, Χυτήρης Λ., 2001).

Στην ικανοποίηση αυτού του σκοπού, σημαντικό ρόλο μπορεί να διαδραματίσει το Ανθρώπινο Δυναμικό που στελεχώνει τις επιχειρήσεις. Οι Ανθρώπινοι Πόροι, στο επίπεδο των οργανισμών και επιχειρήσεων θεωρούνται πλέον βασικός μοχλός ανάπτυξης και στήριγμα στη μάχη που δίνουν οι επιχειρήσεις για επιβίωση και ανάπτυξη και ενώ, μέχρι σήμερα, προσδιορίζονταν επαγωγικά, όλο και περισσότερο πλέον αποτιμώνται σε Γνώση (παραγωγή νέας και διάχυση διαθέσιμης) και Δεξιότητες (Εκπαίδευση & Κατάρτιση). Η ποιότητα του Ανθρώπινου Δυναμικού κρίνεται, χωρίς αμφιβολία, πρώτης προτεραιότητας μεταβλητή για μια «ανταγωνιστική οικονομία» και για μια ισόρροπη κοινωνική ανάπτυξη (ανάπτυξη με κοινωνική συνοχή) (Λέτσα Ε. 2008).

Βασική προϋπόθεση αποτελεί η διαμόρφωση κατάλληλων συνθηκών, τόσο για την εφαρμογή στρατηγικών προσαρμογής του ανθρώπινου δυναμικού από τις ελληνικές επιχειρήσεις, όσο και για την ανάπτυξη καινοτόμων πολιτικών για την απασχόληση, την εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση και την ανάπτυξη των επαγγελματικών

προσόντων. Σήμερα, παρά την οικονομική ύφεση, η ανεργία συνυπάρχει με ελλείψεις δεξιοτήτων και κενές θέσεις στις επιχειρήσεις, οι οποίες είναι δύσκολο να πληρωθούν. Το ιδιότυπο αυτό χάσμα της αγοράς εργασίας αποτελεί μια από τις αιτίες της δομικής ανεργίας στην Ελλάδα και σε κάθε περίπτωση αρνητική παράμετρο ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων (ΣΕΒ, 2013).

Δεδομένων των υψηλών απαιτήσεων του κλάδου των logistics, οι εκπαιδευτικές ανάγκες ενός σύγχρονου επαγγελματία στα logistics (logistician) καθορίζονται από το σύνολο των προβλημάτων και αποφάσεων, που θα πρέπει σε καθημερινή βάση να επιλύει και να λαμβάνει αντίστοιχα, προκειμένου να βελτιστοποιείται η λειτουργία της επιχείρησης και να μεγιστοποιούνται τα κέρδη της (Erturgut and Soyseker, 2011). Συγκεκριμένα, κάθε επαγγελματίας θα πρέπει να είναι σε θέση να αντιμετωπίζει άμεσα και αποτελεσματικά ζητήματα που αφορούν ενδεικτικά τον καθορισμό του επιθυμητού επιπέδου εξυπηρέτησης του πελάτη, τη διαδικασία παραγγελιών, τη διοίκηση αποθεμάτων, την πρόβλεψη της ζήτησης, τις μεταφορές, την αποθήκευση, τη διαχείριση των πόρων, τον ανεφοδιασμό και τις διαδικασίες προμηθειών, τη διανομή πρώτων υλών και τελικών προϊόντων, τη συσκευασία, τη διάθεση και διαχείριση των αποβλήτων της παραγωγικής διαδικασίας και τη διαχείριση επιστροφών (Birou και Lutz, 2013).

Με βάση τα παραπάνω, συμπεραίνεται εύκολα ότι τα στελέχη στον χώρο των logistics δεν μπορούν απλά να είναι μόνο ειδικοί στις μεταφορές ή στη διαχείριση αποθεμάτων ή στην αποθήκευση, αλλά θα πρέπει να είναι σε θέση να σχεδιάζουν συνολικά και να παίρνουν αποφάσεις σε ολόκληρο το φάσμα δραστηριοτήτων της εφοδιαστικής αλυσίδας. Όλα αυτά, οδηγούν σε απαιτήσεις για ανθρώπινο δυναμικό με σπουδές ανώτατης εκπαίδευσης, σαφώς προσανατολισμένες στην επιστήμη των logistics.

Την ίδια στιγμή, υψηλές είναι οι απαιτήσεις των επιχειρήσεων σε εργατικό δυναμικό, που να ενασχολείται με την αποθήκευση, την παλετοποίηση, τη στοιβάση, τη μεταφορά και τη διαλογή των προϊόντων.

Η Ελλάδα πρέπει να αντιμετωπίσει άμεσα το ζήτημα της απόκλισης μεταξύ ζητούμενων και προσφερόμενων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Η δυναμική των αλλαγών στον εργασιακό χώρο καθιστά απαραίτητη την έγκαιρη και αξιόπιστη ενημέρωση σχετικά με την εξέλιξη των δεξιοτήτων στις επιχειρήσεις. Η παρακολούθηση της μεταβολής που παρουσιάζουν οι επαγγελματικές δεξιότητες στη χώρα αποδεικνύεται θεμελιώδης για την καλύτερη αντιστοίχιση της προσφοράς και της ζήτησης στην αγορά εργασίας (ΣΕΒ, 2013).

Ως εκ τούτου, διαπιστώνεται η ανάγκη κατάρτισης νέων και επιμόρφωσης εργαζομένων μέσω προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και δια βίου μάθησης

σχετικά με τα logistics, που μπορούν να προσφέρουν στις επιχειρήσεις προσωπικό πλήρως εξειδικευμένο και καταρτισμένο με βάση τις ανάγκες της αγοράς.

1.2 Αντικείμενο, Στόχοι, Μεθοδολογία και Δομή της Εργασίας

Αντικείμενο της εργασίας αποτελεί η διερεύνηση των αναγκών και των προοπτικών για την εκπαίδευση και κατάρτιση στα logistics και την εφοδιαστική αλυσίδα στην Ελλάδα.

Αρχικός στόχος της εργασίας είναι η παρουσίαση των τάσεων του κλάδου των logistics, τόσο σε διεθνές, όσο και σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, στόχο αποτελεί η παρουσίαση των διεθνών πρακτικών εκπαίδευσης στα logistics και η εξέταση της δυνατότητας εφαρμογής τους στο ελληνικό εκπαιδευτικό πλαίσιο. Παράλληλα, στόχος της εργασίας είναι η ανάλυση των εκπαιδευτικών δομών στη χώρα και των ήδη αναγνωρισμένων επαγγελματικών αντικειμένων στα logistics, καθώς και η παρουσίαση των υφιστάμενων εκπαιδευτικών προγραμμάτων στα πλαίσια της τυπικής, μη τυπικής εκπαίδευσης στα logistics στην Ελλάδα εντός του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας και άτυπης μάθησης εκτός του εκπαιδευτικού συστήματος. Κύριος στόχος της εργασίας είναι η διερεύνηση των αναγκών των επιχειρήσεων για απόκτηση τεχνογνωσίας στους διάφορους τομείς των logistics και της εφοδιαστικής αλυσίδας και η διαμόρφωση πρότασης για παροχή προγραμμάτων κατάρτισης που θα καλύπτουν τις ανάγκες αυτές.

Η μεθοδολογική προσέγγιση που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση της παρούσας εργασίας είναι η επισκόπηση της βιβλιογραφίας (literature review), επιστημονικής και μη, σχετικά με την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση στον τομέα των logistics στην Ελλάδα και διεθνώς στα πλαίσια της τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης, καθώς και της άτυπης μάθησης. Επιπλέον έγινε επισκόπηση της βιβλιογραφίας σχετικά με την ανάπτυξη του κλάδου των logistics σε διεθνές και εθνικό επίπεδο ώστε να αναδειχθούν οι τομείς προτεραιότητας με τη μεγαλύτερη δυναμική ανάπτυξης σήμερα και στο ορατό μέλλον. Παράλληλα διενεργήθηκε έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε με δύο τρόπους:

- ποιοτικά, μέσω της διεξαγωγής συνεντεύξεων με εκπροσώπους από οργανισμούς, συλλογικούς φορείς, επιμελητήρια, επιχειρήσεις, συμβούλους επιχειρήσεων και Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης, με σκοπό τη «συζήτηση» των συμπερασμάτων που προέκυψαν από την επισκόπηση της βιβλιογραφίας, που θα επέτρεπε την επαλήθευση ή συμπλήρωση αυτών, καθώς και την υποστήριξη του σχεδιασμού ενός κατάλληλου ερωτηματολογίου στην επόμενη φάση,
- ποσοτικά, μέσω της υλοποίησης έρευνας ερωτηματολογίου σε επιχειρήσεις με συναφές αντικείμενο δραστηριότητας, ώστε να αποτυπωθούν οι ανάγκες τους για

εκπαίδευση στον κλάδο των logistics σήμερα αλλά και στο μέλλον με χρονικό ορίζοντα τα 3 επόμενα χρόνια.

Όσον αφορά τη δομή, η υπόλοιπη εργασία διαρθρώνεται ως εξής.

- Στο Κεφάλαιο 2 παρουσιάζονται βασικές έννοιες και όροι για την εκπαίδευση στα logistics. Συγκεκριμένα δίνεται ο ορισμός των logistics και της Εφοδιαστικής Αλυσίδας, περιγράφονται συνοπτικά οι έννοιες της εκπαίδευσης και κατάρτισης, οι δομές της τυπικής, μη τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Τέλος περιγράφεται η έννοια της πιστοποίησης και παρουσιάζονται τα επαγγελματικά περιγράμματα ειδικοτήτων που σχετίζονται με τον τομέα των logistics, έτσι όπως αναγνωρίζονται από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης.
- Στο Κεφάλαιο 3 περιγράφονται μέσα από βιβλιογραφική επισκόπηση αλλά και στατιστικά στοιχεία οι κύριες τάσεις και τα χαρακτηριστικά του κλάδου των logistics σε διεθνές και εθνικό επίπεδο.
- Στο Κεφάλαιο 4 παρουσιάζονται οι προκλήσεις, τα εμπόδια καθώς και οι τάσεις και οι προοπτικές για την εκπαίδευση και κατάρτιση στα logistics. Έπειτα παρουσιάζεται η εκπαίδευση στα logistics, όπως αυτή προκύπτει από επιτυχημένα παραδείγματα του διεθνούς περιβάλλοντος. Στη συνέχεια πραγματοποιείται μια επισκόπηση της τυπικής, μη τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης στα logistics στη χώρα, ώστε να αναδειχθεί η προσφορά προγραμμάτων κατάρτισης στον εν λόγω κλάδο με χρονικό ορίζοντα το παρόν.
- Στο Κεφάλαιο 5 περιγράφεται το Ελληνικό Κέντρο Ανάπτυξης Πολυτροπικότητας (ΕΚΑΠ), ως προς το ρόλο, τη σημασία και τους στόχους του. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι υπηρεσίες που μπορεί να προσφέρει με επίκεντρο την εκπαίδευση και κατάρτιση.
- Στο Κεφάλαιο 6 παρουσιάζονται ο σχεδιασμός, η μεθοδολογία και τα αποτελέσματα της έρευνας πεδίου. Αρχικά περιγράφονται τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων και στη συνέχεια αναλύονται τα αποτελέσματα των ερωτηματολογίων.
- Στο Κεφάλαιο 7, γίνεται αρχικά μία SWOT ανάλυση της εκπαίδευσης στα logistics στην Ελλάδα και στη συνέχεια διαμορφώνεται πρόταση για την ανάπτυξη νέων, εξειδικευμένων προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, σχετικών του κλάδου των Logistics στο ΕΚΑΠ.
- Στο Κεφάλαιο 8, παρουσιάζονται τα κύρια συμπεράσματα και οι κύριες προτάσεις για τη βελτίωση της εκπαίδευσης στα logistics στην Ελλάδα βάσει των αναγκών των επιχειρήσεων.

- Τέλος στα Κεφάλαια 9 και 10 παρατίθενται η Βιβλιογραφία και τα Παραρτήματα.

2 ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΑ LOGISTICS

2.1 Logistics και Εφοδιαστική Αλυσίδα

Τα τελευταία χρόνια και κυρίως από την δεκαετία του 1980 τα Logistics (Εφοδιαστική), αφορούν ένα κλάδο που εξελίσσεται διαρκώς και με γρήγορο ρυθμό. Οι παγκοσμιοποιημένες και ανταγωνιστικές αγορές που οδηγούνται στην παραγωγή όλο και πιο ανταγωνιστικών προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και οι στόχοι για ποιοτική εξυπηρέτηση και ικανοποίηση του τελικού καταναλωτή, έχοντας ως αφετηρία τις πραγματικές ανάγκες του, συμβάλλουν στη συνεχή θεώρηση όλων των διαδικασιών διακίνησης αγαθών και υπηρεσιών στις δημιουργούμενες εφοδιαστικές αλυσίδες (Λίτος, 2007).

Σχετικά με τον όρο Logistics υπάρχουν διάφορες ερμηνείες και ορισμοί. Παράλληλα παρατηρείται σύγχυση σχετικά με το περιεχόμενο και τη σχέση μεταξύ των εννοιών της εφοδιαστική αλυσίδας (supply chain) και των logistics. Αυτό οφείλεται στην οπτική γωνία και τα ενδιαφέροντα των εμπλεκομένων (Σαρτζετάκη Κ., 2013).

Κάποιοι θεωρούν ότι ο όρος εφοδιαστική αλυσίδα ταυτίζεται με τον όρο logistics. Οι Levi Simchi, D. Kaminsky Ph. και Simchi-Levi (Designing and Managing the Supply Chain, McGraw Hill, 2000) δεν διακρίνουν καμία διαφορά μεταξύ των logistics και διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας. Άλλοι, όπως το Συμβούλιο Διαχείρισης των Logistics (Council of Logistics Management, CLM) και οι Alan Rushton, John Oxley and Phil Croucher (The Handbook of Logistics and Distribution Management, Kogan, 2000) θεωρούν ότι τα logistics αποτελούν τμήμα (υποσύνολο) των διαδικασιών σε μια εφοδιαστική αλυσίδα (Σαρτζετάκη Κ., 2013). Στην συνέχεια παρατίθενται οι δύο αυτές έννοιες και η διαφορά τους.

2.1.1 Ορισμός Εφοδιαστικής Αλυσίδας

Σε πρώτο επίπεδο λοιπόν, σκόπιμο κρίνεται να παρουσιαστούν οι διάφοροι ορισμοί της εφοδιαστικής αλυσίδας και των logistics και στη συνέχεια να αναλυθούν τα στοιχεία που τα απαρτίζουν τις παραπάνω έννοιες. Αρχικά παρατίθεται η έννοια της εφοδιαστικής αλυσίδας καθώς τα Logistics αποτελούν υπόσυνολό της.

- Σύμφωνα με τον M. Christopher η αλυσίδα προσφοράς ή εφοδιαστική αλυσίδα (supply chain) μπορεί να οριστεί ως: «Η Διαχείριση των ανάντι και κατόντι σχέσεων με προμηθευτές, πελάτες προκειμένου να παρασχεθεί υψηλή αξία σε πελάτες με το μικρότερο δυνατό κόστος για ολόκληρη την αλυσίδα προσφοράς» (Νανιόπουλος Α., 2015).

- Σύμφωνα με την Ελληνική Εταιρεία Logistics η Διαχείριση Εφοδιαστικής Αλυσίδας αναφέρεται στο σχεδιασμό και τη διαχείριση όλων των ενεργειών-δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τις διαδικασίες προμήθειας, την παραγωγή-μεταποίηση και όλες τις δραστηριότητες της διανομής. Επιπλέον, συμπεριλαμβάνει το συντονισμό και τη συνεργασία με όλους τους εταίρους του καναλιού εφοδιασμού, που μπορεί να είναι προμηθευτές, μεσάζοντες, εταιρείες παροχής υπηρεσιών Third Party Logistics (3PL) και πελάτες (Ελληνική Εταιρεία logistics (EEL),2015).
- Σύμφωνα με τον Ballou η Εφοδιαστική Αλυσίδα θεωρείται ως το δίκτυο των οργανισμών ή επιχειρήσεων που συμμετέχουν, μέσω συνεχών και αμφίδρομων αλληλεπιδράσεων, σε διαδικασίες που προσθέτουν αξία στα προϊόντα / υπηρεσίες που παρέχονται στον τελικό πελάτη» (Φωλίνας Δ., 2013).

Ουσιαστικά, η Διαχείριση Εφοδιαστικής Αλυσίδας ενοποιεί και ολοκληρώνει το σχεδιασμό, τις προμήθειες, την παραγωγή, την αποθήκευση, τη μεταφορά και τις πωλήσεις τόσο μέσα στις επιχειρήσεις όσο και μεταξύ αυτών. Ο αντικειμενικός λοιπόν σκοπός της Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας είναι η αύξηση της συνολικής κερδοφορίας κατά μήκος όλης της αλυσίδας που συνεπάγεται την αύξηση της κερδοφορίας όλων των εταίρων της. Αυτό επιτυγχάνεται με την κατανόηση και ικανοποίηση των πελατειακών αναγκών στον απαιτούμενο χρόνο και με την προσφορά προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας και ανταγωνιστικού κόστους (Ελληνική Εταιρεία logistics (EEL),2015).

Έτσι, λοιπόν, η κλασική δομή μιας εφοδιαστικής αλυσίδας περιλαμβάνει τους προμηθευτές, τους παραγωγούς, τις αποθήκες, τα καταστήματα και τους τελικούς καταναλωτές, ενώ μεταξύ τους παρεμβάλλονται οι μεταφορείς, που διευκολύνουν τη ροή των πρώτων υλών, των ημιέτοιμων και των τελικών προϊόντων. Όσον αφορά τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τα διάφορα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας, αυτές είναι η φάση των προμηθειών, η παραγωγική διαδικασία, η συσκευασία, καθώς και η αποθήκευση και η μεταφορά των προϊόντων (logistics) (Αϊβαζίδου Ε.).

Εικόνα 1. Κλασική δομή μιας εφοδιαστικής αλυσίδας

Πηγή: Αϊβαζίδου Ε., 2013.

2.1.2 Ορισμός Logistics

Όσον αφορά τα Logistics, παρατίθενται ακολούθως κάποιοι από τους ορισμούς του:

- Στην Ελληνική γλώσσα ακριβώς αντίστοιχος δόκιμος όρος για τα Logistics δεν υπάρχει (προς το παρόν), ενώ ίσως κοντά στο περιεχόμενο του ξένου όρου “Logistics” είναι ο όρος «Επιμελητεία» (που χρησιμοποιείται από τον Ελληνικό στρατό). Ο όρος «Logistics» χρησιμοποιείται για την περιγραφή της διαδικασίας σχεδιασμού, διαχείρισης και ελέγχου της ροής υλικών, ανθρώπων, ενέργειας και πληροφορίας μέσα στα συστήματα (Νανιόπουλος, 2015).
- Σύμφωνα με το Συμβούλιο των Επαγγελματιών Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας, «τα Logistics (εφοδιαστική) αποτελούν το τμήμα της διαχείρισης εφοδιαστικής αλυσίδας που σχεδιάζει, υλοποιεί και ελέγχει την αποδοτική και αποτελεσματική -κανονική και αντίστροφη- ροή και αποθήκευση προϊόντων, υπηρεσιών και σχετικών πληροφοριών από το σημείο προέλευσης τους έως το σημείο κατανάλωσής τους, ώστε να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις των πελατών» (CSCMP, 2013).
- Σύμφωνα με το νόμο 4302/2014 που αφορά τη ρύθμιση θεμάτων της Εφοδιαστικής, τα Logistics ορίζονται ως «το σύνολο των διεργασιών που είναι απαραίτητες για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και τον έλεγχο της ροής (της μεταφοράς, της διαμεταφοράς και της αποθήκευσης) αγαθών και εμπορευμάτων από οποιοδήποτε σημείο προέλευσης σε οποιοδήποτε σημείο προορισμού και αντιστρόφως, καθώς και για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και τον έλεγχο της παροχής συναφών υπηρεσιών και της σχετικής πληροφορίας» (Νόμος 4302/2014).

- Σύμφωνα με το την «Διεθνή Κοινωνία των Logistics» SOLE (Society of Logistics Engineers) ως logistics ορίζεται «η επιστήμη της Διοίκησης (Management), της Τεχνικής Μεθοδολογίας (Engineering), και των Τεχνικών Δραστηριοτήτων (Technical Activities) που σχετίζονται με τον Σχεδιασμό (Design), τον Προσδιορισμό των Απαιτήσεων (Requirement), την απόκτηση, την διατήρηση και την διάθεση των παραγωγικών Πόρων και Μέσων που υποστηρίζουν τους Στόχους, την Στρατηγική, την Τακτική και τον Έλεγχο ενός Οργανισμού» (Παπαδημητρίου, Σχινιάς, 2004).

Με άλλα λόγια Logistics σημαίνει την προσφορά στους πελάτες του κατάλληλου υλικού, στον κατάλληλο χώρο, την κατάλληλη στιγμή, στις κατάλληλες συνθήκες και με το κατάλληλο κόστος. Τα Logistics συμβάλλουν στην σωστή διαχείριση της διακίνησης υλικών σε όλη την αλυσίδα της προστιθέμενης αξίας από την προμήθεια ακατέργαστων υλών ως την παράδοση τελικών προϊόντων (Νανιόπουλος Α., 2015).

Τα Logistics βρίσκουν εφαρμογή σε δύο κυρίως πεδία:

- Το πρώτο πεδίο είναι η επιχείρηση, η οποία πρέπει να οργανώσει την εισροή, την εσωτερική διακίνηση και την εκροή υλικών και προϊόντων κατά τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε να εξασφαλίζει τη μέγιστη ικανοποίηση των πελατών της (EEL,2015).
- Το δεύτερο πεδίο είναι η εφοδιαστική αλυσίδα, η οποία αποτελείται από όλες εκείνες τις επιχειρήσεις και οργανισμούς που είναι απαραίτητοι έτσι ώστε ένα προϊόν, από πρώτες ύλες να καταλήξει στον τελικό πελάτη. Η αποτελεσματική οργάνωση και διοίκηση της ροής προϊόντων και πληροφοριών σε αυτήν την αλυσίδα αποτελεί επιτακτική ανάγκη σε μία παγκοσμιοποιημένη και ψηφιακή οικονομία, όπου ο ανταγωνισμός από ατομικός (επιχείρηση εναντίον επιχείρησης) γίνεται συλλογικός (εφοδιαστική αλυσίδα εναντίον εφοδιαστικής αλυσίδας) (EEL,2015).

2.1.3 Διαφοροποίηση των Logistics από την Εφοδιαστική Αλυσίδα

Η Εφοδιαστική Αλυσίδα (Supply Chain) αποτελεί έννοια ευρύτερη από τα Logistics. Συγκεκριμένα αναφέρεται στο σχεδιασμό και τη διαχείριση όλων των σταδίων που σχετίζονται με τις διαδικασίες προμήθειας, την παραγωγή-μεταποίηση και όλες τις δραστηριότητες της διανομής για να φτάσει το προϊόν στον τελικό καταναλωτή. Επίσης συντονίζει όλους του εταίρους ενός καναλιού εφοδιασμού (προμηθευτές, μεσάζοντες, πελάτες κλπ) με την ίδια την επιχείρηση. Το σημείο, λοιπόν, στο οποίο εστιάζεται η διαχείριση εφοδιαστικής αλυσίδας είναι η διαχείριση των σχέσεων με τέτοιο τρόπο, ώστε να επιτυγχάνεται ένα πιο κερδοφόρο αποτέλεσμα για όλους τους κρίκους της αλυσίδας (Σαρτζετάκη Κ.,2013).

Τα Logistics αποτελούν κατεύθυνση και οργανωτικό πλαίσιο, από το οποίο προκύπτει το σχέδιο ροής των προϊόντων και των πληροφοριών μέσα στην επιχείρηση. Η εφαρμογή των Logistics επιδιώκει να συντονίσει όλες τις προσπάθειες που γίνονται σε κάθε κρίκο της αλυσίδας εφοδιασμού, έτσι ώστε η επιδιωκόμενη αύξηση της αξίας σε μία φάση να μην προκαλεί μείωση της πρότυπης αξίας σε προηγούμενη ή επόμενη φάση. Αποτελεί τμήμα της όλης διαδικασίας μιας εφοδιαστικής αλυσίδας και ενδιαφέρεται για την βελτιστοποίηση των ροών μέσα στην επιχείρηση έχοντας ως κύριο στόχο να φτάσει το προϊόν στον τελικό καταναλωτή (Σαρτζετάκη Κ.,2013).

2.1.4 Βασικές λειτουργίες των Logistics

Σύμφωνα με τους παραπάνω ορισμούς, το αντικείμενο των Logistics και της Εφοδιαστικής Αλυσίδας είναι ευρύτατο και καλύπτει ένα μεγάλο φάσμα των δραστηριοτήτων μιας επιχείρησης (ή πολλών συνεργαζόμενων επιχειρήσεων). Οι βασικές λειτουργίες του κλάδου είναι οι εξής:

- Προμήθειες: Οι προμήθειες αποτελούν σημαντική λειτουργία των Logistics και αναφέρονται στην απόκτηση προϊόντων (με οποιοδήποτε νόμιμο τρόπο) ή υπηρεσιών από τρίτους, από προμηθευτές, από πηγές εκτός της επιχείρησης, τα οποία μπορεί να ενσωματωθούν στο τελικό προϊόν (Σαρτζετάκη Κ.,2013). Αφορούν πρώτες ύλες, υλικά συσκευασίας, βοηθητικές ύλες, ενδιάμεσα προϊόντα, αναλώσιμα, καύσιμα κλπ. Επιπλέον οι προμήθειες εξυπηρετούν όλα τα τμήματα της επιχείρησης. Στόχο των προμηθειών αποτελεί η εξασφάλιση των απαιτούμενων υλικών / υπηρεσιών στη σωστή ποιότητα, ποσότητα, χρόνο, από τη σωστή πηγή και με τους καλύτερους δυνατούς όρους (Φωλίνας Δ., 2014). Οι ηλεκτρονικές προμήθειες αφορούν τη χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών σε όλα τα στάδια της διαδικασίας προμηθειών με σκοπό την αύξηση της αποδοτικότητας και της ταχύτητας των προμηθειών, την ενίσχυση της διαφάνειας, αλλά κυρίως τη δραστική μείωση του κόστους (AQS,2015α).
- Διαχείριση αποθεμάτων: Η σημασία των αποθεμάτων για μια επιχείρηση είναι σημαντική γιατί συμβάλει στην ομαλή και οικονομική λειτουργία της παραγωγικής διαδικασίας. Απόθεμα δημιουργείται για την κάλυψη του χάσματος χώρου και χρόνου (time gap και place gap) μεταξύ σημείων παραγωγής και σημείων πώλησης. Απόθεμα επίσης, δημιουργείται όταν οι ποσότητες εισαγωγής προϊόντων στην αποθήκη, ξεπερνούν τις ποσότητες εξαγωγής τους από αυτή. Διαχείριση αποθεμάτων είναι ο σχεδιασμός, εκτέλεση, παρακολούθηση και έλεγχος αποθεμάτων με διπλό σκοπό: αφενός θα πρέπει να εξασφαλίζεται το βέλτιστο επίπεδο αποθεμάτων, βάσει της δεδομένης εξυπηρέτησης της ζήτησης και αφετέρου δε, θα πρέπει να εξασφαλίζεται μέσω μιας αποθεματικής πολιτικής η συνολική ελαχιστοποίηση του κόστους του συστήματος Logistics (Φωλίνας

Δ., 2014, Σαρτζετάκη Κ.,2013). Σημαντικό είναι να τονιστεί το γεγονός ότι, όπου εφαρμόζονται επιτυχημένα Συστήματα Διαχείρισης Αποθεμάτων, επιτυγχάνεται **μείωση αποθεμάτων της τάξης του 30%** με ταυτόχρονη βελτίωση του επιπέδου εξυπηρέτησης του πελάτη (AQS,2015).

- **Μεταφορά:** Η μεταφορά (εμπορευμάτων) ως λειτουργία αποτελεί έναν ιδιαίτερα κρίσιμο παράγοντα επιτυχίας για τις επιχειρήσεις, καθώς συμμετέχει σημαντικά τόσο στο βαθμό εξυπηρέτησης όσο και στο κόστος του συστήματος Logistics μιας επιχείρησης (Φωλίνας Δ., 2014). Αναφέρεται στη διακίνηση υλικών (πρώτων υλών εξαρτημάτων, τελικών προϊόντων) κατά μήκος της εφοδιαστικής αλυσίδας (πχ. από τον προμηθευτή, στο εργοστάσιο παραγωγής και από εκεί προς τις αποθήκες, είτε αυτές βρίσκονται στις ίδιες εγκαταστάσεις με το εργοστάσιο παραγωγής είτε σε άλλο χώρο). Η εύρεση του βέλτιστου τρόπου μεταφοράς περιλαμβάνει την επιλογή των κατάλληλων μέσων μεταφοράς, αν τα μέσα αυτά θα είναι ιδιόκτητα ή όχι και στην περίπτωση που δεν είναι ιδιόκτητα ποιο είναι το καταλληλότερο μέσο μεταφοράς. Σημαντικό ρόλο κατέχει η χρονική διάρκεια, ώστε τα προϊόντα να παραδοθούν ακριβώς στην ώρα που επιθυμεί ο πελάτης- επιχείρηση άνευ καθυστέρησης (Μάρδας Δ., 2010, Σαρτζετάκη Κ.,2013).

Τα μέσα μεταφοράς κατηγοριοποιούνται ως ακολούθως:

1. Οδικές μεταφορές: Αποτελούν το συνηθέστερο είδος μεταφοράς στην Ευρώπη, ενώ παράλληλα απειλείται από την κυκλοφοριακή συμφόρηση και αυτό δημιουργεί αναζήτηση νέων οδών και νέων μέσων μεταφοράς. Επίσης, συχνά οι βελτιώσεις στην υποδομή ματαιώνονται ή καθυστερούν σημαντικά για περιβαλλοντικούς λόγους. Υπάρχουν σήμερα πολλές παραλλαγές οδικών μεταφορικών μέσων, τα οποία καλύπτουν οποιαδήποτε μεταφορική ανάγκη. Έτσι, ανάλογα με τη χρήση για την οποία προορίζονται, υπάρχουν βυτιοφόρα αυτοκίνητα, φορτηγά ψυγεία, αυτοκίνητα μεταφοράς χημικών, φορτηγά μεταφοράς υλικών μεγάλου όγκου και βάρους, αυτοκίνητα μεταφοράς οικοσυσκευών, πλατφόρμες μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων (containers) (Φωλίνας Δ., 2014)..
2. Σιδηροδρομικές μεταφορές: Ο σιδηρόδρομος έχει τη δυνατότητα να μεταφέρει μεγάλες ποσότητες σε αρκετά μεγάλες αποστάσεις με μικρό κόστος. Μπορεί να μεταφέρει υλικά είτε αυτά βρίσκονται σε χύδην μορφή, είτε συσκευασμένα, είτε σε οποιαδήποτε άλλη μορφή. Τα τελευταία χρόνια έχει προκύψει η ανάγκη εκσυγχρονισμού του και βελτίωσης των υπηρεσιών που παρέχει. Ο κυριότερος ανταγωνιστής των σιδηροδρομικών μεταφορών είναι οι οδικοί μεταφορείς οι οποίοι λειτουργούν σε συγκρίσιμο κόστος και παραδίδουν στη συμφωνημένη χρονική στιγμή, ενώ αντίθετα οι σιδηροδρομικοί παρουσιάζουν διακυμάνσεις στην ακρίβεια των παραδόσεών τους (Φωλίνας Δ., 2014).

3. Θαλάσσιες μεταφορές: Υπάρχουν τα πλοία μεταφοράς υγρών καυσίμων (tankers), τα πλοία μεταφοράς αερίων, τα πλοία μεταφοράς αυτοκινήτων, εμπορευματοκιβωτίων (containers), τα ψυγεία και τα γενικού φορτίου. Το χαμηλό κόστος μεταφοράς ανά μίλι και η δυνατότητα μεταφοράς πολύ μεγάλων και παντός είδους φορτίων, αποτελούν τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα της θαλάσσιας μεταφοράς και αντισταθμίζουν ως ένα βαθμό τους αρκετά μεγάλους απαιτούμενους χρόνους για την εκτέλεση των μεταφορών (Φωλίνας Δ., 2014).
4. Αερομεταφορές: Τα αερομεταφερόμενα υλικά είναι μεγάλης αξίας, ή υλικά που έχουν μικρή διάρκεια ζωής, ή έχουν τον χαρακτήρα του επείγοντος (Φωλίνας Δ., 2014). Αν και το κόστος είναι σχετικά υψηλό, η αερομεταφορά γίνεται όλο και πιο δημοφιλής, κυρίως λόγω του γεγονότος ότι είναι γρήγορη, τα προϊόντα δεν έχουν τόσες απαιτήσεις σε συσκευασία, και υπάρχουν μικρότερες πιθανότητες για απώλειες ή φθορές. Η αερομεταφορά επίσης βοηθά στη βελτίωση της οικονομικής ρευστότητας της επιχείρησης καθώς λιγότερα αποθέματα δεσμεύονται σε μεταφορά και οι πληρωμές γίνονται ταχύτερα (Σαρτζετάκη Κ., 2013).
5. Αγωγοί μεταφορών: Ο τρόπος αυτός μεταφοράς υγρών φορτίων και αερίων εμφανίζεται στη χώρα μας μέσα από ιδιόκτητες εγκαταστάσεις εργοστασίων ή εταιριών διύλισης και εκμετάλλευσης προϊόντων, τα οποία βρίσκονται σε υγρή μορφή. Μειονέκτημα αποτελεί το γεγονός ότι μπορεί να γίνει μόνο, όπου υπάρχει εγκατεστημένο το δίκτυο και κυρίως προς μία μόνο κατεύθυνση. Η αλλαγή κατεύθυνσης αν και είναι εφικτή σε θεωρητικό επίπεδο, στην πράξη απαιτεί την τροποποίηση του δικτύου των αντλιών, γεγονός που την καθιστά δύσκολη. Έχει όμως το χαμηλότερο κόστος μεταφοράς. Επίσης η μεταφορά των φορτίων μέσω των αγωγών δεν απαιτεί συσκευασία των προϊόντων, ούτε υπάρχει ανεκμετάλλετος ή υποαπασχολούμενος εξοπλισμός (Φωλίνας Δ., 2014).

Πίνακας 1. Χαρακτηριστικά μεταφορικών μέσων

	Οδικά	Σιδηροδρομικά	Εναέρια	Θαλάσσια	Αγωγοί
Ταχύτητα	Μέτρια	Μέτρια -Αργή	Γρήγορη	Μέτρια-Αργή	Αργή
Διαθεσιμότητα	Υψηλή	Μέτρια	Μέτρια	Υψηλή	Χαμηλή
Συνέπεια	Υψηλή	Μέτρια	Υψηλή	Μέτρια	Υψηλή
Καταστροφές και απώλειες	Λίγες	Μέτριες	Λίγες	Λίγες-Μέτριες	Λίγες
Ευελξία	Υψηλή	Χαμηλή	Χαμηλή	Χαμηλή	Χαμηλή

Πηγή: (Φωλίνας Δ., 2014).

- Αποθήκευση: Είναι η λειτουργία μιας επιχείρησης ή οργανισμού, που ασχολείται με τη διαχείριση των αποθεμάτων των προϊόντων παρέχοντας πληροφορίες για την κατάσταση και τη διαθεσιμότητα αυτών (Φωλίνας Δ., 2014). Αποτελεί κομβικό σημείο στην όλη ροή διακίνησης των αγαθών από τους προμηθευτές στους καταναλωτές. Ως

αποθήκες ορίζονται χώροι μικροί ή μεγάλοι στους οποίους, τοποθετούνται προϊόντα προς φύλαξη. Είναι μέρη ασφαλή, τόσο από τις καιρικές συνθήκες, όσο και από κλοπές και άλλες απώλειες. Τα προϊόντα φυλάγονται στις αποθήκες μέχρι να ζητηθούν για να χρησιμοποιηθούν στην παραγωγή, στην κατανάλωση και την μεταπώληση (Σαρτζετάκη Κ., 2013). Ο βασικός στόχος της αποθήκευσης αφορά την ελαχιστοποίηση του συνολικού κόστους λειτουργίας της αποθήκης με την ταυτόχρονη παροχή του υψηλότερου δυνατού επιπέδου εξυπηρέτησης στους πελάτες της επιχείρησης (Φωλίνας Δ., 2014). Για να καλυφθεί ο παραπάνω στόχος, έχουν αναπτυχθεί και εφαρμοστεί πολλές νέες τεχνολογίες με τη χρήση των πληροφοριακών συστημάτων, ασύρματων δικτύων υπολογιστών, RFID (Αναγνώριση Ασύρματης Τεχνολογίας -Radio Frequency Identification), Barcodes (γραμμωτός κώδικας), κώδικας QR, Μαγνητική Λωρίδα (Magnetic Stripe) και άλλων (Σαρτζετάκη Κ., 2013).

- Διανομή: Η φυσική διανομή περιλαμβάνει κυρίως την οργάνωση του δικτύου διανομής, δηλαδή το συντονισμό και τη συνεργασία των επιχειρήσεων που εμπλέκονται στη μετακίνηση των προϊόντων από τον παραγωγό στον τελικό καταναλωτή. Περιλαμβάνει όλες εκείνες της δραστηριότητες που σχετίζονται με τον προγραμματισμό και την εκτέλεση των παραγγελιών που είναι η περισυλλογή, συσκευασία - μοναδοποίηση - ετικετοποίηση, η μεταφορά, ή η διανομή στα σημεία ζήτησης και οι επιστροφές προϊόντων.
- Τεχνολογία - σύγχρονα ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα: Οι τεχνολογικές εξελίξεις επιτρέπουν, τόσο την εύκολη επικοινωνία των απομακρυσμένων εγκαταστάσεων, όσο και τη δημιουργία βάσεων δεδομένων, που επιτρέπουν τη καταγραφή και τον έλεγχο των αποθεμάτων και των διανομών. Ανάλογα παραδείγματα είναι οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Information and Communications Technology (ICT) καθώς και τα Συστήματα Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων (Enterprise Resource Planning (ERP)). Συγκεκριμένα τα συστήματα ERP αυτοματοποιούν τις δραστηριότητες της επιχείρησης με μια ολοκληρωμένη εφαρμογή λογισμικού λειτουργώντας σε πραγματικό χρόνο. Σκοπός τους είναι να διευκολύνουν τη ροή των πληροφοριών μεταξύ όλων των επιχειρησιακών λειτουργιών μέσα στα όρια της οργάνωσης και να καταφέρουν τις συνδέσεις προς τα έξω με τα ενδιαφερόμενα μέρη (Βικιπαίδεια, 2015).
- Αντίστροφη εφοδιαστική (Reverse Logistics): Αναφέρεται στην «αντίστροφη πορεία των προϊόντων». Η αντίστροφη εφοδιαστική αναλύει την διαδικασία ανάκτησης αξίας από προϊόντα που έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί, μέσω ανακύκλωσης, διάλυσης, επισκευής, αναβάθμισης, ανακατασκευής ή και άμεσης επαναχρησιμοποίησης. Αφορά τη διαχείριση

του τεράστιου όγκου άχρηστων που δημιουργούνται από τη βιομηχανική παραγωγή και την κατανάλωση καθώς και των προϊόντων εκείνων που παρουσιάζουν ελαττώματα, ή έχουν ξεπεράσει την ημερομηνία λήξης τους ή έχουν ολοκληρώσει τον κύκλο ζωής τους και οδεύουν προς ανακύκλωση ή καταστροφή. Οι εταιρείες μπορούν με αυτόν τον τόπο να επιτύχουν άμεσα και έμμεσα κέρδη και παράλληλα να είναι σε μεγάλο βαθμό φιλικές προς το περιβάλλον (Ξένος Σ. 2008). Οι δραστηριότητες της Αντίστροφης εφοδιαστικής αλυσίδας είναι τυπικές δραστηριότητες, με τις οποίες η ίδια η επιχείρηση ενισχύει τόσο το φιλικό προς το περιβάλλον προφίλ της, όσο και την επιχειρηματικότητά της εφόσον μπορεί να εμπορευθεί τα επιστρεφόμενα προϊόντα της, τόσο διαχειρίζοντάς τα η ίδια, όσο αναθέτοντας τη διαχείρισή τους σε τρίτους 3PL.

2.2 Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Η Εκπαίδευση αφορά τη διαδικασία απόκτησης γνώσης, γενικής και επιστημονικής, τόσο στο πλαίσιο διαμόρφωσης μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας, όσο και στο πλαίσιο εισόδου στην απασχόληση, ενώ η Κατάρτιση αφορά στη διαδικασία εξειδικευμένης μόρφωσης, με σκοπό την ανάπτυξη εξειδικευμένων δεξιοτήτων, στα πλαίσια συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας (ΕΚΠΑ, 2015στ). Η εκπαίδευση γίνεται με βάση συγκεκριμένες μεθόδους (θεωρητική διδασκαλία, επίδειξη, ανάθεση εργασιών, πρακτική εξάσκηση, κτλ), σε ένα ειδικά σχεδιασμένο πρόγραμμα, με συγκεκριμένους μαθησιακούς στόχους και είναι οριοθετημένη χρονικά (Βικιπαίδεια, 2015α).

Κάθε χώρα της ΕΕ είναι υπεύθυνη για το δικό της σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Για τον λόγο αυτό, η πολιτική της ΕΕ έχει σχεδιαστεί για να στηρίζει τις εθνικές δράσεις και να βοηθά στην αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων, όπως η γήρανση του πληθυσμού, η έλλειψη δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και ο παγκόσμιος ανταγωνισμός. Με το στρατηγικό πλαίσιο για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, οι χώρες της ΕΕ έθεσαν τέσσερις κοινούς στόχους για την αντιμετώπιση των παραπάνω κοινών προκλήσεων μέχρι το 2020 (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015)

- να κάνουν πράξη τη διά βίου μάθηση και την κινητικότητα
- να βελτιώσουν την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης
- να προωθήσουν την ισότητα, την κοινωνική συνοχή και την ενεργό συμμετοχή των πολιτών
- να ενισχύσουν τη δημιουργικότητα και την καινοτομία καθώς και το επιχειρηματικό πνεύμα, σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Συγκεκριμένα, στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, η ΕΕ έχει ορίσει για το 2020 τα ακόλουθα σημεία συγκριτικής αξιολόγησης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015):

- πρέπει να μειωθεί κάτω από το 10% το ποσοστό των νέων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση
- το 15% τουλάχιστον των ενηλίκων πρέπει να μετέχει στη διά βίου μάθηση
- το 20% τουλάχιστον των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και το 6% των ατόμων ηλικίας 18-34 ετών με αρχική επαγγελματική κατάρτιση θα πρέπει να έχουν περάσει κάποιο διάστημα εκπαίδευσης ή κατάρτισης στο εξωτερικό.

Η πρόοδος όσον αφορά αυτά τα σημεία συγκριτικής αξιολόγησης εξετάζεται σε κάθε χώρα της ΕΕ μέσω ετήσιων αναλύσεων ανά χώρα, και στη συνέχεια η ΕΕ προβαίνει σε ανάλογες συστάσεις. Με βάση τα συμπεράσματα της διαδικασίας αποτίμησης, η κοινή έκθεση του 2015 θα προσδιορίζει τους βασικούς τομείς προτεραιότητας και συγκεκριμένα θέματα για μελλοντικές προσπάθειες σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η κοινή έκθεση αναμένεται να εγκριθεί στο πλαίσιο του Συμβουλίου «Παιδεία» τον Νοέμβριο του 2015 (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015).

Στα πλαίσια του εκπαιδευτικού συστήματος στη χώρα μας εμφανίζονται δύο διακριτές δομές εκπαίδευσης: η τυπική και η μη τυπική εκπαίδευση. Παράλληλα, εκτός του οργανωμένου εκπαιδευτικού πλαισίου πραγματοποιείται η άτυπη μάθηση. Στις παρακάτω υποενότητες, παρουσιάζονται αναλυτικά οι δομές των συγκεκριμένων μορφών εκπαίδευσης.

2.2.1 Η Τυπική Εκπαίδευση

Η τυπική εκπαίδευση αποτελεί τη δομή εκπαίδευσης που παρέχεται στο πλαίσιο του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος, οδηγεί στην απόκτηση πιστοποιητικών αναγνωρισμένων σε εθνικό επίπεδο από τις δημόσιες αρχές και αποτελεί μέρος της διαβαθμισμένης εκπαιδευτικής κλίμακας (Ελληνική Δημοκρατία, 2010). Συγκεκριμένα, στην τυπική εκπαίδευση περιλαμβάνονται τα στάδια της Πρωτοβάθμιας (Νηπιαγωγείο, Δημοτικό), της Δευτεροβάθμιας (Γυμνάσιο, Γενικό Λύκειο και Επαγγελματικό Λύκειο) και της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Ανώτατα και Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα). Δεδομένου ότι τα logistics είναι μια πρακτική και εξειδικευμένη επιστήμη, στα πλαίσια της παρούσας διπλωματικής εργασίας, θα μας απασχολήσει ιδιαίτερα η περίπτωση των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑΛ) και των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ) και Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) στα οποία μπορεί να προσφερθεί μια τέτοιας φύσης εκπαίδευση.

- **Επαγγελματικά Λύκεια**

Σύμφωνα με το νέο εκπαιδευτικό νόμο, το ΕΠΑΛ (δημόσιο ή ιδιωτικό, ημερήσιο ή εσπερινό) προσφέρει δύο κύκλους σπουδών, οι οποίοι ανήκουν στο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα: (i) το «Δευτεροβάθμιο Κύκλο Σπουδών» και (ii) το «Μεταδευτεροβάθμιο κύκλο σπουδών», δηλαδή την «Τάξη Μαθητείας» (Ελληνική Δημοκρατία, 2013). Συγκεκριμένα, στο «Δευτεροβάθμιο Κύκλο Σπουδών» στα ημερήσια ΕΠΑ.Λ. λειτουργούν οι Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεις. Στην Α΄ τάξη εγγράφονται, χωρίς εξετάσεις, οι κάτοχοι απολυτηρίου Γυμνασίου ή άλλου ισότιμου τίτλου. Στη Β΄ τάξη εγγράφονται οι προαγόμενοι από την Α΄ τάξη του Γενικού Λυκείου ή του ΕΠΑΛ. Στη Γ΄ τάξη εγγράφονται οι προαγόμενοι από τη Β΄ τάξη του ΕΠΑΛ. Οι προαγόμενοι από την Α΄ Τάξη του Επαγγελματικού Λυκείου δικαιούνται να εγγραφούν στη Β΄ Τάξη του Γενικού Λυκείου. Όσον αφορά το πρόγραμμα σπουδών, από το σχολικό έτος 2014-2015 υπάρχουν 4 ομάδες προσανατολισμού (i. Τεχνολογικών Εφαρμογών, ii. Γεωπονίας, Τεχνολογίας, Τροφίμων και Διατροφής, iii. Διοίκησης και Οικονομίας, iv. Ναυτιλιακών Επαγγελμάτων) και 9 τομείς με τις αντίστοιχες ειδικότητες.

Η «Τάξη Μαθητείας», η οποία αποτελεί τον προαιρετικό τέταρτο (4ο) χρόνο για τους κατόχους απολυτηρίου και πτυχίου του δευτεροβάθμιου κύκλου σπουδών των ΕΠΑΛ, εφαρμόζει το δυϊκό σύστημα εκπαίδευσης (μαθητείας) του ΟΑΕΔ, διάρκειας ενός (1) έτους και περιλαμβάνει Μαθητεία με εκπαίδευση στο χώρο εργασίας, Μάθημα Ειδικότητας και Προπαρασκευαστικά Μαθήματα Πιστοποίησης στη σχολική μονάδα αντίστοιχα (Ελληνική Δημοκρατία, 2013).

Συγκεκριμένα, στην «Τάξη Μαθητείας» εφαρμόζεται πρόγραμμα του εργαστηριακού μαθήματος «Ενισχυτική Εργαστηριακή Εκπαίδευση της Μαθητείας» επτά (7) συνολικά ωρών, επιμερισμένο σε δύο (2) ημέρες εβδομαδιαίως. Το εργαστηριακό μάθημα πραγματοποιείται στα εργαστήρια του ΟΑΕΔ ή στα οικεία Σχολικά Εργαστηριακά Κέντρα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων από εκπαιδευτικό προσωπικό του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και του ΟΑΕΔ και για διάρκεια ενός σχολικού έτους, από την 1η Σεπτεμβρίου έως και την 30η Αυγούστου εκάστου έτους. Παράλληλα, εφαρμόζεται «Πρόγραμμα εκπαίδευσης στο χώρο εργασίας - Μαθητεία σε εργασιακό χώρο» είκοσι οκτώ (28) ωρών, επιμερισμένο σε πέντε (5) ημέρες εβδομαδιαίως.

Η μαθητεία διέπεται από σύμβαση που συνάπτεται μεταξύ του ΟΑΕΔ και του εργοδότη (φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου), με επιπρόσθετα κίνητρα πρόσληψης του μαθητευόμενου μετά το πέρας αυτής. Αρμόδιοι για την εκπαιδευτική, εργαστηριακή και τη μαθητεία στον εργασιακό χώρο είναι οι εκπαιδευτικοί του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και του ΟΑΕΔ, εκ των οποίων έκαστος εποπτεύει κατά ανώτατο όριο 25 μαθητές.

Από την 1η έως τη 15η Σεπτεμβρίου οι απόφοιτοι της «Τάξης Μαθητείας» του σχολικού έτους που ολοκληρώθηκε, εφόσον το επιθυμούν, μπορούν να παρακολουθήσουν το Προπαρασκευαστικό Πρόγραμμα Πιστοποίησης συνολικής διάρκειας εβδομήντα (70) ωρών, ώστε να προετοιμαστούν για τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες πιστοποίησης προσόντων και απόκτησης Πτυχίου Ειδικότητας IV. Οι εξετάσεις διεξάγονται από τον ΕΟΠΠΕΠ και λαμβάνουν χώρα ετησίως το τελευταίο τρίμηνο του έτους (Ελληνική Δημοκρατία, 2013).

Το σύστημα πιστοποίησης του Μεταδευτεροβάθμιου Κύκλου Σπουδών (Τάξης Μαθητείας) καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών που εκδίδεται μετά από εισήγηση του Δ.Σ. του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. βάσει των προγραμματικών συμφωνιών του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. με τα Επαγγελματικά Επιμελητήρια ή και τις επιστημονικές ενώσεις και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με την ίδια απόφαση συνιστάται στον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. Κεντρική Εξεταστική Επιτροπή Πιστοποίησης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Κ.Ε.Ε.Π.Ε.Ε.), με συμμετοχή μελών του διοικητικού συμβουλίου, στελεχών του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. ή και στελεχών, επιστημόνων και εμπειρογνομόνων του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα της ημεδαπής, εκπροσώπων υπουργείων, επαγγελματικών επιμελητηρίων, επαγγελματικών φορέων, κοινωνικών εταίρων, επιστημονικών ενώσεων για τη διενέργεια των εξετάσεων και την εισήγηση στο Δ.Σ. του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. θεμάτων, που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές του και αφορούν πιστοποίηση Τάξης Μαθητείας.

Τα δημόσια Επαγγελματικά Λύκεια παρέχουν ειδικότητες και οργανώνουν τμήματα, με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων και σύμφωνα με τις εθνικές και περιφερειακές ανάγκες της εθνικής οικονομίας, τις προτάσεις των Περιφερειακών Επιτροπών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, της Γ.Σ.Ε.Ε. και της Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε, των Επιμελητηρίων και των Επιστημονικών Ενώσεων και τις προτάσεις του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και του Ο.Α.Ε.Δ., του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, των Υπουργείων Υγείας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Τουρισμού, Πολιτισμού και Αθλητισμού και Ναυτιλίας και Αιγαίου (Ελληνική Δημοκρατία, 2013).

Παράλληλα, τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών του Επαγγελματικού Λυκείου καταρτίζονται από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π) και διαμορφώνονται σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ευρωπαϊκού συστήματος πιστωτικών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (European Credit System for Vocational and Education and Training – ECVET), που περιγράφεται στη Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2009 (Ε.Ε. C 155/02 της 8.7.2009.

Παράλληλα λαμβάνονται υπόψη, εφόσον υπάρχουν, τα σχετικά επαγγελματικά περιγράμματα που πιστοποιούνται από τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.

Τέλος, στους αποφοίτους του «Δευτεροβάθμιου Κύκλου Σπουδών» χορηγείται: (i) Απολυτήριο Λυκείου (ισότιμο με το Απολυτήριο Γενικού Λυκείου) μετά τις ενδοσχολικές εξετάσεις και (ii). Πτυχίο Ειδικότητας Επιπέδου 3 μετά από ενδοσχολικές εξετάσεις από το ΕΠΑΛ. Οι απόφοιτοι της «Τάξης Μαθητείας» λαμβάνουν Πτυχίο Ειδικότητας Επιπέδου 4 από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων και τον Ο.Α.Ε.Δ. από κοινού, μετά την ολοκλήρωση των διαδικασιών πιστοποίησης των προσόντων τους και παράλληλα αποκτούν και την αντίστοιχη άδεια ασκήσεως επαγγέλματος, που προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία για το συγκεκριμένο επίπεδο προσόντων (Ελληνική Δημοκρατία, 2013).

- **Πανεπιστήμια και Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα**

Όσον αφορά την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αυτή περιλαμβάνει όλες τις σχολές και τμήματα των ΑΕΙ και των ΤΕΙ της χώρας. Σήμερα, υπάρχουν 20 ΑΕΙ και 12 ΤΕΙ στην Ελλάδα. Τα ΑΕΙ προσφέρουν σχολές 4ετούς, 5ετούς φοίτησης (πολυτεχνεία, γεωπονία, κτηνιατρική, νομική) και 6ετούς (ιατρική) φοίτησης, ενώ τα ΤΕΙ προσφέρουν τμήματα 4ετούς φοίτησης.

Παράλληλα, ΑΕΙ και ΤΕΙ προσφέρουν μεταπτυχιακά προγράμματα Α' κύκλου (μονοετή ή διετή) και Β' κύκλου (διδακτορικού επιπέδου).

2.2.2 Η Μη Τυπική Εκπαίδευση

Η μη τυπική εκπαίδευση παρέχεται σε οργανωμένο εκπαιδευτικό πλαίσιο εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος και μπορεί να οδηγήσει στην απόκτηση πιστοποιητικών αναγνωρισμένων σε εθνικό επίπεδο (Ελληνική Δημοκρατία, 2010). Περιλαμβάνει την δευτεροβάθμια (αρχική) επαγγελματική κατάρτιση (Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης, Επαγγελματικές Σχολές Μαθητείας), τη μεταδευτεροβάθμια (αρχική) επαγγελματική κατάρτιση (Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης) και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση (Κέντρα Δια Βίου Μάθησης, Κέντρα επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ)) (Ελληνική Δημοκρατία, 2010).

Η εποπτεία των φορέων, δημόσιων και ιδιωτικών και η αρμοδιότητα διαμόρφωσης του εκπαιδευτικού πλαισίου ανήκει στη Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, ενώ η πιστοποίηση των αποφοίτων τους γίνεται από τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. και τις υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (Ελληνική Δημοκρατία, 2013).

Παράλληλα, οι δημόσιοι φορείς μη τυπικής εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων παρέχουν ειδικότητες, οργανώνουν τμήματα σύμφωνα με τις εθνικές και περιφερειακές ανάγκες της εθνικής οικονομίας, τις προτάσεις των Περιφερειακών

Επιτροπών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, της ΓΣΕΕ και της ΓΣΕΒΕΕ, των Επιμελητηρίων και των Επιστημονικών Ενώσεων και τις προτάσεις του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και του ΟΑΕΔ, του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, των Υπουργείων Υγείας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Τουρισμού, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Ναυτιλίας και Αιγαίου (Ελληνική Δημοκρατία, 2013).

Οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς παροχής μη τυπικής εκπαίδευσης είναι δυνατόν να παρέχουν προγράμματα σπουδών εξ αποστάσεως κατάρτισης. Στην αρμοδιότητά της ΓΓΔΒΜ ανήκει η μέριμνα για τη χρήση νέων τεχνολογιών και την προώθηση του ψηφιακού περιβάλλοντος στα προγράμματα Διά Βίου Μάθησης, περιλαμβανομένης της ανάπτυξης κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού εξ αποστάσεως εκπαίδευσης εγκεκριμένων προγραμμάτων σπουδών και η έγκριση εκπαιδευτικού υλικού εξ αποστάσεως εκπαίδευσης εγκεκριμένων προγραμμάτων σπουδών ή μέρους αυτού ή ενοτήτων αυτών, από τρίτους, δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς μη τυπικής εκπαίδευσης. Στα προγράμματα εξ αποστάσεως κατάρτισης, εφόσον αυτά αφορούν το σύνολο μιας ειδικότητας, απονέμεται στους αποφοίτους τους Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης και τους παρέχεται δικαίωμα συμμετοχής στις διαδικασίες Πιστοποίησης του ΕΟΠΠΕΠ (Ελληνική Δημοκρατία, 2013).

- **Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης**

Στις Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ) λειτουργούν οι Α΄, Β΄ και η Τάξη Μαθητείας (Ελληνική Δημοκρατία, 2013). Στην Α΄ τάξη εγγράφονται χωρίς εξετάσεις, οι κάτοχοι απολυτηρίου Γυμνασίου ή άλλου ισότιμου τίτλου, στη Β΄ τάξη εγγράφονται οι προαγόμενοι από την Α΄ τάξη και στην Τάξη Μαθητείας εγγράφονται οι προαγόμενοι από τη Β΄ τάξη της ΣΕΚ. Στην Α΄ και Β΄ τάξη ΣΕΚ εφαρμόζεται πρόγραμμα μαθημάτων τριάντα (30) συνολικά ωρών εβδομαδιαίως. Ειδικότερα, εφαρμόζεται εκπαιδευτικό πρόγραμμα τεσσάρων (4) ωρών εβδομαδιαίως, με δύο (2) μαθήματα Γενικής Παιδείας, Ελληνική Γλώσσα και Μαθηματικά, που είναι κοινό για όλους τους μαθητές και εκπαιδευτικό πρόγραμμα είκοσι έξι (26) ωρών εβδομαδιαίως, που αποτελείται από μαθήματα Ειδικότητας (Ελληνική Δημοκρατία, 2013). Τα μαθήματα Ειδικότητας αποτελούνται, κατά προσέγγιση, από 50% θεωρητικό μέρος και 50% εργαστηριακό. Η Τάξη Μαθητείας είναι η ίδια που προσφέρεται και στους απόφοιτους των ΕΠΑΛ, μόνο στην περίπτωση των ΣΕΚ αποτελεί τον τρίτο υποχρεωτικό χρόνο (Ελληνική Δημοκρατία, 2013).

Στους προαγόμενους από τη Β΄ Τάξη των ΣΕΚ χορηγείται Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης Επιπέδου 2, που τους αποδίδει αυτοδίκαια το δικαίωμα συμμετοχής στην Τάξη Μαθητείας (Ελληνική Δημοκρατία, 2013). Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της Τάξης Μαθητείας χορηγείται στο μαθητή Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης Επιπέδου 3

(Ελληνική Δημοκρατία, 2013). Απαραίτητη προϋπόθεση για την απόλυση του μαθητή που εγγράφεται στην Τάξη Μαθητείας είναι η επιτυχής εξέταση στις εξετάσεις πιστοποίησης. Με την επιτυχή εξέταση χορηγείται το Πτυχίο Ειδικότητας 4 (Ελληνική Δημοκρατία, 2013). Οι απόφοιτοι της ΣΕΚ δεν έχουν δικαίωμα πρόσβασης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

- **Επαγγελματικές Σχολές Μαθητείας**

Εκτός της εποπτείας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο ΟΑΕΔ είναι αρμόδιος για τη λειτουργία 51 Επαγγελματικών Σχολών (ΕΠΑΣ) για την επαγγελματική εκπαίδευση μαθητών, εφαρμόζοντας το σύστημα της Μαθητείας που συνδυάζει την επαγγελματική εκπαίδευση στην τάξη και την αμειβόμενη πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις (ΟΑΕΔ, 2013). Οι ΕΠΑΣ Μαθητείας ανήκουν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και η φοίτηση σε αυτές διαρκεί δύο (2) σχολικά έτη. Κάθε χρόνο φοιτούν στις ΕΠΑΣ κατά μέσο όρο 10.000 μαθητές, οι οποίοι πρέπει να είναι απόφοιτοι της Α' τάξης των ΓΕΛ ή ΕΠΑΛ με ανώτερο ηλικιακό όριο τα 23 έτη. Η αμειβόμενη πρακτική άσκηση πραγματοποιείται τέσσερις (4) ή πέντε (5) ημέρες την εβδομάδα κατά τις πρωινές ώρες σε επιχειρήσεις του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα, ενώ το απόγευμα υλοποιούνται τα θεωρητικά/εργαστηριακά μαθήματα στις ΕΠΑΣ (ΟΑΕΔ, 2013). Η αμοιβή του κάθε ασκούμενου μαθητή ανέρχεται στο 70% του κατώτατου μισθού που ορίζει η Εθνική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας. Οι επιχειρήσεις επιχορηγούνται για τους πρακτικά ασκούμενους μαθητές με το ποσό της επιδότησης να ανέρχεται σε 12 ευρώ ανά ημέρα πρακτικής άσκησης, που μπορεί να καταβάλλεται είτε στον εργοδότη είτε απευθείας στον μαθητή (ΟΑΕΔ, 2013). Μετά το πέρας των σπουδών τους, οι απόφοιτοι των ΕΠΑΣ αποκτούν πτυχίο ειδικότητας επιπέδου επαγγελματικών δικαιωμάτων ΙΙΙ και συντάξιμα ένσημα για το διάστημα υλοποίησης της πρακτικής άσκησης (ΟΑΕΔ, 2013).

Ο ΟΑΕΔ μαζί με το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, πραγματοποιεί προσπάθειες αναβάθμισης του συστήματος της Μαθητείας (ΟΑΕΔ, 2013). Για τη βέλτιστη σύνδεσή του με την αγορά εργασίας, ο ΟΑΕΔ αναπτύσσει συνεργασία με κοινωνικούς εταίρους και φορείς της Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης για τη διάγνωση των αναγκών στην αγορά εργασίας και τη διαμόρφωση ενός πανελλήνιου χάρτη ειδικοτήτων. Η λειτουργία των ΕΠΑΣ στοχεύει στη συστηματική σύνδεση της επαγγελματικής εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και κατ' επέκταση την εξασφάλιση της συνέχειας της απασχόλησης των μαθητών μετά το πέρας της εκπαίδευσης (ΟΑΕΔ, 2013). Σύμφωνα με μελέτες του ΟΑΕΔ, το ποσοστό των ασκούμενων μαθητών που επιτυγχάνει πρόσληψη μετά το πέρας των σπουδών του ανέρχεται στο 70%, ενώ για ορισμένες ειδικότητες είναι ακόμα υψηλότερο.

Εκτός από τον ΟΑΕΔ, ΕΠΑΣ προσφέρονται και από: (i) τη Σιβιτανίδειο Σχολή (Εποπτεία Υπουργείου Παιδείας), (ii) το Υπουργείο Τουρισμού και (iii) το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΕΟΠΠΕΠ, 2012).

➤ **Φορείς Δια Βίου Μάθησης**

Οι φορείς Δια Βίου Μάθησης παρέχουν συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση, γενική εκπαίδευση ενηλίκων, επαγγελματικό προσανατολισμό και δια βίου συμβουλευτική (Ελληνική Δημοκρατία, 2013). Προσφέρονται από δήμους, περιφέρειες, κοινωνικούς εταίρους, επιμελητήρια και επαγγελματικές ενώσεις (CEDEFOP, 2014). Εδώ ανήκουν φορείς όπως: (i) τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ), (ii) τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) και (iii) τα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης (ΚΔΒΜ), καθώς και iv) φορείς άτυπης μάθησης που αναλύονται στην επόμενη ενότητα (Υπουργείο Παιδείας, 2010).

• **Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης**

Τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) αποτελούν μεταδευτεροβάθμιο επίπεδο επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Συγκεκριμένα, παρέχουν επαγγελματική κατάρτιση σε αποφοίτους μη υποχρεωτικής Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΓΕΛ, ΕΠΑΛ), καθώς και στους αποφοίτους των ΣΕΚ. Η αρμοδιότητα της οργάνωσης, λειτουργίας, διαμόρφωσης και εποπτείας του εκπαιδευτικού τους πλαισίου ανήκει στη Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης (ΚΕΣΥΠ Θέρμης, 2014). Τα δημόσια ΙΕΚ της Ελλάδας είναι στο σύνολο 133, εκ των οποίων τα 30 είναι του ΟΑΕΔ. Ενδεικτικά, το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 φοίτησαν 2.225 σπουδαστές στο ΙΕΚ του ΟΑΕΔ, σε 38 σύγχρονες ειδικότητες (ΚΕΣΥΠ Θέρμης, 2014).

Η φοίτηση στα ΙΕΚ διαρκεί πέντε (5) διδακτικά εξάμηνα, επιμερισμένη σε τέσσερα εξάμηνα θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης συνολικής διάρκειας έως 1.200 διδακτικές ώρες (σύμφωνα με τα εγκεκριμένα προγράμματα σπουδών) και σε ένα εξάμηνο πρακτικής άσκησης ή μαθητείας συνολικής διάρκειας 1.050 ωρών. Το πέμπτο εξάμηνο πρακτικής άσκησης μπορεί να πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια του δεύτερου, του τρίτου και του τέταρτου εξαμήνου φοίτησης (Ελληνική Δημοκρατία, 2013).

Η κατάρτιση στα Δημόσια ΙΕΚ πραγματοποιείται, τόσο στους χώρους όπου αυτά στεγάζονται (σχολικές μονάδες ή ενοικιαζόμενα κτίρια που πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις), όσο και σε νοσοκομεία, παιδικούς σταθμούς, τράπεζες, ιδιωτικές επιχειρήσεις και αλλού (ΚΕΣΥΠ Θέρμης, 2014).

Στους αποφοίτους των ΙΕΚ χορηγείται Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης. Επιπλέον, μπορούν να συμμετέχουν στις εξετάσεις πιστοποίησης (εφόσον τηρούν τις ισχύουσες

προϋποθέσεις ανά ειδικότητα) που διεξάγονται σε ετήσια βάση από τον ΕΟΠΠΕΠ και να τους χορηγηθεί μετά από επιτυχή εξέταση Δίπλωμα Επαγγελματικής Ειδικότητας επιπέδου 4 (ΚΕΣΥΠ Θέρμης, 2014). Οι σπουδαστές των ΙΕΚ που έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 150 ημερομίσθια στην ειδικότητα που εγγράφονται, απαλλάσσονται -εφόσον το επιθυμούν-, από την υποχρέωση φοίτησης του εξαμήνου Πρακτικής Άσκησης και τους απονέμεται η Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης με την ολοκλήρωση των τεσσάρων εξαμήνων της θεωρητικής και της εργαστηριακής κατάρτισης (Ελληνική Δημοκρατία, 2013).

- **Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης**

Τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) είναι νομικά πρόσωπα ή λειτουργούν στο πλαίσιο νομικών προσώπων, τα οποία έχουν κάποια από τις μορφές που προβλέπονται από την εθνική ή την κοινοτική νομοθεσία και σκοπό την παροχή υπηρεσιών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης. Τα ΚΕΚ έχουν οργανωτική διάρθρωση που περιλαμβάνει λειτουργίες διοίκησης, σχεδιασμού της εφαρμογής και εφαρμογής προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, διοικητικό, επιστημονικό ή τεχνικό και εκπαιδευτικό προσωπικό αντίστοιχο προς τις λειτουργίες αυτές, τη χρήση κτηριακής υποδομής, η οποία είναι σύμφωνη με τον κτηριοδομικό κανονισμό, καθώς και εξοπλισμό που εξυπηρετεί τις παραπάνω λειτουργίες τους, εφαρμόζουν πιστοποιημένα προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης που αντιστοιχούν σε συγκεκριμένα επαγγελματικά περιγράμματα, εφόσον υπάρχουν και χρησιμοποιούν εκπαιδευτές με ανάλογες γνώσεις ή και εμπειρία. Αρμόδιος φορέας για την πιστοποίηση και την αδειοδότηση των ΚΕΚ είναι ο ΕΟΠΠΕΠ.

- **Κέντρα Δια Βίου Μάθησης**

Τα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης (ΚΔΒΜ) αποτελούν βασική δομή εκπαίδευσης ενηλίκων που από το 2010 λειτουργεί σε τοπικό επίπεδο (επίπεδο Δήμου). Πιο συγκεκριμένα, ο Δήμος αναλαμβάνει την ίδρυση και λειτουργία ΚΔΒΜ, που οργανώνονται στο πλαίσιο της υπηρεσιακής μονάδας που ασκεί αρμοδιότητες δια βίου μάθησης ή νομικού προσώπου του Δήμου που εφαρμόζουν το τοπικό πρόγραμμα διά βίου μάθησης (Ελληνική Δημοκρατία, 2010). Τα προηγούμενα χρόνια είχαν λειτουργήσει με επιτυχία τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΚΕΕ), τα οποία αναπτύχθηκαν σε επίπεδο Νομού. Η ουσιαστική διαφοροποίηση των ΚΔΒΜ είναι ότι πλέον ο Δήμος έχει τη δυνατότητα να αποφασίσει και να οργανώσει τα εκπαιδευτικά και επιμορφωτικά προγράμματα που επιθυμεί να υλοποιηθούν στην περιφέρειά του (ΚΔΒΜ, 2013). Έτσι, δίνεται η δυνατότητα να αντιστραφεί η διαδικασία επιλογής των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, αφού μπορεί να γίνεται πρώτα διερεύνηση των εκπαιδευτικών αναγκών των πολιτών και να «μεταφράζονται» οι ανάγκες σε προγράμματα μάθησης.

Όλα τα προγράμματα δια βίου μάθησης ρυθμίζονται εν μέρει από τον ΕΟΠΠΕΠ και τη Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης, δεν οδηγούν ωστόσο σε επίσημα αναγνωρισμένα προσόντα, αν και προβλέπεται ότι αυτό θα συμβεί στο μέλλον. Πολλές πρόσφατες πρωτοβουλίες, στις οποίες συμμετέχουν κοινωνικοί εταίροι και τοπικές αρχές προωθούν την επαγγελματική κατάρτιση και την τοποθέτηση ανέργων σε θέσεις εργασίας ή στοχεύουν στην επανεκπαίδευση εργαζομένων (CEDEFOP, 2014).

2.2.3 Η Άτυπη Εκπαίδευση

Η δομή της άτυπης εκπαίδευσης, ή ορθότερα άτυπης μάθησης, περιλαμβάνει όλες τις μαθησιακές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα εκτός του οργανωμένου εκπαιδευτικού πλαισίου, σε όλη τη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου (δια βίου μάθηση), στο πλαίσιο του ελεύθερου χρόνου ή των επαγγελματικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων (Ελληνική Δημοκρατία, 2010). Περιλαμβάνει τις κάθε είδους δραστηριότητες αυτομόρφωσης, όπως η αυτομόρφωση με έντυπο υλικό ή μέσω διαδικτύου ή με χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή ή ποικίλων εκπαιδευτικών υποδομών, καθώς και τις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που αποκτά το άτομο από την επαγγελματική εμπειρία του.

Οι φορείς άτυπης μάθησης είναι οι φορείς κάθε μορφής που λειτουργούν σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο και παρέχουν υπηρεσίες δια βίου μάθησης, εφόσον αναγνωρίζονται ως φορείς άτυπης μάθησης των πολιτών και εγγράφονται στο σχετικό μητρώο που τηρεί η Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης (Ελληνική Δημοκρατία, 2010). Οι φορείς άτυπης μάθησης κατατάσσονται στις ακόλουθες κατηγορίες: α) δημόσιοι φορείς, που λειτουργούν με τη μορφή νομικού προσώπου δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, β) κοινωνικοί φορείς, που λειτουργούν με τη μορφή σωματείου, ιδρύματος ή αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρίας ή ένωσης προσώπων και γ) ιδιωτικοί φορείς, με οποιαδήποτε νομική μορφή (Ελληνική Δημοκρατία, 2010).

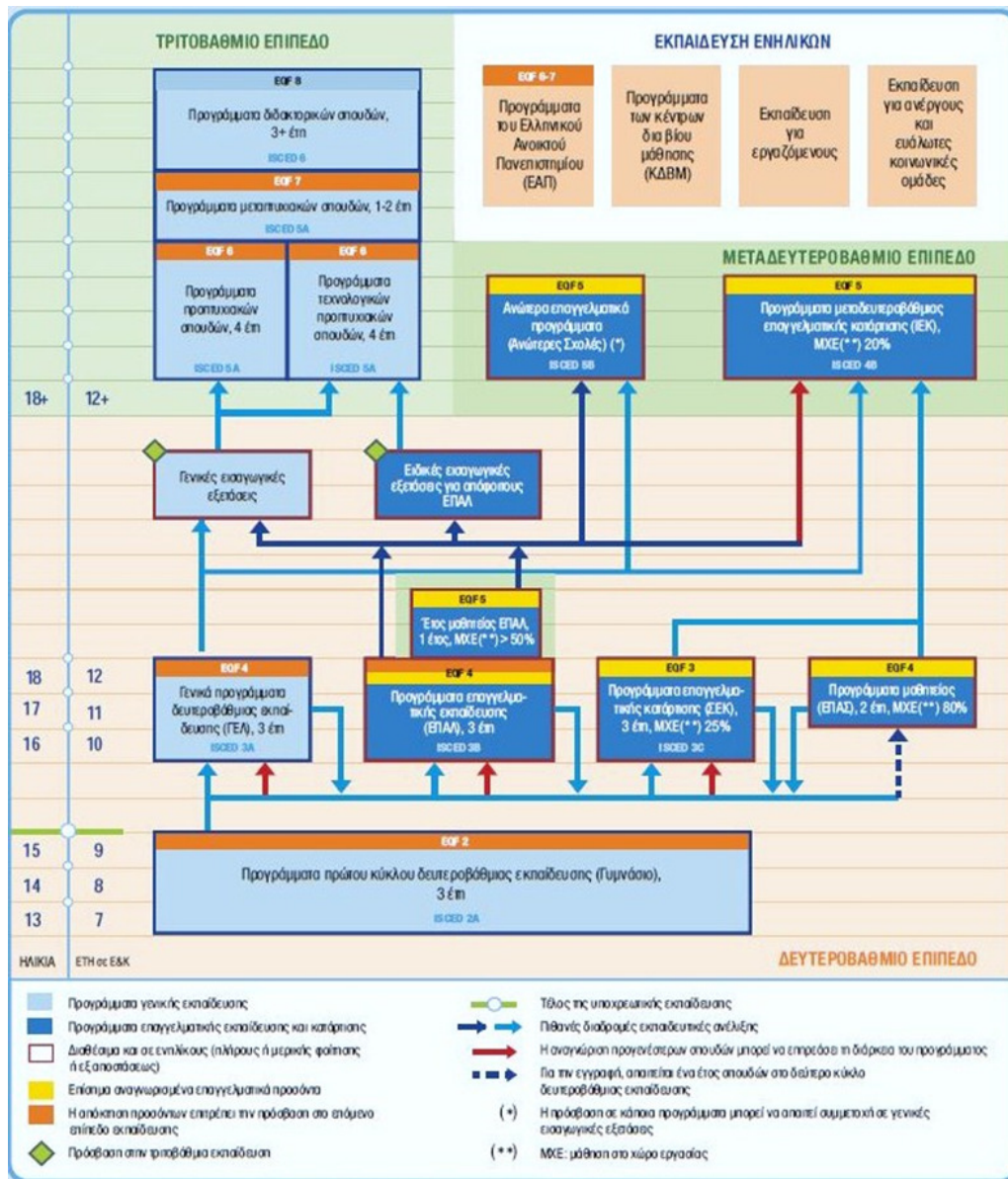
Συγκεκριμένα, στους φορείς άτυπης μάθησης μπορεί να περιλαμβάνονται σχολεία, μουσεία, βιβλιοθήκες, κοινωνικοί, επιμορφωτικοί και πολιτιστικοί φορείς που εφαρμόζουν προγράμματα ή παρέχουν υπηρεσίες δια βίου μάθησης που απευθύνονται σε νέους ή σε ενήλικους ή σε άτομα της τρίτης ηλικίας, όπως είναι η διεξαγωγή ημερίδων ή σεμιναρίων, η διοργάνωση εκπαιδευτικών επισκέψεων, η παροχή συστηματικών πληροφοριών και γνώσεων και η ανάπτυξη δεξιοτήτων των ατόμων, που συμβάλλουν στην εκπαίδευση ή την επιμόρφωση και στην πνευματική ανάπτυξή τους (Ελληνική Δημοκρατία, 2010).

Παράλληλα, η άτυπη εκπαίδευση των εργαζομένων μέσα στο χώρο εργασίας ενισχύεται από το πρόγραμμα του Λογαριασμού για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ), που αφορά την επαγγελματική κατάρτιση εργαζομένων σε επιχειρήσεις

σε όλη την Ελλάδα. Οι πόροι του ΛΑΕΚ, οι οποίοι αποτελούν πόρους του Ενιαίου Λογαριασμού για την Εφαρμογή Κοινωνικών Πολιτικών (ΕΛΕΚΠ), διαμορφώνονται από ποσοστό 0,81% σε ποσοστό 0,46% με εργοδοτική εισφορά 0,24% υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης (ΕΛΠΕΚΕ) (ΟΑΕΔ,2015). Οι πόροι του ΛΑΕΚ που αποδίδονται στις επιχειρήσεις και αφορούν στην επαγγελματική κατάρτιση είναι ακατάσχετοι, δε λογίζονται ως έσοδα και απαλλάσσονται από κάθε φορολογική επιβάρυνση (ΟΑΕΔ,2015). Κάθε επιχείρηση (ιδιωτική ή φορέας του Δημόσιου τομέα), μπορεί να χρησιμοποιήσει αυτόν τον πόρο για την κατάρτιση των υπαλλήλων της (έως 100 ώρες ετησίως για κάθε υπάλληλο) και ανταποδοτικά θα της επιστραφεί το κόστος της εκπαίδευσης (CEDEFOP, 2002).

Συνοπτικά στην Εικόνα 2, παρουσιάζεται το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα τυπικής, μη-τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης από το τέλος του Γυμνασίου έως την είσοδο στην αγορά εργασίας μέσω όλων των πιθανών διεξόδων.

Εικόνα 2. Το ελληνικό σύστημα εκπαίδευσης

Πηγή: CEDEFOP, 2014

2.3 Πιστοποίηση και Επαγγελματικά Περιγράμματα

Η πιστοποίηση προσόντων αποτελεί μια διαδικασία αναγνώρισης, κατοχύρωσης και επικύρωσης μαθησιακών αποτελεσμάτων (γνώσεων, ικανοτήτων, δεξιοτήτων) τα οποία απορρέουν από τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, με ιδιαίτερα μεγάλη σημασία στο ζήτημα σύνδεσης της εκπαίδευσης - κατάρτισης με την απασχόληση. Το ζήτημα της πιστοποίησης και αναγνώρισης προσόντων, αποτελεί ένα από τα επείγοντα θέματα στη μεταρρυθμιστική ατζέντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδιαίτερα για την περίοδο 2013-2020. Η στρατηγική επιλογή αυτή, σε επίπεδο εκπαιδευτικής πολιτικής, προωθείται μέσα από τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων (E.Q.F) το οποίο σχετίζεται και

συναρθρώνεται με τη δημιουργία αντίστοιχων εθνικών πλαισίων, σε μια προσπάθεια να δημιουργηθεί ένας ενιαίος θεσμικός χώρος στη διασύνδεση εκπαίδευσης και εργασίας (ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ,2015).

2.3.1 Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων

Το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων είναι ένα πλαίσιο με οκτώ (8) επίπεδα, στα οποία κατατάσσονται αρχικά οι τίτλοι σπουδών /τα προσόντα, που έχουν αποκτηθεί μέσω του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος και της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης μετά από πιστοποίηση. Σε μεταγενέστερο στάδιο, θα αναπτυχθεί σύστημα κατάταξης των προσόντων που αποκτώνται μέσω της μη τυπικής εκπαίδευσης και άτυπης μάθησης. Αρμόδιος φορέας για τη δημιουργία και την ανάπτυξη του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, καθώς και για την αντιστοίχιση του με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων είναι ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων & Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.), υπό την εποπτεία και το συντονισμό του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΕΟΠΠΕΠ, 2014).

Τα οκτώ (8) επίπεδα του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων καλύπτουν όλο το φάσμα των προσόντων του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος από την πρωτοβάθμια έως την ανωτάτη εκπαίδευση και των προσόντων της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης μετά από πιστοποίηση. Το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων απευθύνεται σε όλους όσους μπορούν να αξιοποιήσουν τα οφέλη που προσφέρει: εκπαιδευόμενους, εργαζόμενους, ανέργους, εργοδότες, παρόχους εκπαίδευσης και κατάρτισης, φορείς πιστοποίησης προσόντων, συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού, επαγγελματικούς κλάδους, κοινωνικούς εταίρους, επιμελητήρια, κοινωνικούς φορείς κα κάθε πολίτη, κάτοχο τίτλων σπουδών (ΕΟΠΠΕΠ, 2014).

Κατά το σχεδιασμό του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων λαμβάνονται υπόψη οι τρέχουσες ανάγκες της χώρας καθώς και οι σχετικές ευρωπαϊκές και διεθνείς εξελίξεις. Η δομή του προσδιορίζεται από τα παρακάτω χαρακτηριστικά (ΕΟΠΠΕΠ, 2014α):

- **Επίπεδα:** Η αρχιτεκτονική δομή του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων είναι απλή. Περιλαμβάνει επίπεδα, τα οποία καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα των προσόντων από την υποχρεωτική εκπαίδευση έως και την ανωτάτη εκπαίδευση.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων, τα προσόντα έχουν τη μορφή μαθησιακών αποτελεσμάτων που κατατάσσονται σε επίπεδα. Τα μαθησιακά αποτελέσματα, όσα δηλαδή το άτομο γνωρίζει, κατανοεί και μπορεί να κάνει μετά την ολοκλήρωση μιας μαθησιακής διαδικασίας, κατηγοριοποιούνται σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες.

- Περιγραφικοί Δείκτες: Τα μαθησιακά αποτελέσματα που αντιστοιχούν στα προσόντα ενός συγκεκριμένου επιπέδου προσδιορίζονται από περιγραφικούς δείκτες, οι οποίοι συγκροτούνται από τις ποιοτικές και ποσοτικές διαβαθμίσεις των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων.
- Τύποι Προσόντων: Εκτός των Επιπέδων το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων υιοθετεί έναν αριθμό Τύπων Προσόντων. Οι Τύποι Προσόντων αντιπροσωπεύουν ομάδες τίτλων με κοινά χαρακτηριστικά. Η χρήση των Τύπων Προσόντων διευκολύνει στην κατηγοριοποίηση των τίτλων οι οποίοι κατατάσσονται στο ίδιο επίπεδο.

Το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων παρέχει τη βάση για την κατάταξη - στα επίπεδά του - όλων των τίτλων που χορηγούνται από το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και την αντιστοίχιση τους στα επίπεδα του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων. Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων, ως ένα μετα-πλαίσιο αποτελεί το σημείο αναφοράς που επιτρέπει στα συστήματα προσόντων διαφορετικών χωρών να συσχετίζονται μεταξύ τους (ΕΟΠΠΕΠ, 2014α).

Μετά την ολοκλήρωση της ανάπτυξής του, το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων θα θεσμοθετηθεί με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από εισήγηση του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., με το οποίο θα καθορίζονται οι όροι διαμόρφωσης και εφαρμογής του και, ιδίως, τα θέματα που αφορούν την αντιστοίχιση με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ, 2014α).

2.3.2 Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων (ECVET)

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων (ECVET) μαζί με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων αποτελούν σημαντικά εργαλεία της ΕΕ για την προώθηση της κινητικότητας, της διαφάνειας και συγκρισιμότητας των τίτλων/προσόντων που χορηγούνται στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΟΠΠΕΠ, 2015α). Η εφαρμογή του είναι προαιρετική και στοχεύει στα εξής (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015α):

- να διευκολύνει την επικύρωση και την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και γνώσεων που αποκτήθηκαν σε διαφορετικά συστήματα και χώρες – ώστε να μπορούν να προσμετρώνται στα επαγγελματικά προσόντα των ατόμων
- να ενθαρρύνει τη μετακίνηση μεταξύ διαφόρων χωρών και μαθησιακών πλαισίων
- να ενισχύσει τη συμβατότητα μεταξύ των διαφόρων συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) που λειτουργούν σε ολόκληρη την Ευρώπη, καθώς και μεταξύ των προσόντων που αυτά προσφέρουν

- να αυξήσει τις δυνατότητες απασχόλησης των αποφοίτων ΕΕΚ, καθώς και να παράσχει στους εργοδότες διασφάλιση ότι για τη χορήγηση τίτλων ΕΕΚ απαιτούνται συγκεκριμένες δεξιότητες και γνώσεις.

2.3.3 Πιστοποίηση Προσόντων

Η πιστοποίηση προσόντων αφορά στην πιστοποίηση των εκροών, δηλαδή των μαθησιακών αποτελεσμάτων της μη-τυπικής εκπαίδευσης αλλά και της άτυπης μάθησης. Σε συνεργασία με την αγορά εργασίας ως προς τις προτεραιότητες που πρέπει να τεθούν και σε σύνδεση με την πιστοποίηση εισροών, ο ΕΟΠΠΕΠ διαμορφώνει το κανονιστικό πλαίσιο αναγνώρισης και πιστοποίησης των προσόντων που αποκτώνται μέσω μη-τυπικής εκπαίδευσης και άτυπης μάθησης, πιστοποιεί συγκεκριμένα προσόντα και αδειοδοτεί ανεξάρτητους φορείς που πιστοποιούν προσόντα που προσδιορίζονται βάσει των αναγκών και προτεραιοτήτων της αγοράς εργασίας.

2.3.4 Επαγγελματικά Περιγράμματα

Ως επαγγελματικό Περιγράμμα ορίζεται το σύνολο των βασικών και επιμέρους επαγγελματικών λειτουργιών που συνθέτουν το αντικείμενο εργασίας ενός επαγγέλματος ή μιας ειδικότητας καθώς και οι αντίστοιχες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που απαιτούνται για την ανταπόκριση στις λειτουργίες αυτές (Ελληνική Δημοκρατία, 2006).

Τα Επαγγελματικά περιγράμματα αποτελούν μια ολοκληρωμένη περιγραφή ενός επαγγέλματος:

- τίτλος - ορισμός του επαγγέλματος ή/και της ειδικότητας
- ιστορική αναδρομή και εξέλιξή του
- ισχύον νομοθετικό πλαίσιο
- ανάλυση του επαγγέλματος ή/και της ειδικότητας σε προδιαγραφές
- απαραίτητες Γνώσεις, Δεξιότητες, Ικανότητες για την άσκησή του
- προτεινόμενες διαδρομές για την απόκτηση των απαιτούμενων επαγγελματικών προσόντων
- ενδεικτικοί τρόποι αξιολόγησης των γνώσεων, δεξιοτήτων, ικανοτήτων

Σκοπός της ανάπτυξης και πιστοποίησης επαγγελματικών περιγραμμάτων στο πλαίσιο της Δια βίου κατάρτισης είναι η συστηματοποιημένη ανάλυση και καταγραφή του περιεχομένου των επαγγελμάτων καθώς και των τρόπων απόκτησης των απαιτούμενων για την άσκηση του επαγγέλματος προσόντων (Ελληνική Δημοκρατία, 2006).

Επιπλέον τα πιστοποιημένα επαγγελματικά περιγράμματα:

- αφορούν επαγγέλματα με υψηλή ζήτηση στην αγορά εργασίας
- εντάσσονται στην εθνική βάση δεδομένων πιστοποιημένων επαγγελματικών περιγραμμάτων
- οδηγούν στην ανάπτυξη προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης τα οποία ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας
- προάγουν την αναβάθμιση των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού
- συντελούν στην αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων από την αγορά εργασίας
- συμβάλλουν στην προώθηση της διά βίου μάθησης
- ενισχύουν εν γένει την αξιοπιστία της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. αναπτύσσει και πιστοποιεί επαγγελματικά περιγράμματα σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους (εργαζόμενοι και εργοδότες). Η διαδικασία ανάπτυξης και πιστοποίησης των επαγγελματικών περιγραμμάτων διέπεται από σχετικό θεσμικό πλαίσιο.

2.3.5 Αναγνωρισμένα Επαγγελματικά Περιγράμματα στον Κλάδο των Logistics

Στην Ελλάδα, τα επαγγέλματα που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των logistics δεν έχουν καθοριστεί πλήρως. Ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ) έχει αναγνωρίσει μόλις 9 επαγγέλματα που σχετίζονται με το κλάδο και έχει δημιουργήσει τα περιγράμματά τους, ενώ μόλις για ένα από αυτά προβλέπεται πιστοποίηση (Ελληνική Δημοκρατία, 2015). Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα επαγγέλματα που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των logistics, τα οποία έχει αναγνωρίσει ο ΕΟΠΠΕΠ και προβλέπεται να αναπτυχθούν μέσα στα επόμενα χρόνια. Συγκεκριμένα, για κάθε επαγγελματικό περίγραμμα γίνεται αναφορά στο πεδίο, καθώς και την υπάρχουσα κατάσταση ενασχόλησης στην Ελλάδα σήμερα (ΕΟΠΠΕΠ, 2015).

1. Διαμεταφορέας

Τι αφορά: Ο εργαζόμενος «διαμεταφορέας» διεκπεραιώνει εργασίες σχετικές με τον συντονισμό της εκτέλεσης μεταφορικού έργου με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο, ο οποίος συχνά απαιτεί τον συνδυασμό περισσότερων του ενός μεταφορικών μέσων. Στο αντικείμενο εργασίας του περιλαμβάνεται κατά βάση η συμμετοχή του στις λειτουργίες της εφοδιαστικής αλυσίδας, ώστε να επιτυγχάνεται η διαμόρφωση και η υλοποίηση του μεταφορικού σεναρίου και η παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών στη διεύθυνση της

επιχείρησης διαμεταφοράς στην οποία εργάζεται (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010α). Το περιεχόμενο της εργασίας του αφορά όλο το εύρος των λειτουργιών της επιχείρησης που άπτονται με τη διαμεταφορά. Δέχεται το αίτημα, αναλύει τη ζήτηση, προτείνει τη λύση, ανοίγει τη μερίδα, παρακολουθεί την εξέλιξη της μεταφοράς, εκδίδει τα παραστατικά, συντονίζει και συνεργάζεται με το τμήμα εξυπηρέτησης πελατών, παρέχει γνώση χειρισμού συστημάτων διαμεταφοράς και τέλος παρακολουθεί τις τάσεις της αγοράς στον κλάδο της διαμεταφοράς (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010α).

Υπάρχουσα κατάσταση απασχόλησης: Η ζήτηση του επαγγέλματος στην αγορά εργασίας είναι σταθερά δυναμική (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010α). Υπάρχει μεγάλη άγνοια ως προς το συγκεκριμένο επάγγελμα και οι ανάγκες εξειδίκευσης των παρεχόμενων υπηρεσιών δεν επηρεάζουν το επάγγελμα αρνητικά, καθώς οι διαθέτοντες περισσότερα ακαδημαϊκά προσόντα (πτυχιούχοι ΤΕΙ, ΑΕΙ, Κάτοχοι Μεταπτυχιακών Τίτλων) μετακινούνται προς τις εξειδικευμένες αυτές κατευθύνσεις, «αφήνοντας χώρο» στα στελέχη διαμεταφοράς που δε διαθέτουν τα αντίστοιχα ακαδημαϊκά προσόντα (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010α). Η ζήτηση του επαγγέλματος στην αγορά εργασίας σήμερα εμφανίζεται με την μορφή διαφόρων τίτλων ή θέσεων εργασίας (π.χ. logistics manager, αποθηκάρχης, υπεύθυνος διανομών, customer service, κ.λ.π.).

2. Διανομέας Προϊόντων με Φορτηγά Εταιρικού Στόλου

Τι αφορά: Ο διανομέας προϊόντων με φορτηγά εταιρικού στόλου προσφέρει τις υπηρεσίες του στον ευρύτερο χώρο των επιχειρήσεων που λειτουργούν στην αγορά της Βιομηχανίας, του Εμπορίου και των Υπηρεσιών με εξαρτημένη σχέση εργασίας ή και άλλη, πλήρους ή μερικής απασχόλησης, στο πλαίσιο του εκάστοτε σε ισχύ εσωτερικού κανονισμού και μπορεί να εκτελεί απλές και επαναλαμβανόμενες ή και σύνθετες εργασίες σχετιζόμενες με το έργο της διανομής και των συναφών με τη διανομή εργασιών με σκοπό την ολοκλήρωση της πώλησης των παρεχόμενων από τις επιχειρήσεις αυτές προϊόντων και υπηρεσιών (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010β). Για το λόγο αυτό διαθέτει το αναγκαίο θεωρητικό και επαγγελματικό υπόβαθρο γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων το οποίο: (i) του επιτρέπει να συμβάλλει στη βελτιστοποίηση της εξυπηρέτησης και ικανοποίησης των προσδοκιών των πελατών με ολοκληρωμένες ποιοτικές λύσεις, μέσω των παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών τους, και (ii) του δίνει τη δυνατότητα της επαγγελματικής ανάπτυξης μέσα από τη συνεχή μάθηση, την παρακολούθηση, την αφομοίωση και την εφαρμογή των σύγχρονων επιστημονικών και επαγγελματικών εξελίξεων στον κλαδικό τομέα του επαγγέλματος του. Για την εκτέλεση των παραπάνω εργασιών μεταφέρει διάφορα εμπορεύματα από τον τόπο φόρτωσης στον τόπο εκφόρτωσης και φροντίζει για την παράδοση των εμπορευμάτων μέσα σε συγκεκριμένα χρονικά περιθώρια. Η σωστή φόρτωση και η διευθέτηση των εμπορευμάτων πάνω στο

φορτηγό, αποτελεί καθήκον του οδηγού για την αποφυγή ατυχημάτων, τόσο για τον ίδιο όσο και για τους υπόλοιπους οδηγούς. Παράλληλα δε, φροντίζει για τη συντήρηση του φορτηγού και την καλή λειτουργία της μηχανής (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010β).

Υπάρχουσα κατάσταση απασχόλησης: Σύμφωνα με μελέτη της Hellastat για τον κλάδο της διακίνησης και logistics, ο κλάδος το 2006 σημείωσε αύξηση του Κύκλου Εργασιών κατά 8,8%. Σύμφωνα με την ίδια έρευνα ο κλάδος των μεταφορών και logistics αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιχειρηματικότητα με αξιοσημείωτη αναπτυξιακή δυναμική. Επιπλέον τα τελευταία χρόνια ο κλάδος έχει αποκτήσει έντονα στοιχεία τεχνολογικής διεξόδου (πχ εφαρμογή RFID, αυτοφερόμενες αποθήκες, κ.λ.π.), η αξιοποίηση των οποίων υπόσχεται περιορισμό του λειτουργικού κόστους και καλύτερη εκμετάλλευση των υπάρχοντων αποθηκευτικών χώρων. Το συγκεκριμένο επάγγελμα δεν αποτελεί συγκεκριμένη κατηγορία. Υπάγεται όμως (έστω και μερικώς) στην κατηγορία των οδηγών αυτοκινούμενων οχημάτων στις χερσαίες μεταφορές. Με βάση τα στοιχεία της τελευταίας τριετίας υπάρχει μία μικτή εικόνα στο επίπεδο απασχόλησης αυτών των κατηγοριών. Ενώ παρατηρείται μία μείωση απασχόλησης στις «άλλες χερσαίες μεταφορές» της τάξης του 7%, υπάρχει μία αύξηση στον τομέα «διακίνηση και αποθήκευση φορτίων» κατά 22% και στον τομέα «άλλες βοηθητικές μεταφορικές δραστηριότητες» 20% (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010β).

3. Στέλεχος Διαχείρισης Αποθήκης

Τι αφορά: Στην ελληνική αγορά εργασίας, ο απασχολούμενος που ασκεί το επάγγελμα του Στελέχους Διαχείρισης Αποθήκης σε έναν οικονομικό οργανισμό, αναφέρεται συνήθως με το γενικό όρο «αποθηκάριος». Το Στέλεχος Διαχείρισης Αποθήκης διεκπεραιώνει εργασίες, σχετικές με τις εισροές, εκροές, τη βέλτιστη διευθέτηση των υλικών/προϊόντων της αποθήκης μιας επιχείρησης στην οποία εργάζεται, καθώς και την τήρηση (καταχώριση, ενημέρωση, διασταύρωση, επιβεβαίωση κ.ά.) λογιστικών στοιχείων. Ενώ περιορίζεται σε αποκλειστικά επικουρικό ρόλο, οι εργασίες του εκτείνονται σε μεγάλο φάσμα των δραστηριοτήτων της επιχείρησης που σχετίζονται με την αποθήκη όπως λογιστήριο, παραγωγή, τμήμα διαχείρισης παραγγελιών, πιστωτικός έλεγχος, τμήμα προμηθειών, κ.ά (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2008). Η άσκηση των εργασιακών καθηκόντων πραγματοποιείται στους χώρους της αποθήκης του εκάστοτε οικονομικού οργανισμού.

Υπάρχουσα κατάσταση απασχόλησης: Οι επιχειρήσεις που απασχολούν Στελέχη Διαχείρισης Αποθήκης δραστηριοποιούνται τόσο στο δημόσιο τομέα όσο και στον ιδιωτικό. Σε όλους τους οικονομικούς οργανισμούς απαιτείται η παροχή υπηρεσιών διαχείρισης αποθήκης και υπάρχουν παντού οικονομικές υπηρεσίες. Ειδικότερα οι επιχειρήσεις στους κλάδους της παροχής υπηρεσιών, καθώς και στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο, απασχολούν αναλογικά περισσότερα Στελέχη Διαχείρισης Αποθήκης. Οι επιχειρήσεις, που

εμφανίζουν ιδιαίτερη δυναμική και αναμένεται να αυξηθεί η απασχόληση τα επόμενα χρόνια, εντοπίζονται στους ακόλουθους κλάδους κατά σειρά δυναμικής ανάπτυξης: Αποθήκευση/Διανομή, Γεωργικά προϊόντα, Τρόφιμα, Χονδρικό/Λιανικό εμπόριο, Κατασκευές, Μεταποίηση, Φυσικό Αέριο, Εναλλακτικές Μορφές Ενέργειας (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2008).

4. Στέλεχος Υποστήριξης Εφοδιαστικής Αλυσίδας

Τι αφορά: Ο εργαζόμενος ως Στέλεχος Υποστήριξης Εφοδιαστικής Αλυσίδας διεκπεραιώνει εργασίες, σχετικές με την εφοδιαστική αλυσίδα της επιχείρησης (ή φορέα ή οργανισμού) στην οποία εργάζεται. Στο αντικείμενο εργασίας του περιλαμβάνεται κατά βάση η συμμετοχή του στις λειτουργίες της εφοδιαστικής αλυσίδας, ώστε να επιτυγχάνεται η βέλτιστη εισροή, εκροή, αποθήκευση και διάθεση αγαθών/υπηρεσιών της εκάστοτε επιχείρησης ή οργανισμού του (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2008β). Το περιεχόμενο της εργασίας του αφορά όλο το εύρος των λειτουργιών της επιχείρησης που άπτονται της εφοδιαστικής αλυσίδας, στις οποίες περιλαμβάνονται η παρακολούθηση των εισροών αγαθών/υπηρεσιών, η παρακολούθηση των εκροών αγαθών/υπηρεσιών, ώστε να επιτυγχάνεται ο έλεγχος των αποθεμάτων, η παρακολούθηση και ο έλεγχος των παραγγελιών των πελατών αλλά και προμηθευτών, καθώς επίσης και η παρακολούθηση των τάσεων της αγοράς (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2008β). Εκτός των ανωτέρω βασικών λειτουργιών, το περιεχόμενο της εργασίας του ποικίλλει και εξειδικεύεται σε πληθώρα άλλων δραστηριοτήτων, αναλόγως της δομής της επιχείρησης, αλλά και του μεγέθους της (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2008β). Η εκτέλεση αυτών των εργασιών πραγματοποιείται υπό την επίβλεψη και εποπτεία ιεραρχικά ανώτερων, στους οποίους αναφέρεται και από τους οποίους ελέγχεται.

Υπάρχουσα κατάσταση απασχόλησης: Η ζήτηση του επαγγέλματος στην αγορά εργασίας είναι σταθερά δυναμική και οι ανάγκες εξειδίκευσης των παρεχόμενων υπηρεσιών δεν επηρεάζουν το επάγγελμα αρνητικά, καθώς οι διαθέτοντες περισσότερα ακαδημαϊκά προσόντα (πτυχιούχοι ΤΕΙ, ΑΕΙ, κάτοχοι Μεταπτυχιακών τίτλων) μετακινούνται προς τις εξειδικευμένες αυτές κατευθύνσεις, «αφήνοντας χώρο» στα στελέχη logistics που δε διαθέτουν τα αντίστοιχα ακαδημαϊκά προσόντα (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2008β). Καθώς οι εξειδικευμένες υπηρεσίες εφοδιαστικής αλυσίδας απαιτούνται όλο και συχνότερα, η ζήτηση του επαγγέλματος εμφανίζεται με την μορφή διαφόρων τίτλων ή θέσεων εργασίας (πχ αποθηκάριος, υπεύθυνος διανομών, customer service, κλπ.) (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2008β).

5. Τεχνικός Διανομής Προϊόντων και Υπηρεσιών

Τι αφορά: Το βασικό αντικείμενο εργασίας του Τεχνικού Διανομής Προϊόντων και Υπηρεσιών είναι η παροχή υπηρεσιών διανομής προϊόντων και υπηρεσιών από και προς την διεύθυνση του πελάτη με βάση τα πρότυπα της επιχείρησής του, όσον αφορά την

ταχύτητα, αξιοπιστία, ασφάλεια και ποιότητα (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2008γ). Επίσης δύναται να προσφέρει ολοκληρωμένες υπηρεσίες πώλησης και εξυπηρέτησης του πελάτη για κάθε προϊόν ή υπηρεσία που εμπεριέχεται στο χαρτοφυλάκιο προϊόντων της επιχείρησής του. Το επάγγελμα του Τεχνικού Διανομής Προϊόντων & Υπηρεσιών συναντάται σχεδόν σε όλους τους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας, κυρίως όμως εντοπίζεται πολυπληθής αριθμός εργαζομένων στους κλάδους των μεταφορών, επικοινωνιών και του εμπορίου (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2008γ).

Υπάρχουσα κατάσταση απασχόλησης: Την τελευταία εικοσαετία δραστηριοποιείται στην ελληνική αγορά μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων ταχυμεταφοράς στις οποίες, εάν προσθέσουμε και τις εμπορικές επιχειρήσεις που απασχολούν ανάλογο προσωπικό, γίνεται προφανής η δυναμική του επαγγέλματος, καθώς παρέχεται μια μεγάλη κλίμακα υπηρεσιών με αποκλειστικό στόχο την ικανοποίηση των σύγχρονων αναγκών του πελάτη (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2008γ). Από τα στοιχεία της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων περισσότερο από 20.000 άτομα απασχολούνται στην ταχυδρομική αγορά, εκ των οποίων πλέον των 10.500 ατόμων υπολογίζεται ότι απασχολούνται στις επιχειρήσεις ταχυμεταφορών.

6. Φορτοεκφορτωτής Ξηράς / Λιμένος

Τι αφορά: Ο Φορτοεκφορτωτής Λιμένος ασχολείται με τη μεταφορά, φόρτωση, εκφόρτωση και παράδοση/παραλαβή οποιουδήποτε φορτίου, εμπορεύματος ή προϊόντος διακινείται μέσω των λιμένων, ενώ ο Φορτοεκφορτωτής Ξηράς ασχολείται με το στοίβασμα, τη ζύγιση, την ταξινόμηση και διαλογή των εμπορευμάτων και των φορτίων (Ομοσπονδία Φορτοεκφορτωτών Ελλάδος, 2012).

7. Χειριστής Φορτοεκφορτωτικών Μηχανημάτων Λιμένων

Τι αφορά: Ο Χειριστής Φορτοεκφορτωτικών Μηχανημάτων Λιμένων οδηγεί, χειρίζεται, συντηρεί σε πρώτο βαθμό το μηχάνημα/όχημα και παράγει το αναγκαίο έργο φόρτωσης – εκφόρτωσης, μεταφοράς και στοιβασίας εντός του λιμένος (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010γ).

Υπάρχουσα κατάσταση απασχόλησης: Στην Ελλάδα το επάγγελμα του Χειριστή Φορτοεκφορτωτικών Μηχανημάτων Λιμένων χαρακτηρίζεται διαχρονικά από σταθερότητα με ενδεχόμενη μικρή αυξητική τάση, καθώς το διαμετακομιστικό εμπόριο αποτελεί έναν δυναμικό κλάδο, με τα ελληνικά λιμάνια να παίζουν σημαντικό ρόλο, τόσο λόγω της ναυτιλιακής παράδοσης όσο και της γεωγραφικής θέσης. Οι χειριστές φορτοεκφορτωτικών/ ανυψωτικών μηχανημάτων αποτελούν ένα εξειδικευμένο τμήμα του εργατικού δυναμικού στον τομέα των μεταφορών και η θέση τους στην αγορά εργασίας είναι σε σημαντικό βαθμό κατοχυρωμένη. Η μεγάλη τεχνολογική αλλαγή που έχει επέλθει στον κλάδο οδήγησε (με

δεδομένα των απασχολούμενων στον ΟΛΠ) στη μεταβολή της σύνθεσης του απασχολούμενου εργατικού δυναμικού: από 4.000 λιμενεργάτες και 100 χειριστές (οδηγούς-φορτωτές) έως το 1980 σε 350 λιμενεργάτες και 400 χειριστές σήμερα (στοιχεία που αφορούν αποκλειστικά τον ΟΛΠ). Κατά συνέπεια, θεωρείται δεδομένη η σταθερότητα σε ανάγκες απασχόλησης εξειδικευμένων χειριστών. Πανελλαδικά οι χειριστές φορτο-εκφορτωτικών/ ανυψωτικών μηχανημάτων ανέρχονται σε 1.000 άτομα (στοιχεία της ΟΜΥΛΕ) (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010γ).

8. Εκτελωνιστής

Τι αφορά: Εκτελωνιστής είναι το φυσικό πρόσωπο, το οποίο, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του νόμου 718/1977, έχει πτυχίο και άδεια ασκήσεως επαγγέλματος εκτελωνιστή και αναλαμβάνει κατ' επάγγελμα τη διενέργεια εκτελωνιστικών εργασιών για λογαριασμό και ως αντιπρόσωπος του δικαιούχου του εμπορεύματος. Ο εκτελωνιστής διενεργεί τις εκτελωνιστικές εργασίες ύστερα από σχετική εξουσιοδότηση για λογαριασμό τρίτου προσώπου, οι οποίες ορίζονται από την κείμενη τελωνειακή νομοθεσία και είναι οι απαιτούμενες πάσης φύσεως διατυπώσεις ενώπιον των Τελωνειακών Αρχών, για τη διακίνηση μέσω αυτών των αλλοδαπών και εγχωρίων εμπορευμάτων (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010δ). Στις εκτελωνιστικές εργασίες συμπεριλαμβάνονται και οι διαδικασίες για τη διακίνηση των υποκειμένων σε Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης (ΕΦΚ) και Τέλους Ταξινόμησης κοινοτικών εμπορευμάτων, καθώς επίσης και οι διαδικασίες για την καταβολή του ΕΦΚ και του Τέλους Ταξινόμησης.

Ως τελωνειακές διατυπώσεις θεωρούνται όλες οι προβλεπόμενες από την ισχύουσα κοινοτική και εθνική νομοθεσία διασαφήσεις, δηλώσεις, αιτήσεις καθώς και οι εργασίες που εκτελεί ο εκτελωνιστής, προκειμένου τα εμπορεύματα να λάβουν οποιονδήποτε τελωνειακό προορισμό, με την ανάλογη επιβολή δασμών, φόρων και μέτρων εμπορικής πολιτικής ή με αναστολή εφαρμογής αυτών ή να τεθούν σε οποιοδήποτε τελωνειακό καθεστώς, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην εθνική και κοινοτική νομοθεσία (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010δ).

Τα τελωνειακά καθεστώτα κατά το χρόνο εκπόνησης της μελέτης, είναι: α) Η θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία ή θέση σε ανάλωση, β) η διαμετακόμιση, γ) η τελωνειακή αποταμίευση, δ) η τελειοποίηση προς επανεξαγωγή, ε) η μεταποίηση υπό τελωνειακό έλεγχο, ζ) η προσωρινή εισδοχή, η) τελειοποίηση προς επανεισαγωγή, θ) η εξαγωγή

Τα φορολογικά καθεστώτα αντίστοιχα, αφορούν στη διαχείριση των Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης για τα ενεργειακά προϊόντα, την αλκοόλη και τα αλκοολούχα ποτά και τα καπνοβιομηχανικά προϊόντα (τσιγάρα, πούρα κλπ), καθώς και για το Τέλος Ταξινόμησης των αυτοκινήτων οχημάτων και των μοτοσυκλετών (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010δ).

Ο εκτελωνιστής αποτελεί σημαντικό συνδετικό κρίκο στην αλυσίδα των logistics, καθόσον με τις γνώσεις, την εμπειρία, την ευελιξία του, συμβάλει στην άρτια και ταχεία ολοκλήρωση των διαδικασιών και διατυπώσεων ενώπιον της Τελωνειακής Αρχής, με την επωφελέστερη για όλους δασμοφορολογική λύση, συμβάλλοντας έτσι στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων των πελατών τους (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010δ).

Ο εκτελωνιστής ενεργεί ως αντιπρόσωπος του πελάτη του. Η δυνατότητα αντιπροσώπευσης δεν προβλέπεται μόνο από το νόμο περί εκτελωνιστών καθώς και τον Εθνικό Τελωνειακό Κώδικα αλλά επίσης και από τον Κοινοτικό Τελωνειακό Κώδικα. Ειδικότερα, στο άρθρο 5 του Καν. 2913/92 ορίζεται, ότι η διεκπεραίωση των πράξεων και διατυπώσεων ενώπιον της τελωνειακής αρχής μπορεί να γίνεται και με αντιπρόσωπο, εναπόκειται δε στο κράτος μέλος να περιορίσει, στο έδαφός του, το δικαίωμα διασάφησης με άμεση αντιπροσώπευση, ή με έμμεση αντιπροσώπευση, ορίζοντας ότι ο αντιπρόσωπος πρέπει να είναι εκτελωνιστής που ασκεί τη δραστηριότητά του στη χώρα αυτή (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010δ).

Υπάρχουσα κατάσταση απασχόλησης : Ο κλάδος παρουσίασε μεγάλη άνθιση μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, ακολουθώντας και υποστηρίζοντας τη παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη και την άνθιση του διεθνούς εμπορίου. Η ένταξη της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η διαρκής διεύρυνση της τελευταίας, η απλούστευση των διαδικασιών, η ηλεκτρονική υποκατάσταση και διακυβέρνηση στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Λισαβόνας απειλούν με περαιτέρω μείωση, της φυσικής τουλάχιστον, επαγγελματικής δραστηριότητας του επαγγέλματος (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010δ).

Εξάλλου, με βάση στοιχεία που αντλήθηκαν από την Ομοσπονδία Εκτελωνιστών της Ελλάδας έχουν σημειωθεί αθρόες αποχωρήσεις από τον κλάδο, κατά τα τελευταία 15 χρόνια, διάστημα κατά το οποίο δια νόμου είχαν ανασταλεί επ' άοριστον οι διαδικασίες προκήρυξης διαγωνισμού για την κάλυψη κενών θέσεων εκτελωνιστών. Το Υπουργείο Οικονομικών μόλις το 2008, ύστερα από 15ετή αναστολή εφαρμογής της σχετικής διάταξης, προκήρυξε διαγωνισμό για την πλήρωση μόλις 437 θέσεων νέων εκτελωνιστών, για την κάλυψη αναγκών του κλάδου. Ειδικότερα οι κενές θέσεις ανά Τελωνειακή Περιφέρεια ήταν: Πειραιώς 235, Θεσσαλονίκης 110, Πάτρας 15, Βόλου 25, Καβάλας 7, Καλαμάτας 5, Αλεξανδρούπολης 4, Ηρακλείου 18, Κέρκυρας 6, Ρόδου 5 και Μυτιλήνης 7 (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010δ).

Σήμερα, στον κλάδο απασχολούνται περίπου 2.300 εργαζόμενοι, αριθμός, ο οποίος θα ενισχυθεί μετά τη ολοκλήρωση της άσκησης των 437, που πέτυχαν στο Διαγωνισμό απόκτησης πτυχίου εκτελωνιστών του έτους 2008, δεδομένου ότι δεν έχει ολοκληρωθεί ο χρόνος της άσκησης τους. Από στοιχεία της τελευταίας εξαετίας 2000-2005, τα οποία

αφορούν στον αριθμό εκτελωνιστικών επιχειρήσεων και αντίστοιχα στον κύκλο εργασιών τους, προκύπτει αριθμητική μείωση του κλάδου, κυρίως λόγω δημογραφικών παραγόντων, (συνταξιοδοτήσεις) και σε συνδυασμό με το γεγονός ότι επί 15ετία δεν είχε διενεργηθεί διαγωνισμός για την είσοδο νέων εκτελωνιστών στο επάγγελμα. Αντίθετα, ο κύκλος εργασιών των εκτελωνιστικών επιχειρήσεων διπλασιάστηκε μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα αναφοράς (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010δ).

9. Διακινητής Οίνων/Ποτών

Τι αφορά: Ο Διακινητής Οίνων Ποτών αναλαμβάνει την εμπορία και διακίνηση προϊόντων οίνου και ποτών από την επιχείρηση εμπορίας ή αποθήκευσης στα σημεία τελικής πώλησης. Ειδικότερα, αυτός που ασκεί το επάγγελμα: αναλαμβάνει την παραγγελία και την αγορά των εμπορευμάτων από τους προμηθευτές, παραλαμβάνει και αποθηκεύει τα προϊόντα σε κατάλληλους χώρους τηρώντας τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας, είναι υπεύθυνος για τη διανομή και πώληση των προϊόντων και εισαγάγει και παρουσιάζει τα νέα προϊόντα στην αγορά (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010ε).

Υπάρχουσα κατάσταση απασχόλησης: Ως προς το είδος των επιχειρήσεων και του πλαισίου άσκησης επαγγέλματος, συνήθως διακρίνονται δύο κατηγορίες: η παροχή υπηρεσίας και η άσκηση δικής του εμπορικής δραστηριότητας. Σε αυτό το είδος επιχειρήσεων, τη διακίνηση των προϊόντων πραγματοποιούν οι ίδιες οι επιχειρήσεις παραγωγής προϊόντων οίνων και ποτών. Προμήθεια, παραλαβή και αποθήκευση των εμπορευμάτων και μεταπώληση αυτών. Προμηθευτές σε αυτή την περίπτωση θεωρούνται είτε οι ίδιες οι εταιρίες παραγωγής, απόσταξης και εμφιάλωσης οίνου και αλκοολούχων ποτών, είτε μεγάλοι χονδρέμποροι - αντιπρόσωποι ορισμένων ειδών. Οι τάσεις για την απασχόληση εμφανίζονται αυξητικές, καθώς η αύξηση της κατανάλωσης οίνων και ποτών δημιουργεί αυξημένες ανάγκες σε απασχολούμενο προσωπικό στο επάγγελμα του διακινητή (ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010ε).

3 ΚΥΡΙΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΩΝ LOGISTICS ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

3.1 Ο Κλάδος των Logistics Διεθνώς

Η παγκοσμιοποίηση έχει ως κύριο αποτέλεσμα την αύξηση και διεθνοποίηση του εμπορίου, το οποίο με τη σειρά του ευνοεί την ανάπτυξη των logistics. Πιο συγκεκριμένα, με βάση πρόσφατα στοιχεία του Οργανισμού Παγκόσμιου Εμπορίου (2013), η ανάπτυξη του παγκόσμιου εμπορίου εκφραζόμενη σε όγκους εξαγωγών, υπερβαίνει την ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας, όπως αυτή αποτυπώνεται μέσω της αύξησης του ΑΕΠ. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το 2006 η αύξηση του παγκόσμιου εμπορίου ανήλθε σε 8%, ενώ η παγκόσμια οικονομία αυξήθηκε μόλις 3,7% (EEL, Πανεπ. Αιγαίου, 2014).

Όπως ήδη αναφέρθηκε, η αύξηση του εμπορίου και ιδιαίτερα του παγκόσμιου όγκου των εξαγωγών συνδέεται άμεσα με την αύξηση της ζήτησης για υπηρεσίες logistics με έμφαση στην αποτελεσματική μεταφορά εμπορευμάτων. Για παράδειγμα, σύμφωνα με τον WTO (2013), τους πρώτους εννέα μήνες του 2008, προ της έναρξης των επιπτώσεων της κρίσης, η ζήτηση για μεταφορικές υπηρεσίες σε παγκόσμιο επίπεδο αυξήθηκε κατά 16%, ενώ οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 20% σε ετήσια βάση EEL, Πανεπ. Αιγαίου, 2014).

Σε κάθε περίπτωση η παροχή υπηρεσιών logistics συνεχίζει να είναι ιδιαίτερα σημαντική στην παγκόσμια οικονομία. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο κλάδος των logistics σε παγκόσμιο επίπεδο, υπολογίζεται σε περίπου 5,4 τρισεκατομμύρια ευρώ ή 13,8% του παγκόσμιου ΑΕΠ (EEL, Πανεπ. Αιγαίου, 2014).

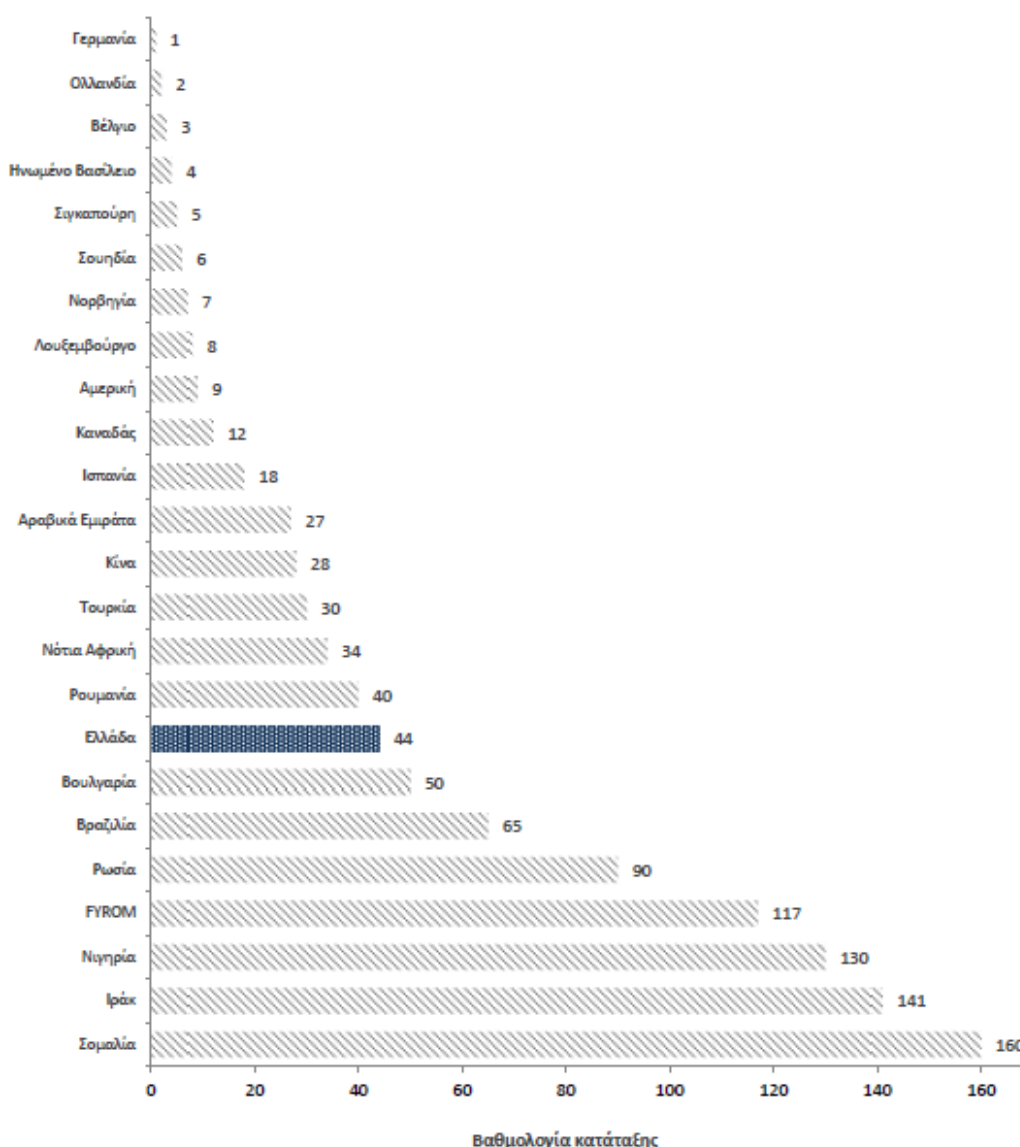
Δείκτης απόδοσης δραστηριοτήτων logistics (Logistics Performance Index – LPI)

Ο δείκτης Logistics Performance Index (LPI) αποτυπώνει την αποδοτικότητα και την ανταγωνιστικότητα του κλάδου των logistics ανά χώρα και, συνεπώς, της προοπτικής περαιτέρω ενδυνάμωσης του τομέα και της θέσης κάθε χώρας στην παγκοσμιοποιημένη αγορά. Αποτελεί τον σταθμισμένο μέσο έξι συνιστωσών που χαρακτηρίζουν τις επιδόσεις των διαδικασιών logistics: απόδοση των τελωνιακών διαδικασιών, ποιότητα των υποδομών που αφορούν στο εμπόριο και στις μεταφορές, ανταγωνιστικότητα και ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, ευκολία και ανταγωνιστικότητα τιμών σε διεθνείς μεταφορές αγαθών, ικανότητα ιχνηλασιμότητας (track and trace), καθώς και συχνότητα με την οποία οι αποστολές φθάνουν στον παραλήπτη στην προγραμματισμένη χρονική περίοδο (World Bank, 2015α).

Η διαμόρφωση της εκάστοτε τιμής του δείκτη LPI βασίζεται στην εκτίμηση επαγγελματιών του κλάδου. Σύμφωνα με αποτελέσματα της World Bank για το 2014, ανάμεσα σε 160

χώρες η Γερμανία παρουσιάζει την υψηλότερη απόδοση στα logistics με βάση τον δείκτη LPI, με την Ολλανδία να ακολουθεί στη δεύτερη θέση (Διάγραμμα 1). Στις πρώτες δέκα θέσεις βρίσκονται σημαντικοί και καθιερωμένοι παίκτες των logistics. Η Ελλάδα καταλαμβάνει την 44η θέση, ενώ γειτονικές της χώρες, όπως η Ρουμανία και η Τουρκία, βρίσκονται σε υψηλότερες θέσεις (40η και 30η αντίστοιχα), αλλά και σε χαμηλότερες, π.χ. η Βουλγαρία και η FYROM (50η θέση και 117η αντίστοιχα). Αξίζει να σημειωθεί ότι 15 από τις 28 χώρες της Ε.Ε. και 23 από τα 34 μέλη του ΟΟΣΑ βρίσκονται μεταξύ των 3 κορυφαίων χωρών στην κατάταξη LPI. (ΕΕΛ, Πανεπ. Αιγαίου, 2014).

Διάγραμμα 1. Σειρά κατάταξης των χωρών με βάση το Δείκτη Απόδοσης δραστηριοτήτων logistics

Πηγή: World Bank, 2015

Οι χώρες που βρίσκονται υψηλά στην κατάταξη του δείκτη LPI έχουν εμφανώς καλύτερες υποδομές, κυρίως όσον αφορά στο οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο. Σε σχέση με τον χρόνο

ολοκλήρωσης των εμπορικών συναλλαγών, παρατηρείται ότι απαιτείται περίπου διπλάσιος χρόνος για την εισαγωγή εμπορευμάτων στις χώρες που βρίσκονται χαμηλά στον πίνακα κατάταξης συγκριτικά με τις χώρες που βρίσκονται στις πρώτες θέσεις (EEL, Πανεπ. Αιγαίου, 2014).

Πράσινα Logistics (Green Logistics)

Η έμφαση στα πράσινα Logistics οφείλεται κύρια σε τρεις λόγους: Πρώτον η βιώσιμη ανάπτυξη βρίσκεται στο κέντρο του επιχειρείν με κρίσιμο τον ρόλο των Logistics. Δεύτερον οι κυβερνήσεις λαμβάνουν ολοένα και πιο έντονα σχετικές νομοθετικές πρωτοβουλίες. Το πρωτόκολλο του Κιότο¹ έθεσε χαλαρούς εθνικούς στόχους ρύπων, το EU ETS (European Union's Emissions Trading Scheme) της Ε.Ε. (Ευρωπαϊκής Ένωσης) αποτελεί πρωτοποριακή πρωτοβουλία σε παγκόσμιο επίπεδο για την αυστηρή διαχείριση των επιτρεπόμενων εκπομπών ρύπων μέσω του χρηματιστηρίου ρύπων (Cap and Trade). Τέλος, υπάρχουν σοβαρότατες πιέσεις όχι μόνο από τους καταναλωτές, αλλά και από τους εργαζόμενους, κυβερνήσεις και άλλους εταίρους των εφοδιαστικών αλυσίδων που απαιτούν από τις επιχειρήσεις να λαμβάνουν συγκεκριμένα και απτά μέτρα προς την πράσινη ανάπτυξη (αποτύπωμα άνθρακα) (Ιακώβου, 2009).

Ένα από τα πρώτα βήματα για τη δημιουργία πράσινων εφοδιαστικών αλυσίδων είναι η μείωση της κατανάλωσης μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (πετρέλαιο, φυσικό αέριο, λιθάνθρακας) αλλά και ανανεώσιμων (όπως το νερό και η ξυλεία). Για την εφαρμογή τέτοιων πολιτικών απαιτείται συντονισμένη συνεργασία όλων των εταίρων της εφοδιαστικής αλυσίδας. Έτσι, οι εταιρείες συνεργάζονται με τους προμηθευτές τους και τους πελάτες τους για την προμήθεια πρώτων υλών, την ανάπτυξη προϊόντων φιλικών προς το περιβάλλον και την μείωση των αποβλήτων και του αριθμού των επιστρεφόμενων προϊόντων. Τα οφέλη είναι πολλαπλά: βελτίωση της εταιρικής εικόνας στην αρχή, αλλά στη συνέχεια μείωση κόστους και ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων που αναδεικνύονται σε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα (Ιακώβου, 2009)!

¹¹ Το Πρωτόκολλο υιοθετήθηκε το Δεκέμβριο του 1997 και τέθηκε σε ισχύ το Φεβρουάριο του 2005. Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο, οι συμβαλλόμενες χώρες υποχρεούνται να εξασφαλίσουν, είτε χωριστά είτε από κοινού, ότι οι συνολικές τους εκπομπές που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου (εκφρασμένες σε ισοδύναμες μονάδες CO₂) δε θα υπερβούν τις καταλογισθείσες ποσότητες, οι οποίες υπολογίζονται σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει για τον περιορισμό των αέριων εκπομπών.

Κορυφαίες επιχειρήσεις στους τομείς δραστηριότητάς τους, όπως η Panasonic, η Toyota, η Walmart και η Maersk, εφαρμόζουν μέσω των προγραμμάτων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης μια πληθώρα από περιβαλλοντικές πρακτικές, έτσι ώστε να μειώσουν τις εκπομπές CO₂, στο σύνολο των εφοδιαστικών τους αλυσίδων (Αϊβαζίδου Ε. 2013). Συγκεκριμένα η Walmart τον Οκτώβριο του 2008 απαίτησε από 1.000 προμηθευτές της στην Κίνα μείωση των εκπομπών ρύπων, μείωση του κόστους συσκευασίας κατά 5% έως το 2013 και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των προϊόντων που αγοράζει κατά 25% έως το 2011.

Πολλές ευρωπαϊκές εταιρείες Logistics (3PLs, third-party logistics providers), αλλά και ευρωπαϊκοί λιμένες πρωτοπορούν, έχοντας ήδη αναπτύξει εργαλεία μοντελοποίησης και ποσοτικοποίησης για τη μέτρηση του ενεργειακού αποτυπώματος (π.χ. το Supply Chain Carbon Dashboard της Damco, και το Sustainable Development Program της Geodis Wilson), καθώς και νέα προϊόντα και υπηρεσίες για βιώσιμες μεταφορές (π.χ. τα Lighthouse Projects της DB Schenker και το πρόγραμμα GoGreen της Deutsche Post-DHL). Παράλληλα, οι ευρωπαϊκοί λιμένες έχουν κάνει σοβαρά βήματα προς την κατεύθυνση των βιώσιμων λιμενικών υπηρεσιών και την υιοθέτηση κοινών standards (π.χ. σχετικές πρωτοβουλίες συνεργασίας EcoPorts Foundation και International Association of Ports and Harbors, η World Ports Climate Initiative και το σύστημα Ports Environmental Review System) (Ιακώβου, 2009).

Ηλεκτρονικό Εμπόριο

Σήμερα, το ηλεκτρονικό εμπόριο αφορά ήδη στο οκτώ τοις εκατό του συνολικού όγκου συναλλαγών στην Ευρώπη. Το μερίδιο του ηλεκτρονικού εμπορίου στο συνολικό όγκο συναλλαγών των ανεπτυγμένων χωρών αναμένεται να φτάσει μέχρι και 40 τοις εκατό μέχρι το 2025, ενώ στις αναδυόμενες αγορές έως και 30 τοις εκατό σύμφωνα με μελέτη της Deutsche Post DHL. Ένα από τα βασικά συμπεράσματα της μελέτης «Παγκόσμιο E-Tailing 2025», που εκπονήθηκε με πρωτοβουλία της Deutsche Post DHL είναι ότι κατά τη διάρκεια των επόμενων δέκα ετών, οι ηλεκτρονικές λιανικές πωλήσεις θα αποκτήσουν ακόμη μεγαλύτερη σημασία από ό, τι αναμενόταν μέχρι σήμερα - και όχι μόνο στις αγορές των ανεπτυγμένων χωρών, αλλά και στις αναδυόμενες αγορές. Τα logistics θα διαδραματίσουν καίριο ρόλο: να παρέχουν στις επιχειρήσεις σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, όπως διανομές μέσα σε λίγες ώρες την ημέρα της παραγγελίας, ευέλικτο ωράριο παραλαβής και επιστροφής, καθώς και αξιόπιστες υπηρεσίες logistics και προγράμματα προστιθέμενης αξίας σε αναδυόμενες χώρες (Ημερησία, 2015).

Reverse Logistics και Ηλεκτρονικό Εμπόριο

Κάθε επιχείρηση ηλεκτρονικού εμπορίου που φέρνει σε επαφή αγοραστές και πωλητές για την προώθηση προϊόντων που έχουν ολοκληρώσει ένα κύκλο χρήσης τους, όπως η e-bay, λειτουργεί ως διαμεσολαβητής εξυπηρετώντας τις διαδικασίες της αντίστροφης εφοδιαστικής αλυσίδας χωρίς όμως να επιβαρύνεται από αυτές. Σε αυτή την περίπτωση η επιχείρηση δεν έχει ανάγκη αποθηκευτικών χώρων, δεν δέχεται επιστροφές, δεν χρειάζεται να προβεί σε συλλογή, έλεγχο, ταξινόμηση, συσκευασία, μεταφορά των προϊόντων.

Επιχειρήσεις όπως η eBay αποτελούν μια σημαντική καινοτομία στο χώρο του ηλεκτρονικού εμπορίου αλλά και, κυρίως, της αντίστροφης εφοδιαστικής, αποτελώντας τον ενδιάμεσο ανάμεσα σε πολλούς πωλητές και αγοραστές και επιτυγχάνοντας το βασικό στόχο κάθε εφοδιαστικής αλυσίδας, που είναι η αποτελεσματικότητα με το λιγότερο δυνατό κόστος. Το ηλεκτρονικό εμπόριο μπορεί να συνδυαστεί με διάφορους τρόπους με την αντίστροφη εφοδιαστική για την επανένταξη χρησιμοποιημένων προϊόντων στην αλυσίδα παραγωγής – διανομής (Reverse Logistics, 2011).

Reverse Logistics και Outsourcing

Στις δυτικές χώρες και ειδικά στην Αμερική, δραστηριοποιούνται εδώ και χρόνια εταιρείες που ασχολούνται αποκλειστικά με τα reverse logistics, παρέχοντας τις υπηρεσίες τους σε επιχειρήσεις που δεν μπορούν να ανταποκριθούν σε αυτή την δραστηριότητα ή κρίνουν ότι η ανάθεση σε τρίτους (outsourcing) είναι οικονομικότερη (Ξένος Σ., 2008).

3.2 Ο Κλάδος των Logistics στην Ελλάδα

3.2.1 Υφιστάμενη Οικονομική Κατάσταση

Στη σύγχρονη εποχή, παρόλη την παγκόσμια οικονομική κρίση, ο κλάδος της Εφοδιαστικής (Logistics) και γενικότερα της Διαχείρισης Εφοδιαστικών Αλυσίδων (Supply Chain Management) αναπτύσσεται ραγδαία, ενώ δύναται να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης για την εθνική και την παγκόσμια οικονομία. Ο ορθός σχεδιασμός και η κατάλληλη διαχείριση μιας εφοδιαστικής αλυσίδας μπορεί να μειώσει το λειτουργικό κόστος μιας επιχείρησης και να αυξήσει την προστιθέμενη αξία προϊόντων και υπηρεσιών, επιτρέποντάς της να ανακάμψει εν μέσω της παγκόσμιας ύφεσης.

Βασικοί τύποι μεταφοράς

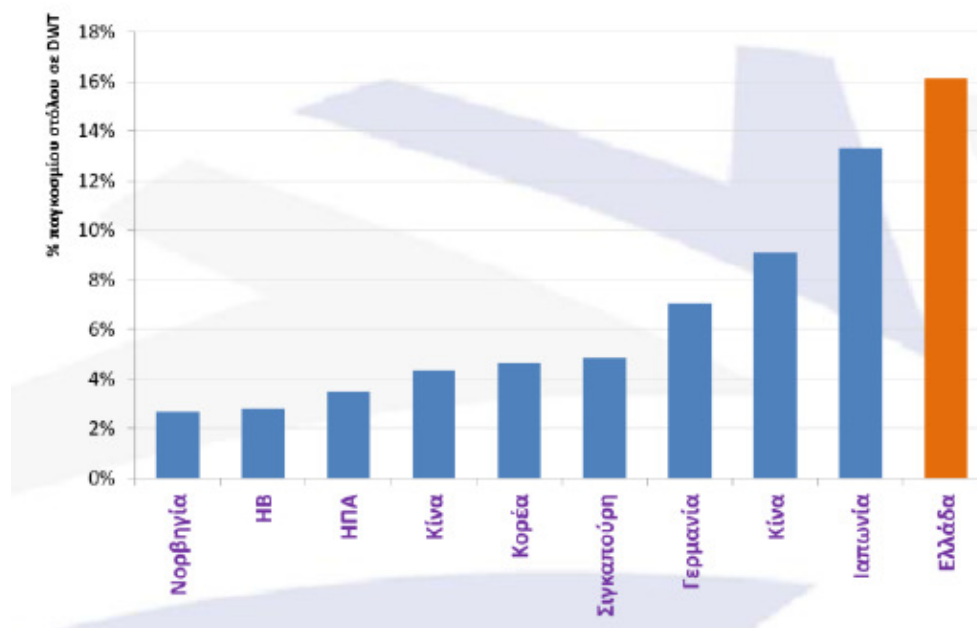
Τα βασικά χαρακτηριστικά που διέπουν το περιβάλλον των μεταφορών και των Logistics στην Ελλάδα είναι ότι η χώρα βρίσκεται στην περιφέρεια της Ευρώπης διατηρώντας μικρό μήκος φυσικών συνόρων με τα υπόλοιπα μέλη της ΕΕ. Μεγάλο μέρος των διασυνοριακών μετακινήσεων πραγματοποιείται μέσω θαλασσιών οδών. Η Ελλάδα έχει γενικά αραιό οδικό

και σιδηροδρομικό δίκτυο. Βασικοί τύποι μεταφοράς είναι ο οδικός (38,451 χλμ. που περιλαμβάνουν 700 χλμ. αυτοκινητοδρόμων και 9,210 χλμ. βασικών δρόμων) και ο θαλάσσιος (210 λιμάνια με 430 πλοία με σχεδιασμένες θαλάσσιες υπηρεσίες – 251 επιβατικά φέρρου, 97 επιβατικά πλοία, 76 καταμαράν και μόνο 6 ναυλωμένα εμπορευματικά πλοία) (ΓΓΕΤ, 2014).

Ναυτιλία

Ειδικότερα η ελληνική ναυτιλία είναι ένας αξιόπιστος εταίρος στο παγκόσμιο εμπόριο, καλύπτοντας σημαντικό μέρος των αναγκών για τη μεταφορά ενέργειας και πρώτων υλών και αποτελεί έναν από τους δύο βασικότερους πυλώνες της ελληνικής οικονομίας μαζί με τον τουρισμό (ΥΝΑ, 2013). Το 2011, τα οικονομικά δεδομένα για τα υπό ελληνική σημαία πλοία εξακολούθησαν να είναι άκρως ικανοποιητικά. Η ελληνόκτητη ναυτιλία παραμένει στη πρώτη θέση διεθνώς. Ο ελληνόκτητος στόλος ανήρχετο σε 3.325 πλοία (άνω των 1.000gt) ήτοι 226,92 εκατομμύρια dwt, που αντιπροσωπεύουν το 14,83% της συνολικής χωρητικότητας διεθνώς. Η ελληνική σημαία κατέχει την έβδομη θέση διεθνώς και τη δεύτερη θέση στην ΕΕ σε χωρητικότητα του στόλου. Ο ελληνικών συμφερόντων στόλος με σημαίες της ΕΕ αντιπροσωπεύει το 39,52% της χωρητικότητας της Ε.Ε. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι δραστηριότητες του ελληνόκτητου στόλου, επικεντρώνονται κατά 97,5% στο διεθνές θαλάσσιο εμπόριο (ΓΓΕΤ, 2014). Το 2015, εξακολουθεί η ελληνική ναυτιλία να βρίσκεται στην πρώτη θέση παγκοσμίως, κατέχοντας πλέον το 16% του παγκόσμιου στόλου (σε dwt) (Διάγραμμα 2).

Διάγραμμα 2. Παγκόσμια θέση της ελληνικής ναυτιλίας.

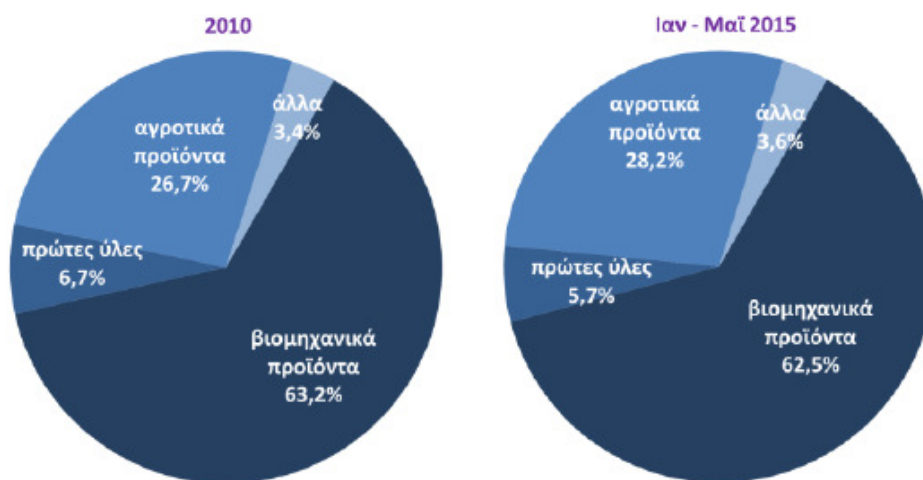
Πηγή: ΣΕΒ, 2015

Εξαγωγές

Διέξοδος για πολλές ελληνικές επιχειρήσεις έχει αποτελέσει η εξαγωγική δραστηριότητα, καθώς η εσωτερική αγορά ολοένα και περιορίζεται. Το σύνολο των εξαγωγών στη χώρα μας το 2011 διαμορφώθηκε στα 22,5 δις, έναντι 16,4 δις το 2010 και 12,8 δις το 2001 (AQS, 2015α). Παράλληλα όλο και περισσότερες ελληνικές επιχειρήσεις με εξαγωγικό χαρακτήρα, επικεντρώνονται στη διαχείριση των διεθνοποιημένων δικτύων εφοδιασμού τους, έτσι ώστε να τους εξασφαλίσει το συγκριτικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στο διεθνές επιχειρηματικό περιβάλλον που θα τους επιτρέψει να αυξήσουν την κερδοφορία τους.

Χωρίς ουσιαστική μεταβολή από το 2010 εμφανίζονται τα μερίδια εξαγωγών των βασικότερων ομάδων προϊόντων, με τα βιομηχανικά προϊόντα να κατέχουν το μεγαλύτερο μερίδιο στο σύνολο των εξαγωγών πλην καυσίμων (Διάγραμμα 3). Μικρή αύξηση καταγράφεται στο μερίδιο των αγροτικών προϊόντων. Στον Πίνακα 2 παρατηρείται ότι το αλουμίνιο, τα φάρμακα και τα τρόφιμα, κυρίως τα φρούτα και λαχανικά βρίσκονται στις πρώτες θέσεις της κατάταξης με τα πιο εξαγωγίμα προϊόντα, ενώ η Τουρκία, η Ιταλία και η Γερμανία αποτελούν τις κυριότερες αγορές για τα ελληνικά προϊόντα.

Διάγραμμα 3. Μερίδια εξαγωγών πλην καυσίμων (ΕΛ.ΣΤΑΤ, Μαΐ. 2015)

Πηγή: ΣΕΒ, 2015

Πίνακας 2. Τα 10 πιο εξαγωγίμα προϊόντα και οι 10 πρώτες αγορές το 2014 (Eurostat, 2014).

Προϊόν (Μερίδιο)	Χώρα (Μερίδιο)
1. Αλουμίνιο (4,3%)	1. Τουρκία (12,1%)
2. Φάρμακα (3,7%)	2. Ιταλία (9,1%)
3. Φρούτα νωπά ή αποξηραμένα (2,9%)	3. Γερμανία (6,6%)
4. Λαχανικά παρασκευασμένα ή διατ/να (1,8%)	4. Βουλγαρία (5,2%)
5. Ψάρια νωπά η κατεψυγμένα (1,7%)	5. Κύπρος (4,9%)
6. Χαλκός (1,5%)	6. Ην. Βασίλειο (3,6%)
7. Φρούτα παρασκευασμένα ή διατ/να (1,4%)	7. ΗΠΑ (3,0%)
8. Ασβέστης, τσιμέντο & έτοιμα υλικά κατ. (1,3%)	8. Σαουδική Αραβία (2,9%)
9. Τυρί και πηγμένο γάλα για τυρί (1,2%)	9. Αίγυπτος (2,8%)
10. Βαμβάκι (1,2%)	10. ΠΓΔΜ (2,6%)

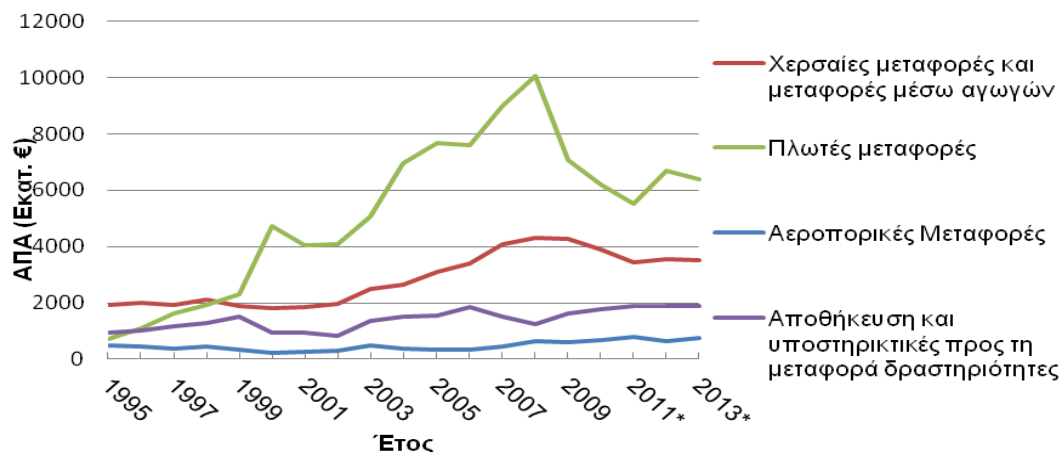
Πηγή: ΣΕΒ, 2015

Χαρακτηριστικά υπηρεσιών Logistics

Σύμφωνα με πρόσφατες μελέτες στην Ελλάδα, η συνολική παραγόμενη αξία στον τομέα της Εφοδιαστικής Αλυσίδας ανήλθε το 2009 σε 6,4 δις ευρώ με τις επιχειρήσεις του κλάδου να απασχολούν περίπου 54.000 εργαζομένους, εκ των οποίων ποσοστό περίπου 40% απασχολείται στον τομέα των μεταφορών και το υπόλοιπο στον τομέα της αποθήκευσης (ΣΕΒ, 2013). Παράλληλα ο συνολικός κύκλος εργασιών άγγιξε τα 7,8 δις. ευρώ, μέγεθος που αντιστοιχεί στο 1,2% του συνόλου σε επίπεδο ΕΕ και στηρίζεται σε μεγαλύτερο βαθμό στις μεταφορές εμπορευμάτων (ΣΕΒ, 2013), ενώ οι συνδυασμένες μεταφορές και τα logistics αναγνωρίστηκαν ως ένας από τους έξι πολλά υποσχόμενους κλάδους της ελληνικής οικονομίας μέχρι το 2020 (McKinsey, 2012). Η προστιθέμενη αξία του τομέα της Εφοδιαστικής Αλυσίδας αγγίζει τα 3,2 δις. ευρώ, αποτελεί δηλαδή το 1,4% της συνολικής προστιθέμενης αξίας του Τομέα στην ΕΕ (ΣΕΒ, 2013). Την ίδια στιγμή, ο κλάδος υπολογίζεται ότι παράγει το 12% - 14% του ΑΕΠ κι εκτιμάται ότι απασχολεί το 5,4% του εργατικού δυναμικού (ΓΓΕΤ, 2014).

Συγκεκριμένα, στο Διάγραμμα 4 αποτυπώνεται η εξέλιξη της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας στους επιμέρους κλάδους, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, για τις μεταφορές και την αποθήκευση στην Ελλάδα. Η υψηλότερη Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) προέρχεται από τις πλωτές μεταφορές, η οποία το 2008 άγγιξε τα 10 δις ευρώ, ενώ η χαμηλότερη προέρχεται από τις αεροπορικές μεταφορές, η οποία έφτασε το 2011 τα 780 εκατομμύρια ευρώ. Επιπλέον, στις χερσαίες και τις πλωτές μεταφορές υπήρχε μια ανοδική και έπειτα πτωτική πορεία λόγω της οικονομικής ύφεσης. Οι αεροπορικές μεταφορές από την άλλη πλευρά εμφανίζουν μια στατική πορεία σε όλη την περίοδο ανάλυσης χωρίς να επηρεάζονται ιδιαίτερα από την ύφεση, ενώ η αποθήκευση εμφανίζει μία σταδιακή ανοδική πορεία από το 2008.

Διάγραμμα 4. Εξέλιξη Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας στις μεταφορές και την αποθήκευση.

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2015 (Επεξεργασία Συγγραφέως).

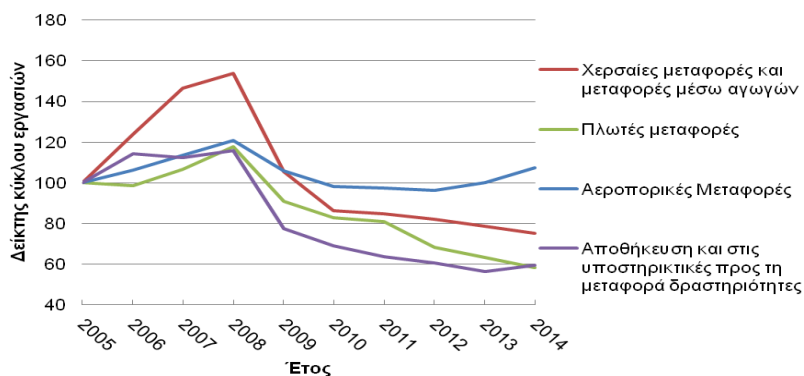
Στο Διάγραμμα 5, παρουσιάζονται οι δείκτες κύκλου εργασιών ²στις μεταφορές και την αποθήκευση. Ο δείκτης αυτός θεωρεί τιμή βάσης τον κύκλο εργασιών ανά κλάδο μεταφορών για το έτος 2005=100 μονάδες και δείχνει την αύξηση ή μείωση του δείκτη για τα επόμενα έτη (ως το 2014) που παρουσιάζει ο κάθε κλάδος (μεταβολή του δείκτη). Για τον λόγο αυτό είναι σκόπιμο να συσχετιστεί με την εξέλιξη του ΑΕΠ για το διάστημα αυτό (Διάγραμμα 6).

Το 2014 ο υψηλότερος δείκτης παρατηρήθηκε στις αεροπορικές μεταφορές (107,3 μονάδες), ακολουθούμενος από τις χερσαίες μεταφορές (75,2 μονάδες), για τις οποίες το 2008 ο δείκτης άγγιξε τις 153,9 μονάδες. Την ίδια στιγμή, παρατηρείται ότι όλοι οι σχετικοί με τις μεταφορές και την αποθήκευση δείκτες παρουσίασαν αυξητική τάση την περίοδο 2005-2008 ακολουθούμενη από πτωτική τάση μέχρι το 2014, γεγονός που συνδέεται άμεσα με την οικονομική κρίση που εκδηλώθηκε στην Ελλάδα την περίοδο αυτή. Εξαιρέση αποτελούν οι αεροπορικές μεταφορές και η αποθήκευση, οι οποίες από το 2012 και 2013 αντίστοιχα εμφανίζουν και πάλι ανοδική τάση. Αξίζει να σημειωθεί ότι η μείωση των μεταφορών 'ακολουθεί' την μείωση του ΑΕΠ για την ίδια χρονική περίοδο, γεγονός το οποίο φανερώνει την έντονη συσχέτιση του τομέα των μεταφορών με το συνολικό μέγεθος της οικονομικής δραστηριότητας. Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται και από το γεγονός ότι για τα

² Οι δείκτες κύκλου εργασιών στις υπηρεσίες είναι δείκτες του οικονομικού κύκλου της επιχείρησης και παρουσιάζουν την εξέλιξη της αγοράς υπηρεσιών. Στόχος των δεικτών αυτών είναι η μέτρηση της δραστηριότητας των ερευνώμενων κλάδων υπηρεσιών στην αγορά, σε όρους αξίας. Ο κύκλος εργασιών περιλαμβάνει τα συνολικά ποσά που τιμολογήθηκαν από την επιχείρηση κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς και τα οποία αντιστοιχούν σε πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών που παρασχέθηκαν σε τρίτους. Συνυπολογίζονται πρόσθετα τυχόν επιδοτήσεις προϊόντων/υπηρεσιών. Δεν περιλαμβάνει το ΦΠΑ και άλλους συναφείς εκπτώςιμους φόρους που συνδέονται άμεσα με τον κύκλο εργασιών, καθώς και όλα τα τέλη και τους φόρους επί των αγαθών ή των υπηρεσιών που τιμολογήθηκαν από την επιχείρηση. Επίσης, δεν περιλαμβάνει τα λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης, τα χρηματοοικονομικά έσοδα και τα έκτακτα έσοδα της επιχείρησης.

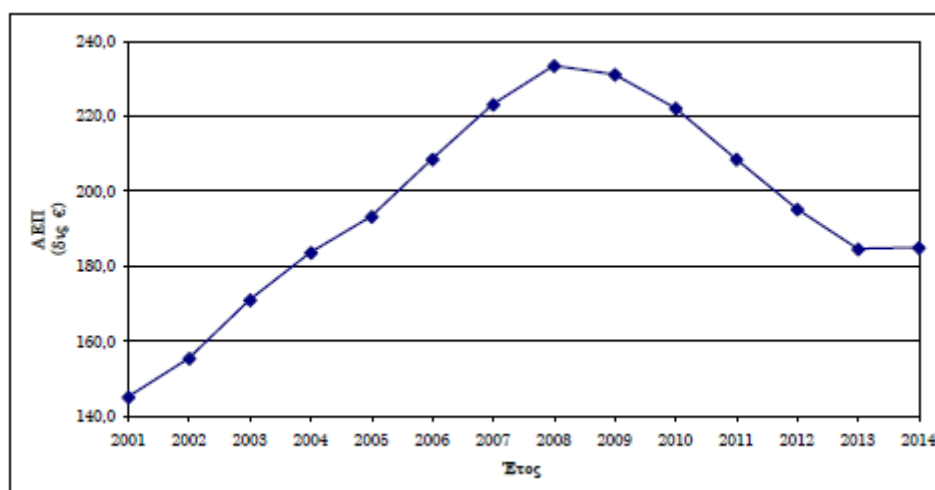
προηγούμενα έτη (2005-2008) υπήρχε παράλληλη αύξηση τόσο του ΑΕΠ όσο και του παραγόμενου προϊόντος των μεταφορών (ΓΓΕΤ, 2014).

Διάγραμμα 5. Εξέλιξη ετήσιων δεικτών κύκλου εργασιών στις μεταφορές και την αποθήκευση.

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2015 (Επεξεργασία Συγγραφέως).

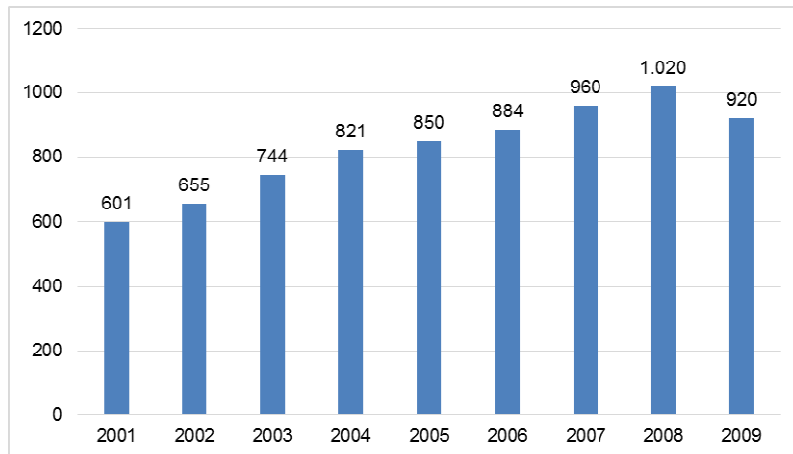
Διάγραμμα 6. Εξέλιξη του δείκτη Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος

Πηγή: ΓΓΕΤ, 2014

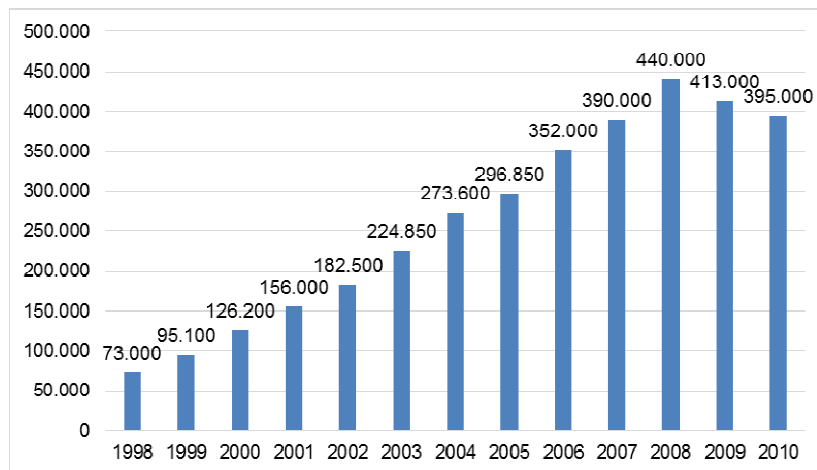
Σύμφωνα με την κλαδική μελέτη της ICAP (2010), το μέγεθος αγοράς υπηρεσιών διαμεταφοράς από 600 εκατομμύρια ευρώ το 2001 ανήλθε σε 1.020 εκατομμύρια ευρώ το 2008, πέφτοντας στα 920 εκατομμύρια ευρώ το 2009 λόγω της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα (Διάγραμμα 7). Το Διάγραμμα 8 παρουσιάζει το μέγεθος αγοράς υπηρεσιών Third Party Logistics. Σύμφωνα με την κλαδική μελέτη της ICAP (2011), το μέγεθος της αγοράς άγγιξε το 2008 τα 440 εκατομμύρια ευρώ πέφτοντας το 2010 στα 395 εκατομμύρια ευρώ. Η πτωτική τάση του μεγέθους αγοράς του κλάδου από το 2008 και μετά, λόγω της ύφεσης, είναι εμφανής.

Διάγραμμα 7. Εξέλιξη μεγέθους αγοράς υπηρεσιών διαμεταφοράς.

Πηγή: ICAP, 2010 (Επεξεργασία Συγγραφέως).

Διάγραμμα 8. Εξέλιξη μεγέθους αγοράς Third Party Logistics.

Πηγή: ICAP, 2011 (Επεξεργασία Συγγραφέως).

Προβλήματα

Συνολικά, η εγχώρια προσφορά υπηρεσιών εφοδιαστικής αλυσίδας χαρακτηρίζεται από τα ακόλουθα στοιχεία (ΣΕΒ, 2013):

- Στο σύνολο των υπηρεσιών εφοδιαστικής αλυσίδας, οι υπηρεσίες μεταφοράς καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο τμήμα της αγοράς ενώ τα λειτουργικά κόστη στη μεταφορά είναι υψηλά.
- Παρατηρείται υψηλός κατακερματισμός και έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων, βασισμένος, κυρίως, στις τιμές των προσφερόμενων υπηρεσιών. Στον Τομέα δεν παρατηρούνται τάσεις συγκέντρωσης, εκτός από τους κλάδους διακίνησης και αποθήκευσης, με χαμηλά όμως ποσοστά, βάσει των διεθνών benchmarks.

- Ο βαθμός εξειδίκευσης των εταιρειών εφοδιαστικής αλυσίδας, με βάση την κατηγορία του διαχειριζόμενου είδους, χαρακτηρίζεται σχετικά χαμηλός, εκτός από τις περιπτώσεις ειδών που απαιτούν διαχείριση σε ιδιαίτερες συνθήκες θερμοκρασίας και υγρασίας.
- Παρατηρείται χαμηλό ποσοστό outsourcing (ΕΠΑνΕΚ, 2014).

Στο πεδίο των Υποδομών και Πόρων (ΣΕΒ, 2013):

- Παρατηρείται έλλειψη οργανωμένων logistics parks / hubs (με υποδομές πρόσβασης και ασφάλειας) στην Ελλάδα.
- Υπάρχει υπερπροσφορά αποθηκευτικών χώρων, συγκεντρωμένων, γεωγραφικά, στις περιοχές της Αττικής και Θεσσαλονίκης, από τους οποίους πολλοί είναι χαμηλών προδιαγραφών σε εξοπλισμό και συστήματα.
- Η Ελλάδα, αν και κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό ιδιόκτητου στόλου οχημάτων στην Ευρώπη, με βάση τα διανυόμενα τονοχιλιόμετρα μεταφοράς εκτός Αττικής (70%), χαρακτηρίζεται από χαμηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας σε σχέση με τους αντίστοιχους μεταφορείς της Ευρώπης, λόγω του μη εκσυγχρονισμένου στόλου της. Το ποσοστό χρήσης σύγχρονων τεχνολογιών διαχείρισης μεταφορών από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις χαρακτηρίζεται μέσο προς υψηλό, ενώ για το σύνολο των επιχειρήσεων του τομέα μεταφορών, ως χαμηλό.
- Το ποσοστό ευαισθητοποίησης των ελληνικών επιχειρήσεων σε θέματα “πράσινης εφοδιαστικής αλυσίδας” είναι χαμηλό.
- Παρατηρείται μεγάλη επένδυση σε hard υποδομές και όχι τόσο σε soft (πληροφορική, στελέχη, τεχνογνωσία, συστήματα αύξησης παραγωγικότητας) (ΕΠΑνΕΚ, 2014)
- Το οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο είναι ανεπαρκές (ΕΠΑνΕΚ, 2014)
- Η έλλειψη χρηματοδότησης και εκπαιδευμένων στελεχών είναι εμπόδια στην ανάπτυξη (ILME, 2014).

3.2.2 Μελλοντικές τάσεις και προοπτικές

Στην Ελλάδα υπάρχουν πολλές δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης του κλάδου των Logistics, καθώς δεν έχει αξιοποιηθεί πλήρως η δυναμική της χώρας, λόγω της γεωγραφικής της θέσης. Η Ελλάδα λοιπόν πλεονεκτεί και θα μπορούσε να αποτελέσει κόμβο υποδοχής εμπορευμάτων αφού βρίσκεται στην διασταύρωση 4 μεγάλων γεωπολιτικών περιοχών με αυξανόμενο ρόλο και επιρροή (ΕΚΕΤΑ –ΙΜΕΤ, 2013):

- Προς τα Δυτικά, είναι οι αναπτυσσόμενες χώρες (παλιά) μέλη της ΕΕ της οποίας η Ελλάδα ήταν (για 20 και πλέον χρόνια) το ανατολικότερο και πιο «απομονωμένο» μέλος.

- Προς τον Βορρά, είναι οι νέες χώρες μέλη της ΕΕ (οι χώρες της πρώην Ανατολικής Ευρώπης) που είναι εν δυνάμει στην άμεση περιοχή επιρροής της Ελλάδας τόσο οικονομικά όσο και στις μεταφορές και τα logistics.
- Προς την Ανατολή, είναι η ταχύτατα αναπτυσσόμενη Τουρκία, στην οποία η Ελλάδα αποτελεί φυσική πύλη εισόδου προς τη Δυτική ΕΕ.
- Προς νότο, είναι:
 - i. οι χώρες του Αραβικού τόξου που βρέχονται από την Ανατολική Μεσόγειο, όπου συντελούνται κοσμογονικές αλλαγές στο πολιτικό και οικονομικό επίπεδο.
 - ii. Η Κύπρος και το Ισραήλ των οποίων η Ελλάδα μπορεί να αποτελέσει stepping stone για την Ευρώπη, και τέλος είναι
 - iii. Η διώρυγα του Σουέζ από την οποία περνούν όλες σχεδόν οι θαλάσσιες ροές από Ασία – Ινδία – και Αυστραλία προς Ευρώπη περιλαμβανομένης της Ρωσίας – Μαύρης θάλασσας.

Η ανάπτυξη Λιμένων και λοιπών υποδομών

Στην τρίτη (3^η) θέση μεταξύ των ευρωπαϊκών λιμανιών της Μεσογείου και στην τέταρτη (4^η) μεταξύ όλων των μεσογειακών λιμανιών αναρριχήθηκε ο Πειραιάς, ο μεγαλύτερος λιμένας της χώρας, κατά το 2014. Παράλληλα, παρουσίασε τη μεγαλύτερη αναπτυξιακή δυναμική σε ολόκληρη την περιφέρεια της Μεσογείου με κινητήριο δύναμη τη συνεχιζόμενη αύξηση της διακίνησης στους προβλήτες II και III που διαχειρίζεται η θυγατρική της Cosco στην Ελλάδα, ΣΕΠ Α.Ε (Μπέλλος, Η., 2015).

Επιπρόσθετα, ο λιμένας του Πειραιά εμφάνισε υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης και από τα πέντε (5) μεγαλύτερα λιμάνια της Βόρειας Ευρώπης. Ειδικότερα, σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε η διεθνής ναυτιλιακή επιθεώρηση Containerisation International, ο σταθμός εμπορευματοκιβωτίων του Πειραιά αύξησε κατά 13,3% τους όγκους του και διακίνησε κατά τη χρήση που έληξε τον Δεκέμβριο του 2014 συνολικά 3.585 εκατομμύρια εμπορευματοκιβώτια έναντι 3.133 εκατομμυρίων το προηγούμενο έτος (Εικόνα 3). Τα στοιχεία αυτά αφορούν τόσο τους προβλήτες II και III της Cosco όσο και τον προβλήτα I που διαχειρίζεται απευθείας η ΟΛΠ Α.Ε. Η επίδοση αυτή κατατάσσει τον Πειραιά στην πρώτη θέση όσον αφορά τον ρυθμό ανάπτυξης μεταξύ όλων των μεσογειακών λιμένων. Σε απόλυτα μεγέθη ο Πειραιάς έπεται μόνον των δύο μεγάλων μεσογειακών λιμανιών της Ισπανίας και συγκεκριμένα του Αλγκεθίρας και της Βαλένθια που κατέλαβαν την πρώτη (1^η) και τη δεύτερη (2^η) θέση αντίστοιχα (Μπέλλος, Η., 2015).

Παρόλα αυτά, η περαιτέρω ανάπτυξη του λιμένα του Πειραιά περιορίζεται κυρίως από την έλλειψη διαθέσιμης δυναμικότητας υποδηλώνοντας, ότι ενώ η Cosco μπορεί να φέρει επιπλέον φορτία στο λιμένα, δεν υφίστανται ακόμα οι απαραίτητες επιπλέον υποδομές για

τη διαχείριση του όγκου φορτίων. Ωστόσο, η σχετική συμφωνία με την ΟΛΠ Α.Ε. αναμένεται να αυξήσει τη συνολική δυναμικότητα διακίνησης του λιμένα του Πειραιά στα 7,2 εκατομμύρια εμπορευματοκιβώτια ετησίως, οδηγώντας τον έτσι στην πρώτη θέση στη Μεσόγειο και σε μια από τις πέντε (5) πρώτες σε ολόκληρη την Ευρώπη (Μπέλλος, Η., 2015)..

Ο Πειραιάς έχει ήδη εξελιχθεί σε ένα από τα λιγιστά container terminal στη Μεσόγειο που μπορεί και εξυπηρετεί στις εγκαταστάσεις του τα μεγαλύτερων μεγεθών πλοία.

Συγκεκριμένα εξυπηρετούνται στο Λιμάνι του Πειραιά μεγάλα πλοία από την Ασία σε τέσσερις εβδομαδιαίες τακτικές προσεγγίσεις, ενώ παράλληλα εξυπηρετούνται κανονικά πλοία με μέσο όρο αφίξεων 6-7 πλοίων την ημέρα. Υπάρχουν πλέον εβδομαδιαίες συνδέσεις με τις αγορές στην Άπω Ανατολή, την Ευρώπη, τη Μαύρη Θάλασσα και την Ανατολική Ακτή των ΗΠΑ, καθώς και με τις αναδυόμενες οικονομίες στη Βόρεια Αφρική (Μπέλλος, Η., 2015)..

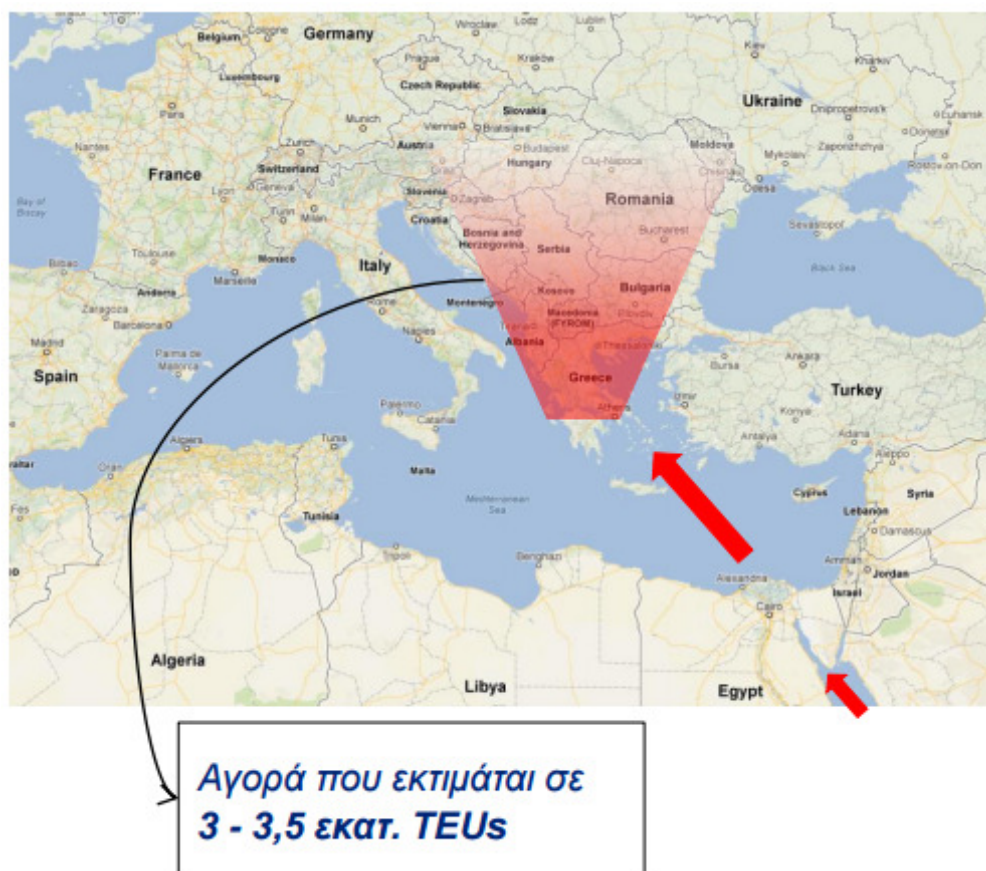
Εικόνα 3. Τα πέντε μεγαλύτερα λιμάνια της Μεσογείου, 2014.

Πηγή: Μπέλλος Η., 2015

Το λιμάνι της Θεσσαλονίκης έχει τη βέλτιστη γεωγραφική θέση για την ανάπτυξη του ως διαμετακομιστικό κέντρο. Ιδιαίτερα, η εγγύτητα της Θεσσαλονίκης σε μεγάλες πόλεις της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και σε σημαντικά λιμάνια, της δίνει σαφές ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και την καθιστά ελκυστική για εταιρείες που θέλουν να προσεγγίσουν με τα προϊόντα τους τις παραπάνω αγορές. Η δυναμική αυτή αποτυπώνεται στην Εικόνα 4.

Εικόνα 4. Δυναμική ανάπτυξης λιμένα Θεσσαλονίκης.

Πηγή: ΣΕΒΕ, 2014.

Το εισερχόμενο φορτίο στη Θεσσαλονίκη μπορεί να προωθηθεί όχι μόνο στις γειτονικές χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, αλλά και να προσεγγίσει την Κεντρική Ευρώπη, σε χρόνους και κόστος πολύ χαμηλό. Η απόσταση από τα σύνορα είναι μόλις 70 χιλιόμετρα, ενώ σημαντική παράμετρος είναι ότι η σιδηροδρομική γραμμή από τη Θεσσαλονίκη έως τα σύνορα είναι ηλεκτροδοτούμενη. Σε ό,τι αφορά την προώθηση εμπορευμάτων οδικώς και σιδηροδρομικώς οι επιπλέον υποδομές που χρειάζονται είναι μικρές. Παράλληλα, τόσο το κόστος της μεταφοράς όσο και το transit-time προς την Κεντρική Ευρώπη είναι ανταγωνιστικό σε σχέση με πολλά λιμάνια της ευρύτερης περιοχής (ΣΕΒΕ, 2014).

Η Πάτρα θα πρέπει, επίσης, να αποτελέσει βασικό κόμβο του δικτύου εφοδιαστικής της χώρας, αν και με τα σημερινά δεδομένα περιορίζεται απλά σε συνδυασμένες μεταφορές RO-RO (ROPAX). Αντίστοιχο ενδιαφέροντα ρόλο θα πρέπει να αναλάβει και το τέταρτο TEN-T λιμάνι της χώρας, η Ηγουμενίτσα, ενώ μεγάλη σημασία πρέπει να δοθεί και στα υπόλοιπα περιφερειακά λιμάνια της χώρας, με σκοπό την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου δικτύου για την εξυπηρέτηση των κύριων διεθνών εμπορευματικών ροών (ΣΕΒΕ, 2014).

Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, δεδομένου ότι η ανάπτυξη αναμένεται από το διαμετακομιστικό εμπόριο, οι οδικές και κυρίως οι σιδηροδρομικές υποδομές είναι κρίσιμες

(ΣΕΒΕ, 2014). Θετικό αποτελεί το γεγονός ότι τελευταία παρατηρούνται σημαντικές εξελίξεις και στο σιδηρόδρομο, ενώ φαίνεται να υπάρχουν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης. Τουλάχιστον 4–5 τρένα κάθε εβδομάδα προωθούν TEUS προερχόμενα από την Ασία στην Κεντρική Ευρώπη. Οι εξελίξεις αυτές ενισχύονται σε μεγάλο βαθμό και με τις δυνατότητες που παρέχει ο Πειραιάς με την πρόσφατη σιδηροδρομική σύνδεση του με το Ικόνιο. Επιπλέον καινοτόμες υπηρεσίες πολυτροπικής μεταφοράς αρχίζουν να αναπτύσσονται, όπως το καθημερινό υπεραστικό δρομολόγιο αμαξοστοιχιών Αθήνας-Θεσσαλονίκης, η χρήση συρμών πλήρους αμαξοστοιχιών για τη μεταφορά προϊόντων υψηλής τεχνολογίας ισχυρών ξένων εταιρειών (π.χ HP, SONY) απευθείας προς την Κεντρική Ευρώπη (Metaforespress, 2015).

Με βάση την υφιστάμενη υποδομή, ο ΟΣΕ έχει τη δυνατότητα να επιτύχει έως και δεκαοκτώ (18) διελεύσεις/ημέρα από τα σύνορα με τη Βουλγαρία και την ΠΓΔΜ. Αυτό σημαίνει ότι περίπου 200.000 TEUs/έτος, θα μπορούσαν να φύγουν σιδηροδρομικώς από την Θεσσαλονίκη. Συνεπώς χρειάζεται επένδυση στον σιδηρόδρομο, προκειμένου το λιμάνι της Θεσσαλονίκης να εξυπηρετήσει μεγαλύτερη κίνηση (ΣΕΒΕ, 2014).

Εθνική Στρατηγική για την Εφοδιαστική Αλυσίδα στην Ελλάδα

Η εθνική στρατηγική για τον τομέα της Εφοδιαστικής Αλυσίδας στην Ελλάδα ανακοινώθηκε το Μάρτιο του 2014 και αποσκοπεί στην (ΕΠΑνΕΚ, 2014):

- ενδυνάμωση της αποτελεσματικότητας και εκσυγχρονισμό του συστήματος μεταφορών και Logistics
- ανάδειξη της Ελλάδας σε διαμετακομιστικό κόμβο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Οι προτάσεις της Εθνικής Στρατηγικής για τα logistics στηρίζονται σε 10 βασικούς άξονες που είναι οι εξής (Μόνιμη Επιτροπή για την Εφοδιαστική, 2014):

1. Αναβάθμιση και βελτίωση των υποδομών
2. Συγκέντρωση και αναβάθμιση των εμπορευματικών κέντρων
3. Προστασία περιβάλλοντος και προώθηση των πράσινων logistics (Green City Logistics)
4. Βελτίωση του θεσμικού και του νομικού πλαισίου (απλοποίηση διαδικασιών)
5. Μετατόπιση μεταφορικού όγκου από το οδικό δίκτυο στο σιδηρόδρομο
6. Ηλεκτρονικοποίηση της πληροφορίας «χωρίς έντυπα έγγραφα»
7. Ενίσχυση της αποδοτικότητας της ελληνικής εφοδιαστικής αλυσίδας
8. Εξωστρέφεια εφοδιαστικής αλυσίδας

9. Επένδυση σε πρακτικές διοίκησης και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού

10. Ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ των κρίκων της εφοδιαστικής αλυσίδας

Ένας από τους δέκα βασικούς άξονες της εθνικής στρατηγικής αφορά λοιπόν δράσεις για την εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται στον κλάδο των Logistics, καθώς υστερεί σε θεωρητικές και πρακτικές γνώσεις συγκριτικά με το αντίστοιχο της αγοράς των χωρών της Κεντρικής Ευρώπης. Η ανάπτυξη των ικανοτήτων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού σε μεθόδους/συστήματα διοίκησης, καθώς και σε καινοτόμες λύσεις εφοδιαστικής αλυσίδας, θεωρείται βασική προϋπόθεση ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας του κλάδου. Με τον τρόπο αυτό αναμένεται να αξιοποιηθούν στο μέγιστο βαθμό οι δυνατότητες των εργαζομένων, ενώ ταυτόχρονα να ενισχυθεί η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Στον Πίνακα 3 παρουσιάζονται οι δράσεις αυτές με τις ενέργειες υλοποίησής τους και το χρηματοδοτικό σχήμα τους.

Πίνακας 3. Στρατηγικές δράσεις για το βασικό άξονα ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού

Δράσεις	Ενέργειες	Χρηματοδότηση
Δράση 1³: Πιστοποίηση των επαγγελματιών Logistics	Κατάρτιση και ανάπτυξη του σχήματος πιστοποίησης	Υπουργείο Μεταφορών και Δικτύων
	Διαπίστευση φορέων πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων	
	Πιστοποίηση προσόντων και τήρηση του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Επαγγελματιών.	
Δράση 2⁴: Διασύνδεση του τομέα των logistics των επιχειρήσεων με τη δια βίου μάθηση	Βελτίωση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των εμπλεκόμενων στο κλάδο των logistics, μέσω προγραμμάτων εκπαίδευσης βάσει των αναγκών της εποχής και του κλάδου	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
	Ενίσχυση των διασυνδέσεων των φορέων δια βίου μάθησης με επιχειρήσεις για πιο εξειδικευμένη εκπαίδευση και αμεσότερη απορρόφησή στον επαγγελματικό τομέα.	
	Διεύρυνση πιστοποίησης και παροχής συνεχούς εκπαίδευσης των απασχολούμενων στον κλάδο των logistics.	
	Σύνδεση προγραμμάτων απασχόλησης ανέργων με επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν εποχικότητα	
Δράση 3⁵: Δημιουργία Πανεπιστημιακών τμημάτων που θα παρέχουν πανεπιστημιακό τίτλο σπουδών Logistics (προπτυχιακού επιπέδου), καθώς και μεταπτυχιακών τίτλων	Ίδρυση πανεπιστημιακού τίτλου σπουδών (προπτυχιακού επιπέδου) με κατεύθυνση Logistics	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
	Υποστήριξη και ενίσχυση των υφισταμένων τεχνολογικών τίτλων σπουδών Logistics.	
	Υποστήριξη και ανάπτυξη των υφιστάμενων μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών Logistics	
	Σύνδεση των εκπαιδευτικών τίτλων σπουδών με την αγορά των logistics.	
	Συνεργασία ακαδημαϊκής κοινότητας με τους εμπλεκόμενους ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς του κλάδου logistics.	

Πηγή: Μόνιμη Επιτροπή για την Εφοδιαστική, 2014, (Επεξεργασία Συγγραφέως).

³ Έχει ήδη ξεκινήσει η υλοποίησή της και αναμένεται να ολοκληρωθεί ως το 2016.

⁴ Η υλοποίησή της αναμένεται να ξεκινήσει στα επόμενα έτη.

⁵ Η υλοποίησή της αναμένεται να ξεκινήσει στα επόμενα έτη.

Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ)

Βασικό εργαλείο ανάπτυξης για την Ελλάδα, αποτελεί το Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης ⁶(ΣΕΣ), (το νέο ΕΣΠΑ), βάσει του νέου κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ. Η κοινοτική συνδρομή για το Νέο ΕΣΠΑ φτάνει τα 20.8 δις ευρώ, ενώ το 2016 αναμένεται να φτάσει τα 22,8 δις ευρώ με τη ρήτρα αναθεώρησης. Ακολουθεί απόσπασμα του πίνακα με την κατανομή της κοινοτικής συνδρομής στα Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠ) για την περίοδο 2014-2020 στην Ελλάδα (Πίνακας 4), όπου παρατηρείται ότι για την Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, την Εκπαίδευση και τη Δια βίου Μάθηση η κοινοτική συνδρομή ανέρχεται συνολικά στα 2,15 δις ευρώ (ΓΓΕΤ, 2014).

Πίνακας 4. Απόσπασμα πίνακα κατανομής κοινοτικής συνδρομής ανά ΕΠ περιόδου 2014-2020

#	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΔΕΤ				ΣΥΝΟΛΟ	
		ΕΠΠΑ	ΕΚΤ και ΥΕΙ	ΤΣ	ΕΠΤΑΑ		ΕΤΘΑ
1	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ	3.043.061.670	692.023.753	0			3.735.085.423
2	ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΔΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	1.183.248.571	0	3.178.340.311			4.361.588.892
3	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ	0	2.152.201.141	0			2.152.201.141

Πηγή: ΓΓΕΤ, 2014

Νόμος 4302/14: Ρύθμιση θεμάτων εφοδιαστικής

Το Σχέδιο Δράσης της Μόνιμης Επιτροπής για τα Logistics αποτέλεσε τη βάση για το Νόμο 4302 που δημοσιεύτηκε στις 8 Οκτωβρίου 2014 με τίτλο «Ρύθμιση θεμάτων Εφοδιαστικής και άλλες διατάξεις». Τα βασικά σημεία του Νόμου 4302/2014 είναι τα ακόλουθα (ΣΕΣ, 2015):

- **Θεσμοθετείται ο ορισμός του όρου Logistics**, ορίζονται οι δραστηριότητές του και καθιερώνεται για πρώτη φορά ο ορισμός των επιχειρήσεων εφοδιαστικής αλυσίδας (3PL – 3RD Party Logistics). Δε διαφαίνεται όμως η ενίσχυση των υπεργολαβιών (δηλαδή του outsourcing), που αποτελεί βασικό στόχο της νομοθετικής παρέμβασης.
- **Δίνεται η δυνατότητα συνδυασμού υπηρεσιών εφοδιαστικής αλυσίδας στις επιχειρήσεις** (για παράδειγμα διαχείρισης αποθήκης και μεταφορικού έργου),

⁶ Το Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) και τα Επιχειρησιακά του Προγράμματα – με βασικό εργαλείο το Πρόγραμμα δημοσίων Επενδύσεων διαμορφώνουν την αναπτυξιακή πολιτική της χώρας, με παρεμβάσεις και έργα που διαχέονται σε όλους τους τομείς της οικονομίας και σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας.

επιλύοντας με αυτό τον τρόπο διάφορα παράδοξα νομικά ζητήματα και επιτυγχάνοντας οικονομίες κλίμακας.

- **Εξισώνονται οι όροι δόμησης των αποθηκών με αυτούς των βιομηχανικών κτιρίων** και καταργείται ο διαχωρισμός βιομηχανικής και εμπορικής αποθήκης.
- **Απλοποιείται το πλαίσιο αδειοδότησης των κέντρων αποθήκευσης**, μέσω της συγχώνευσης των δυο υφισταμένων και διαφορετικών νομοθετικών πλαισίων και της αξιολόγησης με γνώμονα την περιβαλλοντική επιβάρυνση. Χρονικά επιτυγχάνεται η μείωση του χρόνου αδειοδότησης κατά 30 μέρες κατ' ελάχιστο.
- Θεσμοθετείται για πρώτη φορά το πλαίσιο για την Αστική Μεταφορά και Διανομή Εμπορευμάτων (**urban logistics**) και για την Πράσινη Μεταφορά Εμπορευμάτων (**green logistics**), σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις. Αναφορικά με τα urban logistics, ο νόμος δημιουργεί το κατάλληλο πλαίσιο για την ανάπτυξη ειδικών χώρων για φορτο-εκφόρτωση και προσωρινή συγκέντρωση αγαθών προς διανομή (Urban Consolidation Centres), ώστε να μειωθεί η κυκλοφοριακή συμφόρηση στις πόλεις. Μέσω των green logistics καθιερώνεται για πρώτη φορά το σύστημα καταγραφής αποτυπώματος άνθρακα για τις επιχειρήσεις του κλάδου.
- **Θεσμοθέτηση προδιαγραφών για την κατασκευή και λειτουργία επιχειρηματικών πάρκων εθνικής εμβέλειας**, τα οποία θα έχουν έκταση 500 στρέμματα τουλάχιστον, θα διαθέτουν υποχρεωτικά πρόσβαση σε συνδυασμένη μεταφορά και θα υπάγονται σε διαδικασίες fast track, ώστε να προσελκυστούν μεγάλες επενδύσεις. Με αυτό τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα άμεσης αξιοποίησης των επιχειρηματικών πάρκων του Θριασίου και του στρατοπέδου Γκόνου.
- Προωθείται η **τυποποίηση και προτυποποίηση σε σχετικά θέματα των ελληνικών Logistics από το Εθνικό Σύστημα Υποδομών Ποιότητας (ΕΣΥΠ)**, που είναι απαραίτητη για τον έλεγχο της λειτουργίας των επιχειρήσεων αλλά και διασφάλισης της ποιότητας. Αποσαφηνίζονται επίσης ζητήματα που αφορούν σήμανση φορτίων, υλικά αποθήκευσης κ.α.
- Δημιουργείται μόνιμη μονάδα στο Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την προώθηση των θεμάτων Εφοδιαστικής με τη συμμετοχή φορέων του κλάδου (EEL, Πανεπ. Αιγαίου, 2014).

Ηλεκτρονική αγορά φορτίων

Η nestcargo είναι η πρώτη ελληνική ηλεκτρονική αγορά φορτίων. Σκοπός της είναι να φέρει σε επαφή εμπορικές ή βιομηχανικές επιχειρήσεις με μεταφορικές ή διαμεταφορικές εταιρείες. Μέσα από μία αρκετά απλή διαδικασία βοηθά τις επιχειρήσεις να εντοπίσουν τον κατάλληλο συνεργάτη, αλλά και την καλύτερη τιμή για την μεταφορά του εμπορευματικού

τους φορτίου από και προς την Ελλάδα. Παρέχεται στους χρήστες η δυνατότητα να αναζητήσουν μεταφορικό συνεργάτη για τα εμπορευματικά τους φορτία καταχωρώντας αγγελία για μία κούτα έως πολλαπλά containers, ενώ οι συνεργαζόμενες μεταφορικές επιχειρήσεις καλύπτουν ένα παγκόσμιο δίκτυο και προσφέρουν οδικούς, θαλάσσιους ή αεροπορικούς ναύλους (iefimerida, 2015).

Η πλατφόρμα ιδρύθηκε το Σεπτέμβριο του 2014 υπό την ονομασία TruckBird, θέλοντας να προσφέρει μια λύση στον κόσμο των οδικών μεταφορών αποσκοπώντας στην βελτιστοποίηση του κλάδου, αλλά σύντομα διαπιστώθηκε η χρησιμότητά της και στις θαλάσσιες και αεροπορικές μεταφορές, οπότε και έγινε αναγκαία η μετονομασία της σε nestcargo (iefimerida, 2015).

Έως τώρα έχουν καταχωρηθεί πάνω από 1500 εμπορευματικά φορτία από τις 800 εγγεγραμμένες εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν την πλατφόρμα συστηματικά. Σύντομα θα επεκταθεί και σε αγορές του εξωτερικού, αυξάνοντας έτσι την αποδοτικότητα της πλατφόρμας. Πρώτοι στόχοι αποτελούν οι γειτονικές αγορές της Βουλγαρίας και της Τουρκίας, χώρες με τις οποίες η Ελλάδα έχει ισχυρές εμπορικές σχέσεις. Με αυτό τον τρόπο θα ενισχυθεί η εισροή νέων φορτίων από ξένες εταιρείες και θα δοθεί η δυνατότητα στις συνεργαζόμενες μεταφορικές επιχειρήσεις να προβληθούν σε αγορές του εξωτερικού και να διευρύνουν το πιθανό τους πελατολόγιο εκτός συνόρων (iefimerida, 2015).

3.3 Βασικές διαπιστώσεις

Σημειώνεται ότι παρόλη την οικονομική κρίση στην Ελλάδα, η συνολική αξία της αγοράς των μεταφορών και των logistics στην χώρα είναι αυξημένη σε σχέση με μια δεκαετία περίπου πριν. Αναμφισβήτητα, ο τομέας των logistics αποτελεί πηγή κερδοφορίας για κάθε επιχείρηση.

Δυνατό σημείο της Ελλάδας αποτελεί η ναυτιλία, η οποία βρίσκεται στην πρώτη θέση παγκοσμίως, κατέχοντας πλέον το 16% του παγκόσμιου στόλου (σε dwt). Επιπλέον, αυξημένη είναι η εξαγωγική δραστηριότητα των ελληνικών επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα την ολοένα πιο σημαντική διαχείριση των διεθνοποιημένων δικτύων εφοδιασμού τους. Επίσης, η γεωγραφική θέση της Ελλάδας καθίσταται καίρια για την ανάδειξη της χώρας ως διαμετακομιστικό κέντρο των Βαλκανίων και της Ανατολικής Ευρώπης, ενώ η φυσική γεωγραφία της, με την ύπαρξη μεγάλου αριθμού λιμένων μπορεί να συμβάλει σημαντικά προς αυτή την κατεύθυνση.

Ωστόσο, στα βασικά χαρακτηριστικά του κλάδου συγκαταλέγονται τα μικρά μεγέθη των επιχειρήσεων, ο υψηλός κατακερματισμός και έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των

επιχειρήσεων και οι περιορισμένες επενδύσεις, ειδικά σε θέματα τεχνολογίας, οργανωτικής καινοτομίας, παροχής καινοτόμων υπηρεσιών και εκπαίδευσης του στελεχιακού δυναμικού. Χαμηλό επίσης είναι το ποσοστό ευαισθητοποίησης των ελληνικών επιχειρήσεων σχετικά με την «πράσινη εφοδιαστική (green logistics)»

Επιπλέον σημειώνεται, ότι από την αγορά λείπουν οι σύγχρονες υποδομές, οι απλές και αποτελεσματικές διαδικασίες διεκπεραίωσης και το εθνικό marketing των εν λόγω υπηρεσιών, με αποτέλεσμα η εφοδιαστική αλυσίδα να μην έχει αναπτυχθεί όσο θα μπορούσε στην Ελλάδα, σε αντίθεση με χώρες όπως η Ολλανδία ή η Γερμανία, που έχουν μετατρέψει την αγορά της εφοδιαστικής αλυσίδας σε μία από τις σημαντικότερες πηγές εσόδων και ανάπτυξης της χώρας, παρόλο που η γεωγραφική τους θέση δεν είναι το ίδιο πλεονεκτική.

Ο πρόσφατος νόμος 4302/2014 (Α' 225) για τη ρύθμιση της λειτουργίας της εφοδιαστικής αποτελεί σημαντική εξέλιξη στον χώρο και, υπό προϋποθέσεις, έχει τη δυνατότητα να αποδώσει σημαντικά αποτελέσματα. Μέσω του Ν.4302/2014, η Πολιτεία επιχειρεί ουσιαστικά να εξορθολογήσει τον κλάδο της εφοδιαστικής, παρέχοντας καταρχήν ένα πλαίσιο περαιτέρω ανάπτυξης της αγοράς με απώτερη προοπτική την ανάδειξη της χώρας σε σημαντικό κέντρο διαμετακόμισης στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο. Η εθνική στρατηγική για την εφοδιαστική στην Ελλάδα του υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού διαμορφώνει επίσης το πλαίσιο ανάπτυξης του τομέα στη χώρα.

Η πολιτεία χρειάζεται να εξετάσει τις απαιτούμενες εξειδικεύσεις και την προβλεπόμενη εφαρμοστική νομοθεσία άμεσα, για να μπορέσει ο κλάδος να πετύχει σημαντικά αναπτυξιακά αποτελέσματα, όπως αύξηση διερχόμενων φορτίων, υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας και απασχόλησης.

Συνεπώς, υπάρχουν πολλές δυνατότητες σημαντικής εξέλιξης του κλάδου, ο οποίος μπορεί να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης για την περαιτέρω ανάκαμψη της εθνικής οικονομίας, μέσω της καθιέρωσης της Ελλάδας ως την ευνοϊκότερη διαμετακομιστική πύλη σύνδεσης της Νοτιοανατολικής με την Κεντρική Ευρώπη.

4 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΤΑ LOGISTICS

4.1 Γενικά

Είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια τα Logistics κατά πρώτο λόγο και η Διαχείριση Εφοδιαστικής Αλυσίδας (ΔΕΑ) κατά δεύτερο, αναγνωρίζονται σιγά σιγά και στην Ελλάδα ως σημαντικές επαγγελματικές εξειδικεύσεις, πρώτα από τις επιχειρήσεις και στη συνέχεια από τα ακαδημαϊκά ιδρύματα λόγω της μεγάλης αδράνειας που τα χαρακτηρίζει. Ως αποτέλεσμα, ολοένα αυξανόμενος αριθμός εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στο εξωτερικό αλλά και στην Ελλάδα προσφέρουν σχετικές σπουδές (Ιακώβου Ε., Βλάχος Δ., 2007).

4.2 Προκλήσεις και Εμπόδια της Εκπαίδευσης των Logistics

4.2.1 Προκλήσεις

Η εκπαίδευση των Logistics αποτελεί σήμερα μια κεντρική πρόκληση για την ακαδημαϊκή κοινότητα και τις επιχειρήσεις για τουλάχιστον τρεις λόγους (Παρασκευαδάκης, 2005):

- 1) Ο αυξανόμενος διεθνισμός των σημερινών επιχειρήσεων, λόγω της εξέλιξης των τεχνολογιών της παραγωγής, των μεταφορών και επικοινωνιών επιτάχυνε την δημιουργία της βιομηχανίας των υπηρεσιών Logistics.
- 2) Η περαιτέρω εξέλιξη του αντικείμενου των Logistics από χωριστό πεδίο ενεργειών, όπως πολιτική μεταφορών και σχεδιασμός αποθηκών σε αναπόσπαστο συντελεστή ανταγωνισμού σε στρατηγικό επίπεδο.
- 3) Η ανάπτυξη της έρευνας των Logistics πέρα των παραδοσιακών μαθηματικών και επιχειρησιακών ερευνών. Ένα πρόσφατο ρεύμα δημοσιεύσεων ερευνών σε ακαδημαϊκές εφημερίδες και συνέδρια ενδυνάμωσε την σχέση των Logistics και με άλλες ειδικότητες όπως το Marketing, της κοινωνιολογίας και της οικονομίας.

Ειδικότερα, οι εξελίξεις αυτές απαιτούν μια αναβάθμιση του ρόλου των υψηλόβαθμων στελεχών της εφοδιαστικής αλυσίδας (supply chain executives), καταδεικνύοντας την ανάγκη για μια πιο υψηλού επιπέδου και πιο εστιασμένη εκπαίδευση, που ήδη ζητείται όχι μόνο από τους επαγγελματίες, αλλά και από τις επιχειρήσεις που προσφέρουν υψηλότερες αποδοχές σε όσους έχουν την κατάλληλη υποδομή. Τα στελέχη αυτά δεν μπορεί να είναι μόνο ειδικοί στις μεταφορές ή στη διαχείριση αποθεμάτων ή στη διαχείριση αποθηκών, αλλά πρέπει να μπορούν να σχεδιάζουν συνολικά, να προμηθεύουν, να παράγουν, να διανέμουν, να προωθούν, να συντονίζουν και εν τέλει να λύνουν προβλήματα (Ιακώβου Ε., Βλάχος Δ., 2007).

4.2.2 Εμπόδια

Σήμερα η έρευνα σχετικά με την ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων Logistics σε ακαδημαϊκό και σε εταιρικό περιβάλλον είναι πολύ περιορισμένη. Απο την βιομηχανική οπτική γωνία υπάρχει ένας δικαιολογημένος σκεπτικισμός ως κατά πόσο ένας φοιτητής μπορεί να εκπαιδευτεί στο ακαδημαϊκό περιβάλλον έναντι αυτού του εργασιακού και αν είναι απαραίτητη η εκπαίδευση των στελεχών της πάνω σε μια πιο θεωρητική βάση (Παρασκευαδάκης, 2005).

Τα εμπόδια που πιθανολογείται πως κατέχουν καθοριστικό ρόλο στην εκπαίδευση των Logistics είναι τα ακόλουθα (Παρασκευαδάκης, 2005):

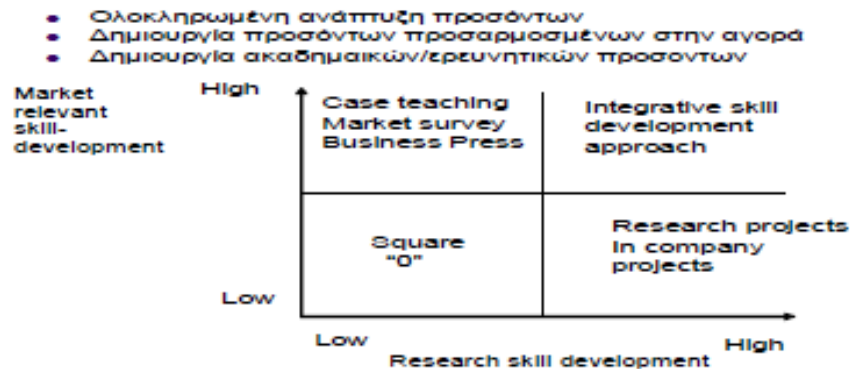
- Έλλειψη ακαδημαϊκών και καταρτισμένων στελεχών επιχειρήσεων για την διεξαγωγή των προγραμμάτων.
- Δυσκολία απόκτησης υποστήριξης από άλλα τμήματα (είτε του Πανεπιστημίου είτε της εταιρείας)
- Άγνοια φοιτητών και προσωπικού για το αντικείμενο των Logistics
- Έλλειψη υποστήριξης και ενδιαφέροντος από φοιτητές και προσωπικό.
- Δυσκολία της εισαγωγής ενός προγράμματος Logistics στο γενικότερο πρόγραμμα ενός εκπαιδευτικού ιδρύματος.
- Δυσκολία εισαγωγής ενός προγράμματος Logistics στο γενικότερο πρόγραμμα καθημερινών δραστηριοτήτων μιας επιχείρησης και το κόστος αυτού.
- Αδυναμία παροχής οργανωμένου επαγγελματικού προσανατολισμού σε φοιτητές και απόφοιτους Logistics από τα πανεπιστήμια τους.
- Έλλειψη χώρων διεξαγωγής των προγραμμάτων εντός των εταιρειών.
- Έλλειψη κονδυλίων από τα ιδρύματα για την έλξη ποιοτικών φοιτητών στο πρόγραμμα και παροχή υποτροφιών.
- Έλλειψη κονδυλίων ή μη απορρόφηση αυτών από εταιρείες που υποστηρίζουν την διεξαγωγή σχετικών προγραμμάτων.

4.2.3 Τάσεις και Προοπτικές

Όλες οι επικρίσεις και οι προκλήσεις δείχνουν την ανάγκη για μεγαλύτερη συνάφεια με την καθημερινότητα της αγοράς αλλά και την ανάπτυξη ερευνητικών ικανοτήτων μέσα από την εκπαίδευση των Logistics. Το μοντέλο εκπαίδευσης που παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 9 συγχωνεύει την ανάπτυξη και πρακτικών και ερευνητικών προσόντων σε φοιτητές και προσωπικό επιχειρήσεων. Το μοντέλο αυτό δίνει την δυνατότητα σε φοιτητή, εκπαιδευτικό ίδρυμα και εταιρεία να βρει σε ποιο σημείο του matrix βρίσκεται και αναλόγως να μετακινηθεί. Το επιθυμητό και ιδανικό σημείο είναι αυτό της ολοκληρωμένης ανάπτυξης

προσόντων, που βοηθά στην διασφάλιση συνάφειας με την αγορά και ταυτόχρονα την ανάπτυξη ερευνητικών ικανοτήτων (Παρασκευαδάκης, 2005).

Διάγραμμα 9. Μοντέλο εκπαίδευσης Logistics

Πηγή: Παρασκευαδάκης, 2005.

Την ίδια στιγμή, βασικό ερώτημα αποτελεί αν τα προγράμματα θα πρέπει να οδηγούν σε τίτλους ή μπορεί να είναι βραχυχρόνια προγράμματα (σεμινάρια) που οδηγούν σε απλά πιστοποιητικά παρακολούθησης. Τα προγράμματα που οδηγούν σε αναγνωρισμένους τίτλους απαιτούν μια πιο γραφειοκρατική διαδικασία που περιλαμβάνει εγκρίσεις και πιστοποιήσεις. Αυτό μειώνει σημαντικά την ευελιξία του εκπαιδευτικού φορέα και την δυνατότητα προσαρμογής του προγράμματος σπουδών στις εξελίξεις αλλά και στις ανάγκες της ομάδας των φοιτητών που παρακολουθούν το πρόγραμμα μια συγκεκριμένη περίοδο.

Επίσης, δεν υπάρχει η δυνατότητα παροχής εξειδικευμένου (customized) προγράμματος για τα στελέχη ενός κλάδου ή μιας μεγάλης επιχείρησης, κάτι που πολλές φορές απαιτείται, αφού οι εφοδιαστικές αλυσίδες διαφοροποιούνται σημαντικά από κλάδο σε κλάδο. Από την άλλη μεριά, τα προγράμματα που οδηγούν σε τίτλους παρέχουν ένα εξασφαλισμένο minimum βασικών γνώσεων κάτι που δεν μπορεί να εξασφαλισθεί απόλυτα σε ένα εξειδικευμένο πρόγραμμα κατάρτισης που πιθανόν αλλάζει σύμφωνα με τις ανάγκες του ακροατηρίου (Ιακώβου Ε., Βλάχος Δ., 2007).

4.3 Η Διεθνής Εμπειρία στην Εκπαίδευση των Logistics – Επιλεγμένα Παραδείγματα

Δεδομένου ότι ο κλάδος των logistics αποτελεί πλέον μοχλό ανάπτυξης για την παγκόσμια οικονομία, τα logistics αναγνωρίζονται με γοργούς ρυθμούς διεθνώς ως επαγγελματικές εξειδικεύσεις με πρωτεύοντα ρόλο στην επιτυχημένη πορεία μιας παραγωγικής, αλλά και εμπορικής επιχείρησης. Συνεπώς, ολοένα και αυξανόμενος αριθμός εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και επαγγελματικών σχολείων ανά τον κόσμο προσφέρουν αντίστοιχες

σπουδές, τόσο στην Ανώτατη Εκπαίδευση, όσο και στα πλαίσια της Επαγγελματικής Κατάρτισης.

4.3.1 Η Διεθνής Εμπειρία στην Ανώτατη Εκπαίδευση

Σύμφωνα με έρευνα, το 2007 περίπου 70 πανεπιστημιακά ιδρύματα παγκοσμίως προσέφεραν προγράμματα σπουδών σχετικά με την εφοδιαστική αλυσίδα και τα logistics (Πίνακας 5), ενώ το πλήθος τους αυξάνεται ραγδαίως από εκείνη τη χρονιά .

Πίνακας 5. Συνοπτικός πίνακας προγραμμάτων σπουδών με γνωστικό αντικείμενο τα logistics και τη διαχείριση εφοδιαστικής αλυσίδας διεθνώς το 2007

Περιοχή	Πλήθος Ιδρυμάτων	% επί του πλήθους των Ιδρυμάτων	Προγράμματα Σπουδών	% επί Προγραμμάτων Σπουδών
Βόρεια Αμερική	46	60%	64	66,7%
Ευρώπη (UK)	4	5%	4	4,2%
Νέα Ζηλανδία και Αυστραλία	9	12%	9	9,3%
Ασία	18	23%	19	19,8%
Σύνολο	77	100%	96	100%

Πηγή: Wu, 2007, (Επεξεργασία Συγγραφέως).

Πιο πρόσφατα, σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας για τον προσδιορισμό των μαθημάτων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση που προσφέρονται στον τομέα των logistics και της εφοδιαστικής αλυσίδας σε παγκόσμιο επίπεδο αναγνωρίζονται συνολικά 118 προγράμματα σπουδών σε 37 διεθνή πανεπιστήμια εντός 6 χωρών (Πίνακας 6). Από αυτά, τα 95 αφορούν σπουδές προπτυχιακού στην Αμερική ενώ τα 81 σπουδές μεταπτυχιακού επιπέδου διεθνώς. Τα αποτελέσματα της έρευνας βασίστηκαν σε δείγμα που αντιπροσώπευε το 25% του αρχικού δείγματος (Birou και Lutz, 2013). Γενικά, παρατηρείται ότι τα περισσότερα εκπαιδευτικά προγράμματα ανώτατης εκπαίδευσης στα logistics πραγματοποιούνται στη Βόρεια Αμερική, και κυρίως στις ΗΠΑ.

Στη συνέχεια στον Πίνακα 6, παρουσιάζονται ενδεικτικά κάποια από τα κορυφαία μεταπτυχιακά προγράμματα logistics σε έγκριτα πανεπιστήμια της Ευρώπης.

Πίνακας 6. Ευρωπαϊκά μεταπτυχιακά προγράμματα στα logistics.

Εκπαιδευτικό Ίδρυμα	Χώρα	Τίτλος Μεταπτυχιακού	URL
Rotterdam University	Ολλανδία	Logistics Management	http://www.rotterdamuas.com/programmes/master-in-logistics-management
Kühne Logistics University	Γερμανία	Global Logistics	https://www.the-klu.org/master-logistics/
		Executive MBA Logistics	https://www.the-klu.org/executive-mba-logistics/
Cranfield University	Ηνωμένο Βασίλειο	Logistics and Supply Chain Management	http://www.som.cranfield.ac.uk/som/p632/Programmes-and-Executive-Development/MSc/logistics-supplychain

Σημαντικό είναι να τονιστεί αποτέλεσμα έρευνας, όπου διαπιστώθηκε ότι τα προγράμματα MBA που παραδοσιακά θεωρούνται ως βασικό προσόν για υψηλόβαθμα στελέχη, δεν μπορούν να καλύψουν από μόνα τους τις ανάγκες των στελεχών της Διαχείρισης Εφοδιαστικής Αλυσίδας. Έτσι, πολλά στελέχη που ολοκληρώνουν προγράμματα MBA παρακολουθούν στη συνέχεια εξειδικευμένα προγράμματα Διαχείρισης Εφοδιαστικής Αλυσίδας και Logistics για να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους.

Για παράδειγμα, στο Georgia Tech της Ατλάντα των Η.Π.Α. το 50% όσων εγγράφονται στο πρόγραμμα Executive Master in International Logistics (<http://www.scl.gatech.edu>) κατέχουν ήδη τίτλο MBA. Αντίστοιχα στο πρόγραμμα του Zaragoza Logistics Center, συνεργασία του MIT με το ομώνυμο Πανεπιστήμιο στη Σαραγόσα της Ισπανίας (<http://www.zlc.edu.es>), προσφέρεται διπλό πρόγραμμα MBA-Master of Engineering in Logistics (Ιακώβου Ε., Βλάχος Δ., 2007).

4.3.2 Η Διεθνής Εμπειρία στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Δεδομένου ότι τα logistics αποτελούν έναν αρκετά πρακτικό κλάδο, πολλές είναι οι χώρες διεθνώς που εφαρμόζουν προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με το σύστημα της μαθητείας, δηλαδή της ταυτόχρονης θεωρητικής εκπαίδευσης και πρακτικής άσκησης σε επιχειρήσεις που σχετίζονται με τα logistics. Πρωτοπόρο και κορυφαίο παράδειγμα αποτελεί η Γερμανία, όπου πολλές επιχειρήσεις στον κλάδο των logistics συμμετέχουν σε προγράμματα κατάρτισης, παρέχοντας θέσεις μαθητείας σε νέους εκπαιδευόμενους 16-24 ετών από τη Γερμανία και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ενδεικτικά, κάποια από αυτά τα προγράμματα παρουσιάζονται στον Πίνακα 7.

Πίνακας 7. Προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στα logistics

Πρόγραμμα Μαθητείας	URL
Schindler Berufsbildung Logistics technician EFZ	http://www.schindler.com/edu/internet/en/trainimg-professions/logistics-technician.html
International training programme / Nagel-Group Freight forwarding and logistics services manager	http://www.nagel-group.com/en/karriere/internationales_ausbildungsprogramm/ausbildung_international_1.html
Interships and Training / iWS Transporte GmbH 1. Management Assistant: forwarding, transport and logistics services 2. Warehouse Specialist	http://www.iws-logistics.com/Wir-bilden-aus_t83.html
Springer Vocational Training Warehouse Logistics Specialist	http://www.springer.com/about+springer/career/vocational+training?SGWID=0-1717314-0-0-0

Levantine Training Center

Το Levantine Training Center παρέχει επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση υψηλής ποιότητας στον τομέα της ναυτιλίας. Συνεργάζεται με εξειδικευμένο εκπαιδευτικό προσωπικό υψηλού επιπέδου από το Ηνωμένο Βασίλειο, όπως απαιτείται από τις απαιτήσεις του Διεθνούς κώδικα για την Ασφάλεια των Πλοίων και Λιμενικών Εγκαταστάσεων (International Ship and Port Facility Security code), το οποίο είναι διαπιστευμένο από τον Οργανισμό Ναυτιλιακής Ακτοφυλακής (Maritime Coastguard Agency) του Ηνωμένου Βασιλείου. Τα μαθήματα που προσφέρει περιλαμβάνουν κατάρτιση που παρουσιάζεται στον Πίνακα 8:

Πίνακας 8: Προγράμματα κατάρτισης που παρέχει το Levantine Training Centre σχετικά με τη Ναυτιλία

Πρόγραμμα Κατάρτισης	Τοποθεσία	Διάρκεια	Κόστος
Γνώσεις για την Ευαισθητοποίηση σε θέματα Ασφάλειας (Proficiency in Security Awareness)	Λεμεσός/Κύπρος, Αθήνα/Ελλάδα	1 ημέρα	€195 + ΦΠΑ
Υπεύθυνος Ασφάλειας Λιμενικής Εγκατάστασης (Port Facility Security Officer)	Λεμεσός/Κύπρος, Αθήνα/Ελλάδα	3 ημέρες	€875 + ΦΠΑ
Αξιωματικό Ασφάλειας Πλοίου (Ship Security Officer)	Αθήνα/Ελλάδα	3 ημέρες	€725 + ΦΠΑ
Γνώσεις για Ειδικά Καθήκοντα Ασφαλείας (Proficiency in Designated Security Duties)	Λεμεσός/Κύπρος, Αθήνα/Ελλάδα	1 ημέρα	€375 + ΦΠΑ
Εξειδίκευση σε «Μεθόδους Επίλυσης Διαφορών στη Ναυτιλία» Masterlass on 'Dispute Resolution Methods in Shipping'	Λεμεσός/Κύπρος	1 ημέρα	€475 + ΦΠΑ

Πηγή: LTC, 2015, (Επεξεργασία Συγγραφέως)

Λόγω της εξειδίκευσης των εκπαιδευτών και συνεργατών που διαθέτει το Levantine Training Centre, μπορεί να παρέχει κατάρτιση στο χώρο εργασίας σε οποιαδήποτε θέμα σχετικό με τον Διεθνή κώδικα για την Ασφάλεια των Πλοίων και των Λιμενικών

Εγκαταστάσεων, με δυνατότητα προσαρμογής του προγράμματος στις ανάγκες κάθε επιχείρησης (LTC, 2015).

4.4 Εκπαίδευση και Κατάρτιση στα Logistics στην Ελλάδα

4.4.1 Η Τυπική Εκπαίδευση των Logistics

- Τα Logistics στα Επαγγελματικά Λύκεια

Όσον αφορά την εκπαίδευση των logistics στα ΕΠΑΛ, υπάρχει μία και μοναδική σχετική προσφερόμενη ειδικότητα. Συγκεκριμένα, οι μαθητές του Τομέα Διοίκησης και Οικονομίας της ομώνυμης Ομάδας Προσανατολισμού μπορούν κατά τη Β' τάξη των σπουδών τους να επιλέξουν την Ειδικότητα: «**Υπάλληλος Αποθήκης και Συστημάτων Εφοδιασμού**», που ουσιαστικά άπτεται του Κλάδου των logistics. Στον Πίνακα 9, παρουσιάζονται τα προσφερόμενα μαθήματα κατά τις Β' και Γ' τάξεις των ΕΠΑΛ για τη συγκεκριμένη ειδικότητα (Ελληνική Δημοκρατία, 2014). Τα μαθήματα είναι τόσο θεωρητικά όσο και εργαστηριακά.

Πίνακας 9. Μαθήματα Β' και Γ' τάξεων ΕΠΑΛ για την ειδικότητα «Υπάλληλος Αποθήκης και Συστημάτων Εφοδιασμού».

Β' Τάξη		Γ' Τάξη	
Μάθημα	Ώρες/Εβδ.	Μάθημα	Ώρες/Εβδ.
Εισαγωγή στην Εφοδιαστική (Logistics)	2Θ+3Ε	Πολιτική Οικονομία	4Θ
Οργάνωση και Διαχείριση Αποθηκών	2Θ+3Ε	Δεοντολογία Επαγγέλματος – Ηθική Επιχειρήσεων	4Θ
Έλεγχος Ποιότητας	2Θ+2Ε	Εφαρμογές Εφοδιαστικής (Logistics)	5Ε
Στοιχεία Δικαίου (Αστικού / Εμπορικού / Εργατικού)	4Θ	Οργάνωση και Διαχείριση Μεταφορών	4Ε
Οικονομικά Μαθηματικά και Στατιστική	3Θ	Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα	2Θ+2Ε
Αγγλικά Ειδικότητας I	2Θ	Αγγλικά Ειδικότητας II	2Θ

Πηγή: Ελληνική Δημοκρατία, 2014

Μετά την απόκτηση του απολυτηρίου του ΕΠΑΛ, οι απόφοιτοι της Ειδικότητας: «Υπάλληλος Αποθήκης και Συστημάτων Εφοδιασμού» μπορούν να παρακολουθήσουν την «Τάξη Μαθητείας» κάνοντας πρακτική άσκηση, παράλληλα με τις σπουδές τους, σε επιχειρήσεις του κλάδου των logistics. Μετά την ολοκλήρωση της «Τάξης Μαθητείας» και την συμμετοχή σε εξετάσεις που διοργανώνονται από τους αρμόδιους φορείς, οι απόφοιτοι μπορούν να πιστοποιήσουν τις γνώσεις και τα προσόντα τους σε θέματα logistics, λαμβάνοντας Πτυχίο Ειδικότητας IV (Ελληνική Δημοκρατία, 2013).

• **Τα Logistics στα Πανεπιστήμια και τα Τεχνολογικά Ιδρύματα**

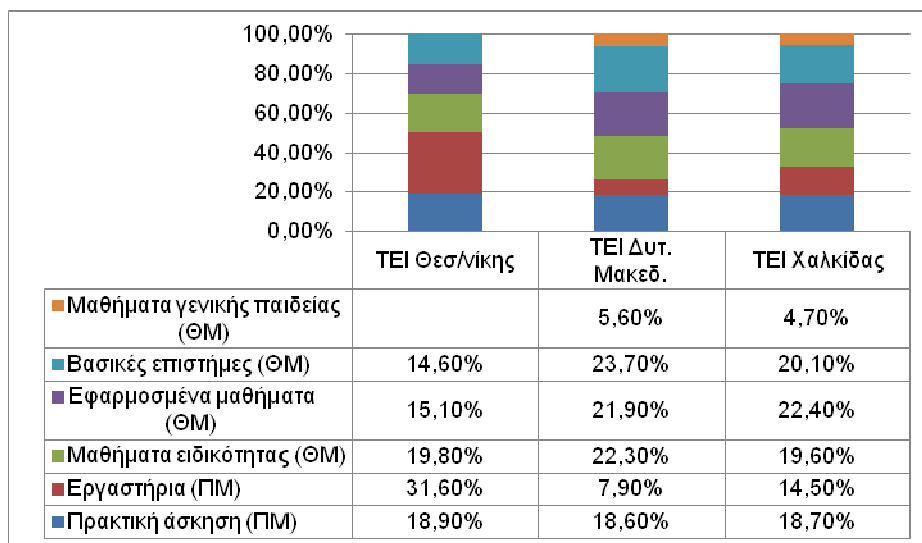
Μετά τις συγχωνεύσεις των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα το 2014, δύο είναι τα τμήματα που προσφέρουν σπουδές αμιγώς προσανατολισμένες στα logistics: (i) το Τμήμα Διοίκησης Συστημάτων Εφοδιασμού (Logistics) του ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας (Παράρτημα Κατερίνης) και (ii) το Τμήμα Διοίκησης Συστημάτων Εφοδιασμού του ΤΕΙ Στερεάς Ελλάδας (Παράρτημα Θήβας). Τα τμήματα που συγχωνεύτηκαν παρουσιάζονται στον Πίνακα 10.

Πίνακας 10. Συγχωνεύσεις τμημάτων που προσέφεραν προγράμματα σπουδών στον κλάδο των logistics.

Πριν τις συγχωνεύσεις		Μετά τις συγχωνεύσεις (2014)	
Ίδρυμα	Τμήμα	Ίδρυμα	Τμήμα
Αλεξάνδρειο ΤΕΙ Θεσσαλονίκης (Παράρτημα Κατερίνης)	Τυποποίησης και Διακίνησης Προϊόντων	ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας (Παράρτημα Κατερίνης)	Διοίκησης Συστημάτων Εφοδιασμού
ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας (Παράρτημα Γρεβενών)	Διοίκησης Συστημάτων Εφοδιασμού		
ΤΕΙ Χαλκίδας (Παράρτημα Θήβας)	Διοίκησης Συστημάτων Εφοδιασμού	ΤΕΙ Στερεάς Ελλάδας (Παράρτημα Θήβας)	Διοίκησης Συστημάτων Εφοδιασμού

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012, πραγματοποιήθηκε έρευνα σχετικά με το βαθμό παρουσίας από τη μία του θεωρητικού και από την άλλη του πρακτικού στοιχείου στα προγράμματα σπουδών των τμημάτων των τεχνολογικών ιδρυμάτων σχετικών με την εφοδιαστική (Χατζηπαναγιώτη και Γεωργιάδης, 2012). Συγκεκριμένα, υπολογίστηκε η ποσοστιαία συμμετοχή θεωρητικών και πρακτικών μαθημάτων (συμπεριλαμβανομένης και της πρακτικής άσκησης) στα προγράμματα σπουδών των τμημάτων βάσει των ωρών διδασκαλίας (Διάγραμμα 10). Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι παρότι η συμμετοχή πρακτικών και θεωρητικών μαθημάτων διαφέρουν από τμήμα σε τμήμα, η πρακτική άσκηση (πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης) σε πραγματικό εργασιακό περιβάλλον του κλάδου των logistics αποτελεί περίπου το 19% των ωρών του συνόλου του προγράμματος σπουδών.

Διάγραμμα 10. Συμμετοχή θεωρητικών και πρακτικών μαθημάτων στα προγράμματα σπουδών των τμημάτων logistics βάσει των ωρών διδασκαλίας

Πηγή: Χατζηπαναγιώτη και Γεωργιάδης, 2012

Όσον αφορά τα επαγγελματικά δικαιώματα, οι απόφοιτοι των ανωτέρω τμημάτων έχουν τη δυνατότητα να απασχολούνται ως στελέχη επιχειρήσεων και οργανισμών σε όλο το φάσμα δραστηριοτήτων που έχουν σχέση με την τυποποίηση προϊόντων και τη διαχείριση εφοδιαστικών αλυσίδων στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα. Συγκεκριμένα, στα πλαίσια της άσκησης του επαγγέλματός τους, οι πτυχιούχοι μπορούν να ασκήσουν τις παρακάτω επαγγελματικές δραστηριότητες (Ελληνική Δημοκρατία, 2006):

- Οργάνωση και διοίκηση της εφοδιαστικής αλυσίδας, όπως αποθηκών, δικτύων διανομής, διακίνησης παραγγελιών, προμηθειών και προϊόντων.
- Εκπόνηση μελετών προγραμματισμού για την τυποποίηση προϊόντων, διασφάλιση ποιότητας, διαχείριση αποθεμάτων, προστασία περιβάλλοντος και γενικότερα βελτιστοποίησης της εφοδιαστικής αλυσίδας.
- Ανάπτυξη και υλοποίηση μηχανισμών και διαδικασιών παρακολούθησης και ελέγχου ροής υλικών και προϊόντων.
- Διαχείριση πληροφοριακών συστημάτων προγραμματισμού, παρακολούθησης και ελέγχου δραστηριοτήτων της εφοδιαστικής αλυσίδας.

Την ίδια στιγμή, υπάρχουν εργαστήρια και σε σχολές ΑΕΙ που ενασχολούνται ενεργά σε ερευνητικά έργα σχετικά με τα logistics και τη διαχείριση εφοδιαστικών αλυσίδων.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν το Εργαστήριο Ποσοτικής Ανάλυσης, Logistics και Διαχείρισης Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Laboratory of Quantitative Analysis and Advanced Supply Chain Management) του Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (URL: <http://lascm.meng.auth.gr/>), αλλά και το Εργαστήριο

Εφοδιαστικής (Supply Chain Laboratory) του Τμήματος Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης (URL: <http://spinlab.pme.duth.gr/>). Επιπλέον, τμήματα ελληνικών ΑΕΙ και ΤΕΙ προσφέρουν μεταπτυχιακά προγράμματα ειδίκευσης σχετικά με την επιστήμη των logistics (Πίνακας 11). Ενδεικτικά, παρουσιάζονται ακολούθως:

Πίνακας 11. Μεταπτυχιακά προγράμματα ειδίκευσης στα logistics στην Ελλάδα

Εκπαιδευτικό Ίδρυμα	Τμήμα	Τίτλος Μεταπτυχιακού	URL
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ)	Τμήμα Οικονομικών Επιστημών	Διοίκηση Logistics (Logistics Management)	http://grad-econ.web.auth.gr/del/
Πανεπιστήμιο Πειραιά	Τμήμα Βιομηχανικής Διοίκησης και Τεχνολογίας	Βιομηχανική Διοίκηση και Τεχνολογία κατεύθυνση «Διοίκηση Logistics (Logistics Management)»	http://www.tex.unipi.gr/mps2/logistics.html
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης & Τεχνολογίας	MBA International κατεύθυνση «Τεχνολογία, Logistics και Υπηρεσίες»	http://www.dmst.aueb.gr/index.php/el/postgraduate/i-mba
ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας	Τμήμα Διοίκησης Συστημάτων Εφοδιασμού (Logistics)	Επιστήμη της Εφοδιαστικής	http://logistics.teicm.gr/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=219&Itemid=607

Παράλληλα εντοπίζεται η διδασκαλία της έννοιας των Logistics στο πλαίσιο κάποιων μαθημάτων σε προπτυχιακές αλλά και μεταπτυχιακές σπουδές. Ενδεικτικά παραδείγματα παρουσιάζονται στον Πίνακα 12.

Πίνακας 12. Προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα που ενσωματώνουν την έννοια των logistics στον οδηγό σπουδών τους στην Ελλάδα

Εκπαιδευτικό Ίδρυμα	Τμήμα	Σπουδές	Μάθημα
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ)	Πολιτικών Μηχανικών	Προπτυχιακά – Τομέας Μεταφορών, Συγκοινωνιακής Υποδομής, Διαχείρισης Έργων & Ανάπτυξης	Συστήματα Μεταφορών
	Πολιτικών Μηχανικών/ Αγρονόμων Τοπογράφων	Μεταπτυχιακό πρόγραμμα ειδίκευσης: Σχεδιασμός Οργάνωση και Διαχείριση Συστημάτων Μεταφορών	Οργάνωση και διαχείριση συστημάτων εμπορευματικών μεταφορών
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας	Προπτυχιακά – Κατεύθυνση «Διοίκηση Λειτουργιών και Εφοδιαστικής Αλυσίδας	Συστήματα Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων
			Ανάλυση και Σχεδιασμός Συστημάτων Διανομής και Μεταφορών

4.4.2 Η Μη Τυπική Εκπαίδευση των Logistics

Τα Logistics στις Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης και τις Επαγγελματικές Σχολές Μαθητείας

Παρότι στα ΕΠΑΛ συναντάται μια ειδικότητα (Υπάλληλος Αποθήκης και Συστημάτων Εφοδιασμού) σχετική με τον κλάδο των logistics, εντούτοις δεν υπάρχει καμία αντίστοιχη ειδίκευση στις ΣΕΚ ή τις ΕΠΑΣ Μαθητείας του ΟΑΕΔ, που ανήκουν στο μη τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα. Για το λόγο αυτό, μελετήθηκε η ανάπτυξη προγραμμάτων διυϊκής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (παροχή θεωρητικής εκπαίδευσης με ταυτόχρονη έμμισθη πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις) στον κλάδο των logistics σε σχετική ελληνογερμανική μελέτη σκοπιμότητας (EffizienzCluster και ΑΠΘ, 2014).

Στα πλαίσια της μελέτης πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις με: (i) φορείς εκπαίδευσης (ΕΠΑΣ Μαθητείας ΟΑΕΔ), (ii) συλλογικούς φορείς (π.χ. Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης - ΕΒΕΘ), καθώς και (iii) διακεκριμένες επιχειρήσεις των κλάδων των logistics, των μεταφορών και της μεταποίησης. Μερικά από τα κυριότερα συμπεράσματα που προέκυψαν, παρουσιάζονται ακολούθως (EffizienzCluster και ΑΠΘ, 2014):

- Το ενδιαφέρον των νέων (16-23 ετών) στην Ελλάδα που επιδιώκουν να καταρτιστούν σε προγράμματα μαθητείας αυξάνεται κάθε χρόνο, αφού τους δίνεται η δυνατότητα να αποκτήσουν στοχευμένες δεξιότητες τόσο σε εργαστηριακό επίπεδο όσο και στον πραγματικό κόσμο, εργαζόμενοι σε επιχειρήσεις.
- Το βασικό κίνητρο των επιχειρήσεων για τη συμμετοχή τους στο θεσμό της μαθητείας είναι η απασχόληση νέων που εισέρχονται στην επιχείρηση ενώ κατέχουν ήδη τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες και είναι πρόθυμοι να τις εφαρμόσουν άμεσα.
- Ο ΟΑΕΔ προτείνει την ανάπτυξη σχέσεων και συνεργιών με Υπουργεία, Κοινωνικούς Εταίρους, Εργοδοτικές Οργανώσεις και Επιμελητήρια και επιχειρήσεις και τη συνεργασία με όλους τους εταίρους καθ' όλη τη διάρκεια της μαθητείας, με στόχο την αναβάθμιση του θεσμού και την επίλυση των τυχόν προβλημάτων που θα προκύπτουν.
- Στην πιστοποίηση των προσόντων των καταρτιζόμενων, κρίνεται σκόπιμη η συμμετοχή των αντίστοιχων επιμελητηρίων ανάλογα με την ειδικότητα που εξετάζεται. Το ΕΒΕΘ είναι πρόθυμο να συμμετέχει στο σχεδιασμό, την οργάνωση και τη διεξαγωγή των εξετάσεων.
- Το σύστημα της μαθητείας είναι κατά κανόνα άγνωστο στις ελληνικές επιχειρήσεις. Πριν την έναρξη οποιουδήποτε διττού προγράμματος, θα πρέπει να διενεργηθεί σχετική

ενημερωτική καμπάνια, όπου θα παρουσιασθούν όλες οι καλές πρακτικές, με τη συμμετοχή όλων των εταίρων και της Πολιτείας.

- Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την διττή εκπαίδευση δεν είναι ικανοποιητικό. Σε περίπτωση πιλοτικής εφαρμογής του προγράμματος στον κλάδο των logistics, θα πρέπει πρωτίστως να καθορισθεί το αντίστοιχο νομικό πλαίσιο και να σχεδιασθεί μια ειδική σύμβαση που θα υπογράφεται από τα συμβαλλόμενα μέλη.
- Το πιο δημοφιλές επάγγελμα στους τομείς των μεταφορών και των logistics θεωρείται ο «Υπάλληλος/Υπεύθυνος Αποθήκης», αφού συναντάται όχι μόνο στις επιχειρήσεις μεταφορών και logistics, αλλά και σε πολλές μεταποιητικές και εμπορικές επιχειρήσεις. Η ειδίκευση αυτή προτείνεται να είναι η πρώτη που θα αναπτυχθεί σε ένα πιλοτικό πρόγραμμα μαθητείας στην Κεντρική Μακεδονία, όπου λόγω του λιμένος της Θεσσαλονίκης, υπάρχει υψηλή συγκέντρωση επιχειρήσεων στους τομείς των μεταφορών, των logistics και της εφοδιαστικής αλυσίδας.

Επιπλέον, στην ίδια μελέτη πραγματοποιήθηκε έρευνα με ερωτηματολόγια σχετικά με την πρόθεση των επιχειρήσεων των κλάδων των logistics, των μεταφορών και της μεταποίησης να συμμετάσχουν σε πρόγραμμα διυικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Τα σημαντικότερα ευρήματα που προέκυψαν είναι τα ακόλουθα (EffizienzCluster και ΑΠΘ, 2014):

- Όσον αφορά τα κίνητρα συμμετοχής των επιχειρήσεων, το πιο σημαντικό κίνητρο για την ανάπτυξη διυικών προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον κλάδο των logistics αποτελεί η *«κατάρτιση προσωπικού με βάση τις ανάγκες της επιχείρησης»* σύμφωνα με το 76,2% των ερωτηθέντων. Ακολουθεί το κίνητρο της *«απασχόλησης νέων ανθρώπων με διάθεση για μάθηση και ταυτόχρονη εφαρμογή των γνώσεων σε εργασιακό περιβάλλον»* που απαντήθηκε από 71,4% των επιχειρήσεων. Παράλληλα, το *«μειωμένο κόστος εργασίας»* και η *«ενίσχυση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης»* αποτελούν σημαντικά κίνητρα για το 52,3% των ερωτηθέντων.
- Σχετικά με την πρόθεση των επιχειρήσεων για συμμετοχή τους στο διυικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, φαίνεται να είναι γενικά θετική. Στην ερώτηση αν θα συμμετείχαν σε ένα πρόγραμμα διττής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης το 54,2% των επιχειρήσεων απάντησαν *«ναι/μάλλον ναι»*.
- Σχετικά με τις κρίσιμες ειδικότητες των κλάδων των μεταφορών και των logistics, οι οποίες θα μπορούσαν να αναπτυχθούν σε ένα πρόγραμμα διυικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, η ειδικότητα *«Υπεύθυνος/Υπάλληλος Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Logistics)»* αποτελεί κρίσιμη για το 85,7% των επιχειρήσεων, ακολουθούμενη

από την ειδικότητα «Υπεύθυνος/Υπάλληλος Αποθήκης», η οποία δόθηκε ως απάντηση από το 66,7% των ερωτηθέντων. Το 52,4% των επιχειρήσεων θεωρεί κρίσιμη προς ανάπτυξη την ειδικότητα «Υπεύθυνος/Υπάλληλος Προμηθειών».

Βάσει των αποτελεσμάτων των συνεντεύξεων και της έρευνας, ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη προγραμμάτων μαθητείας, στα πλαίσια της μη τυπικής εκπαίδευσης, στον κλάδο των logistics κρίνεται απολύτως αναγκαία για την κατάρτιση των νέων βάσει των αναγκών της αγοράς, αλλά και την στελέχωση των επιχειρήσεων με ειδικευμένο προσωπικό στα logistics.

Τα Logistics στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης

Όσον αφορά την επαγγελματική κατάρτιση στον τομέα των logistics στα ΙΕΚ, υπάρχουν δύο σχετικές προσφερόμενες ειδικότητες που ανήκουν στον Τομέα Διοίκησης και Οικονομίας της ομώνυμης Ομάδας Προσανατολισμού. Συγκεκριμένα, οι σπουδαστές των ΙΕΚ έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν την ειδικότητα «**Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα των Μεταφορών**» ή «**Στέλεχος Υπηρεσιών Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Logistics)**» (ΚΕΣΥΠ Θέρμης, 2014).

Στον Πίνακα 13, παρουσιάζονται τα θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα που παρακολουθούν οι σπουδαστές κατά τη διάρκεια φοίτησής τους στις ανωτέρω ειδικότητες.

Πίνακας 13. Μαθήματα σπουδαστών ΙΕΚ σε ειδικότητες σχετικές με τα logistics.

Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα των Μεταφορών	Στέλεχος Υπηρεσιών Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Logistics)
Γενική λογιστική	Γενική λογιστική
Δίκαιο	Δίκαιο
Οικονομικά μαθηματικά	Οικονομικά μαθηματικά
Στατιστική	Στατιστική
Διοίκηση επιχειρήσεων	Διοίκηση επιχειρήσεων
Τεχνική συναλλαγών	Τεχνική συναλλαγών
Marketing	Marketing
Πρακτική εφαρμογή στην ειδικότητα	Πρακτική εφαρμογή στην ειδικότητα
Οικονομική των επιχειρήσεων	Οικονομική των επιχειρήσεων
Επιχειρησιακές επικοινωνίες	Επιχειρησιακές επικοινωνίες
Επεξεργασία κειμένου (H/Y)	Εισαγωγή στην έννοια «Logistics» επιχειρήσεων
Αγγλική ορολογία	Διαχείριση αποθεμάτων
Γαλλικά	Οργάνωση και διοίκηση μεταφορών
Οικονομικά στοιχεία & αεροπορικό Management ολικής ποιότητας	Οργάνωση και διοίκηση αποθηκών
Μεταφορά εμπορευμάτων cargo	Διοίκηση προμηθειών
Βιομηχανία μεταφορών	Διοίκηση συμβάσεων-συμβάσεις υπηρεσιών Logistics
Εξυπηρέτηση πελατών	Φυσική διανομή προϊόντων
Ναύλοι και συστήματα κρατήσεων	Διοίκηση προσωπικού
Λογιστικά φύλλα (Spread sheets - H/Y)	Οργάνωση και διοίκηση 3PL / 4PL
	Πληροφοριακά συστήματα Logistics
	Ειδικά θέματα Logistics
	Εφαρμογές εμπορικής διαχείρισης και μισθοδοσία
	Logistics integration supply chain management

Πηγή: ΙΕΚ Craft, 2014, (Επεξεργασία Συγγραφέως).

Οι σπουδαστές που επιλέγουν τη «Διοίκηση & Οικονομία στον τομέα των Μεταφορών» μαθαίνουν να διοικούν και να κατευθύνουν το προσωπικό μιας εταιρείας, αποκτούν την ικανότητα να διαπραγματεύονται με επιτυχία οικονομικά και διοικητικά θέματα και διδάσκονται το χειρισμό των ηλεκτρονικών υπολογιστών και την οργάνωση του γραφείου. Από την άλλη πλευρά, οι σπουδαστές που εξειδικεύονται στις «Υπηρεσίες Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Logistics)», είναι ικανοί να σχεδιάζουν, να πραγματοποιούν και να ελέγχουν τη ροή των πάσης φύσεως υλικών της επιχείρησης και όλων των σχετιζομένων πληροφοριών, από την πηγή προμήθειας μέχρι τον τελικό καταναλωτή (ΙΕΚ Craft, 2014).

Τα Logistics στα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης

1. Το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών έχει οργανώσει Προγράμματα Συμπληρωματικής ασύγχρονης εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, όπου η παρακολούθηση γίνεται μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας και περιλαμβάνει καθημερινή εκπαιδευτική υποστήριξη προσαρμοσμένη στις Αρχές Εκπαίδευσης Ενηλίκων με τα παρακάτω εκπαιδευτικά αντικείμενα:

- **«Logistics Systems: Engineering & Management»:** Σκοπός του Προγράμματος είναι η διεύρυνση των γνώσεων γύρω από την διαρκή βελτίωση της ποιότητας της ζωής και του περιβάλλοντος μέσω της εξεύρεσης, της διαχείρισης, της μεταφοράς, της χρήσης – κατανάλωσης, της εξυπηρέτησης και της ανακύκλωσης – απόσυρσης των πρώτων υλών, των πληροφοριών, του εξοπλισμού και των ετοιμών προϊόντων κατά τρόπο αποτελεσματικό, αποδοτικό και οικονομικό. Η χρονική διάρκεια του Προγράμματος είναι 8 μήνες, ενώ ο απαιτούμενος «χρόνος διδασκαλίας» εκτιμάται στις 140 ώρες. Η επιτυχής ολοκλήρωση των 8 θεματικών ενοτήτων που περιλαμβάνει ηλεκτρονική εξέταση σε κάθε διδακτική ενότητα, οδηγεί στη χορήγηση Πιστοποιητικού Εξειδικευμένης Επιμόρφωσης στο γνωστικό αντικείμενο «Logistics Systems: Engineering & Management». Το συνολικό κόστος φοίτησης είναι 1000 ευρώ (ΕΚΠΑ, 2015α).
- **«Logistics και Διεθνείς Μεταφορές (Εκμάθηση του Λογισμικού Orian ERP Freight & Logistics)»:** Το συγκεκριμένο Πρόγραμμα εντάσσεται στο πλαίσιο των προγραμμάτων Ψηφιακής Πρακτικής και Εκπαίδευσης που οργανώνει το ΚΕΚ του ΕΚΠΑ και περιλαμβάνει θεωρητική εκπαίδευση με την ασύγχρονη μέθοδο τηλεεκπαίδευσης σχετικά με τις διεθνείς μεταφορές και τα logistics και πρακτική κατάρτιση μέσω πρακτικής εφαρμογής του λογισμικού της εταιρείας πληροφορικής Orian (case studies) σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ιδιωτικό τομέα. Η χρονική διάρκεια του Προγράμματος είναι 7 μήνες ενώ ο απαιτούμενος «χρόνος διδασκαλίας» εκτιμάται στις 258 ώρες. Η επιτυχής ολοκλήρωση των 8 θεματικών ενοτήτων, που περιλαμβάνει το συγκεκριμένο πρόγραμμα, οδηγεί στη χορήγηση Πιστοποιητικού Εξειδικευμένης Επιμόρφωσης. Το συνολικό κόστος φοίτησης είναι 1150 ευρώ (ΕΚΠΑ, 2015β).
- **«Διοίκηση Εφοδιαστικής Αλυσίδας»:** Το συγκεκριμένο πρόγραμμα εκπονείται σε **συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Logistics**. Καλύπτει θέματα που αφορούν στον προγραμματισμό και στη λειτουργία της εφοδιαστικής αλυσίδας σε επιχειρήσεις και οργανισμούς. Μεταξύ άλλων, εξετάζεται ο στρατηγικός ρόλος και η σπουδαιότητα των λειτουργιών της εφοδιαστικής αλυσίδας, η αξιολόγηση και βελτιστοποίηση του επιπέδου

εξυπηρέτησης, των διαδικασιών πρόβλεψης ζήτησης, του ελέγχου αποθεμάτων, της αποθήκευσης και της μεταφοράς εμπορευμάτων κτλ. Η χρονική διάρκεια του προγράμματος είναι 3 μήνες ενώ ο απαιτούμενος «χρόνος διδασκαλίας» εκτιμάται στις 60 ώρες, και αντιστοιχεί σε 5 βαθμούς ECVET. Η επιτυχής ολοκλήρωση των 12 διδακτικών ενοτήτων, που περιλαμβάνει το συγκεκριμένο πρόγραμμα, οδηγεί στη χορήγηση Πιστοποιητικού Επιμόρφωσης. Το συνολικό κόστος φοίτησης ανέρχεται στα 800 ευρώ (ΕΚΠΑ, 2015γ).

- **«Ναυτιλία και Διαχείριση Προμηθειών»:** Το εν λόγω πρόγραμμα στοχεύει στο να προσφέρει στους εκπαιδευόμενους εργασιακή γνώση για τις τεχνικές αγορών, τις διαδικασίες και τις στρατηγικές σε συνάρτηση με τις πρακτικές αποθεμάτων που χρησιμοποιεί μια σύγχρονη επιχείρηση, με απώτερο σκοπό τη μείωση του κόστους αγορών αλλά και αποθεμάτων. Η χρονική διάρκεια του προγράμματος είναι 3 μήνες ενώ ο απαιτούμενος «χρόνος διδασκαλίας» εκτιμάται στις 75 ώρες και αντιστοιχεί σε 6,25 βαθμούς ECVET. Η επιτυχής ολοκλήρωση των 5 θεματικών ενοτήτων, που περιλαμβάνει το συγκεκριμένο πρόγραμμα, οδηγεί στη χορήγηση Πιστοποιητικού Επιμόρφωσης. Το συνολικό κόστος φοίτησης ανέρχεται στα 600 ευρώ (ΕΚΠΑ, 2015δ).
- **«Shipping Logistics»:** Σκοπός του προγράμματος είναι η μεταφορά πληροφοριών, γνώσεων αλλά και προσωπικών εμπειριών στους εκπαιδευόμενους, εξετάζοντας όσο το δυνατόν αναλυτικότερα έννοιες από τον ευρύτερο χώρο των logistics και του supply chain σε συνδυασμό με τα ναυτιλιακά δρώμενα. Η χρονική διάρκεια του προγράμματος είναι 4 μήνες ενώ ο απαιτούμενος «χρόνος διδασκαλίας» εκτιμάται στις 70 ώρες και αντιστοιχεί σε 5,83 βαθμούς ECVET. Η επιτυχής ολοκλήρωση των 5 θεματικών ενοτήτων, που περιλαμβάνει το συγκεκριμένο πρόγραμμα, οδηγεί στη χορήγηση Πιστοποιητικού Επιμόρφωσης. Το συνολικό κόστος φοίτησης ανέρχεται στα 600 ευρώ (ΕΚΠΑ, 2015ε).

Πίνακας 14. Προγράμματα συμπληρωματικής ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σχετικά με τα logistics προσφερόμενα από το ΚΕΚ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Τίτλος σεμιναρίου	Διάρκεια	Κόστος
Logistics Systems: Engineering & Management	8 μήνες, 140 ώρες	1000 ευρώ
Logistics και Διεθνείς Μεταφορές (Εκμάθηση του Λογισμικού Orjan ERP Freight & Logistics)	7 μήνες, 258 ώρες	1150 ευρώ
Διοίκηση Εφοδιαστικής Αλυσίδας	3 μήνες, 60 ώρες	800 ευρώ
Ναυτιλία και Διαχείριση Προμηθειών	3 μήνες, 75 ώρες	600 ευρώ
Shipping Logistics	4 μήνες, 70 ώρες	600 ευρώ

Πηγή: ΕΚΠΑ, 2015, (Επεξεργασία Συγγραφέως).

2. Ο Διεπιχειρησιακός Σύνδεσμος - ΚΕΚ ΙΒΕΠΕ παρέχει προγράμματα στη θεματική ενότητα των logistics τα οποία παρουσιάζονται στον Πίνακα 15. Το ΙΒΕΠΕ είναι σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που ιδρύθηκε το 1980 από μία ομάδα μεγάλων ελληνικών βιομηχανιών, κατόπιν πρωτοβουλίας του ΣΕΒ, με σκοπό την επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση εργαζομένων και ανέργων. Με πρόσφατη αναθεώρηση του Καταστατικού (Μάρτιος 2012) ο ΣΕΒ ανέλαβε τη θεσμική εποπτεία του ΙΒΕΠΕ. Αποτελεί τον εκπαιδευτικό βραχίονα του ΣΕΒ στο χώρο της Δια Βίου Μάθησης και Κατάρτισης, ενισχύοντας έτσι στο χώρο αυτό το ρόλο του ΣΕΒ ως κοινωνικού εταίρου (ΣΕΒ-ΙΒΕΠΕ, 2015α). Τα προγράμματα διεξάγονται στην Θεσσαλονίκη, Αθήνα, Πάτρα και Βόλο. Κάποια από τα εκπαιδευτικά προγράμματα σχεδιάζονται ανάλογα με τις ανάγκες της εταιρείας ή των ιδιωτών που ενδιαφέρονται να τα παρακολουθήσουν, καθώς και ως συνάρτηση των νέων επιστημονικών εξελίξεων σχετικά με θέματα που πραγματεύονται (ΣΕΒ-ΙΒΕΠΕ, 2015β).

Πίνακας 15. Σεμινάρια σχετικά με τα logistics προσφερόμενα από το ΚΕΚ ΙΒΕΠΕ

Τίτλος σεμιναρίου	Διάρκεια σεμιναρίου
Οργάνωση και Διοίκηση Δικτύων Διανομής	20 ώρες
Έλεγχος Αποθεμάτων	16 ώρες
Αξιολόγηση Απόδοσης Πωλητών - Διανομέων	12 ώρες
Good Warehousing Practices – Ασφάλεια στην Αποθήκη	20 ώρες
Οργάνωση και Διαχείριση Αποθήκης	16 ώρες
Αξιολόγηση Επενδύσεων Δικτύου Διανομής	16 ώρες
Πρόβλεψη Παραγγελιών	16 ώρες
Εισαγωγή στη Λιπή (Lean) Αποθήκη	16 ώρες
Marketing για Πωλητές - Διανομείς	8 ώρες
Κοστολόγηση ανά Δραστηριότητα	20 ώρες
Good Warehousing Practices (GWPs)	16 ώρες
Οικονομικά για Πωλητές - Διανομείς	16 ώρες

Πηγή: ΣΕΒ - ΙΒΕΠΕ, 2015.

3. Το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης Primus Business & IT Training είναι πρότυπο Κέντρο Εκπαίδευσης Στελεχών Επιχειρήσεων στους τομείς Οικονομίας, Διοίκησης και Πληροφορικής και σκοπό έχει την παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών εκπαίδευσης σε στελέχη επιχειρήσεων και οργανισμών του Ιδιωτικού και Δημόσιου τομέα, καθώς και την υλοποίηση εκπαιδευτικών κοινοτικών προγραμμάτων και προγραμμάτων κοινοτικής χρηματοδότησης που αφορούν την απασχόληση και την ανεργία. Παρέχει σεμινάρια σχετικά με τα logistics στην Αθήνα, τα οποία παρουσιάζονται στον Πίνακα 16.

Πίνακας 16. Σεμινάρια σχετικά με τα logistics προσφερόμενα από το Primus Business & IT Training

Τίτλος σεμιναρίου	Διάρκεια σεμιναρίου
Οργάνωση Αποθήκης & Διαχείριση Αποθεμάτων	3 ημέρες, 17:00-21:00
Business Logistics – Μείωση Κόστους Προμηθειών & Διαχείρισης	3 ημέρες, 17:00-21:00
Supply Chain Management	3 ημέρες, 17:00-21:00

Πηγή: Semifind, 2015, (Επεξεργασία Συγγραφέως).

4. Η Ένωση Φορέων μέλη της οποίας είναι (i) το Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος (ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ), (ii) το Ινστιτούτο Εργασίας της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος (ΙΝΕ ΓΣΕΕ), (iii) το Ινστιτούτο Εμπορίου και Υπηρεσιών της ΕΣΕΕ (ΙΝΕΜΥ της ΕΣΕΕ), (iv) το Ινστιτούτο Εκπαίδευσης & Επιμόρφωσης Μελών Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας ΑΕ (ΙΕΚΕΜ ΤΕΕ ΑΕ), (v) το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (ΚΕΚ ΙΝΕ ΓΣΕΕ), 6) το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης της ΓΣΕΒΕΕ (ΚΕΚ ΓΣΕΒΕΕ), το Κέντρο Ανάπτυξης Ελληνικού Εμπορίου της ΕΣΕΕ (ΚΑΕΛΕ ΕΣΕΕ), ανέλαβε το σχεδιασμό, την οργάνωση και υλοποίηση «Προγράμματος κατάρτισης / επανακατάρτισης εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων σε επιχειρήσεις όλων των κλάδων της οικονομίας στις 8 περιφέρειες σύγκλισης, στις 3 περιφέρειες σταδιακής εξόδου και στις 2 περιφέρειες σταδιακής εισόδου» με θεματικό αντικείμενο την «**Εφοδιαστική διαχείριση (logistics management)**» (Ένωση Φορέων, 2014). Η εν λόγω δράση εντάσσεται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού 2007-2013». Η περίοδος υλοποίησης εκτεινόταν από το Δεκέμβριο του 2012 έως και το Σεπτέμβριο του 2014 (Ένωση Φορέων, 2014).

Σκοπός της συγκεκριμένης κατάρτισης ήταν η απόκτηση των βασικών γνώσεων που σχετίζονται με το πεδίο της διοίκησης της εφοδιαστικής αλυσίδας, η ανάπτυξη των δεξιοτήτων σχεδιασμού και ανάπτυξης των logistics και η ευαισθητοποίηση ως προς τα πλεονεκτήματά τους, καθώς και τις προοπτικές απασχόλησης που προσφέρουν, έτσι ώστε να είναι σε θέση ο καταρτιζόμενος να βελτιώσει τη δική του επιχείρηση ή να απασχοληθεί στο συγκεκριμένο χώρο (Ένωση Φορέων, 2014).

Η κατάρτιση είχε διάρκεια 40 ώρες (πρωινές ή απογευματινές) και αποτελούνταν από θεωρητικό τμήμα που αποτελούσε το 80% του συνόλου των ωρών του προγράμματος και από πρακτικό τμήμα, συνήθως υπό μορφή μελέτης περίπτωσης (case study). Τέλος, η επιτυχής συμμετοχή οδηγούσε σε επιδότηση 5€ (μεικτά) ανά ώρα κατάρτισης σε κάθε ωφελούμενο καθώς και απόκτηση σχετικής Βεβαίωσης Παρακολούθησης Προγράμματος Κατάρτισης (Ένωση Φορέων, 2014).

Τα Logistics στα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης (ΚΔΒΜ)

Όσον αφορά τα ΚΔΒΜ που εποπτεύονται από τους δήμους, έως και σήμερα δεν υπάρχει κανένα προσφερόμενο πρόγραμμα στον τομέα των logistics, ενώ στον ιδιωτικό τομέα σημειώνονται τα ακόλουθα προγράμματα εκπαίδευσης:

1. Το Κέντρο Δια Βίου Μάθησης Kariera.gr Training & Development Centre διοργάνωσε σεμινάριο σχετικό με τα logistics με τίτλο **Diploma Supply Chain Management** στις 14, 16, 17 και 21 Μαρτίου του 2015, διάρκειας 24 ωρών, στην Αθήνα. Το εν λόγω ΚΔΒΜ αποτελεί θυγατρική εταιρεία του Kariera.gr και μέλος του ομίλου CareerBuilder και δραστηριοποιείται στο χώρο της εκπαίδευσης στελεχών παρέχοντας τις υπηρεσίες του σε στελέχη αλλά και εταιρείες πελάτες, αναλαμβάνοντας την εκπαίδευση του προσωπικού τους (Kariera, 2015). Το σεμινάριο απευθυνόταν σε: (i) όσους εργάζονται σε τμήματα Logistics, Supply Chain, λογιστηρίου, εξυπηρέτησης πελατών, (ii) όσους δεν έχουν προηγούμενη εμπειρία, αλλά θα ήθελαν να ακολουθήσουν καριέρα στον κλάδο της Εφοδιαστικής Αλυσίδας, καθώς και (iii) σε ιδιοκτήτες μικρών καταστημάτων, εταιριών διακίνησης, αποθηκών, μεταφορικών που θέλουν να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους σε θέματα εφοδιαστικής αλυσίδας. Σκοπός του σεμιναρίου ήταν να θέσει το πλαίσιο λειτουργίας της εφοδιαστικής αλυσίδας, που θα οδηγήσει στην αποτελεσματική εξυπηρέτηση των πελατών σε μια επιχείρηση. Το σεμινάριο είχε κόστος συμμετοχής, το οποίο κυμαινόταν από 600 ευρώ για τις εταιρείες έως 400 ευρώ για τους φοιτητές. Σημαντική για τις επιχειρήσεις αποτέλεσε η δυνατότητα επιδότησης που δίνεται μέσω του πόρου ΛΑΕΚ 0,24% (Kariera, 2015).

2. Ο εκπαιδευτικός φορέας Future Business School (ΚΔΒΜ) προσφέρει 8 σεμινάρια σχετικά με τα logistics, τα οποία παρουσιάζονται στον Πίνακα 17.

Πίνακας 17. Σεμινάρια ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης που άπτονται του κλάδου των logistics προσφερόμενα από την Future Business School και επιδοτούνται από τον λογαριασμό ΛΑΕΚ του ΟΑΕΔ

Τίτλος σεμιναρίου	Διάρκεια σεμιναρίου	Κόστος
Diploma in Logistics	144 ώρες	1500 €
Σεμινάριο Οργάνωση Σύγχρονης Αποθήκης	21 ώρες	450 €
Σεμινάριο Διανομές - Μεταφορές	21 μήνες	450 €
Σεμινάριο Κανάλια Διανομών	8 ώρες	150 €
Σεμινάριο Προμήθειες	30 ώρες	500 €
Σεμινάριο Συστήματα Ελέγχου και Πρόβλεψης Αποθεμάτων	21 ώρες	450 €
Σεμινάριο Logistics Management	24 ώρες	450 €
Σεμινάριο Operation Management – Επιχειρησιακή Διοίκηση	27 ώρες	500 €

Πηγή: Future Business School, 2015.

Τα παραπάνω σεμινάρια διεξάγονται με την εξ αποστάσεως εκπαίδευσης μέσω διαδικτύου, προσφέροντας στον εκπαιδευόμενο «αυτονομία», όσον αφορά το χώρο και χρόνο παρακολούθησης (ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση). Απευθύνεται σε επαγγελματίες, στελέχη επιχειρήσεων και εταιριών, αλλά και σε όποιον επιθυμεί να εμπλουτίσει τις γνώσεις του στο αντικείμενο που τον ενδιαφέρει. Με το πέρας των σεμιναρίων οι συμμετέχοντες αποκτούν πιστοποιητικό παρακολούθησης CERTIFICATE ή Diploma του Future Business School, αναλόγως της διάρκειας του προγράμματος σπουδών. Επιπλέον τα σεμινάρια επιδοτούνται μέχρι και 100% από τον λογαριασμό ΛΑΕΚ (0,45%) του ΟΑΕΔ (Future Business School, 2015).

4.4.3 Η Άτυπη Εκπαίδευση των Logistics

Στα πλαίσια της άτυπης μάθησης παρατηρούνται διάφορες δράσεις κατάρτισης που οργανώνονται από σωματεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ινστιτούτα, εταιρείες συμβούλων επιχειρήσεων και πανεπιστήμια με παρακολούθηση με φυσική παρουσία σε αίθουσα, σύγχρονη ή ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση, τα οποία παρουσιάζονται στη συνέχεια:

1. Πρόγραμμα κατάρτισης με τίτλο «**Βασικές αρχές logistics (οργάνωση αποθήκης & διαχείριση αποθεμάτων)**» οργανώθηκε από το Ινστιτούτο Εργασίας της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας (ΙΝΕ ΓΣΕΕ) στο πλαίσιο του Έργου «Υλοποίηση Ενεργειών που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ)» (ΙΝΕ ΓΣΕΕ, 2013). Το πρόγραμμα κατάρτισης υλοποιήθηκε από παρόχους συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης πιστοποιημένους από τον ΕΟΠΠΕΠ. Η δράση της κατάρτισης αφορά στην επιχορήγηση με επιταγές κατάρτισης (Training Voucher) των πρώην εργαζομένων της εταιρείας «Aldi HELLAS», με σκοπό την αναβάθμιση των προσόντων τους και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους, προκειμένου να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ή να ενισχύσουν τη θέση τους σε αυτή (ΙΝΕ ΓΣΕΕ, 2013).

Η διάρκεια του προγράμματος κατάρτισης ήταν συνολικά 200 ώρες, στις οποίες περιλαμβάνονταν θεωρητικό μέρος, το οποίο αποτελούσε κατ' ελάχιστον το 60% και το μέγιστο το 80% του συνόλου των ωρών του προγράμματος κατάρτισης και πρακτική άσκηση με τη μορφή case study, προσομοιώσεων και projects σε συνάφεια με το αντικείμενο των Logistics, στο εναπομένον ποσοστό του συνόλου των ωρών. Υλοποιήθηκε ως 28 Ιουνίου του 2013 (ΙΝΕ ΓΣΕΕ, 2013). Κάθε ωφελούμενος, εφόσον ολοκλήρωσε το πρόγραμμα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, έλαβε εκπαιδευτικό επίδομα συνολικής αξίας 1.500€, συμπεριλαμβανομένων όλων των νόμιμων κρατήσεων (ΙΝΕ ΓΣΕΕ, 2013).

2. Επιπλέον οργανώθηκαν προγράμματα επιμόρφωσης σε 7.000 αποφοίτους **των Ι.Ε.Κ., των ΕΠΑ.Σ. και των ΕΠΑ.Λ. ηλικίας έως 29 ετών** από σύμπραξη φορέων των οργανώσεων - δομών των κοινωνικών εταίρων *INE ΓΣΕΕ INE & ΚΑΝΕΠ ΓΣΕΕ, ΙΜΕ & ΚΕΚ ΓΣΕΒΕΕ, ΚΑΕΛΕ & ΙΝΕΜΥ ΕΣΕΕ, Στέγη Ελληνικής Βιομηχανίας ΣΕΒ, ΙΝΣΕΤΕ* και της *ΕΕΔΕ*, στο πλαίσιο της Πράξης «Πρόσβαση στην αγορά εργασίας: Απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας Ι.Ε.Κ., ΕΠΑ.Σ. και ΕΠΑ.Λ.». Η Πράξη εντάσσεται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και από εθνικούς πόρους και αφορά σε αποφοίτους Ι.Ε.Κ., ΕΠΑ.Σ., ΕΠΑ.Λ. στις 8 «Περιφέρειες Σύγκλισης» (Ανατολική Μακεδονία – Θράκη, Ήπειρο, Δυτική Ελλάδα, Θεσσαλία, Πελοπόννησο, Κρήτη, Ιόνια Νησιά και Βόρειο Αιγαίο) με διπλή ωφέλεια τόσο για τους εν λόγω αποφοίτους, όσο και για τις επιχειρήσεις υποδοχής.

Τα εν λόγω προγράμματα συμβαδίζουν με την ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (Youth Employment Initiative - YEI) και προσφέρουν θεωρητικά μαθήματα 80 ωρών με στόχο την αναβάθμιση των οριζόντιων δεξιοτήτων καθώς και την ανάπτυξη επαγγελματικής ετοιμότητας, καθώς και απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας σε επιχειρήσεις διάρκειας 6 μηνών, με λήξη την 31^η Οκτωβρίου 2015 (Διασύνδεση, 2014).

3. Η Ελληνική Εταιρία Διοικήσεως Επιχειρήσεων (ΕΕΔΕ), που αποτελεί σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, έχοντας ως μέλη της νομικά πρόσωπα, επιχειρήσεις και οργανισμούς του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, καθώς και φυσικά πρόσωπα, ανώτατα και ανώτερα διευθυντικά στελέχη, επιχειρηματίες, καθηγητές Πανεπιστημίων και φοιτητές και αναγνωρίζοντας την κρίσιμη σημασία των Logistics στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, σχεδίασε και προσφέρει:

- **Πιστοποιημένο Πρόγραμμα (Diploma) στον τομέα «Logistics Management – Στρατηγική Διοίκηση Εφοδιαστικής Αλυσίδας και Logistics».** Το πρόγραμμα απευθύνεται αποκλειστικά σε στελέχη επιχειρήσεων και σε άτομα με εργασιακή εμπειρία που επιθυμούν να ανελιχθούν σε έναν δυναμικά αναπτυσσόμενο κλάδο της αγοράς. Λαμβάνει χώρα στην Αθήνα στις 23/10/2015 και στην Θεσσαλονίκη στις 6/11/2015 (ΕΕΔΕ, 2015α).

Περιλαμβάνει 14 μαθήματα, χωρισμένα σε τρεις κύκλους μαθημάτων συνολικής διάρκειας 252 ωρών. Τα μαθήματα προσφέρουν θεωρητική γνώση, τεχνική πληροφόρηση με παράλληλη πρακτική εξάσκηση (ΕΕΔΕ, 2015). Οι διδακτικές μέθοδοι περιλαμβάνουν διδασκαλία και εισηγήσεις, μελέτες περιπτώσεων (case studies), καθώς και επισκέψεις σε επαγγελματικούς – επιχειρησιακούς χώρους. Οι εκπαιδευόμενοι προετοιμάζουν διπλωματική εργασία σε πραγματικές συνθήκες που

βιώνουν στην επιχείρηση, όπου εργάζονται και ωφελούνται διπλά, τόσο οι επιχειρήσεις, όσο και οι ίδιοι οι συμμετέχοντες (ΕΕΔΕ, 2015α).

Το πρόγραμμα είναι προσαρμοσμένο στη ζωή του εκπαιδευόμενου και υλοποιείται κάθε 15 ημέρες (Παρασκευή: 17:30-21:30 και Σάββατο: 09:00-17:00). Όσον αφορά το κόστος συμμετοχής, αυτό περιλαμβάνει τη διδασκαλία, βιβλία και σημειώσεις και ανέρχεται στα 4.200 ευρώ για τα μέλη της ΕΕΔΕ, ενώ 4.600 ευρώ για μη μέλη της ΕΕΔΕ. Σημαντική είναι η δυνατότητα κάλυψης του κόστους από τις εταιρίες με το 0,24% της εργοδοτικής εισφοράς που καταβάλλουν για την ενίσχυση προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης του ΟΑΕΔ (ΕΕΔΕ, 2015α).

- **Σεμινάρια Management:**

«**Οικονομικές γνώσεις για μη οικονομικά στελέχη**», που απευθύνεται σε προσωπικό και στελέχη Πωλήσεων, Marketing, Credit, Προμηθειών, Παραγωγής, Logistics, IT, HR, καθώς και σε στελέχη Οικονομικών Υπηρεσιών Λογιστηρίου με καθόλου ή μικρή εμπειρία σε οικονομικά θέματα. Σκοπός του σεμιναρίου είναι να μυήσει τους συμμετέχοντες στην Οικονομική Γνώση των Επιχειρήσεων, έτσι ώστε να είναι σε θέση να προβλέπουν τις οικονομικές συνέπειες των αποφάσεων, να παρακολουθούν την πορεία των στόχων και να προβαίνουν έγκαιρα σε διορθωτικές ενέργειες. Η διάρκεια του σεμιναρίου είναι 12 ώρες από τις 12/10/2015 έως τις 19/10/2015. Το κόστος συμμετοχής ανέρχεται για τα μέλη 300 € και για τα μη μέλη 350 € (ΕΕΔΕ, 2015β).

«**Budgeting, Budgetary Control και Cash flow, από Εμπορική και Οικονομική Σκοπιά**», που απευθύνεται σε προσωπικό και στελέχη Οικονομικών Υπηρεσιών, Πωλήσεων, Marketing, Credit, Προμηθειών, Παραγωγής, Logistics, Λογιστηρίου που επιθυμούν να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις ή και να εμβαθύνουν σε εργαλεία σύνταξης, κατάρτισης, υλοποίησης και ελέγχου προϋπολογισμού και προγραμματισμού. Ο προϋπολογισμός αφορά όλα τα τμήματα και τις διευθύνσεις σε μία επιχείρηση. Περιλαμβάνει θεωρητικό μέρος αλλά και πρακτικό με ασκήσεις και πρακτικά παραδείγματα, συνολικής διάρκειας 12 ωρών από τις 2/11/2015 έως τις 9/11/2015. Το κόστος συμμετοχής ανέρχεται για τα μέλη 300 € και για τα μη μέλη 350 € (ΕΕΔΕ, 2015β).

«**Cost reduction and cost control strategies**» που απευθύνεται σε επιχειρηματίες και όλα τα διοικητικά στελέχη των Διευθύνσεων: Οικονομικών, Κοστολόγησης, Προγραμματισμού, Προμηθειών, Παραγωγής, Πωλήσεων, Logistics και Λοιπές Διευθύνσεις με σκοπό την εκπαίδευση συντονιστών στις στρατηγικές μείωσης κόστους, βελτίωσης παραγωγικότητας και αύξησης κερδοφορίας σε όλους τους τομείς

δραστηριότητας μίας επιχείρησης. Η διάρκεια του σεμιναρίου είναι 16 ώρες από τις 12/10/2015 έως τις 21/10/2015. Το κόστος συμμετοχής ανέρχεται για τα μέλη 350 € και για τα μη μέλη 400 € (ΕΕΔΕ, 2015β).

- **Σεμινάρια Operations Management:**

«**Αναπτύξτε το κέντρο διανομής σας – Make your Distribution Center a Sales Generator**», το οποίο απευθύνεται σε ιδιοκτήτες επιχειρήσεων, operations managers, Supply Chain managers, Logistics Managers, Warehouse managers με σκοπό την βέλτιστη διοίκηση και λειτουργία ενός Κέντρου Διανομής. Η διάρκεια του σεμιναρίου είναι 16 ώρες από τις 12/10/2015 έως τις 21/10/2015. Το κόστος συμμετοχής ανέρχεται για τα μέλη 350 € και για τα μη μέλη 400 € (ΕΕΔΕ, 2015β).

«**Warehouse activity profiling χρησιμοποιώντας spreadsheets**», το οποίο απευθύνεται σε στελέχη αποθηκών και έχει ως στόχο να δείξει πώς μπορεί η χρήση ενός spreadsheet program να βοηθήσει στη δημιουργία του προφίλ λειτουργίας μιας αποθήκης σε σχέση με 1) τις παραγγελίες πελατών, 2) τις παραλαβές προμηθευτών και 3) το απόθεμα, έτσι ώστε στη συνέχεια να διευκολυνθεί η λήψη αποφάσεων των υπεύθυνων logistics όσον αφορά το α) χρόνο, β) χώρο και γ) κόστος. Η διάρκεια του σεμιναρίου είναι 16 ώρες από τις 2/11/2015 έως τις 18/11/2015. Το κόστος συμμετοχής ανέρχεται για τα μέλη 350 € και για τα μη μέλη 400 € (ΕΕΔΕ, 2015β).

Στον Πίνακα 18 παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα σεμινάρια που αναλύθηκαν παραπάνω.

Πίνακας 18. Σεμινάρια που άπτονται του κλάδου των logistics προσφερόμενα από την Ελληνική Εταιρεία Διοικήσεως Επιχειρήσεων (ΕΕΔΕ)

Τίτλος σεμιναρίου	Διάρκεια σεμιναρίου	Κόστος
Οικονομικές γνώσεις για μη οικονομικά στελέχη	12 ώρες	300 € - 350 €
Budjeting, Budgetary Control και Cash flow, από Εμπορική και Οικονομική Σκοπιά	12 ώρες	300 € - 350 €
Cost reduction and cost control strategies	16 ώρες	350 € - 400 €
Αναπτύξτε το κέντρο διανομής σας – Make your Distribution Center a Sales Generator	16 ώρες	350 € - 400 €
Warehouse activity profiling χρησιμοποιώντας spreadsheets	16 ώρες	350 € - 400 €

Πηγή: ΕΕΔΕ, 2015, (Επεξεργασία Συγγραφέως).

4. Το Πανεπιστήμιο Πειραιώς προσφέρει μέσω του Προγράμματος Δια Βίου Μάθησης και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης του Τμήματος Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς τη θεματική ενότητα «**Διαχείριση Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Logistics Management)**». Το εν λόγω Πρόγραμμα λειτουργεί με επιτυχία για 7^η συνεχή χρονιά και έχει εκπαιδεύσει περίπου 5.000 άτομα, ανταποκρινόμενο με επιτυχία στις προσδοκίες των εκπαιδευομένων του, όπως καταδεικνύουν οι υψηλοί δείκτες

ικανοποίησης των αξιολογήσεων (Πανεπιστήμιο Πειραιώς, 2015). Έχει επιλεγεί από 200 και άνω επιχειρήσεις για την εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού τους. Συγκεκριμένα στον τομέα της Εφοδιαστικής Αλυσίδας, το Πανεπιστήμιο προσφέρει τα σεμινάρια που παρουσιάζονται στον Πίνακα 19 (Πανεπιστήμιο Πειραιώς, 2015) με τη μέθοδο της **ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με χρήση πλατφόρμας τηλεκπαίδευσης**.

Πίνακας 19. Σεμινάρια Διαχείρισης Εφοδιαστικής Αλυσίδας – *Logistics Management* προσφερόμενα από το Πανεπιστήμιο Πειραιώς με τη μέθοδο της ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης

Τίτλος σεμιναρίου	Διάρκεια σεμιναρίου	Κόστος
Εισαγωγή στα Logistics (Basic Logistics)	2 μήνες, 32 ώρες	170 € - 240 €
Διοίκηση και Λειτουργία Αποθηκών (Warehouse Management)	3 μήνες, 48 ώρες	250 € -350 €
Μηχανογραφημένη Αποθήκη (Warehouse Management System)	2 μήνες	Ανενεργά
Δίκτυα Διανομής	3 μήνες, 30 - 36 ώρες	250 € - 350 €
Συσκευασία και Logistics	3 μήνες	Ανενεργά
Διαχείριση Αποθεμάτων	3 μήνες	Ανενεργά
Διεθνείς Μεταφορές	3 μήνες	Ανενεργά
Κοστολόγηση στα Logistics	2 μήνες	Ανενεργά
Νομικό πλαίσιο και Logistics	2 μήνες	Ανενεργά
Ποιότητα και Customer Service	3 μήνες	Ανενεργά
Green Logistics	2 μήνες	Ανενεργά

Πηγή: Πανεπιστήμιο Πειραιώς, 2015, (Επεξεργασία Συγγραφέως).

5. Η εταιρεία Advanced Quality Services Ltd. (AQS) – Σύμβουλοι Επιχειρήσεων υλοποιεί σεμινάρια μεταξύ των οποίων ένας μεγάλος αριθμός αφορά τη διαχείριση των logistics, τα οποία παρουσιάζονται στον Πίνακα 20. Οι Εκπαιδευτικές και Συμβουλευτικές Υπηρεσίες της AQS είναι πιστοποιημένες κατά ISO 9001:2008 από τον αναγνωρισμένο φορέα TÜV Austria.

Πίνακας 20. Σεμινάρια που άπτονται του κλάδου των logistics προσφερόμενα από την AQS-Σύμβουλοι Επιχειρήσεων και είναι επιδοτούμενα από τον λογαριασμό ΛΑΕΚ του ΟΑΕΔ

Τίτλος σεμιναρίου	Διάρκεια σεμιναρίου	Κόστος	Τόπος διεξαγωγής
Διαχείριση Αποθεμάτων	09:00-16:30	467.40 €	Θεσσαλονίκη, Αθήνα
E-Logistics & Global Supply Chain Management	εντός του 2015	590.40	Αθήνα
Ανάπτυξη Εξαγωγών	εντός του 2015	467.40 €	Αθήνα
Λειτουργίες Marketing	εντός του 2015	467.40 €	Αθήνα
Μείωση κόστους αγορών	εντός του 2015	492.00 €	Αθήνα
Κοστολόγηση Βιομηχανικού Προϊόντος	09:00-16:30	420.66 €	Θεσσαλονίκη, Αθήνα
Cost Cutting με χρήση Activity Based Costing	09:00-16:30 (2 ημέρες)	647.60 €	Αθήνα
Budgeting – Σύνταξη Προϋπολογισμού	09:00-16:30	531.36 €	Θεσσαλονίκη, Αθήνα
Business Development in Global Markets	εντός του 2015	590.40 €	Αθήνα
Οργάνωση & Βελτίωση Προμηθειών	εντός του 2015	719.55 €	Αθήνα
Ηλεκτρονικές Προμήθειες - Δημοπρασίες	εντός του 2015	467.40 €	Αθήνα
Οργάνωση & Βελτίωση της Σύγχρονης Αποθήκης	εντός του 2015	492.00 €	Αθήνα
Managing & Improving Warehouse Operations	εντός του 2015	719.55 €	Αθήνα
Οργάνωση Επιχειρήσεων με βάση το ERP	εντός του 2015	719.55 €	Αθήνα

Πηγή: AQS, 2015, (Επεξεργασία Συγγραφέως).

Πιο αναλυτικά:

Το σεμινάριο «**Διαχείριση αποθεμάτων**» είναι ένα εργαστήριο (workshop) εφαρμογής σύγχρονων πρακτικών στη Διαχείριση Αποθεμάτων, που παρέχει στους συμμετέχοντες Διαδικασίες (Μεθοδολογία) και δωρεάν λογισμικό για την αποδοτική Διαχείριση των Αποθεμάτων. Με την εφαρμογή των εργαλείων αυτών και με online υποστήριξη που παρέχεται δωρεάν, οι συμμετέχοντες θα μπορέσουν να επιτύχουν θεαματική μείωση του ύψους των αποθεμάτων και να μειώσουν δραστικά το κόστος διαχείρισης, βελτιώνοντας παράλληλα το επίπεδο εξυπηρέτησης των πελατών. Απευθύνεται σε Διευθυντές Logistics, Στελέχη Αποθήκης, Διευθυντές Παραγωγής, Διευθυντές Εργοστασίου, Εμπορικούς Διευθυντές, Διευθυντές Συντήρησης, Στελέχη Μηχανοργάνωσης και Οικονομικούς Διευθυντές.

Το σεμινάριο «**E-Logistics & Global Supply Chain Management**» απευθύνεται σε Ανώτατα Διευθυντικά Στελέχη, Διευθυντές και Στελέχη που είναι υπεύθυνοι για τις Προμήθειες, τη Διανομή, την Διαχείριση Υλικών και γενικά την Εφοδιαστική Αλυσίδα και τις

λειτουργίες Logistics της εταιρείας. Επίσης απευθύνεται σε στελέχη που προορίζονται για αυτές τις θέσεις στο μέλλον (AQS, 2015).

Το σεμινάριο «**Ανάπτυξη Εξαγωγών**» απευθύνεται σε επιχειρήσεις, οι οποίες εξετάζουν την επέκταση των δραστηριοτήτων τους σε νέες αγορές του εξωτερικού. Αναλύονται τα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν, από την ανάλυση και επιλογή των υποψήφιων αγορών – χωρών, τις απαιτούμενες πιστοποιήσεις των προϊόντων, μέχρι την εύρεση συνεργατών και καναλιών διακίνησης, το πλάνο προώθησης του προϊόντος, τη μορφή συνεργασίας με τον αντιπρόσωπο – διανομέα του εξωτερικού και την κοινή στοχοθέτηση και παρακολούθηση του πλάνου εξαγωγών (AQS, 2015)..

Το σεμινάριο «**Λειτουργίες Marketing**» απευθύνεται σε Διευθ. Συμβούλους, Γεν. Διευθυντές Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Διευθυντές και Στελέχη Marketing, Διευθυντές Πωλήσεων, Πωλητές και Υπεύθυνους Προώθησης Προϊόντων & Υπηρεσιών (AQS, 2015)..

Με το σεμινάριο «**Κοστολόγηση Βιομηχανικού Προϊόντος**» προσφέρεται στους συμμετέχοντες η δυνατότητα να κατανοήσουν πλήρως την δομή κόστους του προϊόντος, καθώς και τα εργαλεία προϋπολογισμού και παρακολούθησής του, που αποτελούν modules (υποσυστήματα) των πληροφοριακών συστημάτων των επιχειρήσεων (ERP). Παράλληλα, παρουσιάζονται τα κριτήρια σχεδιασμού των κέντρων κόστους, η αποτίμηση των αποθεμάτων και οι αναφορές απόκλισης κόστους. Περιγράφονται, επίσης, για κάθε κατηγορία κόστους, η πρακτική μεθοδολογία και οι απαιτούμενοι έλεγχοι διασταυρώσεις στοιχείων με προμηθευτές, πελάτες, τράπεζες, ώστε να προκύπτουν αξιόπιστα στοιχεία κοστολόγησης (AQS, 2015)..

Το σεμινάριο «**Cost Cutting με χρήση Activity Based Costing**» έχει στόχο να δώσει την απαραίτητη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση σε στελέχη επιχειρήσεων και οργανισμών, που επιθυμούν: (i) να προσδιορίσουν τις περιοχές, όπου μπορεί και απαιτείται να πραγματοποιηθεί δραστική μείωση του κόστους λειτουργίας της Επιχείρησης/Οργανισμού, ii) να οργανώσουν και να υλοποιήσουν τη μείωση αυτή σαν ένα Οργανωτικό Έργο με μετρήσιμα αποτελέσματα εφαρμόζοντας εργαλεία μείωσης κόστους. Το σεμινάριο απευθύνεται σε: Ανώτατα Στελέχη Επιχειρήσεων / Προϊσταμένους Οικονομικών Υπηρεσιών, Παραγωγής, Marketing, Ανθρώπινου Δυναμικού, Προμηθειών κλπ (AQS, 2015).

Το σεμινάριο «**Budgeting – Σύνταξη Προϋπολογισμού**» παρουσιάζονται όλα τα βήματα κατάρτισης ενός αξιόπιστου Προϋπολογισμού, που ξεκινά από την πρόβλεψη των Πωλήσεων με τη χρήση μοντέλων Πρόβλεψης, την εκτίμηση των Εξόδων και τη μεθοδολογία του τρόπου υπολογισμού των προβλεπόμενων Χρηματοοικονομικών ροών (**Cash Flow**) και των Οικονομικών Αποτελεσμάτων. Επιπλέον, παρουσιάζεται ένα

ολοκληρωμένο **Σύστημα Αναφορών σε Excel**, το οποίο δίνεται στους συμμετέχοντες ώστε να παρακολουθούνται οι αποκλίσεις, να αναλύονται τα αίτια και να σχεδιάζονται οι διορθωτικές ενέργειες. Απευθύνεται σε Διευθ. Συμβούλους, Γεν. Διευθυντές Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Οικονομική Διεύθυνση και στελέχη εμπλεκόμενα στον Σχεδιασμό του Προϋπολογισμού (AQS, 2015).

Στόχος του σεμιναρίου **«Business Development in Global Markets»** είναι η εκπαίδευση των Ανώτατων Στελεχών των επιχειρήσεων για να αναπτύξουν δυναμικά την επιχείρησή τους στις Διεθνείς Αγορές. Ότι απαιτείται δηλαδή για μια ισχυρή στρατηγική ανάπτυξης εξωστρέφειας και εξασφάλισης ανταγωνιστικότητας (AQS, 2015).

Το σεμινάριο **«Οργάνωση & Βελτίωση Προμηθειών»** εστιάζεται στην αποδοτικότερη οργάνωση των προμηθειών, στη μείωση του κόστους και στη βελτίωση της αξιολόγησης Προμηθευτών Υπηρεσιών και Προϊόντων. Με απλά και κατανοητά παραδείγματα παρουσιάζονται σύγχρονες μεθοδολογίες, όπως: η **"Προσέγγιση Ολικού Κόστους"**, η **"Ανάλυση Αξίας"**, η μέτρηση της **"Ποιοτικής Αξιοπιστίας"**, η **"Αξιολόγηση της Οικονομικής Κατάστασης"** των προμηθευτών καθώς και το **αποδοτικό Οικονομικό και Λειτουργικό Audit** του τμήματος Προμηθειών, μέσω κατάλληλων δεικτών και σύγχρονων εργαλείων. Απευθύνεται στη Γενική Διεύθυνση, σε Στελέχη Προμηθειών, Στελέχη Logistics και στον Υπεύθυνο Προσωπικού (AQS, 2015).

Στόχος του Σεμιναρίου **«Ηλεκτρονικές Προμήθειες – Δημοπρασίες»** είναι η ενημέρωση των συμμετεχόντων για τα πλεονεκτήματα που προσφέρουν οι ηλεκτρονικές δημοπρασίες, για τον τρόπο καθώς και για τα κρίσιμα σημεία υλοποίησής τους. Επιπλέον, παρουσιάζονται οι κατηγορίες και οι τύποι ηλεκτρονικών δημοπρασιών, καθώς και η μεθοδολογία και οι τεχνικές που απαιτούνται για την διεξαγωγή τους.

Τα σεμινάρια **«Οργάνωση & Βελτίωση της Σύγχρονης Αποθήκης»** και **«Managing & Improving Warehouse Operations»** απευθύνονται σε όσους ασχολούνται άμεσα ή έμμεσα με τη βελτίωση της λειτουργίας της αποθήκης και ειδικότερα σε Διευθυντές Logistics-Στελέχη Αποθήκης, Διευθυντές Παραγωγής, Διευθυντές Εργοστασίου, Εμπορικούς Διευθυντές, Στελέχη Μηχανοργάνωσης, Νεοπροσληφθέντα στελέχη αποθηκών. Με εργαλεία σε Excel και ασκήσεις το σεμινάριο βοηθά τους εκπαιδευόμενους να εντοπίσουν δυσλειτουργίες και να εφαρμόσουν σημαντικές βελτιώσεις (AQS, 2015).

Με το σεμινάριο **«Οργάνωση Επιχειρήσεων με βάση το ERP»** παρουσιάζονται οι δυνατότητες της αποδοτικής διαχείρισης όλων των τομέων της επιχείρησης με τη χρήση ενός Ολοκληρωμένου Συστήματος ERP, οποιασδήποτε εταιρείας (SAP, JDEdwards, ENTERSOFT κλπ.) και επί πλέον της βελτίωσης της οργάνωσης καθορίζοντας τις

απαιτούμενες λειτουργίες και διαδικασίες σε κάθε τομέα, με case studies, παραδείγματα, οθόνες και δείγματα αναφορών (AQS, 2015).

Όλα τα σεμινάρια μπορούν να επιδοτηθούν από τον Ο.Α.Ε.Δ. μέσω του ΛΑΕΚ 0,45%. Τέλος, με το πέρας των σεμιναρίων οι εκπαιδευόμενοι λαμβάνουν πιστοποιητικό παρακολούθησης. (AQS, 2015).

6. Η εταιρεία Advanced Business Process Management (Abpm) - Σύμβουλοι Επιχειρήσεων έχει μακρά εμπειρία στην Οργάνωση Επιχειρήσεων και διαθέτει δυναμικό συμβούλων, οι οποίοι έχουν μακρόχρονη εργασιακή εμπειρία σε διευθυντικές θέσεις μεγάλων ελληνικών και πολυεθνικών εταιρειών. Έχει σημαντική εκπαιδευτική εμπειρία τόσο στην διεξαγωγή ανοικτών σεμιναρίων αλλά και ενδοεπιχειρησιακών σεμιναρίων. Τα σεμινάρια που προσφέρει και είναι σχετικά με το αντικείμενο των Logistics παρουσιάζονται στον Πίνακα 21.

Πίνακας 21. Σεμινάρια που άπτονται του κλάδου των logistics προσφερόμενα από την Abpm-Σύμβουλοι Επιχειρήσεων και είναι επιδοτούμενα από το Λογαριασμό ΛΑΕΚ του ΟΑΕΔ

Τίτλος σεμιναρίου	Διάρκεια σεμιναρίου	Κόστος	Τόπος διεξαγωγής
Εκπαίδευση Στελεχών Προμηθειών	09:30-17:00	430 € πλέον ΦΠΑ 23%	Θεσσαλονίκη Αθήνα
Εκπαίδευση Στελεχών Αποθήκης	09:30-17:00	370 € πλέον ΦΠΑ 23%	Θεσσαλονίκη Αθήνα

Πηγή: Abpm, 2015, (Επεξεργασία Συγγραφέως).

7. Η Ελληνική Εταιρεία Logistics αποτελεί επιστημονικό, μη κερδοσκοπικό σωματείο που προβάλλει και προωθεί τα αιτήματα της αγοράς των Logistics και εκπροσωπεί τον Έλληνα logistician στους αρμόδιους φορείς, συνδράμοντας ουσιαστικά στην ανάπτυξη του κλάδου. Προσφέρει διάφορα εξειδικευμένα σεμινάρια που αφορούν τον κλάδο των Logistics, περιλαμβάνουν θεωρητική και πρακτική κατάρτιση, τα οποία παρουσιάζονται στον Πίνακα 22.

Πίνακας 22. Σεμινάρια που άπτονται του κλάδου των logistics προσφερόμενα από την Ελληνική Εταιρεία Logistics

Τίτλος σεμιναρίου	Διάρκεια σεμιναρίου	Κόστος	Τόπος διεξαγωγής
Η Διαχείριση Αποθήκης & τα Περιβόητα Logistics με Απλά Λόγια	8 ώρες	επιδοτούμενο από ΛΑΕΚ	Αθήνα
Διαδραστικό σεμινάριο ERP SAP: Η διαχείριση μιας επιχείρησης και ο ανταγωνισμός για τα κέρδη σε μία προσομοιωμένη ανταγωνιστική αγορά	8 ώρες	100 € για μέλη 130 € για μη μέλη	Αθήνα

Πηγή: EEL, 2015γ, (Επεξεργασία Συγγραφέως).

Πιο αναλυτικά το σεμινάριο «**Η Διαχείριση Αποθήκης & τα Περιβόητα Logistics με Απλά Λόγια**» διοργανώθηκε το 2008 και επιδοτούνταν από τον ΟΑΕΔ μέσω του ΛΑΕΚ 0,45%.

Το **διαδραστικό σεμινάριο EPP SAP** διοργανώθηκε σε συνεργασία με το ALBA Graduate Business School, με την υποστήριξη της SAP το 2012 και λόγω επιτυχίας θα επαναληφθεί. Απευθύνεται σε Στελέχη Επιχειρήσεων όλων των βαθμίδων και όλων των ειδικοτήτων (από τους χώρους των Πωλήσεων, της Δ/σης Supply Chain & Logistics, της Οικονομικής Δ/σης κ.λ.π.) που επιθυμούν να εξερευνήσουν σε βάθος τις πολλαπλές επιχειρηματικές διαδικασίες και τη διασύνδεσή τους με τον καθορισμό των τιμών, το σχεδιασμό των εξόδων μάρκετινγκ, τις παραγγελίες αγορών και τη πρόβλεψη ζήτησης (Alba, 2015). Το σεμινάριο στηρίζεται στο SAP ERP (SAP ECC 6.0) σύστημα, με τη χρήση του οποίου οι συμμετέχοντες, χωρισμένοι σε ομάδες των 5 έως 6 ατόμων, καλούνται να διαχειριστούν τις επιχειρήσεις τους (EEL, 2015α).

Με το πέρας και των δύο σεμιναρίων οι συμμετέχοντες λαμβάνουν αντίστοιχο Πιστοποιητικό Παρακολούθησης.

8. Άλλη μία εταιρεία που παρέχει εξειδικευμένα σεμινάρια σε θέματα Logistics είναι η **Q-Training**. Πριν την έναρξη κάθε προγράμματος διευρενώνται, μέσω ερωτηματολογίων, στοιχεία των υποψήφιων συμμετεχόντων, όπως το ακαδημαϊκό υπόβαθρο, η επαγγελματική εμπειρία στην προηγούμενη καριέρα, η τρέχουσα θέση στην επιχείρηση, οι προσδοκίες που επιθυμούν να καλύψει το σεμινάριο, ώστε να γίνει ο κατάλληλος σχεδιασμός του σεμιναρίου βάσει των αναγκών των υποψηφίων. Τα σεμινάρια προσφέρονται στην Αθήνα, πρωινές ή απογευματινές ώρες, καλύπτοντας θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση. Σημειώνεται επίσης ότι παρέχεται η δυνατότητα τηλεεκπαίδευσης σε πραγματικό χρόνο για όσους συμμετέχοντες προέρχονται από την Ελλάδα ή και την Κύπρο. Επιπλέον υπάρχει η δυνατότητα τα σεμινάρια να προσφερθούν ενδοεπιχειρησιακά, ώστε να προσαρμόζονται οι εκπαιδευτικές ενότητες στις ανάγκες της επιχείρησης. Με την λήξη του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες παραλαμβάνουν πιστοποιητικό παρακολούθησης. Όλα τα σεμινάρια μπορούν να επιδοτηθούν από το πρόγραμμα Ο.Α.Ε.Δ. - Λ.Α.Ε.Κ. (Q-Training, 2015α).

Στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικά τα σεμινάρια στον κλάδο των Logistics.

Life cycle costing - συστήματα & μεθοδολογίες: Το σεμινάριο αποκαλύπτει τα κρυφά κόστη στις επενδύσεις κεφαλαιουχικού εξοπλισμού και καταδεικνύει την ανάγκη ύπαρξης ολοκληρωμένης, συστηματικής και έγκυρης μεθοδολογίας για λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων με απλό και κατανοητό τρόπο. Απευθύνεται σε προσωπικό της επιχείρησης που εργάζεται στις προμήθειες, στην οικονομική διεύθυνση ή το λογιστήριο, την παραγωγή,

στην πληροφορική και γενικότερα λαμβάνει αποφάσεις ή υποστηρίζει αποφάσεις για νέες επενδύσεις και δεν απαιτείται επαγγελματική εμπειρία (Q-Training, 2015α).

Κωδικοποίηση προϊόντων και υλικών – Συστήματα, Μεθοδολογίες και Τεχνολογίες:

Σκοπός του σεμιναρίου είναι η μεταφορά τεχνογνωσίας σχετικά με την κωδικοποίηση των προϊόντων και των υλικών της επιχείρησης καθώς επίσης και η ανάπτυξη τεχνικών και διοικητικών δεξιοτήτων στους συμμετέχοντες σχετικά με την αποτελεσματική οργανωτική ένταξη της κωδικοποίησης στην επιχείρηση όπου εργάζονται. Απευθύνεται Σε προσωπικό της επιχείρησης που εργάζεται στις προμήθειες, στην οικονομική διεύθυνση ή το λογιστήριο, την παραγωγή, στην πληροφορική, στην αποθήκη ή ως Logistics manager και προϋποθέτει επαγγελματική εμπειρία (Q-Training, 2015β).

Business Logistics: Το πρόγραμμα έχει στόχο να ενημερώσει τα στελέχη των επιχειρήσεων που ασχολούνται στον τομέα των logistics & supply chain management σχετικά με τις τάσεις που επικρατούν στην διαχείριση της αποθήκης της σύγχρονης επιχείρησης. Στο πρόγραμμα αναλύονται και οι παράμετροι κόστους (cost) και ελέγχου (control) των αποθηκών. Απευθύνεται σε Logistic Managers, Υπεύθυνους Προμηθειών, Διευθυντές (Logistics Senior Managers), Υπεύθυνους διανομών – Παραγωγής – Υπεύθυνους μηχανογράφησης αποθηκών, Υπεύθυνους Λογιστηρίου και Πωλήσεων, Υπεύθυνους για θέματα warehousing, προσωπικό που εμπλέκεται σε διαγωνισμούς επιλογής λύσεων warehousing καθώς και Συμβούλους επιχειρήσεων σε θέματα logistics. Επιπλέον η συμμετοχή προϋποθέτει επαγγελματική εμπειρία (Q-Training, 2015γ).

Logistics Ηλεκτρομηχανολογικών Συστημάτων (Logistics για Ναυτιλιακές): Το σεμινάριο εστιάζει στην ολοκληρωμένη τεχνοεφοδιαστική υποστήριξη του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού που διαμορφώνει μια σχέση ως προς το κόστος αγοράς 3:1. Απευθύνεται σε προσωπικό της επιχείρησης που εργάζεται στην οικονομική διεύθυνση ή το λογιστήριο, στην παραγωγή, στην τεχνική υπηρεσία, στις πωλήσεις, στο marketing και δεν υπάρχουν προϋποθέσεις συμμετοχής (Q-Training, 2015δ).

Οργάνωση Αποθήκης – Διαχείριση Υλικών (Warehouse Week): Το πρόγραμμα εμβαθύνει στις καθημερινές επιχειρησιακές διαδικασίες λειτουργίας της αποθήκης μέσα από σύγχρονες τεχνικές οργάνωσης και νέα “best practices”, φωτίζοντας έτσι αυτό το δύσκολο χώρο εργασίας. Απευθύνεται σε στελέχη επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στη (i) λειτουργική οργάνωση αποθήκης, (ii) οργάνωση παραλαβής, (iii) οργάνωση συλλογής (ή διαλογής) και διεκπεραίωσης παραγγελιών και (iv) οργάνωση απογραφής. Προϋποθέτει επαγγελματική εμπειρία (Q-Training, 2015ε).

Οργάνωση Logistics Επιχειρήσεων: Το σεμινάριο έχει σκοπό τη μεταφορά τεχνογνωσίας σε στελέχη της επιχείρησης σχετικά με τη σύγχρονη και επικερδή εφαρμογή

των Logistics, ώστε οι συμμετέχοντες να είναι σε θέση να προτείνουν οργανωτικές και τεχνολογικές αλλαγές σε όφελος της επιχείρησης που εργάζονται. Απευθύνεται σε προσωπικό της επιχείρησης που εργάζεται στις προμήθειες, στην οικονομική διεύθυνση ή το λογιστήριο, στην παραγωγή, στην πληροφορική, στην αποθήκη, στο δίκτυο διανομής, στις υπηρεσίες υποστήριξης, Επιπλέον η συμμετοχή προϋποθέτει επαγγελματική εμπειρία (Q-Training, 2015στ).

Διαχείριση Αποθεμάτων: Σκοπός του σεμιναρίου είναι η αποκάλυψη τεχνικών χειρισμού και παρακολούθησης των αποθεμάτων στην επιχείρηση μέσα από καθιερωμένα. Απευθύνεται σε προσωπικό της επιχείρησης που εργάζεται στις προμήθειες, στην οικονομική διεύθυνση ή το λογιστήριο, στην παραγωγή, στην πληροφορική, στην αποθήκη, στο δίκτυο διανομής, στις υπηρεσίες υποστήριξης και προϋποθέτει επαγγελματική εμπειρία (Q-Training, 2015ζ).

Κοστολόγηση Κύκλου Ζωής - Life Cycle Costing- LCC: Σκοπός του σεμιναρίου είναι η ολοκληρωμένη προσέγγιση στην ανάλυση και τον υπολογισμό του κόστους όλων των φάσεων που συνθέτουν τον κύκλο ζωής του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού. Απευθύνεται σε προσωπικό της επιχείρησης που εργάζεται στην οικονομική διεύθυνση ή το λογιστήριο, ή/και έχει θέση ευθύνης ή συμμετέχει στη λήψη επενδυτικών αποφάσεων και προϋποθέτει επαγγελματική εμπειρία (Q-Training, 2015η).

Οργάνωση της απογραφής στην αποθήκη: Το σεμινάριο εστιάζει σε ολοκληρωμένες τεχνικές και πρακτικές της απογραφής υλοποιώντας την παράλληλα με έξυπνο τρόπο, καθόσον η ακρίβεια του αποθέματος επιβεβαιώνεται από το αποτέλεσμα της απογραφής. Απευθύνεται σε προσωπικό της επιχείρησης που εργάζεται στην οικονομική διεύθυνση ή το λογιστήριο, στην αποθήκη, στις υπηρεσίες υποστήριξης. Προϋποθέτει επαγγελματική εμπειρία (Q-Training, 2015θ).

Συλλογή και Διεκπεραίωση παραγγελιών στην αποθήκη: Σκοπός του σεμιναρίου είναι η καλύτερη και οικονομικότερη συλλογή και διεκπεραίωση παραγγελιών καθόσον η διαδικασία αυτή απορροφά το 50%+ της λειτουργίας της αποθήκης σήμερα. Απευθύνεται σε προσωπικό της επιχείρησης που εργάζεται στην αποθήκη, στην οικονομική διεύθυνση ή το λογιστήριο, στις υπηρεσίες υποστήριξης, στη υποδοχή και διεκπεραίωση παραγγελιών και προϋποθέτει επαγγελματική εμπειρία (Q-Training, 2015ι).

Διαχείριση Αποθεμάτων (Επίπεδο II): Σκοπός του σεμιναρίου είναι η αποκάλυψη τεχνικών χειρισμού και παρακολούθησης των αποθεμάτων στην επιχείρηση μέσα από καθιερωμένες καλύτερες πρακτικές. Απευθύνεται σε προσωπικό της επιχείρησης που εργάζεται στις προμήθειες, στην οικονομική διεύθυνση ή το λογιστήριο, στην παραγωγή,

στην πληροφορική, στην αποθήκη, στο δίκτυο διανομής, στις υπηρεσίες υποστήριξης και προϋποθέτει επαγγελματική εμπειρία (Q-Training, 2015κ).

Εβδομάδα Αποθήκης (Warehouse Week): Το πρόγραμμα εμβαθύνει στις καθημερινές επιχειρησιακές διαδικασίες λειτουργίας της αποθήκης μέσα από σύγχρονες τεχνικές οργάνωσης και νέες «καλύτερες πρακτικές», φωτίζοντας έτσι αυτό το δύσκολο χώρο εργασίας. Απευθύνεται σε στελέχη επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στη (i) λειτουργική οργάνωση αποθήκης, (ii) οργάνωση παραλαβής, (iii) οργάνωση συλλογής (ή διαλογής) και διεκπεραίωσης παραγγελιών και (iv) οργάνωση απογραφής. Προϋποθέτει επαγγελματική εμπειρία (Q-Training, 2015λ).

Οργάνωση και Συντονισμός Απογραφής: Σκοπός του σεμιναρίου είναι η αποτύπωση της ακρίβειας των αποθεμάτων με έξυπνο, γρήγορο και αποτελεσματικό τρόπο. Οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις θα έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν 8 case studies σχετικά με την απογραφή. Απευθύνεται σε προσωπικό της επιχείρησης που εργάζεται στην οικονομική διεύθυνση ή το λογιστήριο, στην αποθήκη, στις υπηρεσίες υποστήριξης, όπως επίσης σε κάθε στέλεχος που σχεδιάζει ή/και συμμετέχει στην επιχειρησιακή διαδικασία της απογραφής. Προϋποθέτει επαγγελματική εμπειρία (Q-Training, 2015μ).

Τα 5S της λιτής αποθήκης: (Q-Training, 2015ν). Σκοπός του σεμιναρίου είναι η αφομοίωση και εφαρμογή της ιαπωνικής σκέψης στη λειτουργία της αποθήκης, έτσι ώστε να βελτιωθεί θεματικά το παραγόμενο έργο της αποθήκης. Στόχοι του προγράμματος είναι: 1) η μείωση των χαμένων χρόνων, 2) η εξάλειψη των άσκοπων μετακινήσεων, 3) η αύξηση του διαθέσιμου χώρου εργασιών, 4) η βελτίωση του ηθικού των εργαζομένων και 5) η αύξηση της διαθεσιμότητας του εξοπλισμού (Q-Training, 2015ν). Οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις θα έχουν την ευκαιρία να μετρήσουν με KPIs πόσο κοντά ή όχι είναι στην εφαρμογή των 5S, όπου 1S (Sort) είναι η οπτική τακτοποίηση όλων των αναγκαίων πραγμάτων στη θέση τους, 2S (Set in order) είναι η απομάκρυνση περιττών αντικειμένων από τον χώρο εργασίας, 3S (Scrub) είναι η διατήρηση του χώρου εργασίας άψογα καθαρού, 4S (Stabilize) είναι η τυποποίηση της εκτέλεσης αυτών των δραστηριοτήτων και 5S (Sustain) είναι η πειθαρχία και συνεχής βελτίωση των μεθόδων εργασίας (INTL,2015). Το σεμινάριο απευθύνεται σε στελέχη που εργάζονται στο χώρο της αποθήκης και προϋποθέτει επαγγελματική εμπειρία (Q-Training, 2015ν).

Στον Πίνακα 23 παρουσιάζονται τα παραπάνω σεμινάρια.

Πίνακας 23. Σεμινάρια στον κλάδο των logistics προσφερόμενα από την εταιρεία Q-Training, με δυνατότητα σύγχρονης τηλεκπαίδευσης, τα οποία επιδοτούνται από τον Λογαριασμό ΛΑΕΚ του ΟΑΕΔ

Τίτλος σεμιναρίου	Διάρκεια	Κόστος	Τόπος διεξαγωγής
Life cycle costing - συστήματα & μεθοδολογίες	16 ώρες	άγνωστο	Αθήνα
Κωδικοποίηση προϊόντων και υλικών	16 ώρες	άγνωστο	
Business Logistics	16 ώρες	450 €	
Logistics Ηλεκτρομηχανολογικών Συστημάτων (Logistics για Ναυτιλιακές)	16 ώρες	άγνωστο	
Οργάνωση Αποθήκης - Διαχείριση Υλικών	24 ώρες	άγνωστο	
Οργάνωση Logistics Επιχειρήσεων	16 ώρες	άγνωστο	
Διαχείριση Αποθεμάτων	16 ώρες	άγνωστο	
Κοστολόγηση Κύκλου Ζωής - Life Cycle Costing- LCC	16 ώρες	άγνωστο	
Οργάνωση της απογραφής στην αποθήκη	16 ώρες	άγνωστο	
Συλλογή και Διεκπεραίωση παραγγελιών στην αποθήκη	16 ώρες	άγνωστο	
Διαχείριση Αποθεμάτων (Επίπεδο II)	16 ώρες	άγνωστο	
Εβδομάδα Αποθήκης (Warehouse Week)	24 ώρες	άγνωστο	
Οργάνωση και Συντονισμός Απογραφής	16 ώρες	άγνωστο	
Τα 5S της λιτής αποθήκης	16 ώρες	450 €	

Πηγή: Q-Training, 2015, (Επεξεργασία Συγγραφέως).

8. Η εταιρεία **International Forum Training & Consulting**, η οποία αναγνωρίζεται σήμερα ως ένας από τους πλέον αξιόπιστους φορείς στην Ελληνική Αγορά Επιμορφωτικών και Συμβουλευτικών Υπηρεσιών, παρέχει προγράμματα σεμιναρίων στον τομέα των logistics στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη. Όλα τα σεμινάρια είναι επιδοτούμενα μέσω ΛΑΕΚ και μπορούν να υλοποιηθούν Ενδοεπιχειρησιακά ακόμη και για έναν εκπαιδευόμενο στο χώρο της επιχείρησης. Επιπλέον παρέχεται η δυνατότητα της σύγχρονης (σε πραγματικό χρόνο), και ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης. Τα πρόγραμμα σεμιναρίων που παρέχει η εταιρεία και είναι σχετικά με Logistics αφορούν (i) την Αποθήκη και Logistics , που απευθύνονται σε Υπεύθυνους Logistics και σε όλα τα στελέχη του Τμήματος Αποθήκης, (ii) Εισαγωγές και Εξαγωγές και παρουσιάζονται στον Πίνακα 24 και στον Πίνακα 25.

Πίνακας 24. Σεμινάρια σχετικά με τα logistics προσφερόμενα από την εταιρεία *International Forum Training & Consulting* με δυνατότητα σύγχρονης και ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης, τα οποία είναι επιδοτούμενα από τον Λογαριασμό ΛΑΕΚ του ΟΑΕΔ

Πρόγραμμα Σεμιναρίων για Αποθήκη και Logistics		
Τίτλος σεμιναρίου	Αντικείμενο - Στόχος	Διάρκεια
Οργάνωση Απογραφής στην Αποθήκη	Βέλτιστες διαδικασίες προετοιμασίας & οργάνωσης Απογραφής στην Αποθήκη και σύγχρονες Μέθοδοι Παραλαβής	16:00-21:00 (ημερίδα)
Νέα Συστήματα & Μέθοδοι "Order Picking"	Αποτελεσματική υλοποίηση & διαχείριση διαδικασιών picking, με στόχο τη μείωση του λειτουργικού κόστους & αύξηση των αποτελεσμάτων λειτουργίας Αποθήκης	16:00-21:00 (ημερίδα)
Οργάνωση Σύγχρονης & Λειτουργικής Αποθήκης	Οι νέες τάσεις βέλτιστης λειτουργίας της Αποθήκης για μέγιστη εξυπηρέτηση των πελατών & μείωση του κόστους λειτουργίας της	16:00-21:00 (ημερίδα)
ADR 2011-2013 & Οδική Μεταφορά Εμπορευμάτων	Σύμφωνα με την πρόσφατη νομοθεσία για την ασφάλεια των μεταφορών	17:00-21:00 (ημερίδα)
Εκπαίδευση Ασφαλούς Οδήγησης Ανυψωτικών & περνοφόρων Οχημάτων στην Αποθήκη	Πρακτική εξάσκηση σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο	10:00-16:00 (ημερίδα)
Κοστολόγηση στη Αποθήκη & Μέτρηση Απόδοσης – Παραγωγικότητας	Έννοια κοστολόγησης στην Αποθήκη- Μέτρηση απόδοσης - παραγωγικότητας	16:00-21:00 (ημερίδα)
Reverse Logistics	Αποτελεσματικός σχεδιασμός «Δικτύου» υποστήριξης Reverse Logistics και διαδικασίες εσωτερικής επαναπρώθησης, παρουσίαση παραδείγματος διαχείρισης επιστροφών για την κατανόηση στο μέγιστο βαθμό του αντικειμένου	16:00-21:00 (ημερίδα)
Business Logistics	Στρατηγικός Σχεδιασμός & Πρακτικές Εφαρμογές Διαχείρισης για μέγιστη μείωση κόστους	16:00-21:00 (ημερίδα)
Lean Logistics	Εφαρμογές υλοποίησης – διαδικασίες & διαχείριση μοντέλου Lean Logistics, με στόχο τη μείωση κόστους & αύξηση των αποτελεσμάτων λειτουργίας. Case Studies για τη μέγιστη αφομοίωση της γνώσης	16:00-21:00 (ημερίδα)

Πηγή: Forum, 2015α, (Επεξεργασία Συγγραφέως).

Πίνακας 25. Σεμινάρια για «Εισαγωγές και Εξαγωγές» προσφερόμενα από την εταιρεία *International Forum Training & Consulting*

Πρόγραμμα Σεμιναρίων για «Εισαγωγές και Εξαγωγές»		
Τίτλος σεμιναρίου	Αντικείμενο - Στόχος	Διάρκεια σεμιναρίου
Διαδικασίες Εισαγωγών – Εξαγωγών & η Εφαρμογή του Νέου Τελωνειακού Κώδικα	Παρουσίαση όλων των Διαδικασιών Εισαγωγών - Εξαγωγών, το Νέο Καθεστώς Ηλεκτρονικών Πληρωμών των Τελωνειακών Οφειλών & ποιες είναι οι αλλαγές-σε σχέση με το ισχύον καθεστώς- με την εφαρμογή του Νέου Ενωσιακού Τελωνειακού Κώδικα	16:00-21:00 και 10:00-15:00 (2 ημέρες)
Διαδικασίες – Στάδια Ενέγγυων Πιστώσεων, Εγγυητικών Επιστολών, & η Εφαρμογή των Κανόνων INCOTERMS 2010 στις Εισαγωγές - Εξαγωγές	Παρουσίαση όλων των Διαδικασιών Ενέγγυων πιστώσεων και εγγυητικών επιστολών όπως και της Εφαρμογής των Κανόνων INCOTERMS 2010 στις Εισαγωγές και Εξαγωγές	17:00-20:00 (ημερίδα)
Χερσαία & Θαλάσσια Μεταφορά	Ευθύνες & Υποχρεώσεις των εμπλεκόμενων σύμφωνα με το ισχύον Νομοθετικό Πλαίσιο	16:00-21:00 (ημερίδα)

Πηγή: Forum, 2015β, (Επεξεργασία Συγγραφέως).

9. Επιπλέον σημειώνεται ότι το Τμήμα Τυποποίησης και Διακίνησης Προϊόντων του ΤΕΙ Θεσσαλονίκης - Παράρτημα Κατερίνης, διοργάνωσε το 2006 ημερίδα στη Θεσσαλονίκη με θέμα: «Logistics και Εκπαίδευση στην Ελλάδα». Στην ημερίδα συμμετείχε το Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών του ΑΠΘ, το Εργαστήριο Εφ. Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, το Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, η Ελληνική Εταιρεία Διοίκησης Επιχειρήσεων, το City College και τέλος η εταιρεία UNICON – Σύμβουλοι Επιχειρήσεων (EEL, 2015β).

4.5 Βασικές Διαπιστώσεις

Διεθνώς η κατάρτιση στα logistics αφορά κυρίως, τη Διοίκηση Logistics και Εφοδιαστικής Αλυσίδας σε μεταπτυχιακό επίπεδο, ενώ στα προγράμματα μαθητείας δίνεται έμφαση στις ειδικότητες του Διαμεταφορέα, Υπεύθυνου Logistics και Αποθήκης. Επιπλέον εντοπίστηκαν σεμινάρια κατάρτισης σχετικά με τη Ναυτιλία.

Στην Ελλάδα, συναντώνται προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης στα logistics τόσο στα πλαίσια της τυπικής όσο και της μη τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης. Όσον αφορά το τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα, στα ΕΠΑΛ της χώρας προσφέρεται η μία και μοναδική ειδικότητα «**Υπάλληλος Αποθήκης και Συστημάτων Εφοδιασμού**». Ανεβαίνοντας βαθμίδα, δύο είναι πλέον τα ΤΕΙ της χώρας που προσφέρουν σπουδές στη «**Διοίκηση Συστημάτων Εφοδιασμού**», ενώ σχολές ΑΕΙ (Πολυτεχνεία και Οικονομικές σχολές) και

ΤΕΙ προσφέρουν σύγχρονα **μεταπτυχιακά προγράμματα ειδίκευσης στα logistics**.

Παρατηρείται επιπλέον στις περισσότερες περιπτώσεις, διδασκαλία μεμονωμένων μαθημάτων στα πλαίσια γενικότερων προγραμμάτων σπουδών.

Προχωρώντας στο μη τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα, τα logistics απουσιάζουν από την επαγγελματική κατάρτιση των ανηλίκων στην Ελλάδα. Εν αντιθέσει με χώρες, όπως η Γερμανία, όπου τα logistics καταλαμβάνουν διακεκριμένη θέση στην επαγγελματική κατάρτιση των μαθητών, στην Ελλάδα δεν υπάρχει καμία σχετική ειδικότητα ούτε στις ΣΕΚ ούτε στις ΕΠΑΣ Μαθητείας του ΟΑΕΔ. Παρόλα αυτά, σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη, προέκυψε ότι η ανάπτυξη προγραμμάτων μαθητείας σε σχολεία και επιχειρήσεις του κλάδου των logistics κρίνεται απολύτως απαραίτητη, τόσο από εκπαιδευτικούς και συλλογικούς φορείς, όσο και από τις ίδιες τις επιχειρήσεις, δεδομένης της ραγδαίας ανάπτυξης του κλάδου στη χώρα.

Από την άλλη πλευρά, τα ΙΕΚ προσφέρουν δύο σχετικές ειδικότητες με τα logistics: (i) **«Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα των Μεταφορών»** και (ii) **«Στέλεχος Υπηρεσιών Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Logistics)»**. Τέλος, όσον αφορά τη Δια Βίου Μάθηση σε ΚΕΚ και ΚΔΒΜ υπήρξε στο παρελθόν αλλά και σήμερα, δυνατότητα παρακολούθησης προγραμμάτων κατάρτισης με θεματικό αντικείμενο τα logistics, όπου δίνεται κυρίως έμφαση σε θέματα **Διοίκησης Logistics, Αποθήκης, Διανομής, Προμηθειών και Διαχείρισης Αποθεμάτων και Κόστους**, τόσο με τη διδασκαλία με φυσική παρουσία σε αίθουσα, όσο και με προγράμματα ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης, ενώ επιπλέον η πλειοψηφία των προγραμμάτων επιδοτείται από τον ΛΑΕΚ ή Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Εκτός του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας, στα πλαίσια της άτυπης μάθησης παρατηρούνται πολλές και ενδιαφέρουσες δράσεις, κυρίως στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Επιπλέον συναντάται σε αρκετά σεμινάρια η δυνατότητα της ασύγχρονης ή/και ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης, με αποτέλεσμα να μπορεί ο ενδιαφερόμενος να παρακολουθήσει από οποιοδήποτε τόπο βρίσκεται. Στον ακόλουθο Πίνακα (26) παρουσιάζονται τα σεμινάρια που εντοπίστηκαν στην άτυπη μάθηση συναρτήσει του πλήθους εμφάνισής τους. Όπως παρατηρείται, τα σεμινάρια καλύπτουν τις περισσότερες λειτουργίες των logistics, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό. Μεγαλύτερη έμφαση δίνεται στην **Οργάνωση και Διαχείριση Αποθηκών και τη Διαχείριση Κόστους**. Ακολουθούν η **Διαχείριση Αποθεμάτων, τα Logistics σε Διεθνές Περιβάλλον, οι Εισαγωγές-Εξαγωγές** και άλλα αντικείμενα των logistics σε μικρότερο βαθμό.

Πίνακας 26. Τα σεμινάρια στα πλαίσια της άτυπης μάθησης σχετικά με τα logistics

Αντικείμενο σεμιναρίου	Πλήθος
Οργάνωση και Διαχείριση Αποθήκης	20
Διαχείριση Κόστους	11
Διαχείριση Αποθεμάτων	4
Logistics σε Διεθνές Περιβάλλον	3
Εισαγωγές - Εξαγωγές	3
Δίκτυα Διανομής	2
Business Logistics	2
Πληροφοριακά Συστήματα ERP	2
Διαχείριση Προμηθειών	2
E-logistics	1
Διοίκηση logistics	1
Εισαγωγή στα logistics	1
Οργάνωση logistics	1
Νομικό πλαίσιο και Logistics	1
Green logistics	1
Reverse logistics	1
Λειτουργία Marketing	1
Ποιότητα και Customer Service	1
Συσκευασία και logistics	1
Κωδικοποίηση προϊόντων	1
Οδική μεταφορά εμπορευμάτων	1
Logistics και Ναυτιλία	1

Πίνακας 27. Κύρια προσφερόμενη εκπαίδευση στα logistics από το Δημόσιο και Ιδιωτικό Τομέα

Τομέας	Φορέας εκπαίδευσης	Προσφερόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση
Δημόσιος Τομέας	ΕΠΑΛ	Υπάλληλος Αποθήκης και Συστημάτων Εφοδιασμού
	ΑΕΙ	Ενσωμάτωση των logistics στον οδηγό σπουδών προπτυχιακών προγραμμάτων
		Μεταπτυχιακά προγράμματα ειδίκευσης στη Διοίκηση Logistics
	ΤΕΙ (2)	Προπτυχιακά προγράμματα Διοίκησης Συστημάτων Εφοδιασμού
		Μεταπτυχιακό πρόγραμμα ειδίκευσης στα Logistics
	ΣΕΚ	-
	ΕΠΑΣ Μαθητείας	-
	ΙΕΚ	Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας στον Τομέα των Μεταφορών
Στέλεχος Υπηρεσιών Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Logistics)		
ΚΕΚ (1)	Ναυτιλία, Διοίκηση Logistics. Διεθνείς Μεταφορές – εκμάθηση λογισμικού ERP	
ΚΔΒΜ	-	
Ιδιωτικός Τομέας	ΚΕΚ (3)	Διοίκηση Logistics, Αποθήκη, Διανομή, Διαχείριση Κόστους και Αποθεμάτων
	ΚΔΒΜ (2)	Διοίκηση εφοδιαστικής αλυσίδας, Διανομή, Αποθέματα, Αποθήκη, Προμήθειες
	Φορείς άτυπης μάθησης (ινστιτούτα, σύμβουλοι επιχειρήσεων, εταιρείες, επιμελητήρια, σωματεία)	Οργάνωση και Διαχείριση Αποθήκης Κόστους, Αποθεμάτων, Προμηθειών, Logistics σε Διεθνές Περιβάλλον, Εισαγωγές – Εξαγωγές, Διανομή, Business Logistics, Πληροφοριακά Συστήματα ERP

5 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΟΛΥΤΡΟΠΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΕΚΑΠ) – MULTIMODAL DEVELOPMENT CENTRE HELLAS (MDCH)

Ενδιαφέρουσα κρίνεται η παροχή προγραμμάτων κατάρτισης βάσει των αναγκών των επιχειρήσεων σήμερα και στο μέλλον από το Ελληνικό Κέντρο Ανάπτυξης Πολυτροπικότητας (ΕΚΑΠ) σε θέματα logistics, τα οποία δεν προσφέρονται σε επαρκή βαθμό από το υπάρχον τυπικό και μη τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα, όπως και από την άτυπη μάθηση. Το Ελληνικό Κέντρο Ανάπτυξης Πολυτροπικότητας υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού Έργου «ADB Multiplatform» («Adriatic - Danube - Black Sea multimodal platform», «Αδριατική - Δούναβης – Μαύρη Θάλασσα: πολυτροπική πλατφόρμα»), μέσω της υπογραφής σχετικού Μνημονίου Συνεργασίας των τριών ελληνών εταιρών του Έργου, του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης (ΕΕΘ) και του Οργανισμού Λιμένος Θεσσαλονίκης (ΟΛΘ ΑΕ), ενώ προσωρινά φιλοξενείται στις εγκαταστάσεις του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης (Αριστοτέλους 27).

Το στρατηγικής σημασίας έργο «ADB Multiplatform», χρηματοδοτήθηκε από το ευρωπαϊκό Πρόγραμμα διαπεριφερειακής συνεργασίας «Νοτιοανατολική Ευρώπη» (South East Europe Transnational Cooperation Programme», SEE), με στόχο την ανάπτυξη και προώθηση περιβαλλοντικά φιλικών πολυτροπικών λύσεων για μεταφορές από τα λιμάνια της περιοχής (Μαύρη Θάλασσα, Αιγαίο, Αδριατική) στην ενδοχώρα κατά μήκος ενός πιλοτικού διακρατικού δικτύου. Στο πλαίσιο του Έργου «ADB Multiplatform», μεταξύ άλλων, αναπτύχθηκε η ιδέα τη δημιουργίας ενός «Δικτύου Εμπορευματικών Διαδρομών και Τερματικών Σταθμών Υψηλής Ποιότητας» στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

5.1 Ρόλος και Στόχοι του ΕΚΑΠ

5.1.1 Η Σημασία και ο Ρόλος του ΕΚΑΠ

Η δημιουργία ενός Κέντρου Ανάπτυξης της Πολυτροπικότητας αποτελεί μια πρωτοβουλία εξαιρετικής σημασίας και ταυτόχρονα μια μεγάλη πρόκληση για την Ελλάδα αφού θα μπορούσε να συνεισφέρει:

- Στην ανάπτυξη των logistics,
- Στην προώθηση των πολυτροπικών εμπορευματικών μεταφορών,
- Στην ανάδειξη των λιμένων ως κόμβων συνδυασμένων μεταφορών και διαμετακομιστικού εμπορίου,

- Στην προσέλκυση νέων εμπορευματικών ροών,
- Στη διασφάλιση της αιφορίας και της τήρησης των θεσμοθετημένων περιβαλλοντικών όρων στις μεταφορές.

Το ΕΚΑΠ καλείται να συνεισφέρει στην ενίσχυση της συνεργασίας ανάμεσα στην Ελλάδα και τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης αλλά και του υπόλοιπου κόσμου, ώστε η συνολική μεταφορική εξυπηρέτηση μέσω των διαφόρων εθνικών δικτύων να είναι αποτελεσματική, σύντομη και ασφαλής.

5.1.2 Κύριοι Στόχοι του ΕΚΑΠ

Το ΕΚΑΠ στοχεύει πρωταρχικά στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των συστημάτων μεταφοράς και την ανάπτυξη «πράσινων εφοδιαστικών αλυσίδων» που θα διευκολύνουν τις ροές των αγαθών κατά μήκος των βασικών εμπορευματικών διαδρομών.

Ειδικότερα οι επιμέρους στόχοι του ΕΚΑΠ είναι οι παρακάτω:

- Η προώθηση των εμπορευματικών μεταφορών της χώρας μας και η συμβολή στην εξέλιξη των αντίστοιχων κλάδων
- Η ενημέρωση και η δημοσιοποίηση ιδεών, γνώσεων και καλών πρακτικών σε σχέση με τις πολυτροπικές μεταφορές.
- Η παροχή εκπαιδευτικών, συμβουλευτικών και άλλων υπηρεσιών
- Η συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα και ερευνητικές δραστηριότητες
- Η συνεργασία και η διερεύνηση δυναμικών συνεργιών με άλλους οργανισμούς που ασχολούνται με την προώθηση της πολυτροπικότητας σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο
- Η συμμετοχή σε διακρατικά Δίκτυα Προώθησης της Πολυτροπικότητας
- Η ενσωμάτωση των μεταφορικών υπηρεσιών και δραστηριοτήτων στο οικονομικό, περιβαλλοντικό και κοινωνικό πλαίσιο της Ελλάδας.

5.2 Υπηρεσίες του ΕΚΑΠ

Το ΕΚΑΠ διαθέτει σήμερα χώρο που του έχει παραχωρηθεί προσωρινά, στο Επαγγελματικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης.

Σήμερα έχει τη δυνατότητα να προσφέρει τις παρακάτω υπηρεσίες:

- Παροχή πληροφόρησης για πολυτροπικές μεταφορές (μέσω ιστοσελίδας και σε έντυπη μορφή)

- Εκπαιδευτικό υλικό για διοργάνωση σεμιναρίων (είτε αυτόνομα, είτε σε συνεργασία με ΚΕΚ).

Στο μέλλον, αναλόγως της ζήτησης και του ενδιαφέροντος από την αγορά, το ΕΚΑΠ θα αναπτύξει τις εξής υπηρεσίες:

- Πιστοποίηση της εκπαίδευσης
- Έρευνα και ανάπτυξη (με στόχο τη συνεργασία σε Ευρωπαϊκό επίπεδο)
- Πιστοποίηση της περιβαλλοντικής διαχείρισης επιχειρήσεων στα logistics και τις μεταφορές
- Συμβουλευτική για διαμόρφωση πολιτικής και στρατηγικών πολυτροπικών μεταφορών
- Προώθηση πολυτροπικότητας (μέσω workshops, ημερίδων κλπ)
- Παροχή υπηρεσιών ως κέντρο διευκόλυνσης των πολυτροπικών μεταφορών («Intermodal, Transport Facilitator»)
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες

➤ **Μέλη/εμπλεκόμενοι του ΕΚΑΠ**

Το ΕΚΑΠ προτίθεται να λειτουργήσει ως μια μόνιμη πλατφόρμα διαλόγου για την πολυτροπικότητα, ενός ευρέως δικτύου φορέων, όπως εμπορευματικοί σταθμοί και κέντρα, λιμάνια, αεροδρόμια, μεταφορείς, διαμεταφορείς, δημόσιες αρχές και οργανισμούς σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, εταιρείες logistics, μικρομεσαίες επιχειρήσεις, εμπορικά και βιομηχανικά επιμελητήρια, τεχνικά επιμελητήρια, εταιρείες συμβούλων, μηχανικών, ανάπτυξης συστημάτων κλπ. Μέλη του ΕΚΑΠ θα μπορούσαν να γίνουν φορείς που ανήκουν στις παραπάνω ενδεικτικές κατηγορίες. Ήδη η Ελληνική Εταιρεία Logistics Βορείου Ελλάδας (GASCM) εξέφρασε το ενδιαφέρον της να στηρίξει την ανάπτυξη του ΕΚΑΠ.

5.3 Εκπαίδευση στο ΕΚΑΠ

Σκόπιμο κρίνεται να αναλυθεί περαιτέρω η δραστηριότητα της εκπαίδευσης, λόγω του αντικειμένου της συγκεκριμένης εργασίας. Η εκπαίδευση και κατάρτιση θα αφορά ζητήματα στο ευρύτερο πλαίσιο των μεταφορών και των logistics ως εξής:

1. Ανάπτυξη εξειδικευμένου εκπαιδευτικού υλικού, προσαρμοσμένου στις ανάγκες των επιχειρήσεων
2. Εκπαιδευτική διαδικασία, η οποία περιλαμβάνει την εύρεση κατάλληλα καταρτισμένων εκπαιδευτών μέσω της αξιολόγησής τους.

3. Παροχή εκπαιδευτικής υποδομής, στην οποία περιλαμβάνονται οι αίθουσες διδασκαλίας ή/και η δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας για τη δυνατότητα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
4. Διαχείριση ζήτησης από τους ενδιαφερόμενους για την παρακολούθηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων
5. Διαδικασία πιστοποίησης μέσω διενέργειας εξεταστικής φάσης. Συγκεκριμένα η απόκτηση πιστοποίησης από το ΕΚΑΠ είναι ιδιαίτερα σημαντική και θα έχει ιδιαίτερο κύρος, λόγω των εμπλεκόμενων φορέων/μελών του.
6. Πρακτική άσκηση και σύνδεση της μάθησης με την πράξη, μέσω άμεσης προώθησης των εκπαιδευόμενων στα μέλη του.

5.3.1 Προτεινόμενα Εκπαιδευτικά Προγράμματα Κατάρτισης

Στα πλαίσια εκπόνησης του πακέτου εργασίας 6: “ADB and Green transport” (“ADB και Πράσινη μεταφορά”), προτάθηκε η δημιουργία δύο προγραμμάτων κατάρτισης σχετικά με τις συνδυασμένες μεταφορές, αξιοποιώντας τα κύρια αποτελέσματα του έργου ADB.

Η δομή και το περιεχόμενο των προγραμμάτων κατάρτισης διατυπώθηκαν βάσει έρευνας για τις ανάγκες σε τεχνογνωσία του ανθρώπινου δυναμικού του τομέα των μεταφορών (π.χ. προσωπικό των επιχειρήσεων σχετικών με μεταφορές και logistics), καθώς και των ιδιαιτεροτήτων των εμπορευματικών συνδυασμένων μεταφορών (ADB, 2014).

Με αυτό τον τρόπο, προτάθηκαν τα εξής δύο σχετικά με τις διατροφικές εμπορευματικές μεταφορές εκπαιδευτικά προγράμματα (ADB, 2014):

- το Εκπαιδευτικό πρόγραμμα Α, που είναι ένα πλήρες πρόγραμμα
- το Εκπαιδευτικό πρόγραμμα Β, που είναι συμπληρωματικό του προηγούμενου (Α), με περιοχή εστίασης την περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Ως προς το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό, αυτό έχει συγκεντρωθεί προς αξιοποίηση σε ηλεκτρονική πλατφόρμα και αποτελείται από θέματα σχετικά με τις πολυτροπικές εμπορευματικές μεταφορές που αφορούν (ADB, 2014):

1. Τεχνολογίες για Εμπορευματικές Μεταφορές
2. Επιχειρήσεις Εμπορευματικών Μεταφορών (Οικονομικά, Επιχειρησιακό Περιβάλλον, Μάρκετινγκ)
3. Ποιότητα και Ασφάλεια στις Εμπορευματικές Μεταφορές
4. Πράσινες Μεταφορές και Logistics

5. Συνδυασμένες Εμπορευματικές Μεταφορές

• Εκπαιδευτικό πρόγραμμα A

Το πρώτο εκπαιδευτικό πρόγραμμα είναι ένα εκτεταμένο πρόγραμμα κατάρτισης (προτεινόμενης διάρκειας ενός χρόνου ή περισσότερο) και απευθύνεται σε φοιτητές ή νέους επαγγελματίες, οι οποίοι ενδιαφέρονται να επιμορφωθούν λεπτομερώς σε όλες τις πτυχές των συνδυασμένων μεταφορών.

Τα βασικά αντικείμενα κατάρτισης του εκπαιδευτικού προγράμματος A είναι τα εξής (ADB, 2014):

1. Εφαρμογές Τεχνολογίας και Ευφυή Συστήματα Μεταφορών (Intelligent Transport Systems (ITS))
2. Οικονομικά
3. Επιχειρησιακό Περιβάλλον
4. Μάρκετινγκ και συνεργασίες (contracting)
5. Πιστοποίηση Ποιότητας και Ασφάλεια – Η αλυσίδα των επικίνδυνων εμπορευμάτων
6. Περιβαλλοντικές απαιτήσεις – Πράσινες εφοδιαστικές αλυσίδες
7. Πολυτροπικότητα: Βασικά στοιχεία και δίκτυα εμπορευματικών μεταφορών στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Οι ανωτέρω υποχρεωτικές ενότητες έχουν σκοπό να δώσουν στους συμμετέχοντες τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες, που είναι απαραίτητες για την επαγγελματική ενασχόληση στον τομέα των εμπορευματικών μεταφορών και των logistics.

Η προτεινόμενη αναλυτική δομή του Εκπαιδευτικού Προγράμματος A είναι η εξής:

Θεματική Ενότητα: Τεχνολογίες για Εμπορευματικές Μεταφορές

Ενότητα 1: Εφαρμογές Τεχνολογίας και Ευφυή Συστήματα Μεταφορών		
Υποενότητες	Περιγραφή (θεματικοί άξονες-μαθήματα)	Μέθοδοι διδασκαλίας
A) Τεχνολογίες οχημάτων και μεταφόρτωσης	<ul style="list-style-type: none"> • Βασικές αρχές της τεχνολογίας και της οργάνωσης των μεταφορών • τεχνολογία GPS, συστήματα ασφαλείας, διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων, ηλεκτρονική παρακολούθηση της κυκλοφορίας 	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις • Σεμινάρια • Ατομική μελέτη • Επισκέψεις
B) Συστήματα Ευφυών Μεταφορών (ITS): ITS – Υποδομές και εφαρμογές ICT (εργαλεία παρακολούθησης και εντοπισμού, συστήματα τηλεδιοδίων, ηλεκτρονική παρακολούθηση της κυκλοφορίας, συστήματα διαχείρισης τελωνείων, συστήματα διαχείρισης λιμένων)	Αποτελείται από τις υποενότητες B1, B2, B3, B4, B5 και B6, που περιγράφονται παρακάτω	Οι προτεινόμενες μέθοδοι διδασκαλίας για τις υποενότητες B1, B2, B3, B4, B5, και B6 περιγράφονται παρακάτω
B1) Ευφυή συστήματα μεταφορών και εφαρμογή τους στη μεταφορά εμπορευμάτων	<ul style="list-style-type: none"> • Έννοια και βασικές αρχές των ευφυών συστημάτων μεταφορών • Ενσωματωμένα συστήματα στο όχημα σχετικά με την ασφάλεια: από τα συστήματα υποστήριξης στην κατάσταση των αυτόματων συστημάτων οδήγησης • Τα ITS για την πληροφόρηση των χρηστών • Ανάπτυξη των ITS • Εφαρμογή και βέλτιστες πρακτικές • Οφέλη των ITS 	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις • Σεμινάρια • Ατομική μελέτη • Ατομική εργασία • Επισκέψεις • Προσκεκλημένοι ομιλητές
B2) Το περιβάλλον λειτουργίας των επιχειρήσεων οδικών μεταφορών και η χρήση των συστημάτων πληροφορικής και τηλεματικής	<ul style="list-style-type: none"> • Χαρακτηριστικά και πλεονεκτήματα των ηλεκτρονικών υπολογιστών και των συστημάτων τηλεπικοινωνιών • Παραδείγματα εφαρμογών 	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις • Σεμινάρια • Προσκεκλημένοι ομιλητές
B3) Μελέτη των μεταβλητών για τον υπολογισμό του κόστους και της φορολογίας ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης	<ul style="list-style-type: none"> • Διαχείριση των πόρων • Ανάλυση κόστους και συγκριτική αξιολόγηση (benchmarking) σχετικά με τις επιδόσεις του διαχειριστή • Κοστολόγηση και φορολογία 	<ul style="list-style-type: none"> • Σεμινάρια • Workshops • Προσκεκλημένοι ομιλητές
B4) Σύστημα ελέγχου και αντίστοιχο λογισμικό – Τεχνολογικές Εφαρμογές για την ασφάλεια και του ελέγχους	<ul style="list-style-type: none"> • Η στρατηγική και ο βασικός ρόλος των ελέγχων των οδικών μεταφορών: κανόνες σχετικοί με τους ελέγχους Ν. 22/2006 • Το όργανο ελέγχου: ο ολοκληρωμένος έλεγχος • Ασφάλεια και έλεγχος: η ανάλυση των δεδομένων • Εξελικτικά σενάρια τηλεματικής που εφαρμόζονται στους ελέγχους 	<ul style="list-style-type: none"> • Σεμινάρια • Επισκέψεις • Προσκεκλημένοι ομιλητές
B5) Αξιοποίηση του κόστους διαχείρισης	<ul style="list-style-type: none"> • Προδιαγραφές των υπηρεσιών μεταφοράς • Εκτίμηση του κόστους των πόρων που χρησιμοποιούνται στις υπηρεσίες των μεταφορών 	<ul style="list-style-type: none"> • Σεμινάρια • Ατομική μελέτη • Προσκεκλημένοι ομιλητές

Πηγή: ADB, 2014.

Θεματική Ενότητα: Επιχειρήσεις Εμπορευματικών Μεταφορών

Ενότητα 2: Οικονομικά		
Αντικείμενο	Περιγραφή (θεματικοί άξονες-μαθήματα)	Μέθοδοι διδασκαλίας
A) Η αγορά του κλάδου των Μεταφορών και Logistics	<ul style="list-style-type: none"> • Θεσμικό και επιχειρησιακό πλαίσιο, συστήματα μεταφοράς, ανταγωνισμός • Η αγορά των οδικών μεταφορών και των logistics σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο: ζήτηση, προσφορά, μικροοικονομική και μακροοικονομική θεώρηση • Βασικές αρχές της εμπορικής λειτουργίας στην οργάνωση των μεταφορών • Έμφαση στις επιχειρηματικές διαδικασίες που σχετίζονται με την αγορά των logistics • Γενικευμένο κόστος μεταφοράς • Κόστος υπηρεσιών μεταφοράς και χρήσης της υποδομής. 	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις • Σεμινάρια • Ατομική μελέτη • Ατομική εργασία
B) Διαχείριση Μεταφορών και logistics: Κοστολόγηση, λειτουργία, σχεδιασμός και έλεγχος	Αποτελείται από τις υποενότητες B1, B2 και B3, που περιγράφονται παρακάτω.	Οι προτεινόμενες μέθοδοι διδασκαλίας για τις υποενότητες B1, B2, B3 περιγράφονται παρακάτω.
B1) Γενικό πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Βασικές αρχές των logistics • Τιμές των μεταφορών, πόροι, εξαγωγική αγορά, εξωτερικό κόστος και θέματα εσωτερικεύσεώς του, κατανομή των εσόδων από τις εμπορευματικές μεταφορές 	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις • Σεμινάρια • Ατομική μελέτη
B2) Διαχείριση των logistics	<ul style="list-style-type: none"> • Πολιτικές διαχείρισης των εφοδιαστικών αλυσίδων της βιομηχανίας τροφίμων, των βιομηχανικών αποβλήτων, των φαρμακευτικών προϊόντων – η αστική διανομή των εμπορευμάτων (αστικά logistics) • Διαχείριση και έλεγχος της αποθήκης και διαχείριση αποθεμάτων • Σχεδιασμός του δικτύου διανομής και των οργανωτικών διαδικασιών μέσω υπολογιστών και εργαλείων τηλεματικής • Διαχείριση της ροής πληροφορίας των εμπορευμάτων 	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις • Σεμινάρια • Επισκέψεις • Ατομική μελέτη • Ατομική εργασία
B3) Διαχείριση των οδικών μεταφορών και των επιχειρήσεων logistics	Αποτελείται από τις υποενότητες B3-I, B3-II, B3-III, B3-IV, B3-V και B3- VI, που περιγράφονται παρακάτω.	Οι προτεινόμενες μέθοδοι διδασκαλίας για τις υποενότητες B3- I, B3- II, B3- III B3- IV B3- V B3- VI, περιγράφονται παρακάτω.
B3-I) Οδικές μεταφορές και Logistics σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο: το θεσμικό και λειτουργικό πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Σχετικό πλαίσιο αναφοράς, δομή των δικτύων και οργάνωση των επιχειρήσεων που είναι σχετικές με μεταφορές και logistics • Διεθνοποίηση των εταιρειών • Νέο πλαίσιο στις συμβάσεις logistics 	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις • Σεμινάρια • Προσκεκλημένοι ομιλητές • Workshops

Ενότητα 2: Οικονομικά		
Αντικείμενο	Περιγραφή (θεματικοί άξονες-μαθήματα)	Μέθοδοι διδασκαλίας
B3-II) Διοίκηση και δομή των μεταφορικών εταιρειών: ανταγωνιστικότητα και αποδοτικότητα. Η αγορά παροχής υπηρεσιών οδικών μεταφορών: το μέγεθος των επιχειρήσεων και επιχειρησιακές διαδικασίες	<ul style="list-style-type: none"> • Μεταφορικές δραστηριότητες, πόροι για την εφαρμογή των διαδικασιών μεταφοράς και logistics • Έμφαση σε χρηματοοικονομικά στοιχεία • Τεχνο-οικονομική αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των μεταφορικών δραστηριοτήτων • Οδικές μεταφορές: ανάλυση του τομέα 	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις • Σεμινάρια • Προσκεκλημένοι ομιλητές • Ατομική μελέτη • Ατομική εργασία
B3-III) Μεταρρύθμιση στον τομέα των οδικών μεταφορών: νόμοι, κανόνες και πολιτικές που εφαρμόζονται στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης	<ul style="list-style-type: none"> • Τα βασικά σημεία της μεταρρύθμισης των οδικών μεταφορών • Η σύμβαση των οδικών μεταφορών: κύρια στοιχεία και η μορφή της σύμβασης 	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις • Σεμινάρια • Προσκεκλημένοι ομιλητές
B3- IV) Η ίδρυση μίας νέας πολιτικής για τις μεταφορές και τα logistics	<ul style="list-style-type: none"> • Το Εθνικό Σχέδιο logistics: στρατηγικές κατευθύνσεις δράσης • Οι πλατφόρμες των logistics 	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις • Σεμινάρια • Προσκεκλημένοι ομιλητές
B3-V) Κατάσταση εσόδων επιχειρήσεων οδικών μεταφορών: ανάλυση και ανακατατάξεις	<ul style="list-style-type: none"> • Η διαχείριση και οργανωτική δομή των επιχειρήσεων οδικών μεταφορών: ανταγωνιστικότητα και αποτελεσματικότητα • Έμφαση σε χρηματοοικονομικά στοιχεία • Τεχνο-οικονομική αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των μεταφορικών δραστηριοτήτων • Ανάλυση των μεταβλητών υπολογισμού του κόστους μεταφοράς και προετοιμασία της κατάστασης εσόδων 	<ul style="list-style-type: none"> • Σεμινάρια • Ασκήσεις • Ατομική μελέτη
B3-VI) Διαδικασίες	<ul style="list-style-type: none"> • Επιπτώσεις των κανόνων και των εξελικτικών διαδικασιών στις επιχειρηματικές δομές • Έμφαση στην βιομηχανικές διαδικασίες και τη λογιστική των επιχειρήσεων οδικών μεταφορών και logistics 	<ul style="list-style-type: none"> • Προσκεκλημένοι ομιλητές • Επισκέψεις
C) Επιχειρησιακό περιβάλλον και αποφάσεις επένδυσης σχετικά με τις μεταφορές και τα logistics	<ul style="list-style-type: none"> • Οικονομικό καθεστώς των επιχειρήσεων των μεταφορών – ισολογισμοί, έσοδα, έξοδα και ταμειακές ροές • Υπολογισμός κόστους για την οργάνωση και λειτουργία μίας υπηρεσίας εμπορευματικών μεταφορών ή ολόκληρης της επιχείρησης • Χρηματοδότηση επιχειρήσεων των μεταφορών • Συστήματα υποστήριξης λήψης αποφάσεων (Decision Support Systems - DSS) • Προετοιμασία επιχειρηματικού σχεδίου για την ανάπτυξη μίας εταιρείας μεταφορών - logistics • Προοπτικές ανάπτυξης, δυναμικές συνέργειες • Ανάλυση των επενδυτικών έργων στα logistics και τις μεταφορές 	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις • Ασκήσεις • Προσκεκλημένοι ομιλητές • Ατομική εργασία

Πηγή: ADB, 2014.

Θεματική Ενότητα: Επιχειρήσεις Εμπορευματικών Μεταφορών

Ενότητα 3: Επιχειρησιακό Περιβάλλον		
Αντικείμενο	Περιγραφή (θεματικοί άξονες-μαθήματα)	Μέθοδοι διδασκαλίας
A) Νομοθεσία και στοιχεία πολιτικής – Νομικό και διοικητικό πλαίσιο.	Αποτελείται από τις υποενότητες A1 και A2 που περιγράφονται παρακάτω.	Οι προτεινόμενες μέθοδοι διδασκαλίας για τις υποενότητες A1 και A2 περιγράφονται παρακάτω.
A1) Νομοθεσία και στοιχεία πολιτικής	<ul style="list-style-type: none"> Εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, Λευκές Βίβλοι, μέτρα και επιλογές πολιτικής που σχετίζονται με τις εμπορευματικές μεταφορές Μέτρα και επιλογές πολιτικής 	<ul style="list-style-type: none"> Διαλέξεις Προσκεκλημένοι ομιλητές
A2) Νομικό πλαίσιο για τις οδικές μεταφορές και τα logistics	Αποτελείται από τις υποενότητες A2-I, A2-II, A2-III, A2-IV, και A2-V που περιγράφονται παρακάτω.	Οι προτεινόμενες μέθοδοι διδασκαλίας για τις υποενότητες A2-I, A2-II, A2-III, A2-IV, και A2-V περιγράφονται παρακάτω.
A2-I) Η κοινοτική νομοθεσία και το επίπεδο συμφωνίας με τις οδηγίες της ΕΕ	<ul style="list-style-type: none"> Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και η ενιαία ευρωπαϊκή αγορά Το ευρωπαϊκό σχέδιο μεταφορών και η Λευκή Βίβλος του 2011 για τις μεταφορές Η πρόσβαση στην αγορά των οδικών μεταφορών στο πλαίσιο της ΕΕ. Μεταρρύθμιση του τομέα των οδικών μεταφορών: νόμοι, κανονισμοί και πολιτικές 	<ul style="list-style-type: none"> Διαλέξεις Προσκεκλημένοι ομιλητές
A2-II) Διακυβέρνηση των οδικών μεταφορών και διοικητικό πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> Πρόσβαση στο επάγγελμα του οδικού μεταφορέα: απαιτήσεις και κυρώσεις Ενδομεταφορές (Cabotage) Διεθνής μεταφορά εμπορευμάτων: κυρώσεις για τις παραβιάσεις Δελτίο επιμόρφωσης οδηγού 	<ul style="list-style-type: none"> Σεμινάρια Προσκεκλημένοι ομιλητές
A2-III) Ασφάλεια στην οδική μεταφορά εμπορευμάτων: χρόνοι οδήγησης και περίοδοι ξεκούρασης	<ul style="list-style-type: none"> Μάθηση χρόνων οδήγησης και περιόδων ξεκούρασης: ορισμοί και κυρώσεις Η μετάβαση από τον αναλογικό στον ψηφιακό ταχυγράφο Τεκμηρίωση και εξοπλισμός επί του οχήματος Ασφάλεια κατά την εργασία 	<ul style="list-style-type: none"> Σεμινάρια Προσκεκλημένοι ομιλητές
A2-IV) Η σχέση εργασίας στις οδικές μεταφορές	<ul style="list-style-type: none"> Σχέση εργασίας Πειθαρχία στο χρόνο εργασίας Έξοδα ταξιδιού των οδηγών Σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου Σύμβαση εργασίας με μειωμένο ωράριο Σύμβαση μαθητείας και σύμβαση πρακτικής 	<ul style="list-style-type: none"> Σεμινάρια Προσκεκλημένοι ομιλητές
A2-V) Το θέμα της κοινής ευθύνης: κριτήρια, διαδικασίες και εργαλεία για τον καθορισμό των ρόλων των διαφορετικών μελών	<ul style="list-style-type: none"> Διαφορετικές κατηγορίες ευθύνης στην εφοδιαστική αλυσίδα Αναγνώριση των διαφορετικών μελών της εφοδιαστικής αλυσίδας Κυρώσεις για τις παραβιάσεις στην εφοδιαστική αλυσίδα 	<ul style="list-style-type: none"> Σεμινάρια Προσκεκλημένοι ομιλητές

Πηγή: ADB, 2014.

Θεματική Ενότητα: Επιχειρήσεις Εμπορευματικών Μεταφορών

Ενότητα 4: Μάρκετινγκ και συνεργασίες (contracting)		
Υπο-ενότητα	Περιγραφή (θεματικοί άξονες-μαθήματα)	Μέθοδοι διδασκαλίας
A) Θέματα μάρκετινγκ και προώθησης	<ul style="list-style-type: none"> Εργαλεία διάδοσης, λογότυπα, πιστοποιητικά, υπηρεσίες που παρέχονται από εταιρείες μεταφορών ή logistics, οργανισμοί που σχετίζονται με τις μεταφορές, MDCs 	<ul style="list-style-type: none"> Σεμινάρια Ατομική εργασία
B) Ποιότητα και μέτρηση απόδοσης (χρήση κριτηρίων και δεικτών)	<ul style="list-style-type: none"> Καθορισμός των κριτηρίων και των δεικτών Χρήση των κριτηρίων και των δεικτών για τη μέτρηση της ποιότητας και της απόδοσης 	<ul style="list-style-type: none"> Workshops
Γ) Βέλτιστη υποβολή προσφορών και σύναψη συμβάσεων	Αποτελείται από τις υποενότητες Γ1 και Γ2, που περιγράφονται παρακάτω.	Οι προτεινόμενες μέθοδοι διδασκαλίας για τις υποενότητες Γ1 και Γ2, περιγράφονται παρακάτω.
Γ1) Γενικό πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> Περιγραφή των όρων αναφοράς: κριτήρια, θέματα συνεργασίας και το ύψος των αμοιβών για τις παρεχόμενες υπηρεσίες 	<ul style="list-style-type: none"> Διαλέξεις Προσκεκλημένοι ομιλητές
Γ2) Η σύμβαση της οδικής μεταφοράς εμπορευμάτων; ανάλυση των κανόνων και καθορισμός των ατομικών ευθυνών	<ul style="list-style-type: none"> Στοιχεία της σύμβασης μεταφοράς: ανάλυση, αξιολόγηση και μελέτες περιπτώσεων Στοιχεία της σύμβασης των logistics Συνέπειες από την επιλογή της μορφής της σύμβασης μεταφοράς Η μορφή της σύμβασης Η ευθύνη οχήματος μεταφοράς βαρέως τύπου Τροποποιήσεις του νόμου 127/2010 Στοιχεία για τη σύνταξη ενός εξειδικευμένου κειμένου για την επαγγελματική οδική μεταφορά 	<ul style="list-style-type: none"> Διαλέξεις Προσκεκλημένοι ομιλητές Workshops

Πηγή: ADB, 2014.

Θεματική Ενότητα: Ποιότητα και Ασφάλεια στις Εμπορευματικές Μεταφορές

Ενότητα 5: Πιστοποίηση Ποιότητας και Ασφάλεια – η αλυσίδα των επικίνδυνων εμπορευμάτων		
Υπο-ενότητα	Περιγραφή (θεματικοί άξονες-μαθήματα)	Μέθοδοι διδασκαλίας
A) Πιστοποίηση της ποιότητας στις επιχειρήσεις οδικών μεταφορών- ο κώδικας πρακτικής	Αποτελείται από τις υποενότητες A1, A2, A3, A4 και A5, που περιγράφονται παρακάτω.	Οι προτεινόμενες μέθοδοι διδασκαλίας για τις υποενότητες A1, A2, A3, A4 και A5, περιγράφονται παρακάτω.
A1) Η έννοια της «ποιότητας»: καθορισμός παραμέτρων, βασικές αρχές και σχετική νομοθεσία	<ul style="list-style-type: none"> • Διάφορες σημασίες του όρου «ποιότητα» • Διαδικαστικό βήμα εθελοντικής πιστοποίησης και βασικών αρχών ποιότητας 	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις • Ατομική μελέτη
A2) Πιστοποίηση της ποιότητας στην εφοδιαστική αλυσίδα των επικίνδυνων εμπορευμάτων	<ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή στου κανονισμούς της ADR⁷ • Δομή της ADR • Υποχρεώσεις των οχημάτων μεταφοράς βαρέως τύπου • Ο Σύμβουλος Ασφαλείας • Η ασφάλεια στην ADR και το σχέδιο ασφαλείας • Η περίπτωση της πλήρους και μερικής απαλλαγής 	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις • Σεμινάρια • Προσκεκλημένοι ομιλητές
A3) Πιστοποίηση της ποιότητας στον τομέα των αποβλήτων	<ul style="list-style-type: none"> • Απόβλητα: έννοια και ταξινόμηση • Διαχείριση αποβλήτων: κριτήρια προτεραιότητας • Ευρωπαϊκός Κατάλογος Αποβλήτων • Μητρώο Διαχειριστών Περιβάλλοντος: διαδικασίες εγγραφής • Διοικητικές διαδικασίες: το μητρώο της φόρτωσης και εκφόρτωσης, η μορφή της ταυτοποίησης των αποβλήτων 	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις • Σεμινάρια
A4) Πιστοποίηση της ποιότητας στην εφοδιαστική αλυσίδα των φαρμάκων, τροφίμων και αγροτικών προϊόντων	<ul style="list-style-type: none"> • Η εφοδιαστική αλυσίδα των φαρμάκων: συνθήκες μεταφοράς και σχετικές κυρώσεις • Το σύστημα ποιότητας που εφαρμόζεται στην αλυσίδα εφοδιασμού των φαρμάκων: εγγυήσεις και δέσμευση • Η τροφική αλυσίδα: κανονισμοί HACCP και το σύστημα ποιότητας 	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις • Σεμινάρια • Προσκεκλημένοι ομιλητές
A5) Ανάλυση του Κώδικα Πρακτικής	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Κώδικας Πρακτικής: ένα τεχνικό πλαίσιο αναφοράς – το λειτουργικό σύστημα για την εφαρμογή της διαχείρισης της ασφάλειας • Ανάλυση των κανόνων του Κώδικα Πρακτικής 	<ul style="list-style-type: none"> • Σεμινάρια • Προσκεκλημένοι ομιλητές

⁷ ADR είναι το ακρωνύμιο (Accord europeen relatif au transport international des marchandises Dangereuses par Route) της Ευρωπαϊκής Συμφωνίας σχετικά με τις Διεθνείς Μεταφορές Επικίνδυνων Εμπορευμάτων που πραγματοποιούνται οδικώς και η οποία υπογράφηκε στη Γενεύη το 1957.

Ενότητα 5: Πιστοποίηση Ποιότητας και Ασφάλεια – η αλυσίδα των επικίνδυνων εμπορευμάτων		
Υπο-ενότητα	Περιγραφή (θεματικοί άξονες-μαθήματα)	Μέθοδοι διδασκαλίας
	<ul style="list-style-type: none"> Πιστοποίηση των εταιρειών οδικών μεταφορών, σύμφωνα με το τεχνικό πρότυπο «Κώδικα Πρακτικής» 	
B) Ασφάλεια – η αλυσίδα των επικίνδυνων εμπορευμάτων	Αποτελείται από τις υποενότητες B1, B2, B3 και B4, που περιγράφονται παρακάτω.	Οι προτεινόμενες μέθοδοι διδασκαλίας για τις υποενότητες B1, B2, B3 και B4, περιγράφονται παρακάτω.
B1) Κανονισμοί σχετικά με τη συσκευασία	<ul style="list-style-type: none"> Συσκευασία για μεταφορές ADR Γενικοί όροι συσκευασίας Οδηγίες για τη συσκευασία, τη σήμανση και την ετικετοποίηση Οχήματα που λειτουργούν υπό καθεστώς ADR 	<ul style="list-style-type: none"> Διαλέξεις Σεμινάρια
B2) Οι εξαιρέσεις από το καθεστώς ADR - η καταλληλότητα των οχημάτων και του εξοπλισμού - η ασφάλεια των χειριστών	<ul style="list-style-type: none"> Η απαλλαγή από το καθεστώς ADR - η καταλληλότητα των οχημάτων και του εξοπλισμού - η ασφάλεια των χειριστών Η διασφάλιση της ποιότητας στην εφοδιαστική αλυσίδα των επικίνδυνων εμπορευμάτων 	<ul style="list-style-type: none"> Διαλέξεις Σεμινάρια Προσκεκλημένοι ομιλητές
B3) Κανονισμοί ADR και κίνδυνοι που συνδέονται με την ασφάλεια	<ul style="list-style-type: none"> Εισαγωγή στους κανονισμούς ADR Η δομή ADR Υποχρεώσεις των οχήματος μεταφοράς βαρέως τύπου Ο Σύμβουλος για την ασφάλεια Η ασφάλεια στην ADR και το σχέδιο ασφαλείας Η περίπτωση της πλήρους και μερικής απαλλαγής 	<ul style="list-style-type: none"> Διαλέξεις Σεμινάρια Προσκεκλημένοι ομιλητές
B4) Οδηγίες για μεταφορές επικίνδυνων εμπορευμάτων	<ul style="list-style-type: none"> Ορισμός του κινδύνου και ο μαθηματικός τύπος για τον υπολογισμό του κινδύνου Τα πλαίσια αναφοράς: Υποδομές και έδαφος Επικίνδυνα εμπορεύματα: ταξινόμηση και πιθανά σενάρια ατυχημάτων 	<ul style="list-style-type: none"> Διαλέξεις Σεμινάρια Προσκεκλημένοι ομιλητές

Πηγή: ADB, 2014 (Επεξεργασία Συγγραφέως).

Θεματική Ενότητα: Πράσινες Μεταφορές και Logistics

Ενότητα 6: Περιβαλλοντικές απαιτήσεις –Πράσινη εφοδιαστική αλυσίδα	
Περιγραφή (θεματικοί άξονες-μαθήματα)	Μέθοδοι διδασκαλίας
<ul style="list-style-type: none"> Περιβαλλοντικές επιδόσεις των συστημάτων μεταφορών Εξωτερικότητες μεταφορών, με έμφαση στο περιβαλλοντικό κόστος: κόστος ατμοσφαιρικής ρύπανσης, κόστος κλιματικής αλλαγής και κόστος θορύβου Υπολογισμός αποτυπώματος CO₂ Πρότυπα για τις εκπομπές ρύπων και το θόρυβο, τις κατηγορίες φορητών, τα Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των μεταφορών – μέτρα και πολιτικές Πράσινη εφοδιαστική (Green logistics) Καινοτομία και βιώσιμη ανάπτυξη 	<ul style="list-style-type: none"> Διαλέξεις Ατομική μελέτη Ασκήσεις

Πηγή: ADB, 2014.

Θεματική Ενότητα: Πράσινες Μεταφορές και Logistics

Ενότητα 7: Πολυτροπικότητα: Βασικά στοιχεία και δίκτυα εμπορευματικών μεταφορών στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης	
Περιγραφή (θεματικοί άξονες-μαθήματα)	Μέθοδοι διδασκαλίας
<ul style="list-style-type: none">• Βασικές έννοιες και όροι για την πολυτροπικότητα: η οικοδόμηση μιας «κοινής γλώσσας επικοινωνίας»• Πρωτοβουλίες προώθησης της διατροπικότητας και κέντρα ανάπτυξης της διατροπικότητας• Επιλογή της κατάλληλης διαδρομής (κριτήρια και παράμετροι προς εξέταση), κύριες και εναλλακτικές διαδρομές εμπορευματικών μεταφορών (εντοπισμός και χάρτης απεικόνισης των διαδρομών για τη διευκόλυνση των εμπορευματικών ροών)• Θέματα διατροπικότητας που αφορούν τις υποδομές των μεταφορών και τους τερματικούς σταθμούς (υφιστάμενη κατάσταση, αναπτυξιακά σχέδια, προσδιορισμός των ελλείψεων)• Θεσμικό πλαίσιο, πρότυπα και διαδικασίες (διαλειτουργικότητα μεταξύ των δικτύων μεταφοράς σε διαφορετικές χώρες και προσδιορισμός των προβλημάτων)• Ποιότητα Δικτύων – «Διαχείριση διαδρόμου» και «Διαδραστική χαρτογράφηση» των υποδομών, των τερματικών σταθμών και των συνδυασμένων υπηρεσιών στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης	<ul style="list-style-type: none">• Διαλέξεις• Σεμινάρια• Workshops• Προσκεκλημένοι ομιλητές

Πηγή: ADB, 2014.

• Εκπαιδευτικό πρόγραμμα Β

Το δεύτερο εκπαιδευτικό πρόγραμμα είναι ένα εντατικό πρόγραμμα κατάρτισης με συνιστώμενη μέγιστη διάρκεια 6 μηνών, το οποίο συμπληρώνει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα Α, και εστιάζει στις συνδυασμένες μεταφορές στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Τα βασικά αντικείμενα κατάρτισης του εκπαιδευτικού προγράμματος Β είναι τα εξής (ADB, 2014):

1. Εφαρμογές Τεχνολογίας και Ευφυή Συστήματα Μεταφορών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη
2. Επισκόπηση των επιχειρήσεων εμπορευματικών μεταφορών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη
 - 2Α: Οικονομικά
 - 2Β: Επιχειρησιακό Περιβάλλον
 - 2Γ: Μάρκετινγκ και Συμβάσεις
3. Πράσινες εφοδιαστικές αλυσίδες (Green logistics chains) στη Νοτιοανατολική Ευρώπη
4. Διατροπικοί τερματικοί σταθμοί στη Νοτιοανατολική Ευρώπη
5. Δίκτυα πολυτροπικών εμπορευματικών μεταφορών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη

Οι ανωτέρω υποχρεωτικές ενότητες έχουν σκοπό να δώσουν στους συμμετέχοντες, εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρία σχετικά με τις διατροπικές μεταφορές στη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

6 ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

6.1 Στόχοι της Έρευνας Πεδίου

Βασικός στόχος της έρευνας πεδίου είναι η καταγραφή της γνώμης των ελληνικών επιχειρήσεων σχετικά με την πρόθεση συμμετοχής τους σε νέα εκπαιδευτικά προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στο ΕΚΑΠ, που θα αποσκοπούν στην ενίσχυση της κατάρτισης των εργαζομένων βάσει των αναγκών των επιχειρήσεων και της αγοράς στον κλάδο των Logistics και τη Διαχείριση της Εφοδιαστικής Αλυσίδας.

Επιπλέον στόχος είναι ο εντοπισμός των αναγκών των επιχειρήσεων για εκπαίδευση και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού τους σε θέματα logistics σήμερα και στο μέλλον βάσει των προοπτικών του τομέα, ώστε να αποτυπωθεί η «ζήτηση» για εκπαίδευση στον τομέα των logistics, με χρονικό ορίζοντα «σήμερα» και «μετά από τρία χρόνια».

Ακολούθως, μέσα από τη συγκριτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της βιβλιογραφικής έρευνας και της έρευνας πεδίου, θα εντοπιστούν οι ελλείψεις στις εκπαιδευτικές δομές της χώρας μας, σχετικά με την παροχή των προγραμμάτων κατάρτισης που παρουσιάζουν «ζήτηση», ώστε να διαμορφωθεί στη συνέχεια πρόταση παροχής νέων εξειδικευμένων προγραμμάτων κατάρτισης βάσει των αναγκών των επιχειρήσεων από το Ελληνικό Κέντρο Ανάπτυξης Πολυτροπικότητας.

Συνεπώς, η έρευνα πεδίου πραγματοποιήθηκε με δύο τρόπους:

- ποιοτικά, μέσω της διεξαγωγής συνεντεύξεων με εκπροσώπους από τεχνολογικά ιδρύματα, συλλογικούς φορείς, επιμελητήρια, επιχειρήσεις, συμβούλους επιχειρήσεων και Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης, με σκοπό τη «συζήτηση» των συμπερασμάτων που προέκυψαν από την επισκόπηση της βιβλιογραφίας, η υποστήριξη του σχεδιασμού ενός κατάλληλου ερωτηματολογίου στην επόμενη φάση, καθώς και η καταγραφή της άποψης των φορέων σχετικά με τις ανάγκες και τις προοπτικές της εκπαίδευσης στα logistics, καθώς και την ιδανική διάρθρωση ενός προγράμματος κατάρτισης
- ποσοτικά, μέσω της υλοποίησης έρευνας ερωτηματολογίου σε επιχειρήσεις με συναφές αντικείμενο δραστηριότητας, όπως είναι η παροχή υπηρεσιών logistics, οι μεταφορές, οι διαμεταφορές, η παραγωγή, η μεταποίηση και το εμπόριο, ώστε να αποτυπωθούν οι ανάγκες τους για εκπαίδευση στον κλάδο των logistics και να εντοπιστεί η επιθυμητή διάρθρωση των προγραμμάτων κατάρτισης.

6.2 Ο Σχεδιασμός και η Μεθοδολογία της Έρευνας: Προσωπικές Συνεντεύξεις και Έρευνα Ερωτηματολογίου

6.2.1 Η Μεθοδολογία για τις Προσωπικές Συνεντεύξεις

Για την διεξαγωγή των συνεντεύξεων χρησιμοποιήθηκε σύντομο και άρτια δομημένο ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις ανοικτού τύπου, που επιτρέπει τη δημιουργική ανάδραση, την ανταλλαγή απόψεων και την εμβάθυνση στο θέμα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον κλάδο των logistics και διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας. Η δομή του εντύπου της συνέντευξης παρατίθεται στο Παράρτημα. Η επιλογή των ατόμων για τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων έγινε με τρόπο, ώστε να αναδειχθεί η σκοπιά θεώρησης των Επιμελητηρίων, των Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης, των Συμβούλων Επιχειρήσεων, καθώς και των συλλογικών φορέων για την εκπαίδευση και κατάρτιση των εργαζομένων σε θέματα logistics και γενικότερα διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας. Συγκεκριμένα επιλέχθηκαν για προσωπικές συνεντεύξεις:

- ✓ Ο κ. Γεώργιος Ηλιάδης, ο οποίος είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και Αντιπρόεδρος του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης καθώς και του Ελληνικού Επιμελητηριακού Συνδέσμου Μεταφορέων, ιδιοκτήτης της μεταφορικής εταιρείας “Ηλιάδης Μεταφορές Α.Ε.” και των Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης Μεταφορέων (ΣΕΚΑΜ), της Σχολής Επαγγελματικής Κατάρτισης Οδηγών Οχημάτων Μεταφοράς Επιβατών/Εμπορευμάτων (ΣΕΚΟΟΜΕΕ) και τέλος τη Σχολής Επαγγελματικής Κατάρτισης Οδηγών Οχημάτων Μεταφοράς Επιβατών/Εμπορευμάτων (ΠΕΙ).
- ✓ Ο κ. Δημήτριος Αηδόνης, Μηχανολόγος Μηχανικός, ο οποίος είναι Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Διοίκησης Συστημάτων Εφοδιασμού στο ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας (Παράρτημα Κατερίνης) και Αντιπρόεδρος την Ελληνικής Εταιρείας Logistics.
- ✓ Ο κ. Νικόλας Μιχαλολιάκος, Χημικός Μηχανικός, ο οποίος είναι Διευθύνων Σύμβουλος της εταιρείας Advanced Quality Services Ltd.(AQS) Σύμβουλοι Επιχειρήσεων.
- ✓ Ο κ. Αθανάσιος Παπαδόπουλος, Χημικός Μηχανικός, ο οποίος είναι Σύμβουλος Κατάρτισης του ΚΕΚ ΣΕΒΕ-ΣΒΒΕ-ΔΕΘ.
- ✓ Η κ. Μαρία Παπαγιάννη, η οποία είναι Διευθύντρια Κατάρτισης του ΚΕΚ ΠΛΑΤΩΝ Α.Ε.

6.2.2 Η Μεθοδολογία για την Έρευνα Ερωτηματολογίου

Παράλληλα, για τους σκοπούς της ποσοτικής έρευνας δημιουργήθηκε και χρησιμοποιήθηκε ως ερευνητικό εργαλείο ένα δομημένο ερωτηματολόγιο, το οποίο σχεδιάστηκε κυρίως βάσει της βιβλιογραφικής επισκόπησης. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει συνολικά 35 ερωτήσεις, εκ των οποίων: έντεκα (11) εισαγωγικές ερωτήσεις σχετικές με την υφιστάμενη κατάσταση της επιχείρησης, δεκαπέντε (15) ερωτήσεις σχετικές με την πρόθεση συμμετοχής τους σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον κλάδο των logistics και διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας, τέσσερις (4) ερωτήσεις σχετικές με την επιθυμητή διάρθρωση των προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και πέντε (5) ερωτήσεις με τα στοιχεία της επιχείρησης. Στο τέλος υπάρχει η δυνατότητα παράθεσης οποιουδήποτε σχολίου ή πρότασης. Όλες οι ερωτήσεις είναι υποχρεωτικές εκτός από τα στοιχεία της επιχείρησης, όπου υποχρεωτική είναι μόνο η συμπλήρωση του κλάδου της επιχείρησης.

Το ερωτηματολόγιο επιλέχθηκε να είναι ηλεκτρονικής μορφής και η αποστολή του πραγματοποιήθηκε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, έτσι ώστε να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή προσέγγιση των επιχειρήσεων και η άμεση συλλογή των δεδομένων. Το ερωτηματολόγιο βρίσκεται στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://docs.google.com/forms/d/1RrvF-G0YrpkDwJjSiYSvLHD6wZoSgIRqqloHHwYke7U/viewform>.

Αποδέκτες των ερωτηματολογίων αποφασίστηκε να είναι ελληνικές επιχειρήσεις των κλάδων των μεταφορών και των logistics, στις οποίες περιλαμβάνονται επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών διαχείρισης εφοδιαστικής αλυσίδας (3PL), εμπορικές, παραγωγικές/μεταποιητικές επιχειρήσεις, οι οποίες είτε εκτελούν inhouse λειτουργίες logistics, είτε συνεργάζονται με επιχειρήσεις της προηγούμενης κατηγορίας, καθώς και μεταφορικές επιχειρήσεις και διαμεταφορείς. Επιπλέον συμπεριλήφθηκαν κατασκευαστικές εταιρείες που διαχειρίζονται εμπορεύματα.

Αρχικά, το ηλεκτρονικής μορφής ερωτηματολόγιο στάλθηκε σε 1. Επιμελητήρια, 2. Μεταφορείς, 3. Διαμεταφορείς, ναυτιλιακούς πράκτορες και εταιρείες logistics, 4. Φορείς εξαγωγών και 4. Λοιπές περιπτώσεις (οργανισμοί κλπ.), έτσι ώστε να προωθηθεί η έρευνα μέσω του δικτύου επαφών τους με επιχειρήσεις ή με όποιον άλλο τρόπο (μέσω της ιστοσελίδας τους, κ.λπ.), όπως φαίνεται στον Πίνακα 28. Σε δεύτερη φάση, το ερωτηματολόγιο στάλθηκε απευθείας σε επιλεγμένες επιχειρήσεις με συναφές αντικείμενο δραστηριότητας σε ολόκληρη τη χώρα, καθώς δεν υπήρξε ικανοποιητική ανταπόκριση από τις επιχειρήσεις. Τα δεδομένα συλλέγονταν για ένα μήνα από τα μέσα Σεπτεμβρίου ως τα μέσα Οκτωβρίου του 2015. Το πρότυπο του ερωτηματολογίου παρατίθεται στο Παράρτημα.

Πίνακας 28. Φορείς, στους οποίους στάλθηκε το ερωτηματολόγιο για προώθηση.

1. Επιμελητήρια	Επαγγελματικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης
	Ελληνο-Τουρκικό Επιμελητήριο Βορείου Ελλάδος
	Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών
	Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πειραιώς
	Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών
	Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδας
2. Μεταφορείς	Ομοσπονδία Φορηγών Αυτοκινητιστών Ελλάδος Διεθνών Μεταφορών
	Ένωση Εφοπλιστών Ναυτιλίας Μικρών Αποστάσεων
	ΓΑΙΟΣΕ
3. Διαμεταφορείς, ναυπλιακοί πράκτορες και εταιρίες logistics	ΕΡΓΟΣΕ
	Πανελλήνια Ένωση Επιχειρήσεων Διαμεταφοράς
	Πανελληνίος Σύνδεσμος (Ένωση) Ναυτικών Πρακτόρων & Σύλλογος Ναυτικών Πρακτόρων Θεσσαλονίκης
	Σωματείο Ναυτικών Πρακτόρων Ατικής Πειραιώς
	Ηλιάδης/Ελληνικός Επιμελητηριακός Σύνδεσμος Μεταφορών
	SEAWAY
	Καμπάκης
	Intersea
Δαβελόπουλος Κώστας	
4. Εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις εξαγωγείς	Σύνδεσμος Εξαγωγέων Βορείου Ελλάδος
	Πανελληνίος Σύνδεσμος Εξαγωγέων
	Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών
5. Λοιπές περιπτώσεις (ενδεικτικά)	ΕΛΙΜΕ - Ένωση Λιμένων Ελλάδας
	ΟΛΚ - Οργανισμός Λιμένος Καβάλας
	ΟΛΑ - Οργανισμός Λιμένος Αλεξανδρούπολης
	ΟΛΘ - Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης
	Οργανισμός Λιμένος Πάτρας
	ΟΛΠ - Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς
	ΟΛΒ - Οργανισμός Λιμένος Βόλου
	Ελληνική Εταιρία Logistics Βορείου Ελλάδος
	Piraeus Consolidation & Distribution Center SA
	Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής Βορείου Ελλάδος
	ITS HELLAS - Ελληνικός Οργανισμός Συστημάτων Ευφυών Μεταφορών

6.3 Αποτελέσματα Ποιοτικής Έρευνας μέσω των Συνεντεύξεων

- **Επαγγελματικό Επιμελητήριο – Ιδιοκτήτης Μεταφορικής εταιρείας και Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης**

Σύμφωνα με τον κ. Ηλιάδη, οι επιχειρήσεις έχουν πολλές ανάγκες για απόκτηση τεχνογνωσίας στον τομέα των logistics και διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας σήμερα, ενώ αναμένεται να πολλαπλασιαστούν τα επόμενα 3 χρόνια, λόγω του ραγδαία αναπτυσσόμενου κλάδου των logistics. Συγκεκριμένα ανάγκη εκπαίδευσης εντοπίζεται κυρίως, σε χαμηλόβαθμα στελέχη όπως υπάλληλους αποθήκης, οδηγούς οχημάτων και χειριστές ανυψωτικών μηχανημάτων. Ωστόσο, δεν υπάρχει κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο, ούτε οργανωμένο εκπαιδευτικό σύστημα. Απαιτείται λοιπόν, ολοκληρωμένη προσέγγιση της εκπαίδευσης και όχι αποσπασματικές ενέργειες. Επιτακτική θεωρείται επίσης η ανάγκη να προσδιοριστούν οι επαγγελματικές δραστηριότητες μέσω επαγγελματικών περιγραμμάτων.

Οι ειδικότητες των αποθηκάρων και οδηγών οχημάτων καλύπτονται από υπάρχοντα προγράμματα κατάρτισης. Συγκεκριμένα, λειτουργούν τρεις επιμέρους Σχολές επαγγελματικής κατάρτισης (ΣΕΚΑΜ, ΣΕΚΟΟΜΕΕ, ΠΕΙ), οι οποίες αφορούν αντίστοιχα την υποχρεωτική κατάρτιση υποψήφιων οδικών μεταφορέων εμπορευμάτων ή επιβατών, οδηγών οχημάτων μεταφοράς επικίνδυνων εμπορευμάτων και οδηγών οχημάτων μεταφοράς επιβατών/εμπορευμάτων ανά 5ετία, για τις οποίες όμως κατά τη γνώμη του ερωτώμενου, απαιτείται αναβάθμιση αυξάνοντας τη διάρκεια κατάρτισης. Στο τέλος της κατάρτισης παρέχεται αντίστοιχο πιστοποιητικό και στις 3 περιπτώσεις. Όσον αφορά τους αποθηκάρους, καλύπτονται από σεμινάρια που διοργανώνονται. Ωστόσο, εντοπίζεται έλλειψη κατάρτισης των χειριστών ανυψωτικών μηχανημάτων, οι οποίοι εργάζονται εμπειρικά. Ο ερωτώμενος τόνισε ότι η εκπαίδευση στελεχών μεταφορικών επιχειρήσεων, χειριστών ανυψωτικών μηχανημάτων και αναβάθμισης οδηγών θα πρέπει να ενταχθεί στις ήδη υπάρχουσες Σχολές (ΣΕΚΑΜ, ΣΕΚΟΟΜΕΕ, ΠΕΙ).

Από την εμπειρία του ερωτώμενου, οι ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις ως επί το πλείστον δεν έχουν συστηματικό τρόπο προσέγγισης στη διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας αλλά εργάζονται εμπειρικά. Εντοπίζεται γενικότερα το φαινόμενο της ημιμάθειας από την πλευρά των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ενώ λίγες είναι οι επιχειρήσεις που θα αγοράσουν ειδικά λογισμικά (π.χ. ERP), λόγω υψηλού κόστους.

Δεν υπάρχει ιδιαίτερη ζήτηση για επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση από τις επιχειρήσεις, οι οποίες προτιμούν να προσλαμβάνουν έτοιμους – καταρτισμένους εργαζόμενους, ώστε να μην χρειάζεται να τους εκπαιδεύσουν μέσα στην επιχείρηση. Όσον αφορά τους μεμονωμένους ενδιαφερόμενους, αυτοί δεν δείχνουν ενδιαφέρον εάν η κατάρτιση δεν είναι υποχρεωτική.

Οι προοπτικές του κλάδου των logistics στην Ελλάδα θα είναι άπειρες εάν η χώρα παίξει διαμετακομιστικό ρόλο στο μέλλον. Αυτό μάλιστα τόνισε ο κ. Ηλιάδης θα εξαρτηθεί από το αν θα αναπτυχθούν οι κατάλληλες υποδομές και το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο.

Σχετικά με την προσέλκυση των επιχειρήσεων, αυτή μπορεί να επιτευχθεί με τη θέσπιση του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου. Κατάλληλος τρόπος διδασκαλίας θεωρείται η διδασκαλία και παρακολούθηση με φυσική παρουσία σε αίθουσα, όπου το θεωρητικό μέρος θα καλύπτει τα 2/5, ενώ το πρακτικό μέρος τα 3/5 της διδακτέας ύλης. Πιστοποίηση θα πρέπει να παρέχεται από τους επαγγελματικούς φορείς, όπως εφαρμόζεται στο εξωτερικό, με τη συμμετοχή και της Πολιτείας, όπου καλό είναι να πρωτοστατεί το Υπουργείο Μεταφορών και Δικτύων (λόγω εξειδίκευσης) αντί του Υπουργείου Παιδείας.

- **ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας (Παράρτημα Κατερίνης), Ελληνική Εταιρεία Logistics**

Οι επιχειρήσεις έχουν ανάγκες για απόκτηση τεχνογνωσίας, κυρίως στις μεταφορές και την αποθήκευση. Ωστόσο παρατηρείται άγνοια σχετικά με την έννοια της επιμόρφωσης από την πλευρά των επιχειρήσεων. Για το λόγο αυτό, κρίνεται αναγκαίο αρχικά να επιμορφωθούν τα ανώτατα στελέχη, ώστε να κατανοήσουν πόσο σημαντική είναι η εκπαίδευση στον τομέα των logistics και διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας για την σωστή λειτουργία της επιχείρησης.

Στο ΤΕΙ Κατερίνης παρέχονται προγράμματα σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο στα logistics. Επιπλέον είχαν εγκριθεί στο παρελθόν προγράμματα δια βίου μάθησης, τα οποία ωστόσο δεν προχώρησαν λόγω εμπλοκών από το Υπουργείο Παιδείας. Παράλληλα παρέχονται σεμινάρια σε όλα τα επίπεδα της εφοδιαστικής, με έμφαση στις επικίνδυνες μεταφορές, όπου παρατηρείται ικανοποιητικό επίπεδο εκπαίδευσης.

Τα κίνητρα των επιχειρήσεων για συμμετοχή σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης αποτελούν κυρίως τα επιδοτούμενα προγράμματα (ΛΑΕΚ, επενδυτικά προγράμματα μέσω ΕΣΠΑ). Επιπλέον ο ερωτώμενος πρότεινε ως κίνητρο τις φοροαπαλλαγές των επιχειρήσεων. Κίνητρο των καταρτιζόμενων είναι η επιμόρφωση μέσω της δια βίου μάθησης. Αποτρεπτικοί παράγοντες, ως προς τις επιχειρήσεις είναι το κόστος συμμετοχής, καθώς και η απώλεια ωρών εργασίας. Η ανασφάλεια από την πλευρά της επιχείρησης για την παροχή γνώσης στους εργαζόμενους και η αντιμετώπισή τους ως μελλοντικών ανταγωνιστών της, αποτελεί επιπλέον αποτρεπτικό παράγοντα. Οι καταρτιζόμενοι είναι συνήθως διστακτικοί στην επιμόρφωση, κυρίως εξαιτίας της ανασφάλειάς τους ως προς την απόκτηση «υπερπροσόντων» (overqualified), που στην Ελλάδα θεωρείται μειονέκτημα σε αντίθεση με το εξωτερικό, ή λόγω του γεγονότος ότι δεν δείχνουν ενδιαφέρον για τη δια βίου μάθηση.

Οι προοπτικές του κλάδου των logistics είναι τεράστιες. Σύμφωνα και με την μελέτη Mc Kinsey τα logistics αποτελούν τον 8^ο πυλώνα της οικονομίας και κυρίως οι διαμεταφορές.

Η προσέλκυση των επιχειρήσεων για συμμετοχή σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα των logistics και διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας, μπορεί να επιτευχθεί με την παροχή κινήτρων τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στους εργαζόμενους καθώς και με την προώθησή τους μέσω διαφημίσεων και αρμόδιων επιμελητηρίων. Όσον αφορά τον τρόπο παροχής εκπαίδευσης, ο καταλληλότερος σύμφωνα με τον ερωτώμενο είναι ο συνδυασμός της σύγχρονης και ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης με την παρακολούθηση με φυσική παρουσία, όπου οι βιντεοσκοπημένες διαλέξεις θα αποτελούν πολύ μικρό ποσοστό. Επιπλέον, απαιτείται συνεργασία των φορέων του κλάδου των logistics (σωματείων, επιμελητηρίων) με την ακαδημαϊκή

κοινότητα, όπου η ακαδημαϊκή κοινότητα θα προσφέρει το θεωρητικό υπόβαθρο, ενώ οι φορείς θα αναλάβουν το πρακτικό τμήμα.

Σχετικά με την πιστοποίηση, έχει τεθεί ως ζήτημα από το 2009. Ο κ. Αηδόνης είναι υπέρ της πιστοποίησης και τόνισε ότι πρώτη ανάγκη αποτελεί η δημιουργία και πιστοποίηση των επαγγελματικών περιγραμμάτων.

- **Σύμβουλοι Επιχειρήσεων**

Η εταιρεία Σύμβουλοι Επιχειρήσεων-AQS, παρέχει προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης σχετικά με τα logistics, καθώς δεν υπάρχει η κατάλληλη παιδεία σε αυτόν τον τομέα, ο οποίος αναπτύχθηκε ουσιαστικά τα τελευταία 30 χρόνια στην Ελλάδα.

Συγκεκριμένα παρέχει σεμινάρια για τη διαχείριση αποθηκών και αποθεμάτων, καθώς θεωρεί ότι τα αποθέματα και η αποθήκη αποτελούν ζωτικούς και αλληλένδετους παράγοντες για την κερδοφορία μιας επιχείρησης. Επιπλέον δίνει έμφαση τελευταία και στη διαχείριση του στόλου (fleet management) με στόχο την εύρεση των συντομότερων διαδρομών για την αποδοτικότητα του δικτύου διανομής.

Υπάρχει ζήτηση για επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στον εν λόγω τομέα περισσότερο από 20 χρόνια. Σήμερα το ενδιαφέρον εστιάζεται κυρίως στη διαχείριση των προμηθειών, των αποθεμάτων, της αποθήκης και των διανομών, από εταιρείες με εξαγωγική δραστηριότητα που στοχεύουν σε μεγαλύτερο ανταγωνισμό και δεν έχουν προβλήματα επιβίωσης. Στο μέλλον οι ανάγκες θα αυξηθούν και θα απαιτείται η διοίκηση της εφοδιαστικής αλυσίδας ως σύνολο με κατάλληλο συντονισμό. Οι καταρτιζόμενοι ως επί το πλείστον είναι στελέχη όλων των επιπέδων (ανώτατα και κατώτερα), οικονομικών υπηρεσιών και εφοδιαστικής αλυσίδας.

Τέλος, τόνισε ο κ. Μιχαολιάκος ότι οι φορείς θα πρέπει να έχουν υποστηρικτικό ρόλο σε όσους παρέχουν υπηρεσίες εκπαίδευσης και όχι να παρέχουν οι ίδιοι εκπαίδευση.

- **ΚΕΚ ΣΕΒΕ ΣΒΒΕ ΔΕΘ**

Σύμφωνα με τον κ. Παπαδόπουλο, η εκπαίδευση για την εξασφάλιση βασικών γνώσεων είναι σημαντική αλλά δεν μπορεί να παρέχει τα απαραίτητα εφόδια για ένα στέλεχος εφοδιαστικής αλυσίδας, αν δεν συνοδεύεται από κατάλληλα σχεδιασμένα προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης, λόγω του διαρκώς εξελισσόμενου χαρακτήρα του κλάδου. Σήμερα μεγαλύτερες ανάγκες κατάρτισης έχουν τα μεσαία στελέχη, όπως υπεύθυνοι αποθήκης, στελέχη πληροφορικής, όπως και το χαμηλόβαθμο προσωπικό, όπως είναι οι χειριστές μηχανημάτων. Επιπλέον, το Μάρκετινγκ αποτελεί καινούρια έννοια στην εφοδιαστική. Στο μέλλον, θα υπάρξει επιπλέον ανάγκη κατάρτισης των υψηλόβαθμων στελεχών.

Το ΚΕΚ ΣΕΒΕ ΣΒΒΕ ΔΕΘ παρείχε πριν 10 χρόνια προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα των logistics, τα οποία απευθύνονταν σε άνεργους. Η διάρκεια της εκπαίδευσης που κάλυπτε θεωρητικό και πρακτικό μέρος κυμαινόταν ανάμεσα σε 200 έως 400 ώρες. Σήμερα γενική κατάρτιση παρέχεται από το ΤΕΙ Κατερίνης, το πανεπιστήμιο του Πειραιά για μεσαία κυρίως στελέχη, όπως και από διάφορα ΙΕΚ και ΕΠΑΛ για χαμηλόβαθμα στελέχη (αποθηκάρους, εργάτες). Επιπλέον υπάρχουν κάποια προγράμματα σεμιναριακού τύπου που επιδοτούνται κυρίως μέσω ΛΑΕΚ και είναι είτε διεπιχειρησιακά⁸ είτε ενδοεπιχειρησιακά⁹.

Παλαιότερα υπήρχε ζήτηση για επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στον τομέα των logistics κυρίως από αποφοίτους οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων και οικονομικές σχολές. Εδώ και πέντε χρόνια όμως δεν παρατηρείται ζήτηση στα διεπιχειρησιακά προγράμματα, ενώ σε ενδοεπιχειρησιακό επίπεδο, ως επί το πλείστον αναλαμβάνουν οι σύμβουλοι επιχειρήσεων.

Ο ερωτώμενος τόνισε ότι απαιτείται ενημέρωση για την έννοια των logistics και τη σημασία της κατάρτισης σε αυτόν τον τομέα, καθώς παρατηρείται μεγάλη άγνοια από την πλευρά των επιχειρήσεων. Ως προς τα κίνητρα για τη συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης στον εν λόγω κλάδο από την πλευρά των επιχειρήσεων πρέπει να γίνει κατανοητό ότι οι εργαζόμενοι αποτελούν το κεφάλαιο της επιχείρησης και επομένως είναι ιδιαίτερα σημαντική η επιμόρφωσή τους, καθώς οι γνώσεις απαξιώνονται με ταχείς ρυθμούς και ο κλάδος ειδικά των logistics αναπτύσσεται διαρκώς. Ο εν λόγω κλάδος έχει πάρα πολλές προοπτικές στο μέλλον, οι οποίες πολλαπλασιάζονται αν γίνει η χώρα διαμετακομιστικός κόμβος. Αποτελεί μάλιστα τμήμα κάθε είδους παραγωγικής διαδικασίας. Επιπλέον τα κίνητρα χρηματοδότησης (ΛΑΕΚ, ΕΣΠΑ-εγκατάσταση εξοπλισμού, μικρά συστήματα ανταλλαγής με το εξωτερικό κλπ), ωθούν τις επιχειρήσεις στην παρακολούθηση σεμιναρίων. Επίσης, η διαρκής κατάρτιση προσδίδει επιχειρηματικό πνεύμα στους εργαζόμενους, καθώς και κουλτούρα καινοτομίας. Από την πλευρά των εργαζομένων τα κίνητρα αφορούν κυρίως την πληρωμή 5 ευρώ/ώρα σε παρακολούθηση εκτός ωραρίου εργασίας, καθώς και η προσωπική τους εξέλιξη στην εταιρεία.

Αποτρεπτικοί παράγοντες κυρίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων αποτελούν το κόστος, ο φόρτος εργασίας και η αδιαφορία λόγω του χαμηλού επιπέδου των στελεχών. Ως προς τους εργαζομένους οι παράγοντες που τους αποτρέπουν από τη συμμετοχή σε

⁸ Με τη συμμετοχή διάφορων επιχειρήσεων.

⁹ Παροχή σεμιναρίου βάσει των αναγκών μίας επιχείρησης.

προγράμματα κατάρτισης είναι η άγνοιά τους για τις δυνατότητες εξέλιξης του τομέα των logistics. Συνεπώς, κατά την άποψη του ερωτώμενου, κρίνεται επιτακτική η προώθηση από την αγορά των logistics της έννοιας και της σημασίας του κλάδου.

Η προσέλκυση των επιχειρήσεων μπορεί να επιτευχθεί με διάφορους τρόπους, όπως με επιστολή email σε επιχειρήσεις με συναφές αντικείμενο δραστηριότητας, ή με προώθηση του προγράμματος κατάρτισης μέσω του διαδικτύου (πχ κοινωνικά δίκτυα –facebook) ή ακόμα και με απευθείας τηλεφωνική κλήση. Ως προς τον τρόπο παροχής εκπαίδευσης, ως καταλληλότερος κρίνεται η παρακολούθηση με φυσική παρουσία σε αίθουσα. Όσον αφορά τη δομή της εκπαίδευσης, εξαρτάται από το κοινό παρακολούθησης. Συνήθως στα ενδοεπιχειρησιακά προγράμματα η θεωρία καλύπτει το μικρότερο ποσοστό (20%), ενώ η πρακτική το μεγαλύτερο (80%). Ιδανικά είναι τα μικρά και ευέλικτα προγράμματα μεταξύ 20 και 40 ωρών σε εξειδικευμένο αντικείμενο. Τέλος αναφορικά με το ζήτημα της πιστοποίησης των προσόντων των καταρτιζόμενων, παρατηρείται έντονη ζήτηση από τις επιχειρήσεις.

- **ΚΕΚ ΠΛΑΤΩΝ ΑΕ**

Το ΚΕΚ ΠΛΑΤΩΝ παρέχει προγράμματα logistics που αφορούν είτε την εκπαίδευση ανέργων, οι οποίοι επιδοτούνται με 5 ευρώ/ώρα μέσω του ΟΑΕΔ ή του Υπουργείου Εργασίας, ή την επιμόρφωση όλου του προσωπικού μέσω προγραμμάτων του ΟΑΕΔ. Τα προγράμματα οργανώνονται βάσει των αναγκών των επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, παρατηρείται σήμερα ζήτηση από τις επιχειρήσεις για τον σχεδιασμό και την οργάνωση της αποθήκης από απλή σε μηχανογραφημένη με κατάλληλο λογισμικό. Πρόσφατα μάλιστα ολοκληρώθηκε ανάλογο πρόγραμμα κατάρτισης που περιλάμβανε διδασκαλία 550 ωρών, εκ των οποίων οι 270 αποτελούσαν πρακτική στις κεντρικές αποθήκες του Μασούτη, Κολιός ΑΕ και Σουπερμάρκετ Εγνατία ΑΕ., ενώ οι υπόλοιπες περιελάμβαναν «θεωρία». Στο μέλλον προβλέπεται οι ανάγκες να εστιαστούν στην εκμάθηση λογισμικών για την αυτοματοποίηση και ομαδοποίηση προϊόντων και διαδικασιών. Από μεμονωμένους εργαζόμενους δεν παρατηρείται ζήτηση λόγω του κόστους των σεμιναρίων. Οι επιχειρήσεις που ενδιαφέρονται για τέτοιου είδους προγράμματα είναι πρωτίστως εταιρείες υπηρεσιών logistics, ακολουθούν τα μεγάλα σουπερμάρκετ και οι εμπορικές εταιρείες χονδρικής και τελευταίες έρχονται οι βιομηχανίες.

Ως κίνητρα συμμετοχής σε προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης σχετικά με logistics επισήμανε η ερωτώμενη τις διάφορες επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις, ενώ αποτρεπτικοί παράγοντες είναι κυρίως, η έλλειψη χρόνου λόγω φόρτου εργασίας, καθώς και το κόστος συμμετοχής.

Οι προοπτικές των logistics στην Ελλάδα είναι μεγάλες σε περιοχές εκτός Αθηνών και Θεσσαλονίκης. Παρατηρείται ότι όλα τα μεγάλα Σουπερμάρκετ διαθέτουν ιδιόκτητες, τεράστιες εγκαταστάσεις αποθηκών.

Όσον αφορά την προσέλκυση των επιχειρήσεων σε εν λόγω προγράμματα εντοπίζεται δυσκολία. Θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω των εμπορικών εκθέσεων, του διαδικτύου και του τύπου. Συνήθως βέβαια, τόνισε η ερωτώμενη, απευθύνονται οι επιχειρήσεις σε ΚΕΚ όταν προκύπτει ανάγκη κατάρτισης του προσωπικού τους. Σχετικά με τον τρόπο εκπαίδευσης, η σύγχρονη εκπαίδευση βοηθάει, ωστόσο η διδασκαλία σε αίθουσα δεν μπορεί να αντικατασταθεί. Ως κατάλληλη δομή του προγράμματος κατά τη γνώμη της ερωτώμενης, είναι η κάλυψη της θεωρίας σε ποσοστό 60% και της πρακτικής στην επιχείρηση σε ποσοστό 40%. Η καταλληλότερη διάρκεια των προγραμμάτων θεωρείται ότι είναι μεταξύ 20 και 40 ωρών, σε περίπτωση που αφορούν εργαζόμενους σε επιχειρήσεις, ενώ περισσότερο από 40 ώρες, εάν απευθύνονται σε ανέργους. Σχετικά με την κατάρτιση των εργαζομένων, καλό κρίνεται να επαναλαμβάνεται το σεμινάριο ύστερα από κάποιο χρονικό διάστημα, ώστε να επιλύονται τυχόν προβλήματα που προκύπτουν. Όσον αφορά την πιστοποίηση, δεν παρέχεται πιστοποιημένη κατάρτιση από τα ΚΕΚ. Ο ΕΟΠΠΕΠ προσφέρει τα επαγγελματικά περιγράμματα, τα οποία ακολουθεί το ΚΕΚ. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει διαμορφωμένο επαγγελματικό περίγραμμα, τότε διαμορφώνεται από το ΚΕΚ και εγκρίνεται από τον ΕΟΠΠΕΠ.

Τέλος, οι φορείς πρέπει να έχουν υποστηρικτικό ρόλο σε όσους παρέχουν εκπαίδευση, και όχι να παρέχουν οι ίδιοι υπηρεσίες εκπαίδευσης.

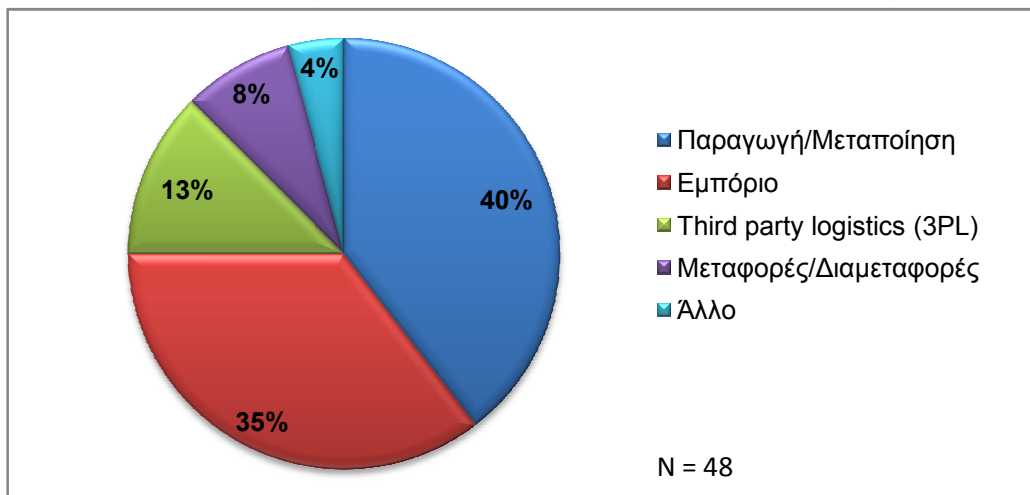
6.4 Αποτελέσματα Ποσοτικής Έρευνας Ερωτηματολογίου

Αναπόκριση και υποστήριξη για την διάδοση του ερωτηματολογίου σημειώθηκε από:

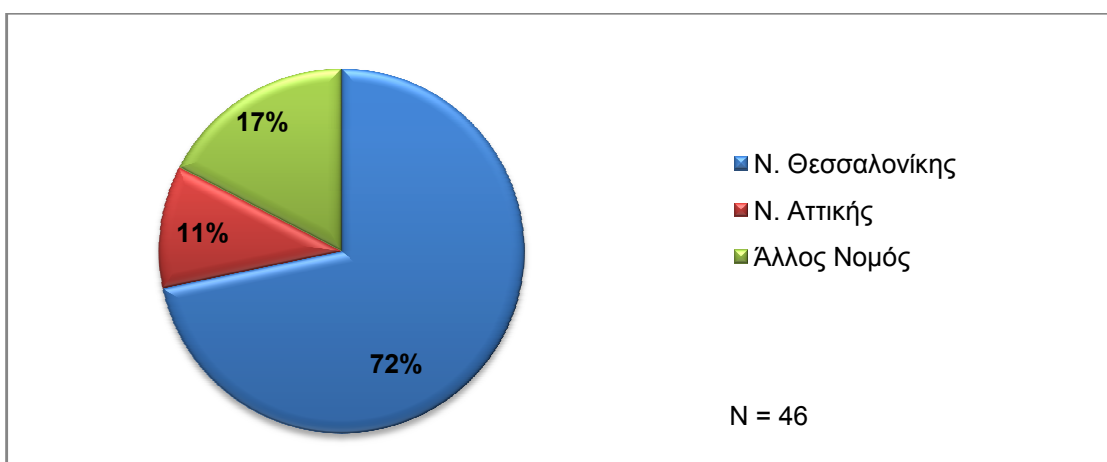
- ✓ το Σύνδεσμο Εξαγωγέων Βορείου Ελλάδος, ο οποίος προώθησε το ερωτηματολόγιο σε 439 μέλη του,
- ✓ το Επαγγελματικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης, το οποίο προώθησε το ερωτηματολόγιο αναρτώντας τον σύνδεσμο του ερωτηματολογίου στην ιστοσελίδα του,
- ✓ τον Ελληνικό Οργανισμό Συστημάτων Ευφύων Μεταφορών (ITS Hellas), ο οποίος κοινοποίησε στα μέλη του το ερωτηματολόγιο προς συμπλήρωση,
- ✓ το Ελληνο-Τουρκικό Επιμελητήριο Βορείου Ελλάδος, το οποίο ενημέρωσε όλα τα μέλη του για την παρούσα έρευνα,
- ✓ τον Σύλλογο Ελλήνων Συγκοινωνιολόγων, ο οποίος ανακοίνωσε την έρευνα στα μέλη του μέσω ηλεκτρονικού μηνύματος - Newsletter.

Το δείγμα που συλλέχθηκε περιλαμβάνει 48 απαντήσεις συνολικά και απαρτίζεται από τις επιχειρήσεις που απεικονίζονται στο Διάγραμμα 11 . Παρατηρείται λοιπόν ότι κατά το μεγαλύτερο ποσοστό (40%) απάντησαν Παραγωγικές/Μεταποιητικές επιχειρήσεις, καθώς και Εμπορικές επιχειρήσεις με λίγο μικρότερο ποσοστό (35%). Ακολουθούν οι εταιρείες 3PL (ποσοστό 13%) και οι εταιρείες Μεταφορών/Διαμεταφορών (ποσοστό 8%). Όσον αφορά την έδρα των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα, στο Διάγραμμα 12 παρατηρείται ότι η πλειοψηφία των επιχειρήσεων (72%) έχουν την έδρα τους στο Νομό Θεσσαλονίκης, ενώ ακολουθούν σε ποσοστό 11% οι επιχειρήσεις με έδρα τον Νομό Αττικής. Τέλος το 17% των ερωτηθέντων αποτέλεσαν επιχειρήσεις με έδρα άλλους Νομούς της Ελλάδας (Ν. Χαλκιδικής, Ν. Καρδίτσας, Ν. Πέλλας, Ν. Ροδόπης, Ν. Σερρών και Ν. Πιερίας).

Διάγραμμα 11. Κλάδος δραστηριοποίησης επιχειρήσεων.

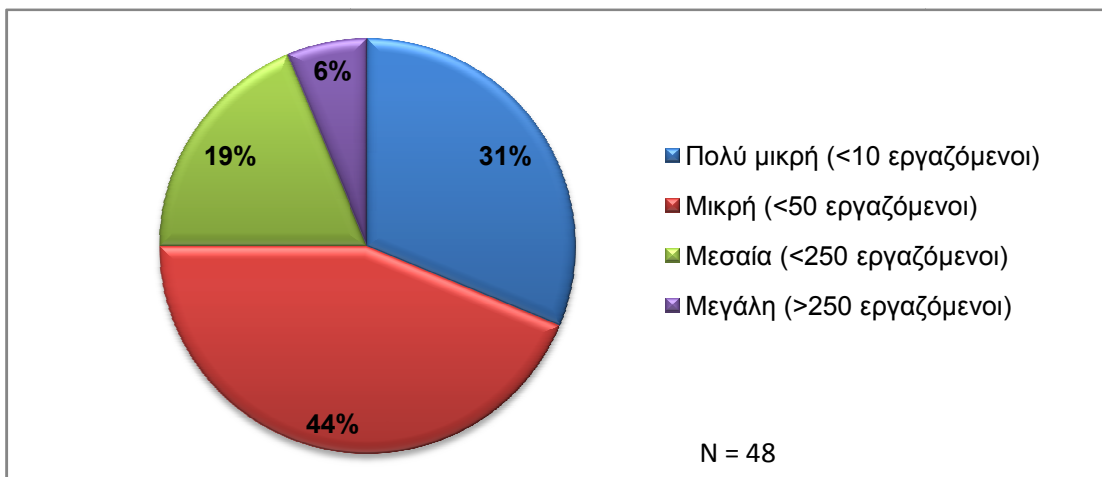
Διάγραμμα 12. Έδρα επιχειρήσεων

A. Υφιστάμενη και Μελλοντική κατάσταση επιχειρήσεων

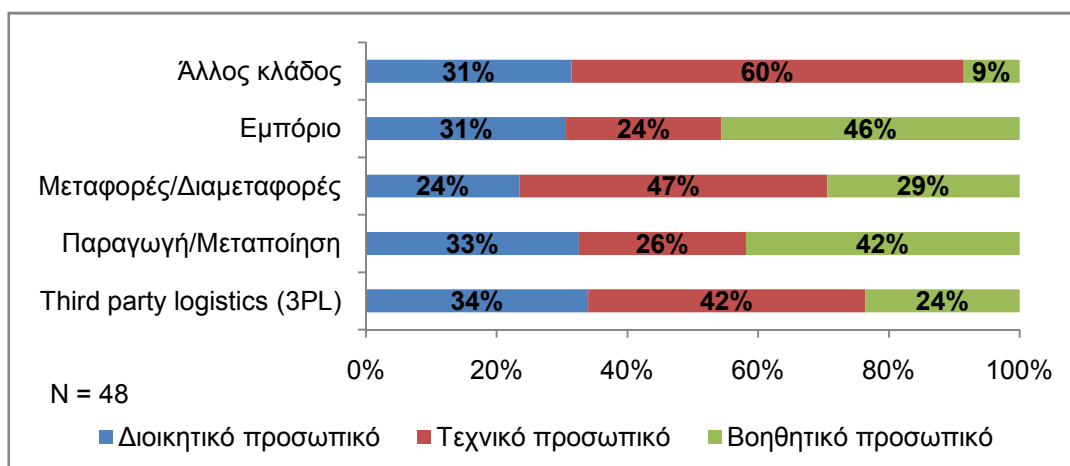
Στο Διάγραμμα 13 αποτυπώνεται το μέγεθος των επιχειρήσεων ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση (EUR-Lex, 2015). Παρατηρείται λοιπόν, ότι λίγο λιγότερο από το 50% των εταιρειών ανήκουν στην κατηγορία των μικρών επιχειρήσεων, ενώ ακολουθούν οι πολύ μικρές και οι μεσαίες επιχειρήσεις και τέλος οι μεγάλες επιχειρήσεις.

Διάγραμμα 13. Μέγεθος επιχειρήσεων ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων

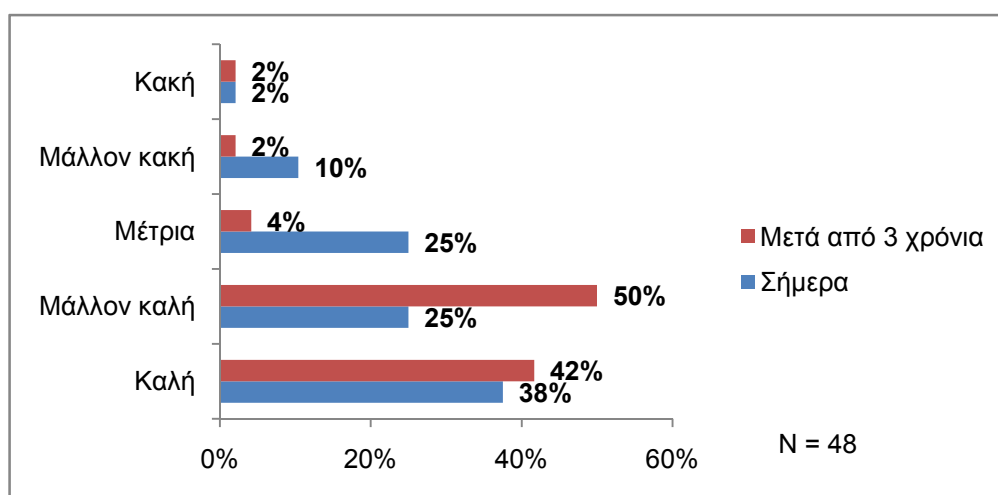
Όσον αφορά τις κατηγορίες των εργαζομένων ανά κλάδο επιχείρησης, φαίνεται στο Διάγραμμα 14, ότι το διοικητικό προσωπικό αποτελεί σε όλες τις περιπτώσεις περίπου το 1/3 των εργαζομένων εκτός από τις Μεταφορές/Διαμεταφορές που αποτελεί το 1/4. Την ίδια στιγμή γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι στις επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες logistics (3PL και Μεταφορές/Διαμεταφορές), το τεχνικό προσωπικό αποτελεί σχεδόν το 50% των εργαζομένων, ενώ στις εμπορικές και μεταποιητικές επιχειρήσεις το βοηθητικό προσωπικό παρουσιάζει το παραπάνω ποσοστό. Εξάιρεση αποτελεί ο «άλλος κλάδος» (π.χ. κατασκευαστικές εταιρείες), όπου όπως είναι λογικό η πλειοψηφία των εργαζομένων εντάσσεται στο τεχνικό προσωπικό.

Διάγραμμα 14. Κατανομή εργαζομένων ανά κλάδο επιχείρησης

Η οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων σήμερα σε σχέση με την οικονομική κατάσταση μετά από 3 χρόνια φαίνεται να διαφοροποιείται αισθητά. Στο Διάγραμμα 15 παρατηρεί κανείς ότι πάνω από το 60% των ερωτηθέντων εκτιμούν την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης που εργάζονται σήμερα ως 'καλή/μάλλον καλή', ακολουθούν σε ποσοστό 25% όσοι την εκτιμούν ως 'μέτρια', ενώ μόνο το 12% από τους ερωτηθέντες τη θεωρεί 'μάλλον κακή/κακή'. Τα αποτελέσματα της έρευνας σχετικά με την εκτίμηση της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων μετά από 3 χρόνια παρουσιάζονται εντυπωσιακά βελτιωμένα. Συγκεκριμένα, η συντριπτική πλειοψηφία (92%) εκτιμά, ότι ή οικονομική κατάσταση της επιχείρησής τους θα είναι 'καλή/μάλλον καλή', ενώ μόνο το 1/10 των συμμετεχόντων ότι θα είναι 'μέτρια'. Μόνο το 5% των ερωτηθέντων εκτιμά την οικονομική κατάσταση ως 'μάλλον κακή/κακή' μετά από 3 χρόνια.

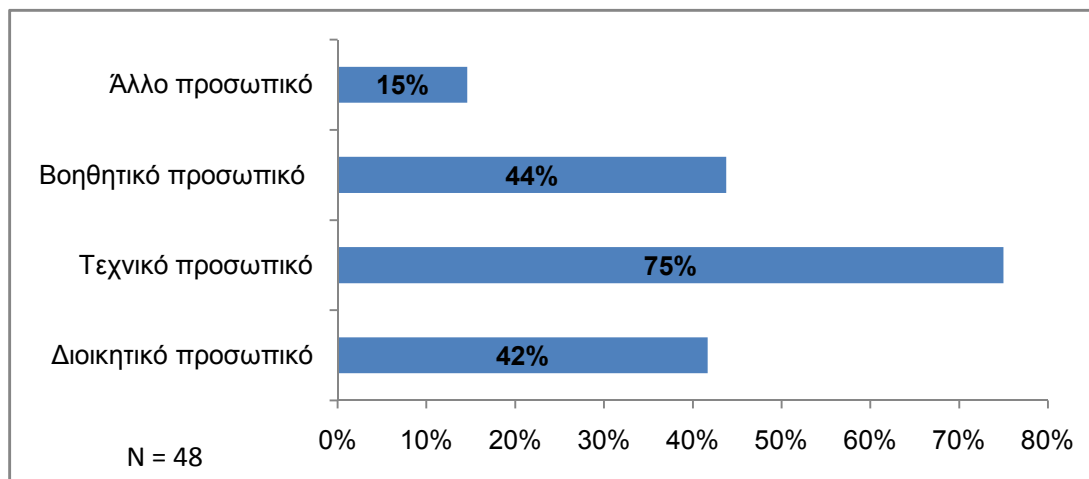
Διάγραμμα 15. Οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων σήμερα και μετά από 3 χρόνια

Στο διάγραμμα 16 αποτυπώνονται οι ανάγκες των επιχειρήσεων σε προσωπικό κατά τα επόμενα 3 χρόνια. Τα 3/4 των ερωτηθέντων θεωρούν αναγκαία την πρόσληψη τεχνικού προσωπικού, ενώ λίγο λιγότερο από τους μισούς θεωρούν ότι θα υπάρχουν ανάγκες για

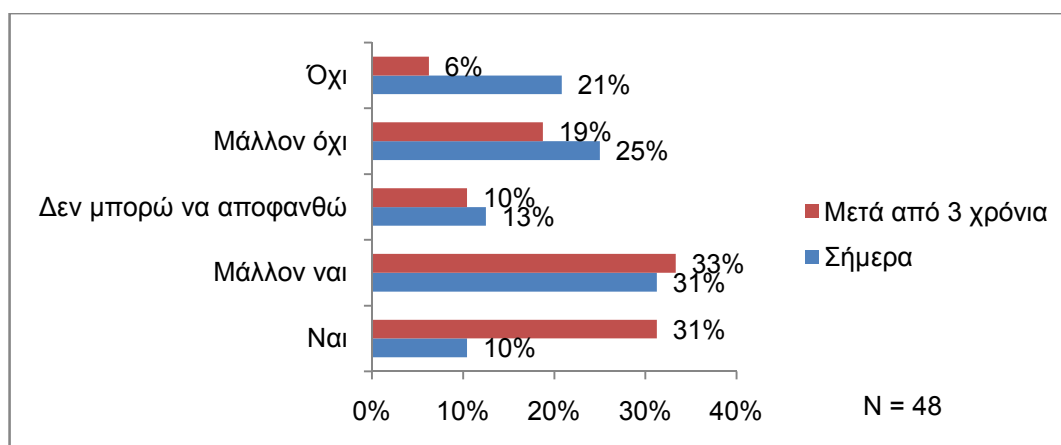
διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό. Τέλος, το 15% των επιχειρήσεων κρίνουν αναγκαία την πρόσληψη άλλων κατηγοριών προσωπικού.

Διάγραμμα 16. Ανάγκες των επιχειρήσεων σε προσωπικό κατά τα επόμενα 3 χρόνια

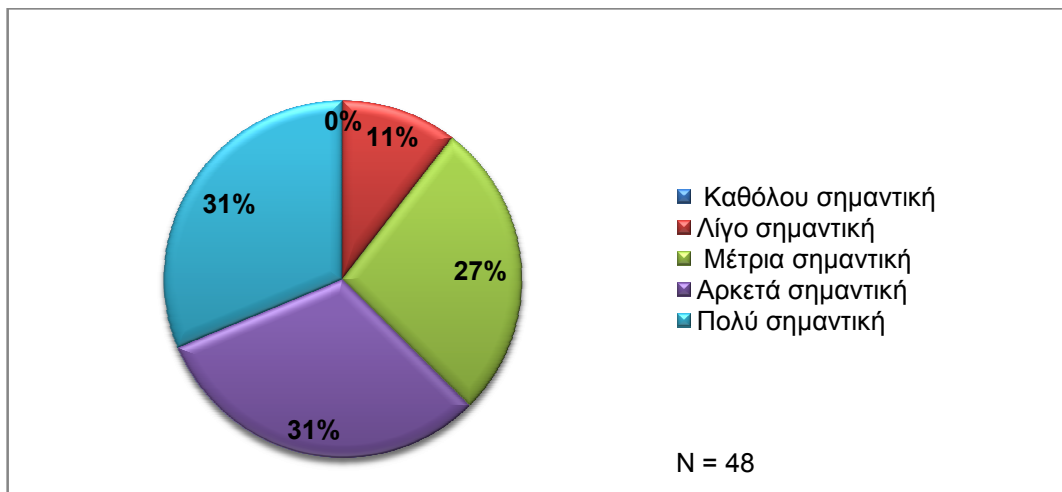
Στο διάγραμμα 17 γίνεται αντιληπτό ότι διαφοροποιείται η ανάγκη πρόσληψης επαγγελματιών logistics από τις επιχειρήσεις σήμερα και μετά από τρία χρόνια. Συγκεκριμένα το 10% των ερωτηθέντων θεωρεί 'επιτακτική' την ανάγκη πρόσληψης logisticians σήμερα, ποσοστό το οποίο τριπλασιάζεται (31%) μετά από 3 χρόνια. Το 1/3 των ερωτώμενων θεωρεί 'μάλλον επιτακτική' την ανάγκη πρόσληψης logisticians σήμερα και μετά από 3 χρόνια. Οι μισοί περίπου θεωρούν 'μάλλον όχι επιτακτική ή καθόλου επιτακτική' την ανάγκη πρόσληψης logisticians σήμερα, ενώ μετά από 3 χρόνια το ίδιο ποσοστό μειώνεται στο 1/4 του δείγματος.

Διάγραμμα 17. Επιτακτική η ανάγκη πρόσληψης επαγγελματιών logistics σήμερα και μετά από 3 χρόνια

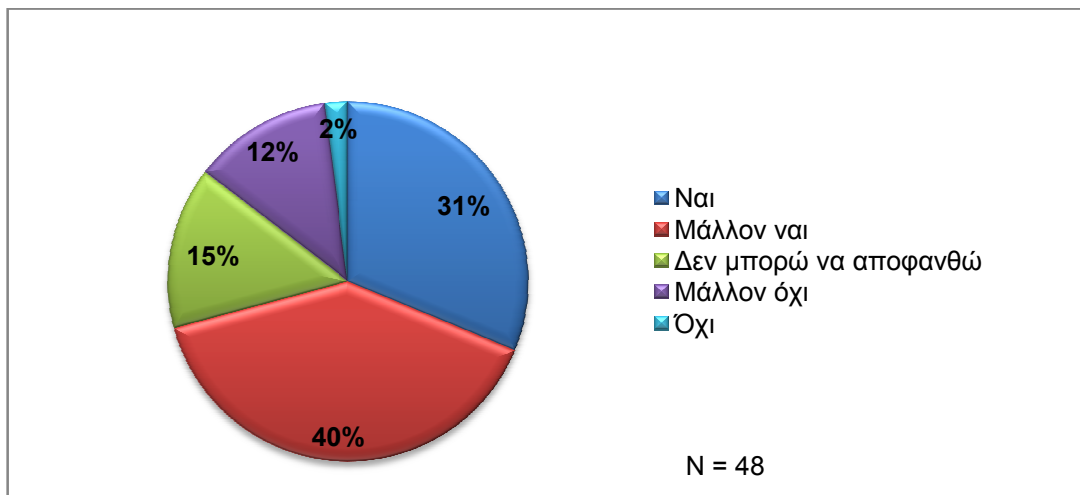
Στο Διάγραμμα 18 γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι τα 2/3 περίπου των επιχειρήσεων θεωρούν πολύ σημαντική/αρκετά σημαντική τη διαχείριση των logistics για τη λειτουργία της επιχείρησης, ενώ το 27% των επιχειρήσεων τη θεωρεί μέτρια σημαντική και μόνο το 11% λίγο σημαντική. Επιπλέον, καμία επιχείρηση θεωρεί ότι δεν είναι καθόλου σημαντική.

Διάγραμμα 18. Βαθμός σημαντικότητας της διαχείρισης των logistics για τη λειτουργία των επιχειρήσεων

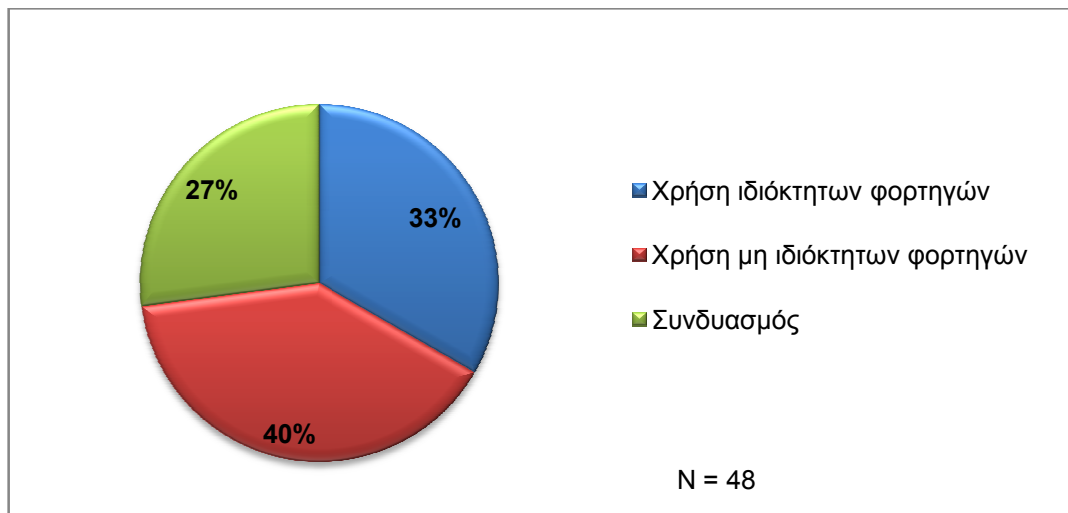
Όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης των εργαζομένων στον τομέα των logistics, παρατηρείται στο Διάγραμμα 19 ότι αυτό είναι κατά την συντριπτική πλειοψηφία (71%) ανάλογο των απαιτήσεων της επιχείρησης, ενώ το 15% των ερωτηθέντων δεν μπορεί να αποφανθεί. Το υπόλοιπο 14% απάντησε ότι μάλλον δεν συμβαδίζει (12%) ή ότι δεν συμβαδίζει καθόλου (2%) με τις απαιτήσεις της επιχείρησης.

Διάγραμμα 19. Το επίπεδο εκπαίδευσης των εργαζομένων στον τομέα των logistics είναι ανάλογο των απαιτήσεων της επιχείρησης

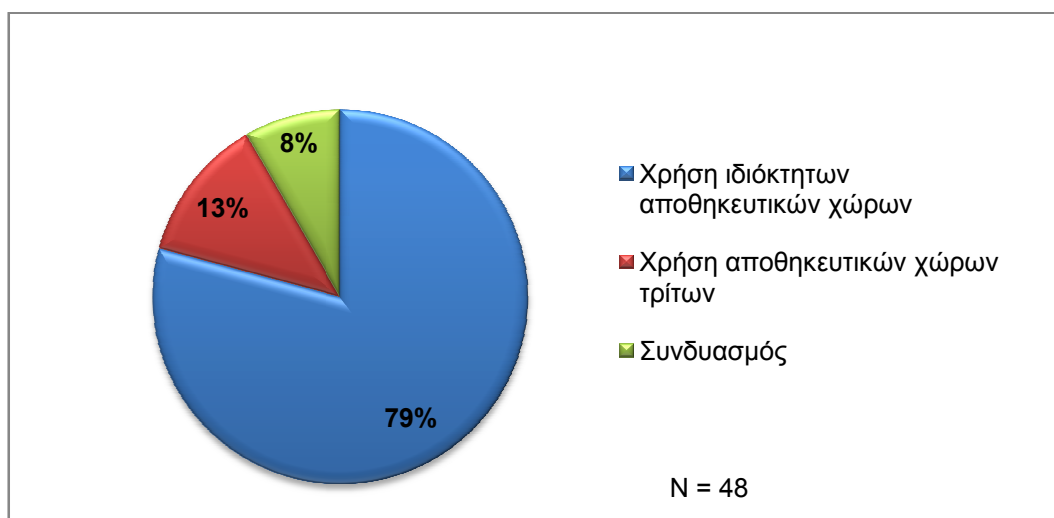
Στο Διάγραμμα 20 διακρίνει κανείς ότι η πλειοψηφία των επιχειρήσεων (40%) χρησιμοποιούν μη ιδιόκτητα φορτηγά, ενώ ακολουθούν οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν ιδιόκτητα φορτηγά με ποσοστό 33%. Τέλος, το 27% των επιχειρήσεων συνδυάζουν τη χρήση ιδιόκτητων και μη ιδιόκτητων φορτηγών.

Διάγραμμα 20. Χρήση ιδιόκτητων ή μη ιδιόκτητων φορτηγών

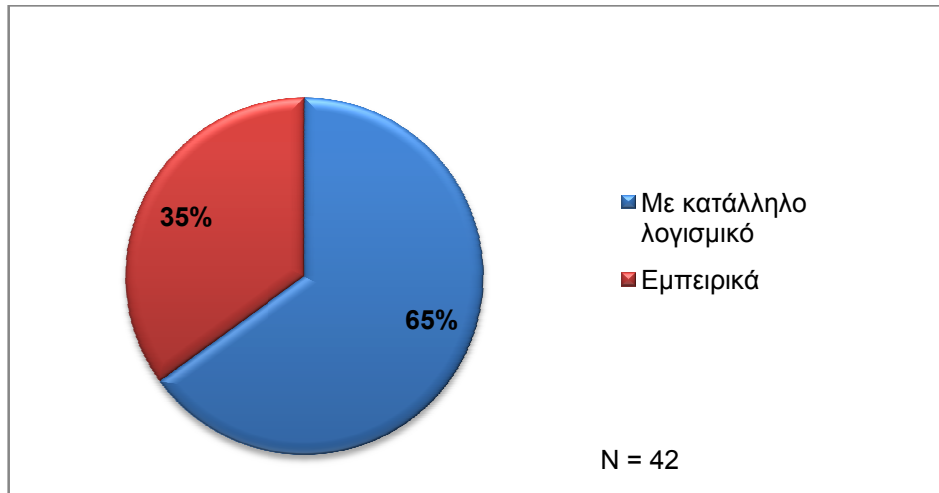
Στο Διάγραμμα 21 διακρίνει κανείς ότι η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων (79%) χρησιμοποιούν ιδιόκτητους αποθηκευτικούς χώρους. Το 13% των ερωτηθέντων χρησιμοποιούν αποθηκευτικούς χώρους τρίτων, ενώ το 8% του δείγματος συνδυάζει τη χρήση ιδιόκτητων και αποθηκευτικών χώρων τρίτων.

Διάγραμμα 21. Χρήση ιδιόκτητων ή αποθηκευτικών χώρων τρίτων

Στο Διάγραμμα 22 γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων που διαθέτουν αποθηκευτικούς χώρους στις εγκαταστάσεις τους διαχειρίζεται με κατάλληλο λογισμικό την αποθήκη του (65%), ενώ μικρότερο ποσοστό (35%) τη λειτουργεί με εμπειρικό τρόπο.

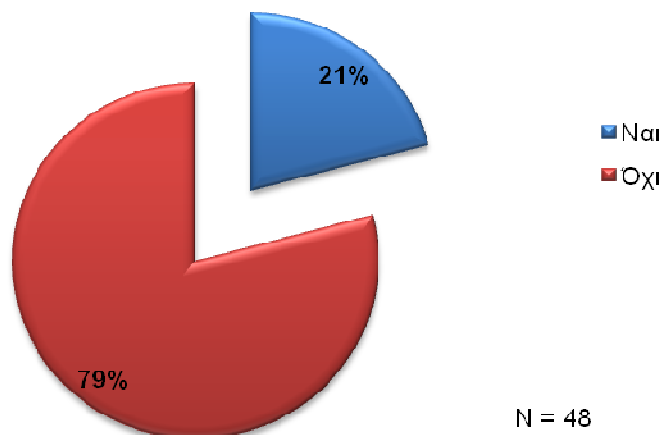
Διάγραμμα 22. Τρόπος διαχείρισης αποθηκευτικών χώρων από όσους διαθέτουν ιδιόκτητους αποθηκευτικούς χώρους

Β. Πρόθεση συμμετοχής σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον κλάδο των Logistics και Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας

Όσον αφορά τη συμμετοχή των επιχειρήσεων του δείγματος παλαιότερα σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον κλάδο των logistics και Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας, παρατηρείται στο Διάγραμμα 23 ότι η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων (79%) δεν έχει συμμετάσχει σε ανάλογα προγράμματα.

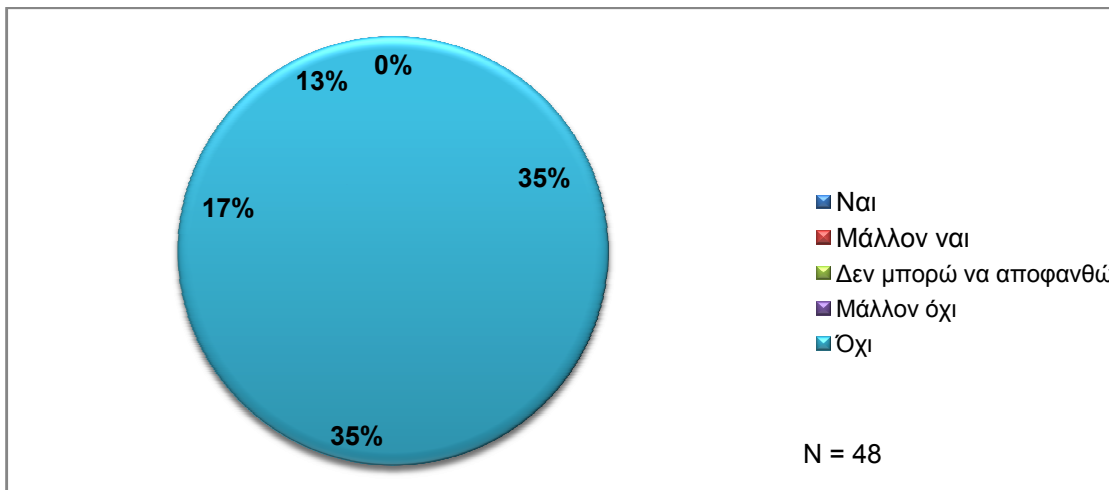
Διάγραμμα 23. Συμμετοχή στο παρελθόν σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στα logistics και τη Διαχείριση της Εφοδιαστικής Αλυσίδας

Σύμφωνα με την ίδια έρευνα, στο Διάγραμμα 24 παρουσιάζεται η πρόθεση των επιχειρήσεων για συμμετοχή σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα των logistics και Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας, η οποία φαίνεται να είναι ως επί το πλείστον θετική. Στη συντριπτική τους πλειοψηφία (70%), οι επιχειρήσεις φαίνονται πρόθυμες να συμμετάσχουν στα εν λόγω προγράμματα κατάρτισης, απαντώντας 'ναι/μάλλον ναι', ενώ το 17% των επιχειρήσεων δεν μπόρεσε να αποφανθεί. Μόνο το 13%

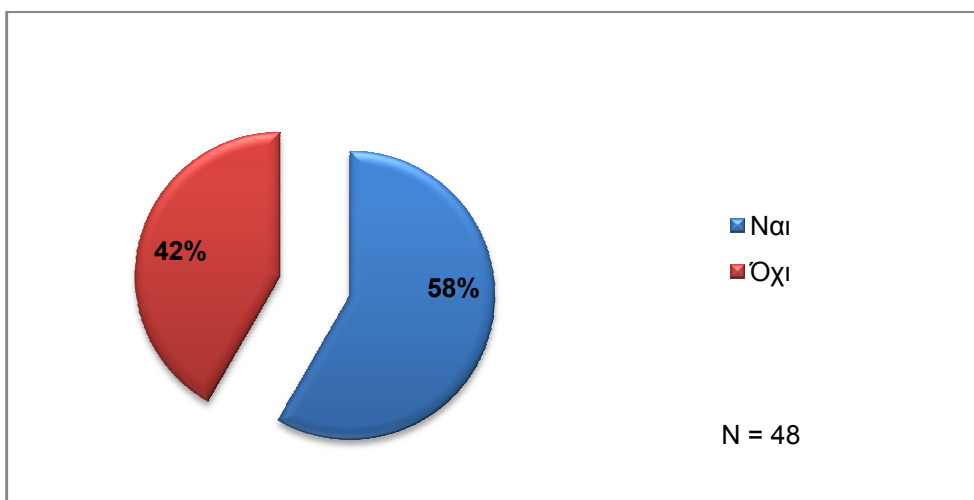
των ερωτηθέντων φαίνεται ότι μάλλον δεν είναι πρόθυμο να συμμετάσχει σε αντίστοιχα προγράμματα, ενώ ούτε μία επιχείρηση έδωσε εντελώς αρνητική απάντηση.

Διάγραμμα 24. Πρόθεση συμμετοχής επιχειρήσεων σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στα logistics και τη Διαχείρισης Εφοδιαστικής Αλυσίδας

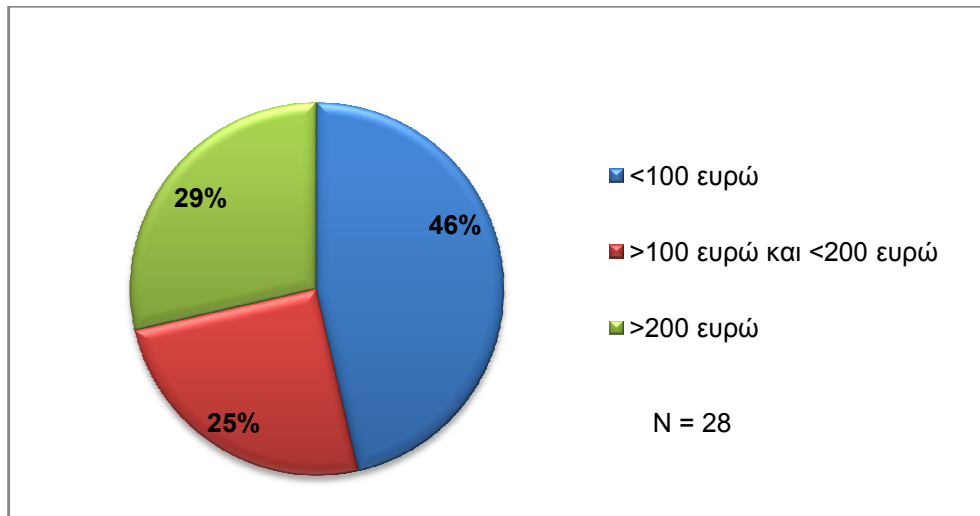

Όσον αφορά την πρόθεση των επιχειρήσεων να πληρώσουν, ώστε να συμμετάσχουν σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον εν λόγω κλάδο, φαίνεται να είναι θετική. Όπως παρατηρείται στο Διάγραμμα 25, η πλειοψηφία των επιχειρήσεων σε ποσοστό 58% δήλωσε πρόθυμη να συμμετάσχει στα εν λόγω προγράμματα επί πληρωμής. Σχετικά με το ποσό πληρωμής, όπως διακρίνει κανείς στο Διάγραμμα 26, σχεδόν οι μισοί από τους ερωτηθέντες που απάντησαν πρόθυμοι να πληρώσουν, επιθυμούν το ποσό αυτό να είναι λιγότερο από 100 ευρώ ανά εργαζόμενο. Ακολουθούν σε ποσοστό 29% όσοι επιθυμούν το ποσό συμμετοχής να είναι μεγαλύτερο από 200 ευρώ, ενώ το 25% των επιχειρήσεων επιθυμεί το ποσό συμμετοχής να κυμαίνεται ανάμεσα σε 100 και 200 ευρώ.

Διάγραμμα 25. Πρόθεση πληρωμής επιχειρήσεων για συμμετοχή σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον κλάδο των logistics και Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας

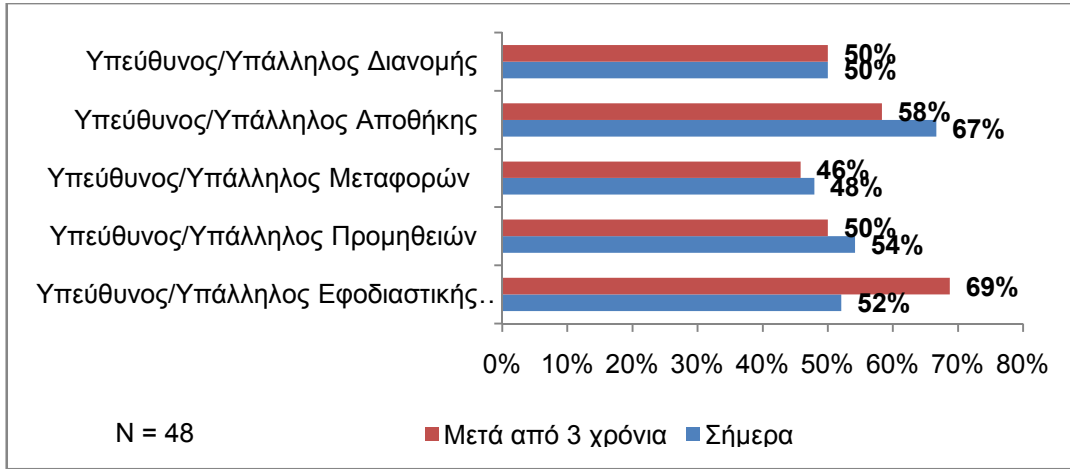
Διάγραμμα 26. Επιθυμητό κόστος συμμετοχής ανά εργαζόμενο

Στο Διάγραμμα 27 παρουσιάζονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων σχετικά με τις βασικές ειδικότητες του κλάδου των logistics, που θεωρούν οι επιχειρήσεις ότι είναι αναγκαίο να αναπτυχθούν σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με χρονικούς ορίζοντες το 'σήμερα' και 'μετά από τρία χρόνια'. Όσον αφορά τον χρονικό ορίζοντα 'σήμερα', η ειδικότητα 'Υπεύθυνος/Υπάλληλος Αποθήκης' αποτελεί κρίσιμη για περίπου τα 2/3 των επιχειρήσεων, ενώ όλες οι υπόλοιπες ειδικότητες θεωρούνται αναγκαίες προς ανάπτυξη από τις μισές περίπου επιχειρήσεις.

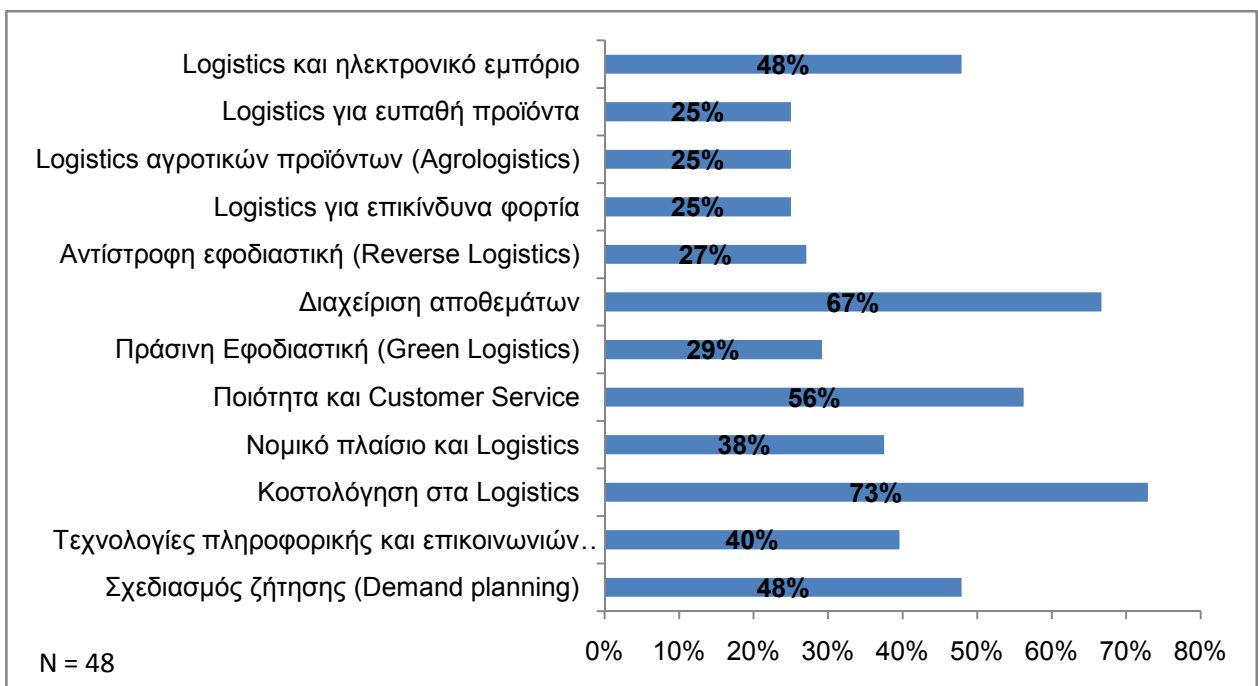
Οι απαντήσεις για τον χρονικό ορίζοντα 'μετά από τρία χρόνια' διαφοροποιούνται ουσιαστικά σε δύο ειδικότητες από το 'σήμερα' ως εξής: Τα 2/3 των επιχειρήσεων (69%) θεωρούν στο μέλλον κρίσιμη την ειδικότητα 'Υπεύθυνος/Υπάλληλος Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Logistics), με ακολουθούμενη την ειδικότητα 'Υπεύθυνος / Υπάλληλος Αποθήκης' από το 58% των επιχειρήσεων. Οι υπόλοιπες ειδικότητες θεωρούνται και στο μέλλον αναγκαίες προς ανάπτυξη από τις μισές περίπου επιχειρήσεις.

Διάγραμμα 27. Βασικές ειδικότητες του κλάδου των logistics που θεωρούνται αναγκαίες προς ανάπτυξη σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σήμερα και μετά από 3 χρόνια

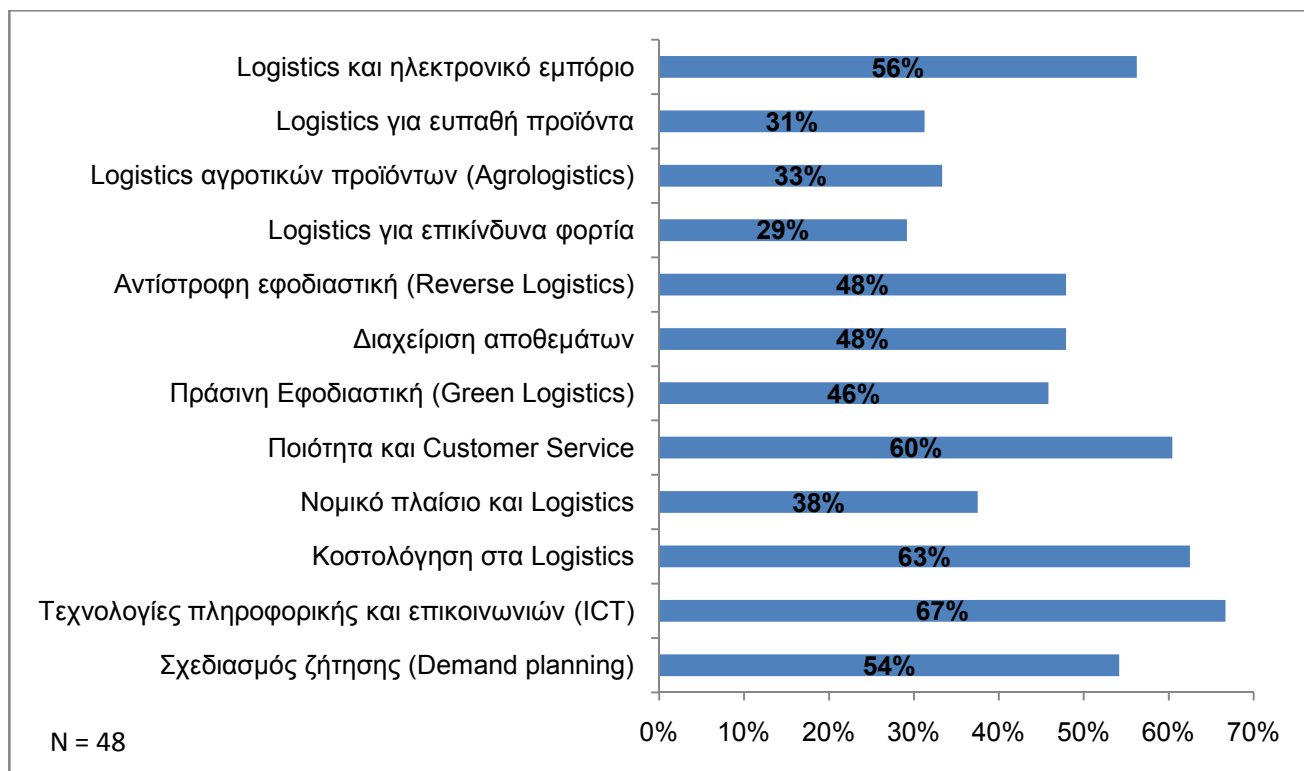
Όσον αφορά τις εξειδικεύσεις Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας που θεωρούνται αναγκαίες προς ανάπτυξη σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σήμερα, παρατηρείται στο Διάγραμμα 28, ότι η εξειδίκευση 'Κοστολόγηση στα Logistics' θεωρείται κρίσιμη από το 73% των επιχειρήσεων, ακολουθούμενη από την 'Διαχείριση αποθεμάτων', που θεωρείται κρίσιμη από το 67% των επιχειρήσεων. Επιπλέον περισσότερες από τις μισές επιχειρήσεις (56%) θεωρούν αναγκαία την εξειδίκευση 'Ποιότητα και Customer Service, ενώ λίγο λιγότεροι από τις μισές επιχειρήσεις (48%) απάντησαν 'Σχεδιασμό ζήτησης (Demand planning)' και 'Logistics και ηλεκτρονικό εμπόριο'.

Διάγραμμα 28. Εξειδικεύσεις Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας που θεωρούνται αναγκαίες προς ανάπτυξη σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σήμερα

Μετά από τρία χρόνια παρατηρούνται διαφοροποιήσεις στις ειδικότητες που θεωρούνται κρίσιμες από τις επιχειρήσεις να αναπτυχθούν σε ανάλογα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 29. Οι εξειδικεύσεις 'Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών (ICT)', 'Κοστολόγηση στα Logistics και 'Ποιότητα και Customer Service' θεωρούνται κρίσιμες από τις επιχειρήσεις σε ποσοστά 67%, 63% και 60% αντίστοιχα, ενώ ακολουθούν οι εξειδικεύσεις 'Σχεδιασμός ζήτησης' και 'Logistics και ηλεκτρονικό εμπόριο' που θεωρούνται κρίσιμες πάνω από τις μισές επιχειρήσεις. Η 'Διαχείριση αποθεμάτων' κρίνεται αναγκαία σε λιγότερες από τις μισές επιχειρήσεις στο μέλλον, σε περίπου ίδιο ποσοστό με την 'Αντίστροφη εφοδιαστική' και την 'Πράσινη Εφοδιαστική'.

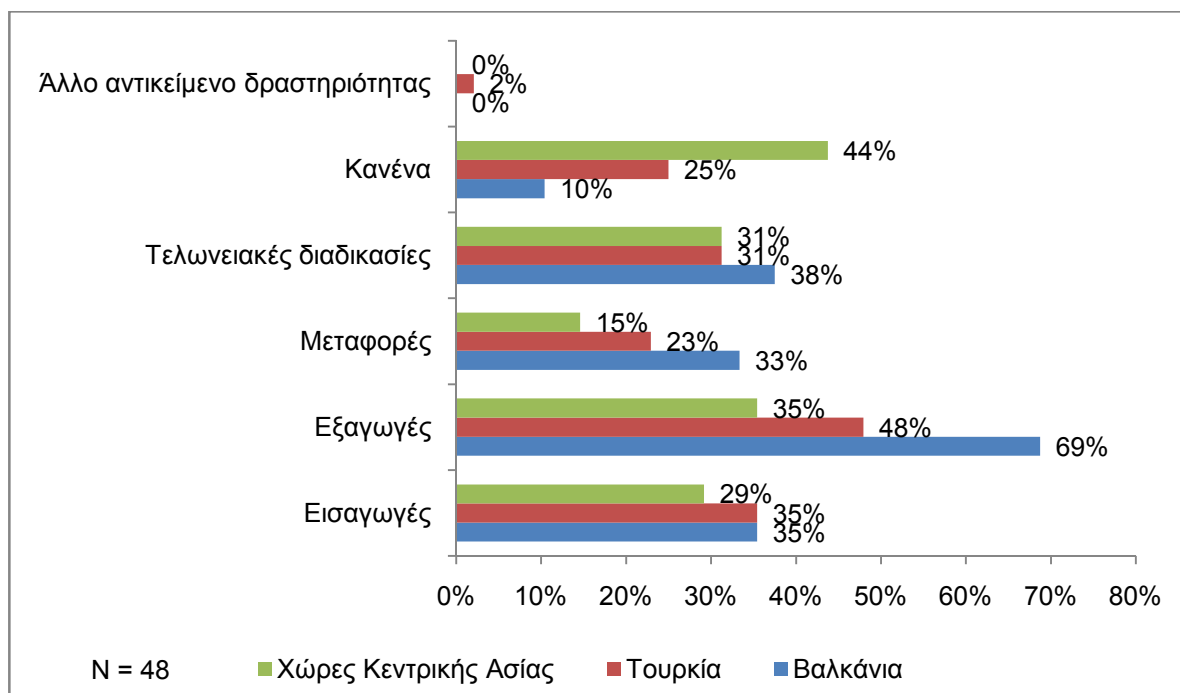
Διάγραμμα 29. Βασικές εξειδικεύσεις Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας που θεωρούνται αναγκαίες προς ανάπτυξη σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μετά από 3 χρόνια

Στο Διάγραμμα 30 παρουσιάζεται το ενδιαφέρον των επιχειρήσεων για να συμμετάσχουν σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ανά αντικείμενο δραστηριότητας στις περιοχές των Βαλκανίων και της Τουρκίας, καθώς και στις χώρες της Κεντρικής Ασίας. Μεγαλύτερο ενδιαφέρον φαίνεται να δείχνουν οι επιχειρήσεις στην συντριπτική τους πλειοψηφία (69%) για εξαγωγές στα Βαλκάνια, αλλά και στην Τουρκία οι μισές σχεδόν από τις επιχειρήσεις (48%), ενώ για τις χώρες της Κεντρικής Ασίας το αντίστοιχο ποσοστό μειώνεται στο 1/3. Ακολουθούν οι τελωνειακές διαδικασίες σε ποσοστό 38% των επιχειρήσεων για τα Βαλκάνια και 31% για τις υπόλοιπες περιοχές εστίασης. Για

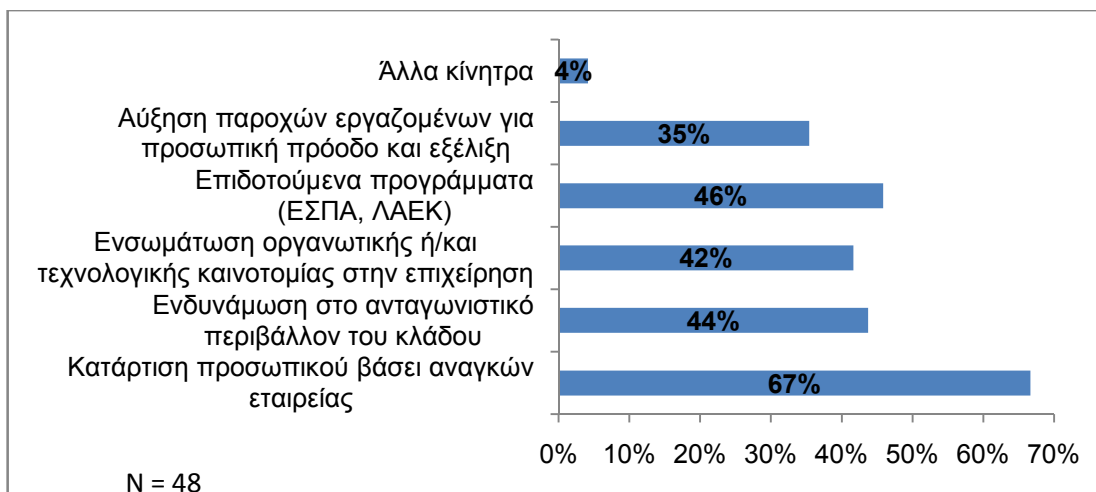
εισαγωγές από τα Βαλκάνια και την Τουρκία ενδιαφέρεται πάνω από το 1/3 των επιχειρήσεων, ενώ το ποσοστό μειώνεται κάτω από 1/3 όσον αφορά τις χώρες της Κεντρικής Ασίας. Το ενδιαφέρον για μεταφορές φαίνεται να είναι μειωμένο συγκριτικά με τα άλλα αντικείμενα δραστηριότητας. Γενικά παρατηρείται ότι το ενδιαφέρον εστιάζεται πρώτα στα Βαλκάνια, ενώ ακολουθεί η Τουρκία και τελευταίες βρίσκονται οι χώρες της Κεντρικής Ασίας. Επιπλέον, παρατηρείται ότι σχεδόν οι μισές επιχειρήσεις δεν δήλωσαν ενδιαφέρον για οποιοδήποτε αντικείμενο δραστηριότητας στην περιοχή της Κεντρικής Ασίας, ποσοστό που μειώνεται στο 25% για την Τουρκία και 10% για τα Βαλκάνια.

Διάγραμμα 30. Εκδήλωση ενδιαφέροντος για συμμετοχή σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ανά αντικείμενο δραστηριότητας και περιοχή εστίασης

Όσον αφορά τα κίνητρα συμμετοχής των επιχειρήσεων σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης στα logistics και τη Διαχείριση Εφοδιαστικής Αλυσίδας, τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάζονται στο Διάγραμμα 31. Το πιο σημαντικό κίνητρο αποτελεί η κατάρτιση του προσωπικού με βάση τις ανάγκες της επιχείρησης σύμφωνα με το 67% των ερωτηθέντων. Ακολουθούν τα επιδοτούμενα προγράμματα (ΕΣΠΑ, ΛΑΕΚ), η ενδυνάμωση της επιχείρησης στο ανταγωνιστικό περιβάλλον του κλάδου και η ενσωμάτωση οργανωτικής ή/και τεχνολογικής καινοτομίας στην επιχείρηση, με ποσοστά 46%, 44% και 42% αντίστοιχα.

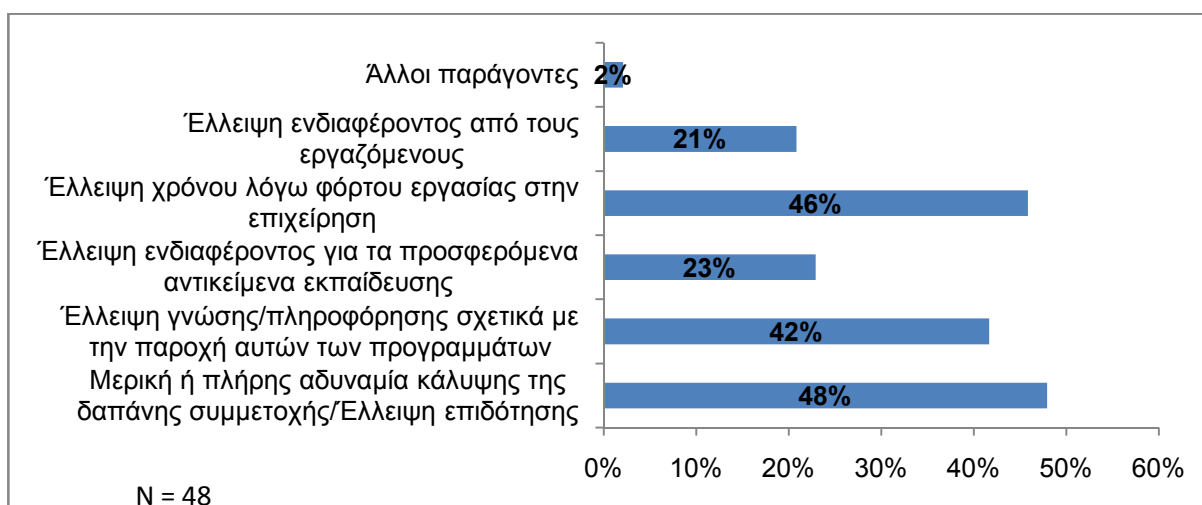
Διάγραμμα 31. Κίνητρα συμμετοχής επιχειρήσεων σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των εργαζομένων τους στον κλάδο των logistics και Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας

Στο Διάγραμμα 32 παρουσιάζονται οι παράγοντες που αποτρέπουν τις επιχειρήσεις από τη συμμετοχή τους σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

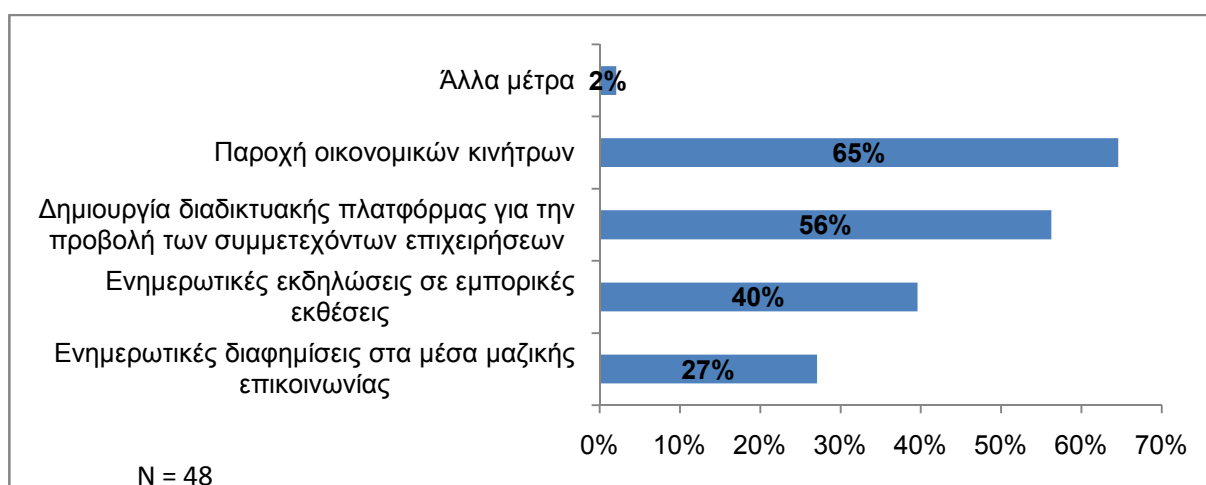
Συγκεκριμένα, κυριότερος αποτρεπτικός παράγοντας θεωρείται η 'μερική ή πλήρης αδυναμία κάλυψης της δαπάνης συμμετοχής/έλλειψη επιδότησης', ακολουθούμενος από την 'έλλειψη χρόνου λόγω φόρτου εργασίας στην επιχείρηση' σύμφωνα με το 48% και 46% αντίστοιχα των ερωτηθέντων. Τρίτος αποτρεπτικός παράγοντας αποτελεί η 'έλλειψη γνώσης/πληροφόρησης σχετικά με την παροχή αυτών των προγραμμάτων' για σημαντικό ποσοστό του δείγματος (42%). Τέλος, λιγότερο από το 1/4 των επιχειρήσεων θεωρούν αποτρεπτικό παράγοντα την έλλειψη ενδιαφέροντος είτε από τους εργαζόμενους είτε από τις ίδιες τις επιχειρήσεις για τα προσφερόμενα αντικείμενα εκπαίδευσης.

Διάγραμμα 32. Αποτρεπτικοί παράγοντες συμμετοχής επιχειρήσεων σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον κλάδο των logistics και Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας

Τέλος, όσον αφορά τα καταλληλότερα μέτρα προώθησης των προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα των logistics και Διαχείρισης Εφοδιαστικής Αλυσίδας, οι απαντήσεις παρουσιάζονται στο Διάγραμμα 33. Το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων (65%) θεωρεί ότι το καταλληλότερο μέτρο είναι η παροχή οικονομικών κινήτρων στις επιχειρήσεις, ακολουθούμενο από τη δημιουργία διαδικτυακής πλατφόρμας για την προβολή των συμμετεχουσών επιχειρήσεων (56%). Οι ενημερωτικές εκδηλώσεις σε εμπορικές εκθέσεις αποτελεί καταλληλότερο μέτρο προώθησης για το 40% των επιχειρήσεων, ενώ το 27% των ερωτηθέντων θεωρεί τις ενημερωτικές διαφημίσεις στα μέσα μαζικής επικοινωνίας.

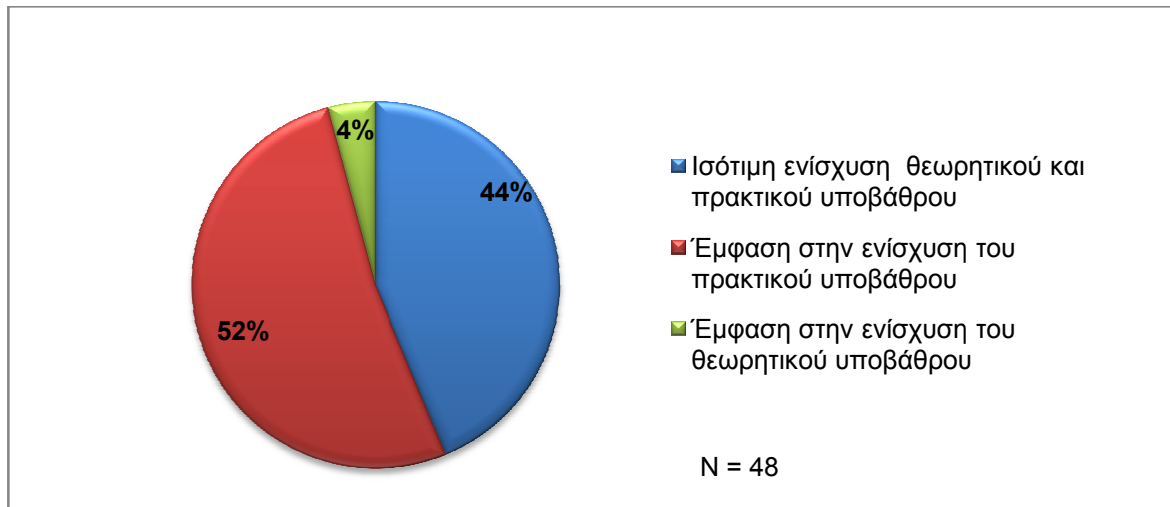
Διάγραμμα 33. Καταλληλότερα μέτρα προώθησης προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα των logistics και Διαχείρισης Εφοδιαστικής Αλυσίδας

Γ. Διάρθρωση προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα των logistics και τη Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας

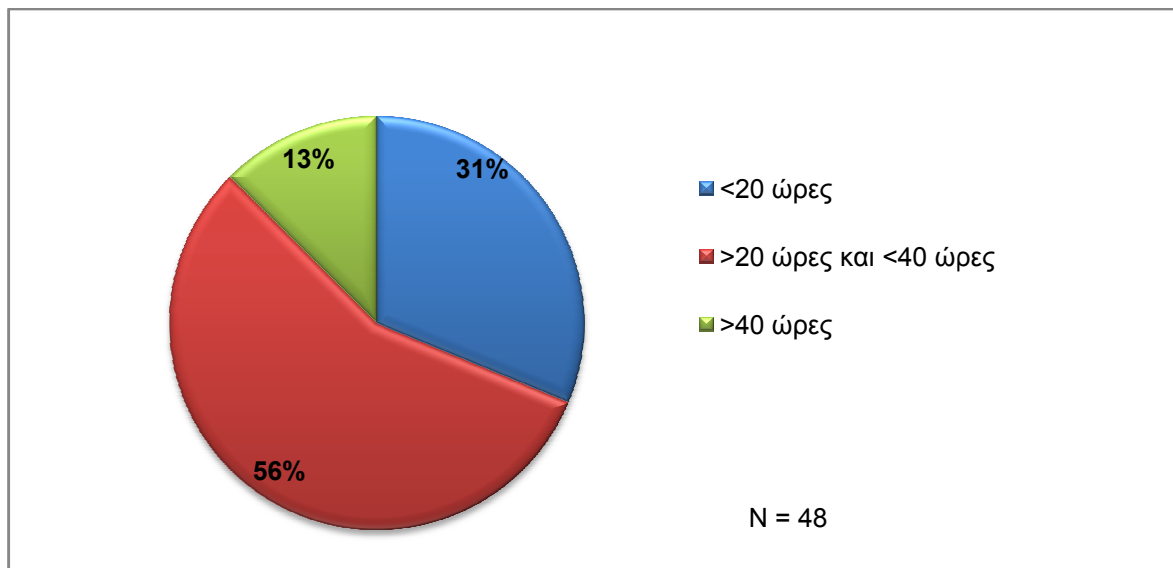
Τα επόμενα τέσσερα διαγράμματα, αποτυπώνουν τη θέση των επιχειρήσεων σχετικά με την καταλληλότερη διάρθρωση των προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα των logistics και Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας. Σύμφωνα με το Διάγραμμα 34, περισσότερες από τις μισές επιχειρήσεις (52%) επιθυμούν να δίνεται έμφαση στην ενίσχυση του πρακτικού υποβάθρου, ενώ λίγο λιγότερες από τις μισές επιχειρήσεις (44%) προτιμούν να ενισχύεται ισότιμα τόσο το θεωρητικό όσο και το πρακτικών υπόβαθρο κατά την εκπαίδευση και κατάρτιση. Τέλος, το ποσοστό των επιχειρήσεων που δήλωσε ότι επιθυμεί να δίνεται έμφαση στην ενίσχυση του θεωρητικού υποβάθρου είναι μόνο 4%.

Διάγραμμα 34. Καταλληλότερο εκπαιδευτικό «μίγμα» (στόχος της εκπαίδευσης) στα logistics

Όσον αφορά την ενδεδειγμένη διάρκεια ενός προγράμματος κατάρτισης σε θέματα logistics και Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας, οι απαντήσεις των επιχειρήσεων παρουσιάζονται στο Διάγραμμα 35. Το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων (56%) θεωρούν ότι η ενδεδειγμένη διάρκεια των εν λόγω προγραμμάτων κατάρτισης κυμαίνεται μεταξύ 20 και 40 ωρών. Ακολουθούν σε ποσοστό 31% όσες επιχειρήσεις θεωρούν ότι λιγότερες από 20 ώρες αποτελούν την ενδεδειγμένη διάρκεια και τέλος μόνο το 13% του δείγματος δήλωσε περισσότερο από 40 ώρες.

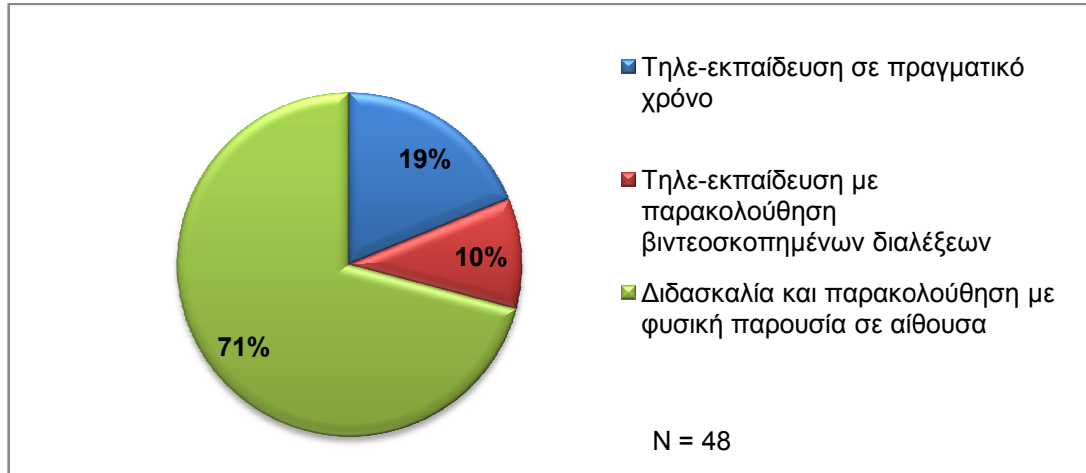
Διάγραμμα 35. Ενδεδειγμένη διάρκεια προγράμματος κατάρτισης σε θέματα logistics και Διαχείρισης Εφοδιαστικής Αλυσίδας

Στο Διάγραμμα 36 αποτυπώνεται η γνώμη των επιχειρήσεων σχετικά με τον καταλληλότερο τρόπο διδασκαλίας στα εν λόγω προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπου η συντριπτική πλειοψηφία θεωρεί ότι είναι η διδασκαλία και παρακολούθηση με φυσική παρουσία σε αίθουσα. Ακολουθεί η τηλε-εκπαίδευση σε

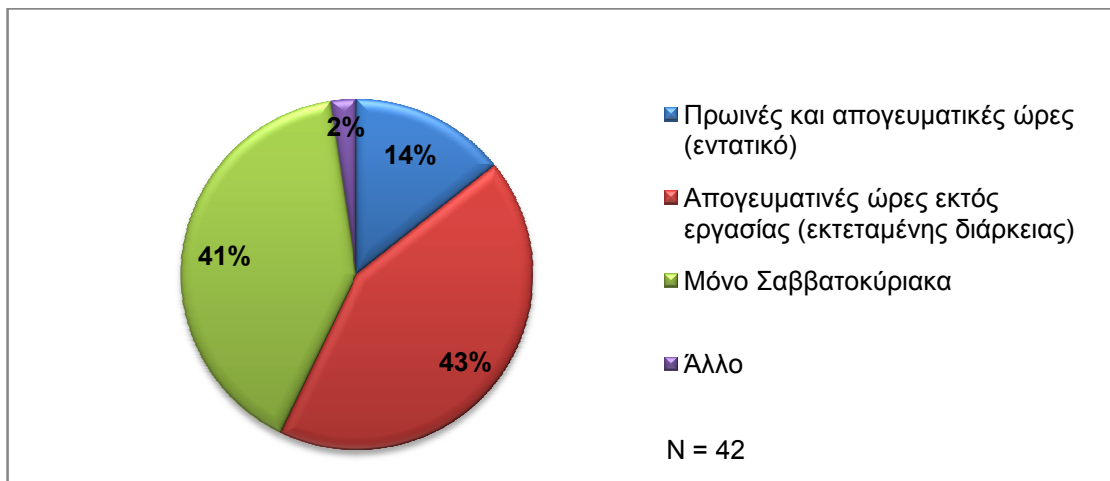
πραγματικό χρόνο και η τηλε-εκπαίδευση με παρακολούθηση βιντεοσκοπημένων διαλέξεων με ποσοστά 19% και 10% αντίστοιχα.

Διάγραμμα 36. Καταλληλότερος τρόπος διδασκαλίας σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στα logistics και Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας

Τέλος, όσον αφορά τον ενδεδειγμένο χρόνο και διάρκεια διεξαγωγής προγραμμάτων κατάρτισης στον εν λόγω κλάδο (Διάγραμμα 37), το 43% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι προτιμούν τις απογευματινές ώρες εκτός εργασίας και πρόγραμμα εκτεταμένης διάρκειας, ενώ ακολουθεί η επιλογή 'μόνο Σαββατοκύριακα' σε ποσοστό 41%. Μόλις το 14% δήλωσε προτίμηση σε εντατικό πρόγραμμα με πρωινές και απογευματινές ώρες.

Διάγραμμα 37. Ενδεδειγμένος χρόνος και διάρκεια διεξαγωγής προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στα logistics και τη Διαχείριση Εφοδιαστικής Αλυσίδας

6.5 Βασικές Διαπιστώσεις

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Οι βασικές διαπιστώσεις που απορρέουν από τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων είναι οι ακόλουθες:

- ✓ Απαιτούνται κατάλληλα σχεδιασμένα προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης, λόγω του διαρκώς εξελισσόμενου χαρακτήρα του κλάδου των logistics.
- ✓ Παρατηρείται άγνοια από την πλευρά των επιχειρήσεων σχετικά με την έννοια της επιμόρφωσης σε θέματα logistics. Συνεπώς απαιτείται ενημέρωση σχετικά με τη σημασία της κατάρτισης στον εν λόγω τομέα.
- ✓ Οι ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις ως επί το πλείστον, δεν έχουν συστηματικό τρόπο προσέγγισης στη διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας, αλλά εργάζονται εμπειρικά. Έντονο είναι το φαινόμενο ημιμάθειας, ενώ παρατηρείται δυσκολία στην αγορά ειδικών λογισμικών (ERP), λόγω κόστους.
- ✓ Οι επιχειρήσεις έχουν ανάγκες για απόκτηση τεχνογνωσίας στον τομέα των logistics και διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας σήμερα, ενώ αναμένεται να πολλαπλασιαστούν στο μέλλον, λόγω των προοπτικών του κλάδου στην Ελλάδα. Ανάγκη εκπαίδευσης σήμερα εντοπίζεται τόσο σε χαμηλόβαθμα, όσο σε μεσαία και υψηλόβαθμα στελέχη, κυρίως στον τομέα των μεταφορών και της αποθήκευσης. Συγκεκριμένα οι ειδικότητες που χρειάζονται ενίσχυση είναι οι αποθηκάριοι, οι διαχειριστές αποθεμάτων, οι οδηγοί οχημάτων, οι χειριστές ανυψωτικών μηχανημάτων, καθώς και στελέχη πληροφορικής. Στο μέλλον οι ανάγκες θα αυξηθούν με αποτέλεσμα να απαιτείται εκπαίδευση σχετικά με την διοίκηση της εφοδιαστικής αλυσίδας και την εκμάθηση λογισμικών για την αυτοματοποίηση και ομαδοποίηση προϊόντων και διαδικασιών.
- ✓ Ενδιαφέρον εντοπίζεται κυρίως από εξαγωγικές εταιρείες, 3PL, μεγάλα σουπερμάρκετ, εταιρείες χονδρικής και λιγότερο βιομηχανίες σχετικά με τη διαχείριση προμηθειών, αποθεμάτων, αποθήκης και διανομής.
- ✓ Οι ειδικότητες που σχετίζονται με την αποθήκη, τα αποθέματα, τη μεταφορά επικίνδυνων και μη εμπορευμάτων, καλύπτονται από υπάρχοντα προγράμματα κατάρτισης που αφορούν είτε την εκπαίδευση ανέργων, οι οποίοι επιδοτούνται με 5 ευρώ/ώρα μέσω του ΟΑΕΔ ή του Υπουργείου Εργασίας, είτε την επιμόρφωση του προσωπικού των επιχειρήσεων μέσω προγραμμάτων του ΟΑΕΔ (ΛΑΕΚ).

- ✓ Κατάλληλος τρόπος διδασκαλίας θεωρείται η διδασκαλία και παρακολούθηση με φυσική παρουσία σε αίθουσα. Η δομή του προγράμματος εξαρτάται από το κοινό παρακολούθησης. Άλλοτε κρίνεται απαραίτητο να δοθεί έμφαση στο θεωρητικό υπόβαθρο, ενώ άλλοτε στο πρακτικό. Ιδανικά θεωρούνται τα μικρά και ευέλικτα προγράμματα μεταξύ 20 και 40 ωρών σε εξειδικευμένο αντικείμενο. Σε περίπτωση που το πρόγραμμα απευθύνεται σε ανέργους, τότε απαιτούνται περισσότερες από 40 ώρες με μεγαλύτερη έμφαση στη θεωρία.
- ✓ Κίνητρα των επιχειρήσεων για συμμετοχή σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι κυρίως τα επιδοτούμενα προγράμματα (ΛΑΕΚ, επενδυτικά προγράμματα μέσω ΕΣΠΑ), η έννοια της καινοτομίας και του επιχειρηματικού πνεύματος, ενώ για τους μεμονωμένους καταρτιζόμενους η επιμόρφωση μέσω της δια βίου μάθησης.
- ✓ Κυριότεροι αποτρεπτικοί παράγοντες ως προς τις επιχειρήσεις αποτελούν το κόστος συμμετοχής, καθώς και η έλλειψη χρόνου λόγω φόρτου εργασίας. Από την πλευρά των μεμονωμένων καταρτιζόμενων παρατηρείται δισταγμός απέναντι στην επιμόρφωση λόγω ανασφάλειάς τους ως προς την απόκτηση «υπερπροσόντων», όπως επίσης και λόγω κόστους.
- ✓ Η προσέλκυση των επιχειρήσεων μπορεί να επιτευχθεί με τη θέσπιση του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου, όπου η κατάρτιση θα είναι υποχρεωτική. Επιπλέον μέτρα προσέλκυσης είναι η προώθηση μέσω επιστολής σε επιχειρήσεις με συναφές αντικείμενο δραστηριότητας, εμπορικών εκθέσεων, του διαδικτύου, του τύπου, καθώς και των αρμόδιων επιμελητηρίων. Η χρήση του τηλεφώνου αποτελεί επίσης μέτρο προώθησης.
- ✓ Η πιστοποίηση είναι σημαντική και θα πρέπει να παρέχεται σε συνεργασία της Πολιτείας με τους επαγγελματικούς φορείς. Κυρίαρχη ανάγκη αποτελεί η δημιουργία και πιστοποίηση των επαγγελματικών περιγραμμάτων.
- ✓ Επιθυμητή και απαραίτητη είναι η συνεργασία των φορέων του κλάδου των logistics (σωματείων, επιμελητηρίων) με την ακαδημαϊκή κοινότητα.
- ✓ Οι εκπαιδευτικοί φορείς που προσφέρουν σεμινάρια σχετικά με τα logistics θεωρούν ότι οι φορείς του κλάδου των logistics πρέπει να έχουν υποστηρικτικό ρόλο στην εκπαίδευση και όχι να παρέχουν οι ίδιοι υπηρεσίες εκπαίδευσης.

Ερωτηματολόγια

Οι βασικές διαπιστώσεις που έγιναν από την ανάλυση των ερωτηματολογίων σχετικά με την υφιστάμενη και μελλοντική κατάσταση των επιχειρήσεων είναι οι εξής:

- ✓ Στην έρευνα συμμετείχαν ως επί το πλείστον παραγωγικές/μεταποιητικές και εμπορικές επιχειρήσεις, μικρού και πολύ μικρού μεγέθους, με έδρα το Ν. Θεσσαλονίκης.
- ✓ Η οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων σήμερα για την πλειοψηφία των επιχειρήσεων είναι καλή/μάλλον καλή και αναμένεται βελτίωση μετά από 3 χρόνια από το σύνολο σχεδόν των επιχειρήσεων.
- ✓ Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων θα έχει ανάγκες κυρίως σε τεχνικό προσωπικό κατά τα επόμενα 3 χρόνια.
- ✓ Η ανάγκη πρόσληψης επαγγελματιών logistics είναι σήμερα επιτακτική για το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων, ενώ στο μέλλον σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό.
- ✓ Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων θεωρεί πολύ σημαντική/αρκετά σημαντική τη διαχείριση των logistics για τη λειτουργία της επιχείρησης
- ✓ Το επίπεδο εκπαίδευσης των εργαζομένων στον τομέα των logistics συμβαδίζει με τις απαιτήσεις των επιχειρήσεων στο συντριπτικό ποσοστό του δείγματος.
- ✓ Οι περισσότερες επιχειρήσεις κάνουν χρήση μη ιδιόκτητων φορτηγών, ενώ δεν είναι μικρό και το ποσοστό των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν και ιδιόκτητα φορτηγά.
- ✓ Η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων έχει ιδιόκτητους αποθηκευτικούς χώρους και μάλιστα τους διαχειρίζονται με κατάλληλο λογισμικό.

Όσον αφορά την πρόθεση συμμετοχής τους, τα βασικότερα συμπεράσματα παρουσιάζονται ακολούθως:

- ✓ Η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων δεν έχει συμμετάσχει στο παρελθόν σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα των logistics και Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας. Ωστόσο οι επιχειρήσεις, ως επί το πλείστον φαίνονται πρόθυμες να συμμετάσχουν στα εν λόγω προγράμματα με επιθυμητό ποσό συμμετοχής ανά εργαζόμενο λιγότερο από 100 ευρώ στο μεγαλύτερο ποσοστό τους.
- ✓ Η βασική ειδικότητα που θεωρείται αναγκαία προς ανάπτυξη σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σήμερα από την συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων είναι ο Υπεύθυνος/Υπάλληλος Αποθήκης, ενώ μετά από 3 χρόνια ο Υπεύθυνος/Υπάλληλος Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Logistics).

- ✓ Κρίσιμες εξειδικεύσεις σήμερα θεωρούνται από την συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων η Κοστολόγηση στα logistics και η Διαχείριση αποθεμάτων και για περισσότερες από τις μισές επιχειρήσεις η Ποιότητα και Customer Service. Ύστερα από 3 χρόνια παραμένουν η Κοστολόγηση στα Logistics και η Ποιότητα και Customer Service κρίσιμες ειδικότητες, προστίθενται ωστόσο σε συντριπτικό ποσοστό οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών. Επιπλέον, οι εξειδικεύσεις Logistics και ηλεκτρονικό εμπόριο, καθώς και ο σχεδιασμός ζήτησης δείχνουν να είναι κρίσιμες για πάνω από το 50% των επιχειρήσεων.
- ✓ Η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων έδειξε ενδιαφέρον δραστηριοποίησης στα Βαλκάνια στον τομέα των εξαγωγών, ενώ σχεδόν οι μισές επιχειρήσεις θα ήθελαν να δραστηριοποιηθούν στον ίδιο τομέα στην Τουρκία.
- ✓ Σημαντικότερο κίνητρο συμμετοχής σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης από την συντριπτική πλειοψηφία, θεωρείται η κατάρτιση του προσωπικού βάσει των αναγκών της εταιρείας.
- ✓ Οι κύριοι αποτρεπτικοί παράγοντες συμμετοχής σε εν λόγω προγράμματα αποτελούν η μερική η πλήρης αδυναμία κάλυψης της δαπάνης συμμετοχής/έλλειψη επιδότησης, η έλλειψη χρόνου λόγω φόρτου εργασίας καθώς και η έλλειψη πληροφόρησης σχετικά με την παροχή των προγραμμάτων.
- ✓ Ως καταλληλότερα μέτρα προώθησης των προγραμμάτων αυτών θεωρούνται η παροχή οικονομικών κινήτρων και η δημιουργία διαδικτυακής πλατφόρμας για την προβολή των συμμετεχόντων επιχειρήσεων.

Σχετικά με την επιθυμητή διάρθρωση των προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τα βασικότερα συμπεράσματα είναι τα ακόλουθα:

- ✓ Ως προς τη δομή των προγραμμάτων, η πλειοψηφία των επιχειρήσεων επιθυμεί να δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στην ενίσχυση του πρακτικού υποβάθρου.
- ✓ Ως ενδεδειγμένη διάρκεια κάθε προγράμματος υποδείχθηκε από το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων, αυτή που κυμαίνεται μεταξύ 20 και 40 ωρών.
- ✓ Καταλληλότερη μέθοδος διδασκαλίας, θεωρείται από τη συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος η διδασκαλία και παρακολούθηση με φυσική παρουσία σε αίθουσα.
- ✓ Τέλος, η διεξαγωγή των προγραμμάτων είναι επιθυμητή είτε τις απογευματινές ώρες εκτός εργασίας με εκτεταμένης διάρκειας προγράμματα, ή μόνο τα Σαββατοκύριακα.

7 ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΑ LOGISTICS ΣΤΟ ΕΚΑΠ

Μέσα από τη βιβλιογραφική επισκόπηση και την έρευνα πεδίου, γίνεται αρχικά μία ανάλυση SWOT της εκπαίδευσης στα Logistics στην Ελλάδα, με στόχο την αποτύπωση των ισχυρών σημείων της παρεχόμενης εκπαίδευσης στην Ελλάδα, των αδυναμιών, των ευκαιριών και των κινδύνων και ακολουθεί πρόταση, ύστερα από συγκριτική ανάλυση των αποτελεσμάτων της βιβλιογραφικής έρευνας και της έρευνας πεδίου, σχετικά με τη διάρθρωση νέων, εξειδικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων στο ΕΚΑΠ.

7.1 Ανάλυση SWOT της Εκπαίδευσης στα Logistics στην Ελλάδα

Πίνακας 29. Ανάλυση SWOT της εκπαίδευσης στα Logistics στην Ελλάδα

Ισχυρά σημεία (Strengths)	Αδυναμίες (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> • Επιτακτική η ανάγκη πρόσληψης επαγγελματιών logistics στο παρόν • Η Ελλάδα είναι πρώτη ναυτιλιακή δύναμη παγκοσμίως • Το ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί το Κεφάλαιο της Επιχείρησης • Μείωση λειτουργικού κόστους επιχείρησης μέσω υψηλότερων γνώσεων στη διαχείριση των logistics • Επαρκής προσφορά κατάρτισης σε θέματα διαχείρισης εφοδιαστικής αλυσίδας, αποθήκης, αποθεμάτων, διανομής, προμηθειών, κόστους, μεταφοράς επικίνδυνων εμπορευμάτων, logistics σε διεθνές περιβάλλον • Επιδότησεις μέσω προγραμμάτων του ΟΑΕΔ, ΕΣΠΑ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη προπτυχιακού τίτλου στα logistics στα Πανεπιστήμια • Μη ολοκληρωμένο εθνικό πλαίσιο προσόντων • Έλλειψη πιστοποίησης προσόντων στην μη τυπική και άτυπη εκπαίδευση • Μη πιστοποιημένα επαγγελματικά περιγράμματα στον τομέα των logistics • Χαμηλό ποσοστό ευαισθητοποίησης σε θέματα green logistics • Φαινόμενο ημιμάθειας - μη συστηματικός τρόπος προσέγγισης στη διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας από τις επιχειρήσεις • Ανεπαρκής προσφορά κατάρτισης σε θέματα τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, ποιότητας και Customer Service, σχεδιασμού ζήτησης, logistics και ηλεκτρονικό εμπόριο, green logistics, reverse logistics, εξαγωγές στα Βαλκάνια και στην Τουρκία
Ευκαιρίες (Opportunities)	Κίνδυνοι (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> • Η γεωγραφική θέση της χώρας, η οποία την καθιστά εν δυνάμει διαμετακομιστικό κόμβο στην Ν.Α. Ευρώπη και γέφυρα προς την Κ. Ευρώπη, μέσω των Βαλκανίων. • Ραγδαία αναπτυσσόμενος ο κλάδος των logistics με ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης • Η Εθνική Στρατηγική για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού • Η Κοινωνική συνδρομή για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού (νέο ΕΣΠΑ) • Επιτακτική η ανάγκη πρόσληψης επαγγελματιών logistics στο μέλλον • Η παροχή εξειδικευμένης εκπαίδευσης στα logistics, όπου υπάρχει κενό στην εκπαίδευση, από το ΕΚΑΠ (ελληνικό MDC) • Συνεργασία των φορέων του κλάδου με την ακαδημαϊκή κοινότητα με στόχο την προσαρμογή της παρεχόμενης εκπαίδευσης στις ανάγκες της αγοράς 	<ul style="list-style-type: none"> • Η ισχυρή κατά τα τελευταία χρόνια, ύφεση της ελληνικής οικονομίας, η οποία οδηγεί στην εμφάνιση προβλημάτων ρευστότητας ή και βιωσιμότητας των επιχειρήσεων του κλάδου • Οι περικοπές στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και η πιθανότητα περαιτέρω περικοπής του στο μέλλον • Υψηλό κόστος ειδικών λογισμικών (πχ. ERP) • Απόκτηση «υπερπροσόντων» (overqualified) • Άγνοια επιχειρήσεων σχετικά με την σημασία της επιμόρφωσης σε θέματα logistics • Δυσκολία παρακολούθησης προγραμμάτων κατάρτισης από τους εργαζομένους, λόγω φόρτου εργασίας • Μη υποχρεωτικός χαρακτήρας κατάρτισης

7.2 Ανάπτυξη Υπηρεσιών Εκπαίδευσης στα Logistics στο ΕΚΑΠ

Συγκριτική ανάλυση αποτελεσμάτων έρευνας πεδίου και παρεχόμενης εκπαίδευσης

Οι ειδικότητες των logistics που θεωρούνται κρίσιμες σήμερα προς ανάπτυξη σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι οι εξής:

- Διαχείριση αποθήκης
- Κοστολόγηση στα logistics
- Διαχείριση αποθεμάτων
- Ποιότητα και Customer Service

Ύστερα από τη 3 χρόνια κρίσιμες θεωρούνται οι παρακάτω εξειδικεύσεις:

- Διαχείριση Εφοδιαστικής Αλυσίδας
- Κοστολόγηση στα logistics
- Ποιότητα και Customer Service
- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών
- Σχεδιασμός ζήτησης
- logistics και ηλεκτρονικό εμπόριο
- Εξαγωγές στα Βαλκάνια
- Εξαγωγές στην Τουρκία

Οι κρίσιμες εξειδικεύσεις που καλύπτονται σε ικανοποιητικό βαθμό από την υπάρχουσα τυπική, μη τυπική και άτυπη εκπαίδευσης είναι οι εξής:

- Διαχείριση αποθήκης
- Κοστολόγηση στα logistics
- Διαχείριση αποθεμάτων
- Διαχείριση εφοδιαστικής αλυσίδας

Διάρθρωση νέων, εξειδικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Συνεπώς, σκόπιμη για τη βελτίωση της εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα των logistics και διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας βάσει των αναγκών των επιχειρήσεων, όπως προέκυψαν από την ποσοτική έρευνα ερωτηματολογίων, κρίνεται η παροχή νέων

εκπαιδευτικών προγραμμάτων από το Ελληνικό Κέντρο Ανάπτυξης Πολυτροπικότητας στα ακόλουθα πεδία εξειδίκευσης:

- **Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών**
- **Ποιότητα και Customer Service**
- **Σχεδιασμός ζήτησης**
- **Logistics και ηλεκτρονικό εμπόριο**
- **Εξαγωγές στην περιοχή των Βαλκανίων**
- **Εξαγωγές στην Τουρκία**

Επιπλέον, σημαντική κρίνεται η παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης σχετικές με την **Πράσινη Εφοδιαστική (Green Logistics)** και την **Αντίστροφη Εφοδιαστική (Reverse Logistics)**, παρόλο που αμφότερες θεωρούνται κρίσιμες για λιγότερο από τις μισές επιχειρήσεις. Οι εν λόγω εξειδικεύσεις αποτελούν αντικείμενα υψίστης σημασίας για την βιώσιμη ανάπτυξη σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ τα οφέλη για την ίδια την επιχείρηση είναι πολλαπλά (μείωση κόστους και ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων), και αναδεικνύονται σε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Όπως παρουσιάστηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο (5), έχει ήδη προταθεί η δημιουργία δύο προγραμμάτων κατάρτισης σχετικών με τις συνδυασμένες μεταφορές, αξιοποιώντας τα κύρια αποτελέσματα του έργου ADB. Τα αντικείμενα κατάρτισης του προτεινόμενου εκπαιδευτικού προγράμματος Α είναι τα εξής:

- Εφαρμογές Τεχνολογίας και Ευφυή Συστήματα Μεταφορών (Intelligent Transport Systems (ITS))
- Οικονομικά
- Επιχειρησιακό Περιβάλλον
- Μάρκετινγκ και συνεργασίες (contracting)
- Πιστοποίηση Ποιότητας και Ασφάλεια – Η αλυσίδα των επικίνδυνων εμπορευμάτων
- Περιβαλλοντικές απαιτήσεις – Πράσινες εφοδιαστικές αλυσίδες
- Πολυτροπικότητα: Βασικά στοιχεία και δίκτυα εμπορευματικών μεταφορών στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Τα αντικείμενα κατάρτισης του προτεινόμενου εκπαιδευτικού προγράμματος Β εστιάζουν στις συνδυασμένες μεταφορές στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

- Εφαρμογές Τεχνολογίας και Ευφυή Συστήματα Μεταφορών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη

- Επισκόπηση των εμπορευματικών μεταφορών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη
 - 2Α: Οικονομικά
 - 2Β: Επιχειρησιακό Περιβάλλον
 - 2Γ: Μάρκετινγκ και συνεργασίες (contracting)
- Πράσινες εφοδιαστικές αλυσίδες (Green logistics chains) στη Νοτιοανατολική Ευρώπη
- Διατροφικοί τερματικοί σταθμοί στη Νοτιοανατολική Ευρώπη
- Δίκτυα πολυτροπικών εμπορευματικών μεταφορών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη

Από τα αντικείμενα του προτεινόμενου Εκπαιδευτικού προγράμματος Α, αυτό που αντιστοιχεί στα νέα προγράμματα κατάρτισης είναι οι **«Εφαρμογές Τεχνολογίας και Ευφυή Συστήματα Μεταφορών (Intelligent Transport Systems (ITS))»** και οι **«Περιβαλλοντικές απαιτήσεις – Πράσινες εφοδιαστικές αλυσίδες»**. Επίσης το **«Μάρκετινγκ και συνεργασίες (contracting)»**, θα μπορούσε να συμπεριληφθεί στα νέα προγράμματα, καθώς συνδέεται κατά μία έννοια με τις εξαγωγές στην Τουρκία.

Όσον αφορά το Εκπαιδευτικό πρόγραμμα Β, έχει θεματολογία που σχετίζεται άμεσα με το ενδιαφέρον των επιχειρήσεων, καθώς αφορά την περιοχή των Βαλκανίων. Τα αντικείμενα που μπορούν να συμπεριληφθούν στα νέα παρεχόμενα προγράμματα κατάρτισης είναι τα εξής:

- **Εφαρμογές Τεχνολογίας και Ευφυή Συστήματα Μεταφορών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη**
- **Επισκόπηση των εμπορευματικών μεταφορών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Οικονομικά, Επιχειρησιακό Περιβάλλον, Μάρκετινγκ και συνεργασίες)**
- **Πράσινες εφοδιαστικές αλυσίδες (Green logistics chains) στη Νοτιοανατολική Ευρώπη**
- **Διατροφικοί τερματικοί σταθμοί στη Νοτιοανατολική Ευρώπη**

Ως προς τη δομή των προγραμμάτων, αυτή εξαρτάται από το κοινό, στο οποίο απευθύνεται το εκάστοτε εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Τα προγράμματα που απευθύνονται σε ανέργους θα δίνουν έμφαση στη θεωρητική κατάρτιση, σε ποσοστό 60%, και το υπόλοιπο 40% θα αφορά πρακτική. Σε προγράμματα που αφορούν την κατάρτιση του προσωπικού επιχειρήσεων θα δίνεται έμφαση στην πρακτική κατάρτιση, η οποία θα αποτελεί το 60% του προγράμματος, ενώ το υπόλοιπο 40% θα περιλαμβάνει θεωρητική κατάρτιση.

Η διάρκεια των προγραμμάτων θα κυμαίνεται μεταξύ 20 και 40 ωρών, ανάλογα με την περίπτωση. Ως μέθοδος διδασκαλίας προτείνεται η διδασκαλία με φυσική παρουσία σε αίθουσα. Τέλος, ως χρόνος διεξαγωγής των προγραμμάτων προτείνεται να είναι οι καθημερινές, πχ. Τρίτη και Παρασκευή, 17:30-21:00, με το πέρας της εργασίας των

εργαζομένων. Όσον αφορά ανέργους, ίσως είναι προτιμότερη η παρακολούθηση κατά τις πρωινές ώρες κάθε μέρα.

Πρώθηση των νέων εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Η πρώθηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων μπορεί να γίνεται μέσω της ιστοσελίδας του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης, ενώ παράλληλα θα ενημερώνονται όλα τα μέλη του μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Αναγκαία κρίνεται η παροχή οικονομικών κινήτρων στις επιχειρήσεις μέσω προγραμμάτων του ΟΑΕΔ ή επενδυτικών προγραμμάτων ΕΣΠΑ για την προσέλκυση των επιχειρήσεων, ώστε να συμμετάσχουν στα νέα εκπαιδευτικά προγράμματα. Επιπλέον κατάλληλο μέτρο πρώθησης των προγραμμάτων αποτελεί και η δημιουργία διαδικτυακής πλατφόρμας, όπου θα προβάλλονται οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις. Τέλος, επιτακτική θεωρείται η διοργάνωση καμπάνιας ευαισθητοποίησης στελεχών των επιχειρήσεων για τη σημασία της εκπαίδευσης στον τομέα των logistics, παρουσιάζοντας τις τάσεις του ταχέως αναπτυσσόμενου κλάδου των logistics, τόσο σε εθνικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο.

8 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

8.1 Κύρια Συμπεράσματα

Ο κλάδος των logistics φαίνεται να αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα, αποτελώντας πηγή κερδοφορίας για τις επιχειρήσεις και μοχλό ανάπτυξης για την οικονομία. Προς αυτό το σκοπό, η στελέχωση των μεταποιητικών επιχειρήσεων και των εταιρειών παροχής υπηρεσιών logistics με εξειδικευμένα στελέχη και καταρτισμένο εργατικό δυναμικό στα logistics κρίνεται απαραίτητη για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων στο ραγδαία εξελισσόμενο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον.

Αναγνωρίζοντας αυτή την ανάγκη, ήδη στη χώρα έχουν επίσημα αναγνωριστεί επαγγέλματα σχετικά με τα logistics, τις μεταφορές και την αποθήκευση, ενώ έχουν κατοχυρωθεί τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων ανώτατων σχολών που σχετίζονται με την εφοδιαστική. Επιπλέον, στο πλαίσιο της εκπονηθείσας Εθνικής Στρατηγικής για την Εφοδιαστική Αλυσίδα στην Ελλάδα, τονίζεται η σημασία του ανθρώπινου δυναμικού και προβλέπονται δράσεις σχετικές, όπως η διασύνδεση του τομέα των logistics των επιχειρήσεων με τη διά βίου μάθηση.

Η εκπαίδευση για την εξασφάλιση βασικών γνώσεων στο πλαίσιο του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος είναι σημαντική, αλλά δεν μπορεί να παρέχει τα απαραίτητα εφόδια για ένα στέλεχος της εφοδιαστικής αλυσίδας, αν δεν συνοδεύεται από κατάλληλα σχεδιασμένα προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης. Παρόλα αυτά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων δεν έχει ολοκληρωθεί, ενώ τα επαγγελματικά περιγράμματα δεν είναι πιστοποιημένα, πέρα από την ειδικότητα του «Φορτοεκφορτωτή ξηράς/λιμένος».

Ανάγκη για απόκτηση τεχνογνωσίας εντοπίζεται τόσο σε χαμηλόβαθμα, όσο και σε μεσαία και υψηλόβαθμα στελέχη. Ωστόσο, παρατηρείται άγνοια σχετικά με τη σημασία της συνεχούς επιμόρφωσης σε θέματα logistics. Επιπλέον, οι ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις ως επί το πλείστον, δεν έχουν συστηματικό τρόπο προσέγγισης στη διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας, αλλά εργάζονται εμπειρικά. Έντονο είναι το φαινόμενο της ημιμάθειας, ενώ παρατηρείται δυσκολία στην αγορά ειδικών λογισμικών (ERP), λόγω υψηλού κόστους.

Οι εξειδικεύσεις των logistics που θεωρούνται κρίσιμες σήμερα προς ανάπτυξη σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, σύμφωνα με την πλειοψηφία των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα πεδίου, είναι οι εξής:

- Διαχείριση αποθήκης
- Κοστολόγηση στα logistics

- Διαχείριση αποθεμάτων
- Ποιότητα και Customer Service

Ύστερα από τη 3 χρόνια κρίσιμες θεωρούνται οι παρακάτω εξειδικεύσεις:

- Διαχείριση Εφοδιαστικής Αλυσίδας
- Κοστολόγηση στα logistics
- Ποιότητα και Customer Service
- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών
- Σχεδιασμός ζήτησης
- Logistics και ηλεκτρονικό εμπόριο
- Εξαγωγές στα Βαλκάνια
- Εξαγωγές στην Τουρκία

Τα αντικείμενα, για τα οποία υπάρχει ζήτηση σήμερα και μετά από τρία χρόνια και προσφέρονται σε ικανοποιητικό επίπεδο στην Ελλάδα σήμερα είναι τα εξής:

- Διαχείριση αποθήκης
- Κοστολόγηση στα logistics
- Διαχείριση αποθεμάτων
- Διαχείριση εφοδιαστικής αλυσίδας

Από την άλλη πλευρά, τα αντικείμενα που παρουσιάζουν ζήτηση από την πλειοψηφία των επιχειρήσεων για απόκτηση τεχνογνωσίας, αλλά δεν υπάρχει η ανάλογη προσφορά στα πλαίσια της τυπικής, μη τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης στην Ελλάδα είναι τα εξής:

- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών
- Ποιότητα και Customer Service
- Σχεδιασμός ζήτησης
- Logistics και ηλεκτρονικό εμπόριο
- Εξαγωγές στα Βαλκάνια
- Εξαγωγές στην Τουρκία.

Ύστερα από βιβλιογραφική ανασκόπηση, ιδιαίτερης σημασίας είναι επιπλέον τα θέματα σχετικά με τα «Green logistics» και «Reverse logistics».

Τέλος, σημειώνεται ότι έχει προταθεί στα πλαίσια του ευρωπαϊκού Έργου «ADB Multiplatform», η δημιουργία δύο εκπαιδευτικών προγραμμάτων σχετικών με τις συνδυασμένες εμπορευματικές μεταφορές, εκ των οποίων το δεύτερο εστιάζεται στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Η θεματολογία τους αφορά:

- Τεχνολογίες για Εμπορευματικές Μεταφορές
- Επιχειρήσεις Εμπορευματικών Μεταφορών (Οικονομικά, Επιχειρησιακό Περιβάλλον, Μάρκετινγκ)
- Ποιότητα και Ασφάλεια στις Εμπορευματικές Μεταφορές
- Πράσινες Μεταφορές και Logistics
- Συνδυασμένες Εμπορευματικές Μεταφορές

8.2 Κύριες Προτάσεις

Είναι φανερό, ότι παρόλο που υπάρχουν κάποια προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης στα logistics στα πλαίσια τόσο του τυπικού, όσο και του μη τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος της Ελλάδας, εντούτοις απαιτείται περαιτέρω ανάπτυξη προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Πρωτίστως όμως, πρέπει να γίνουν καμπάνιες ενημέρωσης σχετικά με τη σημασία της κατάρτισης στον εν λόγω τομέα. Συγκεκριμένα, κρίνεται αρχικά σκόπιμη η επιμόρφωση των ανώτερων στελεχών, ώστε να κατανοήσουν πόσο σημαντική είναι η εκπαίδευση στον τομέα των logistics και διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας για την σωστή λειτουργία της επιχείρησης. Πρέπει να δοθεί έμφαση στο γεγονός, ότι οι εργαζόμενοι αποτελούν το κεφάλαιο της επιχείρησης, και στο ότι οι γνώσεις απαξιώνονται με ταχείς ρυθμούς, καθώς ο κλάδος των logistics αναπτύσσεται με ταχείς ρυθμούς.

Επιπλέον, πρέπει να γίνει κατανοητό από τις επιχειρήσεις, ότι η διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας με τη χρήση κατάλληλου λογισμικού, επιφέρει μείωση του κόστους λειτουργίας της επιχείρησης, ενώ μακροπρόθεσμα ανακτάται το υψηλό κόστος αγοράς του. Η χρήση κατάλληλων λογισμικών, μέσω των οποίων επιτυγχάνεται αυτοματοποίηση και έλεγχος των λειτουργιών, αποτελεί αναμφισβήτητα βασικό εργαλείο ανάπτυξης του κλάδου και της κερδοφορίας κάθε επιχείρησης.

Σε δεύτερη φάση, όπου θα έχει αναγνωριστεί η σημασία της επιμόρφωσης του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων σε θέματα logistics, προτείνεται η παροχή εξειδικευμένων προγραμμάτων κατάρτισης από το ΕΚΑΠ, τα οποία θα αφορούν τις εξής εξειδικεύσεις:

- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών
- Ποιότητα και Customer Service
- Σχεδιασμός ζήτησης
- Logistics και ηλεκτρονικό εμπόριο
- Εξαγωγές στα Βαλκάνια
- Εξαγωγές στην Τουρκία

- Green logistics
- Reverse logistics

Από τα αντικείμενα των προτεινόμενων εκπαιδευτικών προγραμμάτων Α και Β, αυτά που ενδείκνυνται να προσφερθούν ως νέα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι τα εξής:

- Εφαρμογές Τεχνολογίας και Ευφυή Συστήματα Μεταφορών (Intelligent Transport Systems (ITS))
- Περιβαλλοντικές απαιτήσεις – Πράσινες εφοδιαστικές αλυσίδες
- Μάρκετινγκ και συνεργασίες (contracting)
- Εφαρμογές Τεχνολογίας και Ευφυή Συστήματα Μεταφορών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη
- Επισκόπηση των εμπορευματικών μεταφορών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Οικονομικά, Επιχειρησιακό Περιβάλλον, Μάρκετινγκ και συνεργασίες)
- Πράσινες εφοδιαστικές αλυσίδες (Green logistics chains) στη Νοτιοανατολική Ευρώπη
- Διατροφικοί τερματικοί σταθμοί στη Νοτιοανατολική Ευρώπη

Τέλος, βασικό στοιχείο για την ενίσχυση της εκπαίδευσης και κατάρτισης βάσει των αναγκών των επιχειρήσεων είναι η επίσπευση από τον ΕΟΠΠΕΠ της πιστοποίησης των επαγγελματικών περιγραμμάτων, καθώς και της ολοκλήρωσης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων. Η πιστοποίηση προσόντων είναι εξίσου σημαντική και θα πρέπει να παρέχεται σε συνεργασία της Πολιτείας με τους επαγγελματικούς φορείς του κλάδου, ενώ απαραίτητη είναι και η συνεργασία των φορέων του κλάδου των logistics με την ακαδημαϊκή κοινότητα.

9 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Abpm, 2015. Advanced Business Process Management (Abpm) - Σύμβουλοι Επιχειρήσεων. Πρόγραμμα Σεμιναρίων. URL: <http://www.abpm.gr/seminaria/programma-seminarion?page=1> (τελευταία πρόσβαση στις 25.09.2015).
- ADB, 2014. ADB multiplatform. Work package 5 – Activity 5.3: “Designing the ADB Model of MDC”. Case Study on the Design of the ADB MDC model-Investigation of the institutional framework for its development in Greece. Professionals’ Chamber of Thessaloniki, Thessaloniki Port Authority, Aristotle University of Thessaloniki. Version I.
- Alba, 2015. Graduate Business School. Σεμινάριο στις 10 Μαρτίου. Ενημερωτικό φυλλάδιο. URL: <http://www.alba.edu.gr/events/Documents/NEWPARTICIPATION%20FORM%20SEMINAR.pdf>(τελευταία πρόσβαση στις 26.09.2015).
- AQS, 2015. Advanced Quality Services Ltd. Σύμβουλοι Επιχειρήσεων. Πρόγραμμα Σεμιναρίων. URL: http://www.aqs.gr/?cat_id=507&action=seminars_list (τελευταία πρόσβαση στις 24.09.2015).
- AQS, 2015α. Advanced Quality Services Ltd. Σύμβουλοι Επιχειρήσεων. Σεμινάρια. Ηλεκτρονικές Προμήθειες – Δημοπρασίες. URL: http://www.aqs.gr/?cat_id=770&action=seminars_list&seminar_id=112 (τελευταία πρόσβαση στις 24.09.2015).
- Birou L., Lutz H., 2013. Logistics education: a look at the current state of the art and science. Supply Chain Management: An International Journal, Vol. 18, No. 4, pp. 455-467.
- CEDEFOP, 2002. Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ελλάδα. URL: http://www.pi-schools.gr/programs/par/pdf/erevnes_C4_5135_el.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 07.02.2014)
- CEDEFOP, 2014. Μια ματιά στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση – Ελλάδα. URL: www.cedefop.europa.eu/files/8076_el.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 26.12.2014)
- Council of Supply Chain Management Professionals (CSCMP), 2013. Supply Chain Management Terms and Glossary. URL: https://cscmp.org/sites/default/files/user_uploads/resources/downloads/glossary-2013.pdf?utm_source=cscmpsite&utm_medium=clicklinks&utm_content=glossary&utm_campaign=GlossaryPDF (τελευταία πρόσβαση στις 04.02.2014)

- EffizienzCluster Management GmbH, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2014. Feasibility Study for the Establishment of Dual Initial Vocational Education and Training in Schools and Enterprises in the Transport and Logistics Sectors in Greece. Final Report.
- Ertugut R., Soyseker S., 2011. Professional manager education on logistics and supply chain management. Procedia Social and Behavioral Studies, Vol. 15, pp. 2771-2775.
- EUR-Lex, 2015. Σύσταση 2003/361/EK της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων. Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=URISERV:n26026> (τελευταία πρόσβαση στις 10.10.2015)
- Forum, 2015α. International Forum Training & Consulting. Πρόγραμμα Σεμιναρίων «Αποθήκη & Logistics». URL: http://www.forum-training.gr/images/seminars-pdf/2014/november_2014/%CE%A3%CE%A5%CE%9D%CE%9F%CE%A0%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F_%CE%91%CE%A0%CE%9F%CE%98%CE%97%CE%9A%CE%97%CE%A3-LOGISTICS_%CE%9D%CE%9F%CE%95%CE%9C._%CE%94%CE%95%CE%9A._%CE%91%CE%98%CE%97%CE%9D%CE%91_CL.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 28.09.2015)
- Forum, 2015β. International Forum Training & Consulting. Πρόγραμμα Σεμιναρίων για «Εισαγωγές & Εξαγωγές». URL: http://www.forum-training.gr/images/seminars-pdf/2015/sept._2015/%CE%A3%CE%A5%CE%9D%CE%9F%CE%A0%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F_%CE%95%CE%99%CE%A3%CE%91%CE%93.%CE%95%CE%9E%CE%91%CE%93%CE%A9%CE%93%CE%A9%CE%9D_%CE%9F%CE%9A%CE%9D%CE%9F%CE%95%CE%9C._%CE%91%CE%98%CE%97%CE%9D%CE%91_CL.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 28.09.2015)
- Future Business School, 2015. Κέντρο Δια Βίου Μάθησης Επιπέδου 1. Σεμινάρια Logistics. URL: <http://www.futurebs.gr/seminaria-LOGISTIKHS-OIKONOMIAS.php?category=LO> (τελευταία πρόσβαση στις 27.09.2015)
- Gartner, 2015. Supply Chain Top 25. URL: <http://www.gartner.com/technology/supply-chain/top25.jsp> (τελευταία πρόσβαση στις 26.08.2015)
- ICAP Group, 2010. Υπηρεσίες Διαμεταφοράς. Κλαδική Μελέτη.
- ICAP Group, 2011. Third Party Logistics. Κλαδική Μελέτη.

- iefimerida, 2015. Nestcargο: Η πρώτη ελληνική ηλεκτρονική αγορά φορτίων. Οικονομία. URL: <http://www.iefimerida.gr/news/226509/nestcargο-i-proti-elliniki-ilektroniki-agora-fortion> (τελευταία πρόσβαση στις 09.10.2015)
- INTL, 2015. Ινστιτούτο INTL. Τι προσφέρουμε. Λιπή παραγωγή. URL: <http://www.institutintl.com/el/our-offer/lean-manufacturing> (τελευταία πρόσβαση στις 11.11.2015)
- Kariera, 2015. Diploma Supply Chain Management. URL: <http://www.kariera-training.gr/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1.mvc/%CE%9B%CE%B5%CF%80%CF%84%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CF%81%CE%B5%CE%B9%CE%B5%CF%82/671/Subject> (τελευταία πρόσβαση στις 12.02.2015)
- LTC, 2015. Levantine Training Centre of ShipCon. Marine. URL: <http://www.levantinetrainingcentre.com/courses/marine/> (τελευταία πρόσβαση στις 29.10.2015)
- Mckinsey & Company, 2012. Greece 10 Years Ahead. Defining Greece's new growth model and strategy. Executive Summary. URL: http://www.mckinsey.com/locations/athens/GreeceExecutiveSummary_new/pdfs/Executive_summary_English.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 28.11.2014)
- Metaforespress, 2015. Τα logistics μπορούν να προσφέρουν πολλά στην οικονομία. Οι δυνατότητες (τελευταία πρόσβαση στις 25.02.2015)
- Q-Training, 2015. Σεμινάρια. Σεμινάρια Διοίκησης Επιχειρήσεων. Σεμινάρια Logistics URL: <http://www.q-training.gr/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1Logistics/tabid/141/language/el-GR/Default.aspx> (τελευταία πρόσβαση στις 28.09.2015)
- Q-Training, 2015α. Σεμινάριο Life cycle costing - συστήματα, μεθοδολογίες και πρακτικές. URL: <http://www.q-training.gr/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1Logistics/tabid/141/language/el-GR/Default.aspx>

[Ε%B7%CF%82%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1Logistics/Lifecyclecosting%CF%83%CF%85%CF%83%CF%84%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1%CE%BC%CE%B5%CE%B8%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B5%CF%82/tabid/211/language/el-GR/Default.aspx](http://www.q-training.gr/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1Logistics/Lifecyclecosting%CF%83%CF%85%CF%83%CF%84%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1%CE%BC%CE%B5%CE%B8%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B5%CF%82/tabid/211/language/el-GR/Default.aspx) (τελευταία πρόσβαση στις 28.09.2015)

- Q-Training, 2015β. Σεμινάριο Κωδικοποίηση προϊόντων και υλικών – Συστήματα, Μεθοδολογίες και Τεχνολογίες. URL: <http://www.q-training.gr/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1Logistics/%CE%9A%CF%89%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%8A%CF%8C%CE%BD%CF%84%CF%89%CE%BD%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CF%85%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD/tabid/212/language/el-GR/Default.aspx> (τελευταία πρόσβαση στις 28.09.2015)
- Q-Training, 2015γ. Σεμινάριο Business Logistics. URL: <http://www.q-training.gr/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1Logistics/BusinessLogistics/tabid/285/language/el-GR/Default.aspx> (τελευταία πρόσβαση στις 28.09.2015)
- Q-Training, 2015δ. Σεμινάριο Logistics Ηλεκτρομηχανολογικών Συστημάτων (Logistics για Ναυτιλιακές). URL: <http://www.q-training.gr/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1Logistics/Logistics%CE%97%CE%BB%CE%B5%CE%BA%CF%84%CF%81>

[%CE%BF%CE%BC%CE%B7%CF%87%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD%CE%A3%CF%85%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BC%CE%AC%CF%84%CF%89%CE%BD/tabid/501/language/el-GR/Default.aspx](#) (τελευταία πρόσβαση στις 28.09.2015)

- Q-Training, 2015ε. Σεμινάριο Οργάνωση Αποθήκης – Διαχείρισης Υλικών (Warehouse Week). URL: <http://www.q-training.gr/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1Logistics/%CE%9F%CF%81%CE%B3%CE%AC%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7%CE%91%CF%80%CE%BF%CE%B8%CE%AE%CE%BA%CE%B7%CF%82%CE%94%CE%B9%CE%B1%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B7%CE%A5%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD/tabid/612/language/el-GR/Default.aspx> (τελευταία πρόσβαση στις 28.09.2015)
- Q-Training, 2015στ. Σεμινάριο Οργάνωση Logistics Επιχειρήσεων. URL: <http://www.q-training.gr/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1Logistics/%CE%9F%CF%81%CE%B3%CE%AC%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7Logistics%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD/tabid/688/language/el-GR/Default.aspx> (τελευταία πρόσβαση στις 28.09.2015)
- Q-Training, 2015ζ. Σεμινάριο Διαχείρισης Αποθεμάτων. URL: <http://www.q-training.gr/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1Logistics/%CE%94%CE%B9%CE%B1%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B7%CE%91%CF%80>

[%CE%BF%CE%B8%CE%B5%CE%BC%CE%AC%CF%84%CF%89%CE%BD/tabid/689/language/el-GR/Default.aspx](#) (τελευταία πρόσβαση στις 28.09.2015)

- Q-Training, 2015η. Σεμινάριο Κοστολόγησης Κύκλου Ζωής – Life Cycle Costing-LCC. URL: <http://www.q-training.gr/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1Logistics/%CE%9A%CE%BF%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BB%CF%8C%CE%B3%CE%B7%CF%83%CE%B7%CE%9A%CF%8D%CE%BA%CE%BB%CE%BF%CF%85%CE%96%CF%89%CE%AE%CF%82LifeCycleCostingLCC/tabid/690/language/el-GR/Default.aspx> (τελευταία πρόσβαση στις 28.09.2015)
- Q-Training, 2015θ. Σεμινάριο Οργάνωση της απογραφής στην αποθήκη. URL: <http://www.q-training.gr/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1Logistics/O%CF%81%CE%B3%CE%AC%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%84%CE%B7%CF%82%CE%B1%CF%80%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%AE%CF%82%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD%CE%B1%CF%80%CE%BF%CE%B8%CE%AE%CE%BA%CE%B7/tabid/691/language/el-GR/Default.aspx> (τελευταία πρόσβαση στις 28.09.2015)
- Q-Training, 2015ι. Σεμινάριο Συλλογή και Διεκπεραίωση παραγγελιών στην αποθήκη. URL: <http://www.q-training.gr/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1Logistics/%CE%A3%CF%85%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AE%CE%BA%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%B>

[5%CE%BA%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B1%CE%AF%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%B1%CE%B3%CE%B3%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CF%8E%CE%BD/tabid/692/language/el-GR/Default.aspx](http://www.q-training.gr/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1Logistics/%CE%94%CE%B9%CE%B1%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B7%CE%91%CF%80%CE%BF%CE%B8%CE%B5%CE%BC%CE%AC%CF%84%CF%89%CE%BD%CE%95%CF%80%CE%AF%CF%80%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%99%CE%99/tabid/693/language/el-GR/Default.aspx) (τελευταία πρόσβαση στις 28.09.2015)

- Q-Training, 2015κ. Σεμινάριο Διαχείριση Αποθεμάτων (Επίπεδο II). URL: <http://www.q-training.gr/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1Logistics/%CE%94%CE%B9%CE%B1%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B7%CE%91%CF%80%CE%BF%CE%B8%CE%B5%CE%BC%CE%AC%CF%84%CF%89%CE%BD%CE%95%CF%80%CE%AF%CF%80%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%99%CE%99/tabid/693/language/el-GR/Default.aspx> (τελευταία πρόσβαση στις 28.09.2015)
- Q-Training, 2015λ. Σεμινάριο Εβδομάδα Αποθήκης (Warehouse Week). URL: <http://www.q-training.gr/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1Logistics/%CE%95%CE%B2%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AC%CE%B4%CE%B1%CE%91%CF%80%CE%BF%CE%B8%CE%AE%CE%BA%CE%B7%CF%82WarehouseWeek/tabid/698/language/el-GR/Default.aspx> (τελευταία πρόσβαση στις 28.09.2015)
- Q-Training, 2015μ. Σεμινάριο Οργάνωση και Συντονισμός Απογραφής. URL: <http://www.q-training.gr/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1Logistics/%CE%9F%CF%81%CE%B3%CE%AC%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CE%A3>

- [%CF%85%CE%BD%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82%CE%91%CF%80%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%A E%CF%82/tabid/705/language/el-GR/Default.aspx](#) (τελευταία πρόσβαση στις 28.09.2015)
- Q-Training, 2015v. Σεμινάριο Τα 5S της λιτής αποθήκης. URL: <http://www.q-training.gr/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD/%CE%A3%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1Logistics/%CE%A4%CE%B15S%CF%84%CE%B7%CF%82%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%AE%CF%82%CE%B1%CF%80%CE%BF%CE%B8%CE%AE%CE%BA%CE%B7%CF%82/tabid/706/language/el-GR/Default.aspx> (τελευταία πρόσβαση στις 28.09.2015)
 - Reverse Logistics, 2011. «Η αντίστροφη εφοδιαστική αλυσίδα (reverse logistics) η διαχείριση του επιστρεφόμενου τύπου» (εφημερίδες-περιοδικά) και η περίπτωση της εφημερίδας Αγγελιοφόρος». URL: https://www.google.gr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ed=0CCEQFjAAahUKEwjnoqc3bzIAhXFliwKHVvoAlq&url=https%3A%2F%2Fwww.aut.h.gr%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2Fpress%2F_REVERSE-LOGISTICS.doc&usq=AFQjCNHkABOArDvUeBLPHOLH_NkD5sKdlw&sig2=poGoCVU M2cPFCjaJxwklsg
 - Semifind, 2015. Σεμινάρια. URL: <http://www.semifind.gr/default.asp?pid=1243&langid=53&mdl=organizers&orgid=61> (τελευταία πρόσβαση στις 29.09.2015)
 - TUV HELLAS, 2015. Σεμινάρια. URL: <http://www.semifind.gr/default.asp?pid=1243&langid=53&mdl=organizers&orgid=158> (τελευταία πρόσβαση στις 29.09.2015)
 - World Bank, 2015. Data. International LPI. URL: <http://lpi.worldbank.org/international> (τελευταία πρόσβαση στις 09.10.2015)
 - Wu Y.-C. J., 2007. Contemporary logistics education: an international perspective. International Journal of Physical Distribution and Logistics Management, Vol. 37, No. 7, pp. 504-528.

- Αϊβαζίδου Ε., 2013. Ανάπτυξη μεθοδολογικού πλαισίου για τη διαχείριση του ανθρακικού αποτυπώματος στην εφοδιαστική αλυσίδα: Η περίπτωση της FIBRAN Α.Ε.. Διπλωματική εργασία. Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών. Τομέας Βιομηχανικής Διοίκησης. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ελλάδα.
- Βαξεβανίδου Μ., Ρεκλείτης Π., 2008. Management ανθρωπίνων πόρων Θεωρία & Πράξη. Εκδόσεις Προπομπός.
- Βικιπαίδεια, 2015. Enterprise resource planning. URL: https://el.wikipedia.org/wiki/Enterprise_resource_planning (τελευταία πρόσβαση στις 09.10.2015).
- Βικιπαίδεια, 2015α. Εκπαίδευση (τελευταία πρόσβαση στις 03.11.2015). <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7>
- Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ), 2014. Μεταφορές & Logistics. Διεύθυνση Σχεδιασμού & Προγραμματισμού Τμήμα Προγραμματισμού.
- Διασύνδεση, 2014. URL: <http://diasindex.gr/program> (τελευταία πρόσβαση στις 23.09.2015)
- ΕΚΕΤΑ - ΙΜΕΤ, 2013. Διαμόρφωση στρατηγικού πλαισίου αναπτυξιακής πολιτικής 2014-2020, για το Θεματικό Στόχο 7 «Πρωώθηση βιώσιμων μεταφορών και άρση εμποδίων σε σημαντικά δίκτυα υποδομών ». Ειδική Έκδοση. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Βιώσιμης Κινητικότητας & Δικτύων Μεταφορών/Εθνικό Κέντρο Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (ΥΠΑΝΥΠ)
- ΕΚΠΑ, 2015. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. E-learning. Λίστα Προγραμμάτων. URL: <https://elearn.elke.uoa.gr/programs.php> (τελευταία πρόσβαση στις 26.09.2015).
- ΕΚΠΑ, 2015α. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Οδηγός Σπουδών. Logistics Systems: Engineering & Management URL: http://elearn.elke.uoa.gr/docs/odigoi_spoudon/35_logistics_systems_1408534763.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 26.09.2015).
- ΕΚΠΑ, 2015β. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Οδηγός Σπουδών. Logistics και Διεθνείς Μεταφορές (Εκμάθηση του Λογισμικού OrianERP Freight & Logistics). URL: http://elearn.elke.uoa.gr/docs/odigoi_spoudon/Orian_Logistics_kai_Diethnis_Metafores_OrianERP_1406188643.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 26.09.2015).

- ΕΚΠΑ, 2015γ. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Οδηγός Σπουδών. Διοίκηση Εφοδιαστικής Αλυσίδας URL: http://elearn.elke.uoa.gr/docs/odigoi_spoudon/36_dioikisi_efodiastikis_alisidas_1422280_920.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 26.09.2015).
- ΕΚΠΑ, 2015δ. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Οδηγός Σπουδών. Ναυτιλία και Διαχείριση Προμηθειών. URL: http://elearn.elke.uoa.gr/docs/odigoi_spoudon/38_naytileia_kai_diaxeirisi_promitheion_1_434009334.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 26.09.2015).
- ΕΚΠΑ, 2015ε. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Οδηγός Σπουδών. Shipping Logistics. URL: http://elearn.elke.uoa.gr/docs/odigoi_spoudon/38_shipping_logistics_1437120161.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 26.09.2015).
- ΕΚΠΑ, 2015στ. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. URL: <http://www.uoa.gr/ekpaideysh/dia-bioy-ekpaideysh.html> (τελευταία πρόσβαση στις 26.09.2015).
- Ελληνική Δημοκρατία, 2006. Προεδρικό Διάταγμα 174/06 – Καθορισμός Επαγγελματικών Δικαιωμάτων πτυχιούχων των Τμημάτων Διοίκησης Συστημάτων Εφοδιασμού των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ). ΦΕΚ 184Α/05-09-06.
- Ελληνική Δημοκρατία, 2010. Ν. 3879/10 – Ανάπτυξη της Δια Βίου Μάθησης και λοιπές διατάξεις. ΦΕΚ 163Α/21-09-10.
- Ελληνική Δημοκρατία, 2013. Ν. 4186/13 – Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις. ΦΕΚ 193Β/17-09-13.
- Ελληνική Δημοκρατία, 2014. Απόφαση Αριθμ. 77204/Γ2 – Ωρολόγιο Πρόγραμμα των μαθημάτων ανά Ειδικότητα Τομέα Ομάδας Προσανατολισμού των Β΄, Γ΄ τάξεων Ημερησίων ΕΠΑΛ και των Β΄, Γ΄, Δ΄ τάξεων Εσπερινών ΕΠΑΛ ΦΕΚ 1336Β/26-05-2014.
- Ελληνική Δημοκρατία, 2015. Υπουργείο Μεταφορών Υποδομών και Δικτύων, Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας. Εθνική Στρατηγική για την Εφοδιαστική στην Ελλάδα.
- Ελληνική Εταιρία Διοικήσεως Επιχειρήσεων (ΕΕΔΕ), 2015α. Diploma in Logistics Management. URL: <http://www.eede.gr/programs/graduate-diploma-in-logistics-management> (τελευταία πρόσβαση στις 23.09.2015)
- Ελληνική Εταιρία Διοικήσεως Επιχειρήσεων (ΕΕΔΕ), 2015β. Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Β΄ εξαμήνου 2015.

- Ελληνική Εταιρία Logistics (EEL),2015. Παράρτημα Θεσσαλονίκης, Προφίλ.
URL:<http://www.logistics.org.gr/4/36/136/>, (τελευταία πρόσβαση στις 13/9/2015).
- Ελληνική Εταιρία Logistics (EEL),2015α. Σεμινάρια. Διαδραστικό Σεμινάριο ERP SAP
URL: <http://www.eel.gr/ekpaidefsi/seminaria/205-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%B4%CF%81%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%BF-%CF%83%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%B1%CF%81%CE%B9%CE%B%F-erp-sap/>, (τελευταία πρόσβαση στις 26/9/2015).
- Ελληνική Εταιρία Logistics (EEL),2015β. Παράρτημα Θεσσαλονίκης, Εκδηλώσεις, Ημερίδα: Logistics και Εκπαίδευση στην Ελλάδα. URL: <http://logistics.org.gr/4/106/> (τελευταία πρόσβαση στις 29/9/2015).
- Ελληνική Εταιρία Logistics (EEL),2015γ. Εκπαίδευση. Σεμινάρια. URL: <http://www.eel.gr/ekpaidefsi/seminaria> (τελευταία πρόσβαση στις 29/9/2015).
- Ελληνική Εταιρία Logistics (EEL), Πανεπ. Αιγαίου, 2014. Ο κλάδος των logistics στην Ελλάδα. Καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και μελλοντικές τάσεις (2014-2020).
- ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2015. Στατιστικά θέματα Μεταφορές. URL: http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/PAGE-themes?p_param=A0510 (τελευταία πρόσβαση στις 11.11.2014)
- Ένωση Φορέων, 2014. Πρόγραμμα Κατάρτισης / Επανακατάρτισης. URL: <http://www.epanakatartisi.gr/%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B5%CE%AF%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC%CF%81%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%B7%CF%82#7-%CE%B5%CF%86%CE%BF%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B7-logistics-management> (τελευταία πρόσβαση στις 12.02.2015)
- Εξέλιξη, 2015. e-Business. Κέντρο Βιώσιμης Επιχειρηματικότητας, Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς. URL: http://www.excelixi.org/el/Knowledge-Base/e-Business/Ta_5_pleonektimata_tou_Ilektronikou_Emporiou (τελευταία πρόσβαση στις 22.09.2015)
- ΕΟΠΠΕΠ, 2012. Σχολή Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ). URL: http://www.eoppep.gr/teens/index.php/spoudes_meta_to_gymnasio/sek (τελευταία πρόσβαση στις 09.02.2014)

- ΕΟΠΠΕΠ, 2015. Λίστα Επαγγελματικών Περιγραμμάτων. URL: <http://www.eoppep.gr/index.php/el/structure-and-program-certification/workings/list-ep> (τελευταία πρόσβαση στις 27.08.2015)
- ΕΟΠΠΕΠ, 2015α. Σημείο Επαφής για τη Μεταφορά Πιστωτικών Μονάδων (ECVET). URL: <http://www.eoppep.gr/index.php/el/qualification-certificate/ecvet> (τελευταία πρόσβαση στις 27.10.2015)
- ΕΟΠΠΕΠ, 2014. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων. Αρχική. URL: <http://www.nqf.gov.gr/> (τελευταία πρόσβαση στις 29.09.2015)
- ΕΟΠΠΕΠ, 2014α. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων ΕΠΠ. URL: <http://www.nqf.gov.gr/index.php/ethniko-plaisio-prosonton> (τελευταία πρόσβαση στις 27.10.2015)
- ΕΠΑνΕΚ-κίνηση (ΕΠΑνΕΚ), 2014. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία. Ημερίδα Διαβούλευσης, ΝΕΟ ΕΣΠΑ 2014-2020. Παρουσίαση. Αθήνα
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015. Εκπαίδευση και Κατάρτιση. Στήριξη της εκπαίδευσης και της κατάρτισης εντός και εκτός Ευρώπης. Στρατηγικό πλαίσιο – Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2020. URL: http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/index_el.htm (τελευταία πρόσβαση στις 27.10.2015)
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015α. Εκπαίδευση και Κατάρτιση. Στήριξη της εκπαίδευσης και της κατάρτισης εντός και εκτός Ευρώπης. Ευρωπαϊκό Σύστημα Ακαδημαϊκών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET) URL: http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/ecvet_el.htm (τελευταία πρόσβαση στις 27.10.2015)
- Ημερήσια, 2015. Το ηλεκτρονικό εμπόριο και ο κλάδος των logistics έτοιμα για ανάπτυξη σε παγκόσμιο επίπεδο. Παγκόσμιο E-tailing 2025. URL: <http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=26525&subid=2&pubid=113277513> (τελευταία πρόσβαση στις 22.09.2015).
- Ιακώβου, 2009. Βιωσιμότητα, Καινοτομία και Πράσινα Logistics. Άρθρο Δεκεμβρίου 2009 για την Ημερήσια. URL: http://im.meng.auth.gr/iakovou/Newspapers/Hmerhsia_Dec09.pdf
- ΙΕΚ, Craft, 2014. Μαθήματα. URL: <http://www.iekcraft.gr/sector-me-logistics.html> (τελευταία πρόσβαση στις 12.02.2015)

- ΙΝΕ ΓΣΕΕ, 2013. Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος. URL: <http://www.voucher.gov.gr/project/download-doc/id/5> (τελευταία πρόσβαση στις 12.02.2015)
- Ιακώβου Ε., Βλάχος Δ., 2007. Εκπαίδευση στη Διαχείριση Εφοδιαστικής Αλυσίδας και στα Logistics. Εργαστήριο Ποσοτικής Ανάλυσης Logistics και Διαχείρισης Εφοδιαστικής Αλυσίδας, Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών, Α.Π.Θ.
- Ινστιτούτο Logistics Management Ελλάδος (ILME), 2014. Προβλήματα, τάσεις και προοπτικές των εταιρειών παροχής υπηρεσιών Logistics & Μεταφορών. Παρουσίαση.
- ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ, 2013. Κατάρτιση, Απασχόληση, Εκπαιδευτική Πολιτική. Διερεύνηση της σύνδεσης της επαγγελματικής κατάρτισης με την απασχόληση.
- ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ, 2015. Θέσεις και επισημάνσεις του ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ για το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων. URL: <http://www.kanep-gsee.gr/content/theseis-kai-episimanseis-toy-kanep-gsee-gia-ethniko-plaisio-prosonton> (τελευταία πρόσβαση στις 23.09.2015).
- ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2008β. Πιστοποιημένο Επαγγελματικό Περίγραμμα «Στέλεχος
- ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2008α. Πιστοποιημένο Επαγγελματικό Περίγραμμα «Στέλεχος Διαχείρισης Αποθήκης». URL: http://www.eoppep.gr/images/EP/EP_3.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 16.11.2014)
- ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2008β. Πιστοποιημένο Επαγγελματικό Περίγραμμα «Στέλεχος Υποστήριξης Εφοδιαστικής Αλυσίδας». URL: http://www.eoppep.gr/images/EP/EP_30.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 16.11.2014)
- ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2008γ. Πιστοποιημένο Επαγγελματικό Περίγραμμα «Τεχνικός Διανομής Προϊόντων και Υπηρεσιών». URL: http://www.eoppep.gr/images/EP/EP_34.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 16.11.2014)
- ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010α. Επαγγελματικό Περίγραμμα του «Διαμεταφορέα». URL: <http://www.eoppep.gr/images/EP/EP46.pdf> (τελευταία πρόσβαση στις 16.11.2014)
- ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010β. Επαγγελματικό Περίγραμμα του «Διανομέα Προϊόντων με Φορητά Εταιρικού Στόλου». URL: <http://www.eoppep.gr/images/EP/EP90.pdf> (τελευταία πρόσβαση στις 16.11.2014)
- ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010γ. Επαγγελματικό Περίγραμμα του «Χειριστή Φορτοεκφορτωτικών Μηχανημάτων Λιμένων ». URL: <http://www.eoppep.gr/images/EP/EP100.pdf> (τελευταία πρόσβαση στις 27.08.2015)
- ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010δ. Επαγγελματικό Περίγραμμα του «Εκτελωνιστή ». URL: <http://www.eoppep.gr/images/EP/EP37.pdf> (τελευταία πρόσβαση στις 27.08.2015)

- ΚΕΚ-ΙΝΕ, 2010ε. Πιστοποιημένο Επαγγελματικό Περίγραμμα του «Διακινητή Οίωνων/Ποτών». URL: http://www.eoppep.gr/images/EP/EP_6.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 27.08.2015)
- ΚΔΒΜ, 2013. Σχετικά με Κέντρα Δια Βίου Μάθησης. URL: <http://www.kdvm.gr/about> (τελευταία πρόσβαση στις 09.02.2015)
- ΚΕΣΥΠ Θέρμης, 2014. Εγχειρίδιο επαγγελματικής εκπαίδευσης και αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στον Ν. Θεσσαλονίκης. URL: http://kesyp-therm.thess.sch.gr/autosch/joomla15/attachments/article/152/%CE%95%CE%B3%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AF%CE%B4%CE%B9%CE%BF%20%CE%B5%CF%80%CE%B1%CE%B3%CE%B3%CE%B5%CE%BB%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82%20%CE%B5%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7%CF%82%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC%CF%81%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%B7%CF%82%20%202014-v1_5.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 04.02.2015)
- Λέτσα Ε., 2008. Μεθοδολογία πρόσληψης ανθρώπινου δυναμικού. Διπλωματική εργασία. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών: Διοίκηση και Διαχείριση Τεχνικών Έργων. Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ελλάδα.
- Λίτος, 2007. Logistics και διαχείριση εφοδιαστικής αλυσίδας. Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
- Μόνιμη Επιτροπή για την Εφοδιαστική, 2014. Εθνική Στρατηγική για την Εφοδιαστική στην Ελλάδα.
- Μπέλλος, Η., 2015. Τρίτο σημαντικότερο ευρωπαϊκό λιμάνι της Μεσογείου ανακηρύχθηκε ο Πειραιάς. Η Καθημερινή, Επιχειρήσεις, 20 Μαρτίου 2015. URL: <http://www.kathimerini.gr/808100/article/oikonomia/epixeirhseis/trito-shmantikotero-eyrwpaiiko-limani-ths-mesogeioy-anakhryx8hke-o-peiraias> (τελευταία πρόσβαση στις 8.10.2015).
- Νανιόπουλος Α., 2015. Logistics της αλυσίδας μεταφοράς. Πανεπιστημιακές σημειώσεις στα πλαίσια του μαθήματος Εμπορευματικές μεταφορές, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Σχεδιασμός, Οργάνωση και Διαχείριση Συστημάτων Μεταφορών». Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ελλάδα.
- Ξένος Σ. 2008. Reverse Logistics και Ηλεκτρονικό Εμπόριο: Η ολοκλήρωση της εφοδιαστικής αλυσίδας. Διπλωματική εργασία. Τμήμα Βιομηχανικής Διοίκησης και Τεχνολογίας. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Οργάνωση & Διοίκηση Βιομηχανικών

Συστημάτων. Ειδίκευση: Logistics – Εφοδιασμός και Διακίνηση Προϊόντων.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς.

- Ομοσπονδία Φορτοεκφορτωτών Ελλάδος, 2012. Επαγγελματικό Περίγραμμα Φορτοεκφορτωτή Ξηράς-Λιμένος. URL: http://www.eoppep.gr/images/EP/EP_Fortoekfortoti.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 16.11.2014)
- Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), 2013. ΕΠΑΣ Μαθητείας. URL: http://www.oaed.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=539:2011-12-21-16-17-38&catid=86:2012-05-30-14-03-38&Itemid=681&lang=el (τελευταία πρόσβαση στις 24.12.2014)
- Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), 2015. Πρόγραμμα Επαγγελματικής Κατάρτισης Εργαζομένων (ΛΑΕΚ 0,24%) έτους 2015. URL: <http://laek.oaed.gr/> (τελευταία πρόσβαση στις 28.08.2015)
- Πανεπιστήμιο Πειραιώς, 2015. Διαχείριση Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Logistics Management). URL: http://elearning.xrh.unipi.gr/?page_id=41 (τελευταία πρόσβαση στις 12.02.2015)
- Παπαδημητρίου, Σχινάς, 2004. Εισαγωγή στα Logistics, εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα.
- Παρασκευαδάκης, 2005. Οι προκλήσεις της εκπαίδευσης των Logistics σε φοιτητές και σε ειδικευμένο και μη – ειδικευμένο προσωπικοί επιχειρήσεων. 9^ο Πανελλήνιο Συνέδριο. Logistics 2005. Διεθνές Εμπόριο, Ανάπτυξη και Διαχείριση Εφοδιαστικών Αλυσίδων, Θεσσαλονίκη.
- Σαρτζετάκη Κ., 2013. Logistics και Εφοδιαστική Αλυσίδα σε μια επιχείρηση. Πτυχιακή εργασία. Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Λογιστικής, Ηράκλειο.
- ΣΕΒΕ, 2014. Ευκαιρίες ανάπτυξης για το Λιμένα Θεσσαλονίκης και συνεισφορά στην τοπική και περιφερειακή οικονομία. Παρουσίαση. Θεσσαλονίκη: Σύνδεσμος Εξαγωγέων Βορείου Ελλάδος με την υποστήριξη της Deloitte.
- ΣΕΒ-ΙΒΕΠΕ. 2015α. Ποιοι Είμαστε. URL: <http://www.ivepe.gr/products5.php?wh=1&lang=1&menu=1&the1id=80&theid=80&open1=80&open2=> (τελευταία πρόσβαση στις 29.09.2015)
- ΣΕΒ-ΙΒΕΠΕ. 2015β. Προγράμματά . Αξιολόγηση Απόδοσης Πωλητών – Διανομένων. URL: <http://www.ivepe.gr/products5.php?wh=1&lang=1&menu=1&the1id=81&the2id=116&thei>

[d=116&open1=81&open2=116&test=1&cat=1&subcat=7&course=29](#) (τελευταία

πρόσβαση στις 29.09.2015)

- ΣΕΒ-ΙΒΕΠΕ. 2015γ. Τα προγράμματά μας, 2^ο Εξάμηνο 2015. URL: http://www.ivepe.gr/images/pdf/full_range_seminar_catalog.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 29.09.2015)
- Σύλλογος Ελλήνων Συγκοινωνιολόγων (ΣΕΣ), 2015. Οι θέσεις του Συλλόγου Ελλήνων Συγκοινωνιολόγων για την Επιτροπή Θ2 ΣΕΣ, Περιόδου 2014-2016, Ν. 4302/2014. Αθήνα.
- Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ), 2013. Ο τομέας της εφοδιαστικής αλυσίδας. Μηχανισμός διάγνωσης των αναγκών των επιχειρήσεων σε επαγγέλματα και δεξιότητες. URL: <http://www.sev.org.gr/Uploads/pdf/LOGISTICS.pdf> (τελευταία πρόσβαση στις 28.11.2014)
- Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ), 2015. συγκυρία & επιχειρήσεις. Μηνιαίο δελτίο οικονομικής δραστηριότητας.
- Υπουργείο Παιδείας, 2010. Δελτίο Τύπου: Συνέντευξη Τύπου της Πολιτικής Ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων σχετικά με το Νομοσχέδιο για την «Ανάπτυξη της Διά Βίου Μάθησης και λοιπές διατάξεις». URL: www.minedu.gov.gr/publications/docs/dt_st_dbm_100831.doc (τελευταία πρόσβαση στις 09.02.2015)
- Φωλίνας Δ., 2014. Εισαγωγή στην Εφοδιαστική. Τομέας Διοίκησης και Οικονομίας. Β' τάξη ΕΠΑΛ. Θεσσαλονίκη.
- Χατζηπαναγιώτη Μ., Γεωργιάδης Μ., 2012. Κριτική Ανάλυση των Προπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών Εφοδιαστικής στην Ελλάδα. Πρακτικά του 2^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Εφοδιαστικής Αλυσίδας, Κατερίνη, Ελλάδα.
- Χυτήρης Λ., 2001. Διοίκηση ανθρωπίνων πόρων. Εκδόσεις Interbooks.

10 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

10.1 Οδηγός Συνέντευξης: Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στον τομέα των Logistics και τη Διαχείριση της Εφοδιαστικής Αλυσίδας

1. Παρέχετε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα των Logistics; Αν ναι, ποιες εξειδικεύσεις καλύπτουν;

.....
.....
.....
.....
.....

2. Γιατί παρέχετε τα συγκεκριμένα προγράμματα;

.....
.....
.....
.....
.....

3. Υπάρχει ζήτηση για επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στον τομέα των logistics τόσο από τις επιχειρήσεις όσο και από μεμονωμένους ενδιαφερόμενους. Αν ναι, πού εστιάζεται το ενδιαφέρον και από πού προέρχονται οι ενδιαφερόμενοι (τι εταιρείες). Τι ειδικότητας είναι;

.....
.....
.....
.....
.....

4. Ποιες ανάγκες έχουν οι επιχειρήσεις για απόκτηση τεχνογνωσίας στους διάφορους τομείς των logistics και της εφοδιαστικής αλυσίδας σήμερα και ποιες θα έχουν στο μέλλον (π.χ. σε 3 χρόνια);

.....
.....
.....
.....
.....

5. Ποια θεωρείτε ότι είναι τα κίνητρα αλλά και οι αποτρεπτικοί παράγοντες, τόσο των επιχειρήσεων όσο και των καταρτιζόμενων, για τη συμμετοχή τους σε ένα πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης;

.....
.....
.....
.....
.....

6. Ποιες είναι οι προοπτικές του κλάδου των logistics στην Ελλάδα;

.....
.....
.....
.....
.....

7. Πώς πιστεύετε ότι θα μπορούσε να αναπτυχθεί ένα πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα των Logistics σε σχέση με:

α) την προσέλκυση των επιχειρήσεων

β) τον τρόπο παροχής εκπαίδευσης (τηλε-εκπαίδευση σε πραγματικό χρόνο, τηλε-εκπαίδευση με παρακολούθηση βιντεοσκοπημένων διαλέξεων, διδασκαλία και παρακολούθηση με φυσική παρουσία σε αίθουσα), πόσες ώρες; θεωρητικό ή πρακτικό;

γ) την πιστοποίηση των προσόντων των καταρτιζόμενων

.....
.....
.....
.....
.....

8. Με ποιο τρόπο μπορούν οι φορείς να παίξουν ρόλο στην προώθηση και βελτίωση της τεχνογνωσίας των επιχειρήσεων στα Logistics; Θα έπρεπε να έχουν ρόλο παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης ή υποστήριξης όσων παρέχουν υπηρεσίες εκπαίδευσης;

.....
.....
.....

10.2 Ερωτηματολόγιο: “Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στον τομέα των Logistics και τη Διαχείριση της Εφοδιαστικής Αλυσίδας”

Το ερωτηματολόγιο που ακολουθεί αποτελεί τμήμα του ερευνητικού μέρους διπλωματικής εργασίας, στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Σχεδιασμός, Οργάνωση και Διαχείριση Συστημάτων Μεταφορών» του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών, της Πολυτεχνικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Αντικείμενο μελέτης της διπλωματικής εργασίας αποτελεί η διερεύνηση των αναγκών για Εκπαίδευση και Κατάρτιση στα Logistics στην Ελλάδα και η διαμόρφωση πρότασης για τη δομή και τη θεματολογία σχετικών προγραμμάτων. Η παρούσα έρευνα στοχεύει στην καταγραφή της γνώμης των ελληνικών επιχειρήσεων σχετικά με την πρόθεση συμμετοχής τους σε νέα εκπαιδευτικά προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, που θα αποσκοπούν στην ενίσχυση της κατάρτισης των εργαζομένων βάσει των αναγκών των επιχειρήσεων και της αγοράς στον κλάδο των Logistics και τη Διαχείριση της Εφοδιαστικής Αλυσίδας.

Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει συνολικά 35 ερωτήσεις, ενώ η συμπλήρωσή του δεν απαιτεί πάνω από 10 λεπτά. Οι απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμες και άκρως εμπιστευτικές. Αν επιλέξετε να συμπληρώσετε τα στοιχεία σας, η εταιρεία σας: (i) θα ενημερωθεί σχετικά με τα αποτελέσματα της έρευνας, ενώ (ii) σε περίπτωση υλοποίησης σχετικού πιλοτικού προγράμματος θα έχει προτεραιότητα συμμετοχής σε αυτό.

* Απαιτείται

A. Υφιστάμενη κατάσταση επιχείρησης

1. Πόσοι εργαζόμενοι ανήκουν στο διοικητικό προσωπικό της επιχείρησης; *
.....
2. Πόσοι εργαζόμενοι ανήκουν στο τεχνικό προσωπικό της επιχείρησης; *
.....
3. Πόσοι εργαζόμενοι ανήκουν στο βοηθητικό προσωπικό της επιχείρησης; *
.....

4. Πώς εκτιμάτε την οικονομική κατάσταση της επιχείρησής; *

Επιλέξτε μόνο μία απάντηση ανά σειρά.

	Καλή	Μάλλον καλή	Μέτρια	Μάλλον κακή	Κακή
Σήμερα;	☐	☐	☐	☐	☐
Μετά από 3 χρόνια;	☐	☐	☐	☐	☐

5. Ποιες κατηγορίες προσωπικού θα χρειαστεί η επιχείρηση στα επόμενα 3 χρόνια; *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Διοικητικό προσωπικό
 Τεχνικό προσωπικό
 Βοηθητικό προσωπικό
 Άλλο:.....

6. Νιώθετε πως είναι επιτακτική η ανάγκη πρόσληψης επαγγελματιών Logistics στην επιχείρησή σας; *

Επιλέξτε μόνο μία απάντηση ανά σειρά.

	Ναι	Μάλλον ναι	Δεν μπορώ να αποφανθώ	Μάλλον όχι	Όχι
σήμερα;	☐	☐	☐	☐	☐
μετά από 3 χρόνια;	☐	☐	☐	☐	☐

7. Πόσο σημαντική θεωρείτε τη διαχείριση των Logistics για τη λειτουργία της επιχείρησής σας; *

Επιλέξτε μόνο μία απάντηση.

- 1 2 3 4 5
- Καθόλου σημαντική Πολύ σημαντική

8. Το επίπεδο εκπαίδευσης των εργαζομένων στον τομέα των Logistics συμβαδίζει με τις απαιτήσεις της επιχείρησής; *

Επιλέξτε μόνο μία απάντηση.

- Ναι
- Μάλλον ναι
- Δεν μπορώ να αποφανθώ
- Μάλλον όχι
- Όχι

9. Ποια από τα παρακάτω ισχύουν για την επιχείρησή σας; *

Επιλέξτε μόνο μία απάντηση.

- Χρήση ιδιόκτητων φορτηγών
- Χρήση μη ιδιόκτητων φορτηγών
- Όλα τα παραπάνω

10. Ποια από τα παρακάτω ισχύουν για την επιχείρησή σας; *

Επιλέξτε μόνο μία απάντηση.

- Χρήση ιδιόκτητων αποθηκευτικών χώρων *Συνεχίστε στην ερώτηση 11.*
- Χρήση άλλων αποθηκευτικών χώρων *Συνεχίστε στην ερώτηση 12.*
- Όλα τα παραπάνω *Συνεχίστε στην ερώτηση 11.*

11. Ποια από τα παρακάτω ισχύουν για τη διαχείριση της αποθήκης στην επιχείρησή σας; *

Επιλέξτε μόνο μία απάντηση.

- Χρήση κατάλληλου λογισμικού διαχείρισης αποθήκης
- Διαχείριση αποθήκης εμπειρικά

B. Πρόθεση συμμετοχής σε πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον κλάδο των Logistics και Διαχείρισης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας

12. Ποια θεωρείτε ότι είναι τα κίνητρα της επιχείρησης για τη συμμετοχή της σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού της στον κλάδο των Logistics; *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Κατάρτιση προσωπικού με βάση τις ανάγκες της εταιρείας
- Ενδυνάμωση της εταιρείας μέσα στο ανταγωνιστικό περιβάλλον του κλάδου
- Ενσωμάτωση οργανωτικής ή/και τεχνολογικής καινοτομίας στη λειτουργία της επιχείρησης
- Επιδοτούμενα προγράμματα (π.χ. μέσω ΕΣΠΑ, χρήση του προγράμματος του Λογαριασμού για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ))
- Αύξηση των παροχών της επιχείρησης στους εργαζομένους της για την προσωπική τους πρόοδο και εξέλιξη
- Άλλο:.....

13. Ποιοι θεωρείτε ότι είναι οι παράγοντες που αποτρέπουν την επιχείρηση από τη συμμετοχή της σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των εργαζομένων της στον κλάδο των Logistics; *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Μερική ή πλήρης αδυναμία κάλυψης της δαπάνης συμμετοχής /Έλλειψη επιδότησης
- Έλλειψη γνώσης/πληροφόρησης σχετικά με την παροχή αυτών των προγραμμάτων
- Έλλειψη ενδιαφέροντος για τα προσφερόμενα αντικείμενα εκπαίδευσης
- Έλλειψη χρόνου λόγω φόρτου εργασίας στην επιχείρηση
- Έλλειψη ενδιαφέροντος από τους ίδιους του εργαζόμενους
- Άλλο:.....

14. Ποια θεωρείτε ότι είναι τα καταλληλότερα μέτρα για την προώθηση προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα των Logistics; *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Ενημερωτικές διαφημίσεις στα μέσα μαζικής επικοινωνίας
- Ενημερωτικές εκδηλώσεις σε εμπορικές εκθέσεις
- Δημιουργία διαδικτυακής πλατφόρμας για την προβολή των συμμετεχόντων επιχειρήσεων.
- Παροχή οικονομικών κινήτρων
- Άλλο:.....

15. Έχετε συμμετάσχει ως επιχείρηση σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των εργαζομένων σας στον κλάδο των Logistics; *

Επιλέξτε μόνο μία απάντηση.

- Ναι
- Όχι

16. Αν ναι, μείνατε ευχαριστημένοι από τα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των εργαζομένων σας και για ποιους λόγους;

.....
.....
.....

17. Θα θέλατε να συμμετέχετε ως επιχείρηση σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των εργαζομένων σας στο κλάδο των Logistics; *

Επιλέξτε μόνο μία απάντηση.

- Ναι
- Μάλλον ναι
- Δεν μπορώ να αποφανθώ
- Μάλλον όχι
- Όχι

18. Ποιες από τις παρακάτω βασικές ειδικότητες του κλάδου των Logistics θεωρείτε ότι θα είναι αναγκαίο να αναπτυχθούν σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ΣΗΜΕΡΑ; *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Υπεύθυνος/Υπάλληλος Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Logistics)
- Υπεύθυνος/Υπάλληλος Προμηθειών
- Υπεύθυνος/Υπάλληλος Μεταφορών
- Υπεύθυνος/Υπάλληλος Αποθήκης
- Υπεύθυνος/Υπάλληλος Διανομής
- Άλλο:.....

19. Ποιες από τις παρακάτω βασικές ειδικότητες του κλάδου των Logistics θεωρείτε ότι θα είναι αναγκαίο να αναπτυχθούν σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ΜΕΤΑ ΑΠΟ 3 ΧΡΟΝΙΑ; *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Υπεύθυνος/Υπάλληλος Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Logistics)
- Υπεύθυνος/Υπάλληλος Προμηθειών
- Υπεύθυνος/Υπάλληλος Μεταφορών
- Υπεύθυνος/Υπάλληλος Αποθήκης
- Υπεύθυνος/Υπάλληλος Διανομής
- Άλλο:.....

20. Σε ποιες από τις παρακάτω οριζόντιες εξειδικεύσεις για τη διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας θεωρείτε ότι υπάρχει ανάγκη για ενίσχυση των γνώσεων των εργαζόμενων με προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ΣΗΜΕΡΑ; *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Σχεδιασμός ζήτησης (Demand planning)
- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών (ICT)
- Κοστολόγηση στα Logistics
- Νομικό πλαίσιο και Logistics
- Ποιότητα και Customer Service

- Πράσινη Εφοδιαστική (Green Logistics)
- Διαχείριση αποθεμάτων
- Αντίστροφη εφοδιαστική (Reverse Logistics)
- Logistics για επικίνδυνα φορτία
- Logistics αγροτικών προϊόντων (Agrologistics)
- Logistics για ευπαθή προϊόντα
- Logistics και ηλεκτρονικό εμπόριο
- Άλλο:.....

21. Σε ποιες από τις παρακάτω οριζόντιες εξειδικεύσεις για τη διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας θεωρείτε ότι υπάρχει ανάγκη για ενίσχυση των γνώσεων των εργαζόμενων με προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ΜΕΤΑ ΑΠΟ 3 ΧΡΟΝΙΑ; *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Σχεδιασμός ζήτησης (Demand planning)
- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών (ICT)
- Κοστολόγηση στα Logistics
- Νομικό πλαίσιο και Logistics
- Ποιότητα και Customer Service
- Πράσινη Εφοδιαστική (Green Logistics)
- Διαχείριση αποθεμάτων
- Αντίστροφη εφοδιαστική (Reverse Logistics)
- Logistics για επικίνδυνα φορτία
- Logistics αγροτικών προϊόντων (Agrologistics)
- Logistics για ευπαθή προϊόντα
- Logistics και ηλεκτρονικό εμπόριο
- Άλλο:.....

22. Σε ποια από τα παρακάτω αντικείμενα δραστηριότητας με περιοχή εστίασης τα Βαλκάνια έχετε ενδιαφέρον να συμμετάσχετε σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης; *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Εισαγωγές
- Εξαγωγές
- Μεταφορές
- Τελωνειακές διαδικασίες
- Τίποτα από τα παραπάνω
- Άλλο:.....

23. Σε ποια από τα παρακάτω αντικείμενα δραστηριότητας με περιοχή εστίασης την Τουρκία έχετε ενδιαφέρον να συμμετάσχετε σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης; *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Εισαγωγές
- Εξαγωγές
- Μεταφορές
- Τελωνειακές διαδικασίες
- Τίποτα από τα παραπάνω
- Άλλο:.....

24. Σε ποια από τα παρακάτω αντικείμενα δραστηριότητας με περιοχή εστίασης τις χώρες της Κεντρικής Ασίας (πχ Καζακιστάν, Ουζμπεκιστάν, Τουρκμενιστάν κλπ...) έχετε ενδιαφέρον να συμμετάσχετε σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης; *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Εισαγωγές
- Εξαγωγές
- Μεταφορές

- Τελωνειακές διαδικασίες
- Τίποτα από τα παραπάνω
- Άλλο:.....

25. Είστε διατεθειμένος να πληρώσετε για να συμμετέχετε ως επιχείρηση σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των εργαζομένων σας στον κλάδο των Logistics και της διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας; *

Να επισημαίνεται μόνο ένα ορθογώνιο.

- Ναι *Συνεχίστε στην ερώτηση 26.*
- Όχι *Συνεχίστε στην ερώτηση 27.*

26. Το ποσό συμμετοχής ανά εργαζόμενο που είστε διατεθειμένος να πληρώσετε σε ποιο εύρος τιμών εντάσσεται; *

- <100 ευρώ
- >100 ευρώ και <200 ευρώ
- >200 ευρώ

Γ. Διάρθρωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα των Logistics και τη Διαχείριση Εφοδιαστικής Αλυσίδας

27. Ποιο από τα παρακάτω εκπαιδευτικά «μίγματα» (στόχος της εκπαίδευσης) στα logistics πιστεύετε ότι είναι το καταλληλότερο για το προσωπικό εταιρειών; *

Επιλέξτε μόνο μία απάντηση.

- Ισότιμη ενίσχυση του θεωρητικού και πρακτικού υποβάθρου των συμμετεχόντων
- Μεγαλύτερη έμφαση στην ενίσχυση του πρακτικού υποβάθρου των συμμετεχόντων
- Μεγαλύτερη έμφαση στην ενίσχυση του θεωρητικού υποβάθρου των συμμετεχόντων

28. Ποια θεωρείτε ότι είναι η ενδεδειγμένη διάρκεια ενός προγράμματος κατάρτισης σε θέματα Logistics και Διαχείρισης Εφοδιαστικής Αλυσίδας; *

Επιλέξτε μόνο μία απάντηση.

- <20 ώρες
- >20 ώρες και <40 ώρες
- >40 ώρες

29. Ποιός θεωρείτε ότι είναι ο καταλληλότερος τρόπος διδασκαλίας ενός προγράμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε θέματα Logistics; *

Επιλέξτε μόνο μία απάντηση.

- Τηλε-εκπαίδευση σε πραγματικό χρόνο (μέσω ίντερνετ).
Συνεχίστε στην ερώτηση 30.
- Τηλε-εκπαίδευση μέσω ίντερνετ με παρακολούθηση βιντεοσκοπημένων διαλέξεων.
Συνεχίστε στην ερώτηση 31.
- Διδασκαλία και παρακολούθηση με φυσική παρουσία σε αίθουσα
Συνεχίστε στην ερώτηση 30.

30. Πότε θεωρείτε ότι είναι ο ενδεδειγμένος χρόνος και διάρκεια διεξαγωγής ενός προγράμματος κατάρτισης σε θέματα Logistics και Διαχείρισης Εφοδιαστικής Αλυσίδας; *

Επιλέξτε μόνο μία απάντηση.

- Πρωινές και απογευματινές ώρες (εντατικό)
- Απογευματινές ώρες εκτός εργασίας (εκτεταμένης διάρκειας)
- Μόνο Σαββατοκύριακα
- Άλλο:.....

Δ. Στοιχεία επιχείρησης:

31. Κλάδος *

Επιλέξτε μόνο μία απάντηση.

- Παραγωγή/Μεταποίηση
- Εμπόριο
- Third party logistics (3PL)
- Μεταφορές
- Διαμεταφορές
- Άλλο:

32. Επωνυμία επιχείρησης (προαιρετικό)

.....

33. Επωνυμία επιχείρησης (προαιρετικό)

.....

34. Τηλέφωνο επικοινωνίας (προαιρετικό)

.....

35. E-mail (προαιρετικό)

.....

Ε. Γενικά σχόλια:

Παραθέστε οποιοδήποτε σχόλιο ή ιδέα που έχετε, σχετικά με τα εκπαιδευτικά προγράμματα στον τομέα των logistics που θεωρείται ότι παραλήφθηκε στο παραπάνω ερωτηματολόγιο.

.....
.....
.....
.....